MODERN KLASİKLER

ÇATI KATI

Marlen Haushofer

Çeviren: Serap Gülerçin Karluk

2. Baskı

YKY
YAPI KREDİ YAYINLARI

ÇATI KATI

Marlen Haushofer 11 Nisan 1920'de Yukarı Avusturya'da, Frauenstein'da doğdu. Viyana ve Graz'da Alman Dili ve Edebiyatı okuduktan sonra kocası ve iki çocuğuyla Steyr'da yaşadı. İlk metni 1946'da yayımlandı. Romanlar, kısa öyküler, novella'ların yanı sıra çocuk kitapları ve radyo oyunları da yazdı. Kemik kanserine yakalandı ve yaşamının son yıllarını bu hastalığın gölgesinde geçirdi; 21 Mart 1970'te Viyana'da öldü.

1953'te Devlet Edebiyat Teşvik Ödülü, 1963'te Arthur Schnitzler Ödülü ve çok sayıda edebiyat ödülünün yanı sıra 1968'de Avusturya Devlet Edebiyat Ödülü'ne layık görülmesine rağmen ancak ölümünden sonra, kadın hareketinin ve kadın yazını araştırmalarının onu keşfetmesiyle önemi anlaşılmış, kitapları büyük başarı kazanmıştır. Bugün Ingeborg Bachmann'la birlikte modern kadın yazınının öncüleri arasında sayılmaktadır.

Duvar romanı 1963'te yayımlandığında dikkat çekti ve büyük saygı kazandı. Bu başyapıt, 2012 yılında Julian Roman Pölsler tarafından filme çekildi.

Başlıca kitapları:
Öykü: *Die Vergißmeinnichtquelle* (1956), [Unutmabeni Pınarı]; *Schreckliche Treue* (1968), [Korkunç Sadakat]; Uzun Öykü/Novella: *Das fünfte Jahr* (1952), [Beşinci Yıl]; *Wir töten Stella* (1958), [Stella'yı Öldürüyoruz];

Roman: *Eine Handvoll Leben* (1955), [Bir Avuç Yaşam]; *Die Tapetentür* (1957), [Gizli Kapı]; *Die Wand* (1963), [*Duvar*, YKY, 2023], *Himmel, der nirgendwo endet* (1966), [Bitmeyen Gökyüzü], *Die Mansarde* (1969), [*Çatı Katı*, YKY, 2025].

Serap Gülerçin Karluk Denizli'de doğdu. İlk ve orta öğrenimini İstanbul'da tamamladı. Viyana Üniversitesi'nde Sanat Tarihi okudu. Tasarım ve yazılım alanında bir süre çalıştıktan sonra Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi'nde Resim Bölümü'nü bitirdi.

Marlen Haushofer'in
YKY'deki kitapları

Duvar (2023)
Çatı Katı (2025)

MARLEN HAUSHOFER

Çatı Katı

Roman

Çeviren
Serap Gülerçin Karluk

YAPI KREDİ YAYINLARI

Yapı Kredi Yayınları - 6694
Modern Klasik - 174

Çatı Katı / Marlen Haushofer
Özgün adı: Die Mansarde
Çeviren: Serap Gülerçin Karluk

Kitap editörü: Ersel Topraktepe
Düzelti: Korkut Tankuter

Kapak tasarımı: Davut Yücel
Sayfa tasarımı: Mehmet Ulusel
Grafik uygulama: Arzu Yaraş

Baskı: Sena Ofset Ambalaj, Matbaacılık Sanayi ve Ticaret Ltd. Şti.
Yakuplu Mah. 194. Sok. Blok No: 1 İç Kapı No: 465 Beylikdüzü / İstanbul
Telefon: (0 212) 613 38 46
Sertifika No: 45030

Çeviriye temel alınan baskı: Ullstein Buchverlage GmbH, Berlin 2005
1. baskı: İstanbul, Ekim 2025
2. baskı: İstanbul, Ocak 2026
ISBN 978-975-08-6687-6

© Yapı Kredi Kültür Sanat Yayıncılık Ticaret ve Sanayi A.Ş., 2022
Sertifika No: 44719
Copyright © by Ullstein Buchverlage GmbH, Berlin. Published in 1969 by Claassen Verlag.
Bu kitabın telif hakları Onk Ajans Fikir ve Sanat Eserleri A.Ş. aracılığıyla alınmıştır.

Bütün yayın hakları saklıdır.
Kaynak gösterilerek tanıtım için yapılacak kısa alıntılar dışında
yayıncının yazılı izni olmaksızın hiçbir yolla çoğaltılamaz.

Yapı Kredi Kültür Sanat Yayıncılık Ticaret ve Sanayi A.Ş.
İstiklal Caddesi No: 161 Beyoğlu 34433 İstanbul
Telefon: (0 212) 252 47 00 Faks: (0 212) 293 07 23
https://www.yapikrediyayinlari.com.tr
e-posta: ykykultur@ykykultur.com.tr
facebook.com/yapikrediyayinlari
instagram.com/yapikrediyayinlari
x.com/YKYHaber

ÇATI KATI

PAZAR

Yatak odamızın penceresinden ne olduğu konusunda asla aynı fikirde olmayacağımız bir ağaç görüyoruz. Hubert, onun akasya olduğunu iddia ediyor. Agasya diyor çünkü Görz'lü babası bu sözcüğü öyle telaffuz ediyordu. Bütün Görz'lüler böyle mi söylüyor yoksa bu sadece Hubert'in babasına özgü bir şey miydi bilmiyorum. Hubert, eski romanlarda çiçeklerinin kokusu tatlı ve sarhoş edici diye geçen akasyayı sever. Eski romanlardaki tüm sıfatların isabetli olduğu gibi gerçekten de tatlı ve sarhoş edici. Ancak bugün artık öyle diyemiyoruz. Yine de yeryüzünde bunu algılayabilecek tek bir burun bile kalsa akasyalar her zaman tatlı ve sarhoş edici kokacak.

Yani Hubert caddenin karşı tarafındaki ağacın akasya olduğunu sanıyor. Oysaki ağaçlardan hiç anlamaz. Sırf babası, ihtiyar, o zamanlar genç Ferdinand iki yanı akasyalı bir caddede gezinmeyi alışkanlık edinmiş diye seviyor akasyayı. Bu gezintileri yalnız değil, genç bir kız eşliğinde yaptığını tahmin ediyorum. Kızın bir şemsiyesi vardı mutlaka ve şemsiye sarı ipektendi. Ve o anlatılamaz koku dünyayı, artık var olmayan, yuvarlak ve kırıksız bir dünyayı sarıyordu. Yaşlı Ferdinand da yok artık, ama oğlu hâlâ penceremizin önündeki ağacın akasya olduğunu iddia ediyor.

Anca gülümseyebilirim buna. Bana göre o ağaç karaağaç ya da kızılağaç ki bu da köyde büyümüş olmama rağmen benim de ağaçlardan pek anlamadığımı kanıtlıyor. Aradan çok zaman geçti, o zamanlar aklım neredeydi kim bilir.

Doğa tarihi kitaplarındaki isimleri bilmenin de hiçbir değeri yok benim için. "Güzelağaç" gibi bir ad benim için tamamen yeterli. Bazı kuşların adı bende kızılayak, yeşiltüy ve adını bilmediğim bütün memelilerin adı kürklühayvan; uzun kulaklı, kalın kuyruklu, yuvarlak burunlu, ipeksi kürklühayvan. Bu şekilde adlandırılanlar için bir şey fark etmiyor, hakaret davası açmaya kalkmazlar, oradaki ağaç için de onu nasıl adlandırdığımın bir önemi yok. Karaağaç ya da kızılağaç olmalı.

Varlığımdan haberi yok. En dikkat çekici özelliği yalnızca kışın görülebilmesi. Filizlenip yapraklarla kaplandığında görünmez ola-

cak, ta ki bir gün tekrar çıplak ve narin dallarıyla gri kasım göğünün önünde durana ve adına ilişkin bilmece yeniden başlayana dek.

Hubert yatakta doğrulup "Tabii ki agasya" dedi. "Kızılağaç ya da karaağaç" dedim inatla. "Ebleh olduğumu düşünüyorsun herhalde," dedi Hubert "bir agasyayı ilk bakışta tanıyamaz mıyım sanıyorsun?" Aslında bir akasyanın nasıl göründüğünü bilmediğini gayet iyi biliyorum ama onu kırmamak için bunu söylemiyorum. Çünkü onu neyin kırabileceğini hiçbir zaman tam olarak bilemiyorum, bazen vurdumduymaz oluyor bazen de en ufak şeye kırılıyor. Bir şekilde babasıyla ilintili her şey gibi akasya meselesi de onu kıracaktır mutlaka. Çünkü Hubert içten içe atalarına tapar. Ben de öyle olduğum için o konuda dikkatliyim. Sustum, meseleyi oluruna bıraktım ve ağaca baktım.

Şubat ayında bir pazar günü ve bu küçük sahne her pazar sabahı oynanır. Hafta içi bir günde kendimizi bu tür oyunlara kaptıracak zamanımız yok elbette. "Ağaçta bir kuş var," diye bildirdi Hubert, "sığırcık." "Saçma," dedim "kışın sığırcık olmaz, karatavuktur." Ben biraz dezavantajlı konumdayım çünkü Hubert hipermetrop bense hafif miyopum. Bir dal çatalında küçük kara bir leke görebiliyordum yalnızca. "Hayır," dedi Hubert "kesinlikle karatavuk değil." "Belki de yeşil ispinozdur?" diye önerdim. Yeşil ispinoz dediğim kuşun adını tam olarak bilmiyordum, kocaman bir serçe gibi görünüyordu ama yeşildi. "Ah şu senin yeşillerin!" dedi Hubert aşağılayarak ve 1664'teki St. Gotthard-Mogersdorf Savaşı'nı anlatan bir kitap açtı. Tarihi savaşlar üzerine yazılmış kitaplar okumaya meraklı ve o kokuşmuş eski generallerden daha iyi bir strateji uzmanı olduğuna inanıyor. Kaybedilmiş savaşlarımızı düzeltememesinin onu ne kadar derinden etkilediğini görmek can sıkıcı. Üzüntüsü vatanseverlikten değil, onu çoktan anladım, sırf mükemmeliyetçilik arzusuyla yanıp tutuştuğundan. Tüm ulusların kaybedilmiş savaşları incitiyor onu. Yine de bu kitapları okumak onu hoşnut ediyor gibi görünüyor ve eski savaşlarla ilgili tonlarca kitap olduğuna göre okuyacak malzemesi hiç bitmeyecek. Rahatlıkla yüz yaşına kadar yaşayabilir. Herhalde böyle bir şey olmaz, olması da istenmez zaten.

Hubert şu an elli iki yaşında ve sağlığı için hiçbir şey yapmadığı göz önüne alınırsa oldukça iyi durumda. Tansiyonu normal, ara sıra eklemleri kıtlıyor biraz, dört dişi eksik, fazla sayılmaz, buna karşın hâlâ oldukça gür, kahverengi saçları var, aralarında birazcık

kırlaşmış olanları da var elbette. Belki çok fazla sigara içiyor ama neredeyse hiç içki içmiyor, hafif müşkülpesentliğe eğilimli, genel olarak ılımlı bir adam. Neden yaşlanmayacakmış anlamıyorum. Tabii ki çok fazla çalışıyor ama işini severek yapıyor gibi görünüyor, bu yüzden çok da zararlı olamaz.

Gülümsüyor ve akasya kokulu bir kaydıraktan kayarak St. Gotthard-Mogersdorf Savaşı'na geri dönüyor, karısını, ağacı ve ağaçtaki kuşu unutuyor.

Ağaç, gökyüzünün önünde gri pirinç kâğıdının üzerindeki bir desen gibi yamyassı duruyor. Biraz Çin işi gibi görünüyor. Uzun süre bakınca, en azından ben uzun süre bakınca, biçim değiştiriyor. Gri beyaz gökyüzü dalların arasından kabarmaya başlıyor, yumuşak toplar haline geliyor ve kısa sürede ağaç, akasya, kızılağaç ya da karaağaç, sayısız gümüşsü gri parmaklarıyla gökyüzünü esir alıyor. Ardından gözlerimi kapayıp bir dakika sonra tekrar bakınca ağaç bir desen gibi yassı; ne hüzünlü ne mutlu eden ve saatlerce bakabileceğim bir resim. Hemen ardından gizemli değişim yeniden başlıyor, gökyüzü tombullaşıyor ve zarifçe kıvrılmış parmaklar tarafından esir alınıyor.

Ama bu ağaçtaki en olağanüstü şey istekleri emebilmesi ve sönmüş dürebilmesi. Öyle yanıp tutuştuğum isteklerim olduğundan değil ama endişeler, can sıkıcı durumlar, keyifsizlikler var. Ağaç hepsini benden çekip alıyor, dal çatalına yatırıyor, nemli serinlikte eriyip dağılana dek beyaz bulut toplarıyla örtüyor. Ondan sonra boş ve hafif kafamı çevirip yarım saat daha uyuyabilirim. O yarım saatte hiç rüya görmüyorum. Ağaç; akasya, kızılağaç ya da karaağaç, insanın güvenebileceği, vicdanlı bir ağaç.

Bunun için çok minnettarım çünkü önemli olan güç toplamak ve bu güç sayesinde zamanı erdemli bir şekilde geçirmek. Tabak fırlatmak bana göre değil ancak kindar ya da ironik de olmak istemiyorum, biraz buna meyilliyimdir çünkü. İnsan düşüncelere de dalmamalı veya küsmemeli ya da Avusturyalıların dediği gibi surat asmamalı. Kesinlikle kaçınılması gereken bu durumu en iyi İngilizcedeki sulk sözcüğü ifade ediyor. Küsmek, uygunsuz bir biçimde alaycı geliyor kulağa, düşüncelere dalmak da aslında bambaşka bir şey, bir münzevi de düşüncelere dalabilir ve bu kimseyi rahatsız etmez, şu dünyada bir münzevinin küstüğünü duyan olmamıştır hiç. Surat asmak meseleye biraz daha yakın duruyor, bu durumdaki

bir insanın donukluğuna ve aptallığına işaret ediyor. Ancak sulk'ta hepsi var, kurbanı incitmesi beklenen o soğukluk ve yapmacık kayıtsızlık da cabası. Bense kimseyi incitmek istemiyorum. Zaten durmaksızın ve her yerde bir sürü insan incitiliyor.

Hubert ara sıra düşüncelere dalar. Ama o, yazı masasında sezdirmeden, yüzü bir gazetenin ardında düşüncelere dalar. Bazen bu amaçla kahvehaneye de gider. Ona eşlik etmek aklımdan bile geçmez. Kahvehaneye gitmek istersem yalnız giderim. Evli çiftlerin orada işi yoktur. Birlikte, olabilecek her şeyi yapabilirler, bir tek kahvehanede oturup gazete okuyamazlar. Birbirlerinden bıkıp usandıkları şüphesi uyandırırlar hemen.

Elbette bazen birbirimizden bıkıp usandığımız oluyor ama bunu fark ettiğimiz anda o kaygı verici durum geçene dek derin bir melankoliye gömülüyoruz. Uzun süre birbirimizden bıkmayı göze alamayız, kime yöneliriz yoksa, kim bize destek olur? Bütün insanlar yabancı bize, tanıdıktan öteye geçmeyen arkadaşlarımız da. Bizimle ne yapacağını tam olarak bilmeyen on beş yaşındaki kızımız Ilse bile yabancı bize. Evin en güzel odasında yaşıyor çünkü onun keyfi yerinde olmalı, kendini mutlu hissetmesini istiyoruz. Gayet güzel büyüyüp serpiliyor ve neşeli bir kız; kimi zaman bana manastıra kapanan teyzemi hatırlatıyor, ancak Ilse manastıra kapanmayacak. Kesin bir şey söyleyemem tabii, beklenmedik şeyler her zaman olabilir. Bizim ona gerçek anlamda gereksinim duymamamız ve yakışıksız bir biçimde düşkün olmamamız Ilse için çok iyi. Ilse çekirdeğe dahil değil. Doğumundan önce bir şey oldu ve bu onu anne babasının gerçek yaşamından sonra doğmuş bir çocuk yaptı.

O, ölüm sonrası doğmuş bir çocuk, sadece anne babası hâlâ, hiçbir şey olmamış gibi davranıyor. Herhalde böyle bir sürü çocuk var ve kimse bu konudan söz etmiyor. Ama ben onun bundan çok mutlu olduğuna inanıyorum. Anne babası onunla sadece kendisi istediği zaman ilgilendiği için kız arkadaşları ona gıpta ediyor. Hangi çocuk yakalayabilir ki böyle bir şansı?

Adını Hubert'in babasından, yaşlı Ferdinand'dan alan oğlumuz Ferdinand o kadar şanslı değil. Sanırım o hiçbir zaman çok mutlu olmadı. O olaydan önce doğdu ve her zaman yaşamımızın odak noktasındaydı, suyun tamamen durgun olduğu, ancak en ufak değişikliğin bir bedeni Tanrı bilir nereye savurabileceği yerdeydi. Bunu hissetmiş olmalı. Fazla hareket etmemenin ve dikkati elden

bırakmamanın daha iyi olacağını erken fark etti. Korkak değildir, o yüzden bu hükümdar adının onu ilkokulda alay konusu etmesine rağmen gerçekten de kendisine Ferdinand der. Belki de büyükbabasının adının Leopold olmadığına şükrediyordur, o da olabilirdi pekâlâ. Yirmi bir yaşından beri, yani bir yıldır dokuzuncu bölgede kiralık bir odada yaşıyor. Çünkü Ferdinand bir mirasçı. Hubert'in annesi, yaşlı müşavir hanım, bütün parasını ona bıraktı. Ferdinand'a parasını, Hubert'e evi, onu da sırf zaten ev babasından dolayı Hubert'e ait olduğu ve kendisinin orada yaşama hakkı olduğu için bıraktı. Ilse'ye hiçbir şey bırakmadı, bir takı bile ve tabii ki bana da hiçbir şey bırakmadı.

Pazar günleri çoğu zaman Ferdinand yemeğe gelir, hafta içi günlerde de bazen kahve içmek için uğrar ve elbette bayramlarda da ziyaret eder bizi. Sonuçta bizden hoşlanmadığı için değil, özgür ve bağımsız olmak istediği için taşındı. Yaşlı kadının parası üniversite öğrenimini bitirip kendi geçimini sağlayabilene dek yeter. Hubert içten içe kırgın bu konuda ama ben memnunum. Bizden para istemek zorunda kalmaması ve özgür bir insan olduğunu sanarak yaşayabilmesi Ferdinand için iyi bir şey. Bu arada hâlâ bu batıl inanca bağlı kaldığından pek de emin değilim. Her zaman çok çabuk kavramıştır aslında. Yanı başında, o olaydan önce doğmuş ve kasırganın ortasında yetişkin bir oğulun olması rahatsız edici bir durum olurdu. Çekirdeğe dahil olması onunla olan ilişkiyi zorlaştırıyor. Yakınlık çok ezici ve üçümüz de fazla yakınlıktan hoşlanmıyoruz.

Hubert'le benim için zaten yapılabilecek bir şey yok artık, o yüzden bizim başımıza, herkesin başına gelebilecek değiştirilemez kader dışında pek bir şey gelmez. Bu nedenle Ferdinand'ın uzaklaşması iyi oldu. Belki bazen bir burjuva evinin konforunu özlüyordur ama kiralık odasında ev hasretini küçümseyerek ve her zaman merkezin sakinliğinde kalıp tehlikeli bölgeye ayak basmamaya dikkat ederek yaşıyor. Ve hiçbir bölge bu evden daha tehlikeli olamaz onun için. Kimi zaman ümitsizliğe kapılıyor olmalı ki onu dünyanın kıyısına fırlatacak adımı atmaya cesaret edemiyor. O zaman kitaplarını, dosyalarını kapatıp sinemaya gidiyor ya da arkadaşlarıyla buluşuyor. Kızlarla arası nasıl bilmiyorum. Herhalde tam da sakınması gereken şu hırslı ve otoriter olanlarını kendine çeken belli bir cazibesi var.

Anneme benzeyen Ilse'nin mutlu ve sade bir yaradılışı var. Hubert de mutlu olabilirdi belki. Olamamasının nedeni kendisinden çok, baş edemediği etkiler ve koşullar. Ferdinand ne bana ne Hubert'e, büyükbabasına benziyor. Gizemli bir şekilde bir zamanlar gerçek beyefendi denen kişilerden olacak hep. Doğal olarak o bunu bilmiyor çünkü insan hiç görmediği ya da yaşamadığı şeylerin ve durumların ayırdına varamaz. Öte yandan onun başka türlü olamayacağı da açık; tarih öncesinden gelen Ferdinand olsa olsa bir anakronizm olur. Bunun farkındayız ve bu yüzden sevinmeli miyiz yoksa kırılmalı mıyız bilmiyoruz, nasıl olsa değişen bir şey olmayacak. Hiçbir şeyi değiştiremeyiz artık, her şey olup bitti ve kendi yolunda ilerliyor. Parmağımızı bile kımıldatamayız. Bu arada Hubert söz konusu olduğunda bunlar sadece varsayım çünkü oğlumuz hakkında neredeyse hiç konuşmuyoruz, konuşsak bile pek de önemi olmayan şeylerden söz ediyoruz. Ilse zararsız bir sohbet konusu, tıpkı çekirdeğe dahil olmayan ama sevilen ve sevimli bulunan tüm diğer insanlar gibi.

Çocukların birbiriyle ilişkisi hemen hemen hiç yok. Yaş farkı çok büyük. Ferdinand Ilse'yi küçük bir aptal gibi görüyor ki kesinlikle öyle değil, Ilse ise Ferdinand'ın acayip bir insan olduğunu düşünüyor, bu da onun bakış açısından anlaşılabilir bir durum. Bazen Ferdinand Ilse'ye şeker veriyor ya da Latince ödevine yardım ediyor. Sadece üç yıl gerçek bir aile olduk, Ferdinand'ın doğumundan, hakkında hiç konuşmadığımız ve her birimizin unutmaya çalıştığı o olaya dek. Zaman zaman tümüyle unuttuğumuz da oluyor ama sonuçlarını ortadan kaldıramıyoruz.

O yüzden ağacın bendeki her türlü anıyı silmesinden ve yarım saat rüya görmeden uyuyabilmekten çok mutluyum.

Uyandığımda güneş gri kış göğünden sıyrılmak üzereydi. Eğer yağmur ya da kar yağmıyorsa her gün deniyor bunu. Ama neredeyse hiçbir zaman başaramıyor. Bu çabaların benim için çok etkileyici bir yanı var. Kırmızımsı bir daire olarak pusun ardında kalıyor ve şehrin üzerine tuhaf, pembe bir ışık saçıyor. Ağacı ıslakmışçasına parlatıyor, dallarını gümüş ve bakıra dönüştürüyor. O zaman onu toprağın altındaki kökleriyle ve kışın bile içinde yavaşça yükselen özsularıyla bir ağaç olarak hayal edemiyorum. Organik bir varlık gibi görünmüyor artık, cam gibi sert ve parlak bir sanat nesnesine dönüşüyor.

"Çok tuhaf" dedi Hubert ve St. Gotthard-Mogersdorf Savaşı'nı bir kenara bıraktı. "Gerçekten tuhaf. Ağaca ne zaman bir kuş yaklaşsa diğeri havalanıyor." "Belki de bir seremonidir" dedim gereksiz yere.

"Bugün ne yapıyoruz?" diye sordu Hubert. Bu bana fazla acıtmayan, eski bir yaraya dokunurmuş gibi hafif bir sızı verdi. Bu soruyla günün sorumluluğunu bana yüklemiş oluyordu. Pazar günü gerçekten büroya gidemeyeceğime göre dikkat et de şöyle az buçuk iyi bir şeyler olsun. Kendini fazla yormana gerek yok, nasıl olsa bir şey gelir aklına.

Bu bir oyun, bize kalan son oyunlardan biri. Önceki oyunları düşünmemek daha iyi. Artık benim de aklıma yeni bir şey gelmediğinden bunu kabullenmek zorunda kalıyorum. Aslında her zaman kabulleniyorum çünkü bir uyumsuzluğa neden olmamak benim için çok önemli. Uyumsuzluk beni saatlerce, günlerce rahatsız edebilir, bunu göze alamam.

Ilse sınıfıyla birlikte on günlük bir kayak kursundaydı. Ama burada olsa bile pazar öğleden sonralarını bizimle olmaktansa genç arkadaşlarıyla geçirmeyi tercih eder. Öğle öncesi ortalığı toparlamak ve yemek pişirmekle geçer. Neredeyse hiç restorana gitmeyiz çünkü hesabı getirene dek garsonu beklemek bizi deli eder. Üstelik pahalı lokantalarda bile yemek berbattır, ayrıca bir sürü kokudan ve bize fazlasıyla yakın oturan insanlardan hoşlanmayız. Yani sadece öğleden sonrası için plan yapmak gerekiyor, ne de olsa insan her zaman plak çalamaz ya da kitap okuyamaz. "Modern Fransız resmi sergisi var" dedim çekine çekine. Hubert homurdanmakla yetindi. "Ya da Fin mobilyaları" dedim. "Çok daha korkunç" dedi Hubert. "Gezintiye ne dersin?" diye önerdim, "Ardından bir İsveç filmi." "İsveçliler beni çok sıkıyor" dedi Hubert. Beni de sıkıyorlar o yüzden hemen vazgeçtim. Dedim ki: "İstemeye istemeye gidiyorum sinemaya, filmler çok ürkütücü" "Neden?" dedi Hubert. "O kocaman suratlardan hoşlanmıyorum" dedim. "Her şey çok devasa, fiziksel olarak hoşuma gitmiyor. Devlerden korkuyorum. En son ne zaman gitmiştik sinemaya?" Hubert düşündü, evliliğimizin hafızasıdır o. "Yedi ay önce," dedi, "eğlenceli bir şeydi." Hatırladım. "Hiç de eğlenceli değildi" dedim. "Beyazperdedeki o korkunç büyük kafalar. Yamyamlarınki gibi. Hepsi de ağızlarını o kadar çok açıyor ki, bir sürü dişleri ve dağlardaki derin yarıklar gibi kırışıkları var,

kadınlar da takma kirpik takıyor, doğrudan doğruya müstehcen görünüyor. Sevgililer bile canavar gibi görünüyor. Çok korktum."

Hubert kafasını çevirme zahmetine katlanıp bana baktı. Gözleri gri, bir zamanlar bana çoşkulu gibi görünmüşlerdi. Şimdiyse buzun altındaki su gibi görünüyorlardı. Buzun altında bir şeylerin, donmuş bir gölün dibindeki minicik balıkların titreştiğini görebiliyordum. "Garip," dedi Hubert, "hatırlamıyorum. Korktuğunda çok daha hızlı nefes alıp veriyorsun. Hemen fark ederim." "Filme o kadar dalmıştın ki, üstelik gülüyordun, çok iyi hatırlıyorum, o yüzden fark etmemiş olabilirsin." "Ama eskiden hiç korkmuyordun sinemada" dedi. "Televizyon yüzünden olmalı" dedim çabucak. "İnsan cücelere alışınca devlere katlanamıyor galiba."

"Tanrıya şükür, sinemaya gitmiyoruz demek ki" diye açıkladı Hubert.

"Misafirliğe gitmek de mi söz konusu olamaz?" dedim. Hubert yanıt vermedi, niye versin ki zaten, sorum ciddi değildi. Bir şekilde kaçınmamız mümkünse hiç misafirliğe gitmeyiz. Fazla tanıdığımız yok, hele ortak tanıdığımız hiç yok, akrabamız da yok, olsaydı da hiç ziyarete gitmezdik herhalde.

Birazdan beni yutacak bir girdaba yaklaşmakta olduğumu hissediyordum. Ama şimdilik yakalanmaya niyetim yoktu. Oyunun belli bir süresi vardı ve o süre henüz dolmamıştı.

"Vitrinlere bakalım" dedim. Hubert güldü. Gülüşü kulağa hiç de hoş gelmiyordu, biraz kıkırdayarak ve art niyetliydi. Nadiren ortaya çıkan aldatıcı bir yanı vardı. Bir zamanlar hoşuma bile gitmişti bu, yaşamı küçük sürprizlerle renklendiriyordu. Ama artık bu gülüşün tek bir anlamı vardı: Seni anlıyorum canım. – Ve ben bu şekilde tamamen anlaşılmaktan hoşlanmıyorum. "Eh, öyleyse" dedim teslim olarak; "sanırım Arsenal'e gidiyoruz."

Bunun üzerine Hubert hoşnut bir biçimde yastığa yaslanıp kitabını açtı tekrar.

Ne zaman bir pazar günü öğleden sonra ne yapacağımızı bilemesek Arsenal'e gideriz. Acil bir çözümmüş gibi yaparız ama aslında başka bir yere gitmeyi de hiç istemeyiz. Hubert'in bunu çok severek yaptığını anlıyorum; ben neden yapıyorum pek anlamış değilim ama durum bu işte. Arsenal'i her sergiye, her müzeye yeğlerim. Kendimi orada evimde gibi hissetmem bana da biraz ürkütücü geliyor.

Ağaca son bir kez daha baktım. Güneş kederle geri çekildi, pembe ışık söndü. Yataktan kalktım ve odadan çıktım.

Yemekten sonra bir saatliğine yürüyüşe çıktık. Hava kapalı, soğuk ve dingindi. Benim için iyiydi çünkü bu şehirde sürekli esen rüzgârdan rahatsız oluyorum. Önemsiz şeylerden konuştuk, çok huzurlu ve arkadaş canlısıydık. Ama zaten neredeyse her zaman öyleyiz. Aslında her zaman öyleyiz. Ertesi sabah yaşamımın garip bir şekilde değişmek zorunda kalacağını henüz bilmiyordum, Hubert de bilmiyordu. Asla bilmeyeceğini varsayıyorum, en azından umuyorum.

Sonra arabayla Arsenal'e gittik. Pazarları şehrin ölüm sessizliğine büründüğü ve sıcak asfalt koktuğu yaz günlerindeki kadar keyifli olmasa da pazar günü araba kullanmak keyifli, şubat ayında bile.

Hubert girişten hemen kendine 1809'daki Ebelsberg Muharebesi'ni anlatan bir broşür ve üzerinde Prens Eugen'in Johann Kupezky tarafından yapılmış resmi olan bir kartpostal satın aldı. Kartpostal yazı masasının çekmecesinde kaybolup gidecek ve ona asla bir şey yazılmayacak, Hubert kime kart atacaktı ki? Sonra da alelacele içinde Birinci Dünya Savaşı'ndan fotoğrafların görüldüğü gözetleme kutularına doğru seğirtti. Çünkü o eski fotoğraflardan birinde babasını gördüğünü sanıyor. Bu konuda bir şey diyemem, ben sadece teğmen üniforması içinde, ayakları dolaklı, şapkası alnından hafifçe kaymış, yorgun ve düşünceli bir şekilde gözünü bir makineli tüfeğe dikmiş sıska, genç bir adam görüyorum. Fotoğraf Güney Tirol Dağlarında bir yerlerde çekilmiş ve biraz sararmış. Hubert'in babasını yalnızca üç kez gördüm ve o zamanlar altmış yaşını geçmişti. O olabilir tabii ama herhalde onun tipinde pek çok genç insan vardı.

Birlikte gözetleme kutularına varır varmaz Hubert beni hemen unutuyor. Yavaşça ilerliyorum, tanıdık salonlarda geziniyorum, eski asker üniformaları içindeki küçük figürleri inceliyorum, vitrinlerinin ardında o kadar canlı görünüyorlar ki insan korkuyor. Elbette yakından bakıldığında ne canlı ne de ölü görünüyorlar, onlar cansız mankenler ve içlerinde cansız mankenlerin çekiciliğini ve tekinsizliğini barındırıyorlar. Orada her zaman çok uzun süre dururum. Beni büyülerler. Arsenal'in tümü çekici ve tekinsiz bir yer, belki de o yüzden çok seviyorum burayı. Radetzky Salonu'nu, Arşidük Karl Salonu'nu, Prens Eugen Salonu'nu ziyaret ediyorum

ve içten içe, burada hüküm süren mükemmel düzene ve temizliğe hayret ediyorum. Şehirdeki hiçbir müze bu kadar bakımlı değil ve hiçbir müzeyle Arsenal'le olduğu kadar sevgiyle ilgilenilmiyor. İnsan hayret ediyor ama aslında bu çok doğal ve mantıklı. Gezintim çoğu zaman olduğu gibi Kara Mustafa'nın çadırında, büyük Türk çadırında sona eriyor. Orada dinleniyorum.

Dışarıda arabaların Gürtel'den geçtiğini, trafik ışıklarının yanıp söndüğünü biliyordum ve tedirginlikle fark ettim ki kendimi bu huzurlu ölüler âleminde, dışarıda yaşayan o şehirden daha fazla evimde hissediyordum. Şehir gerçekten yaşıyor mu yoksa incelediğim arkebüzlü eski askerler gibi vitrinlere hapsedilmeden önce biraz daha tepinmelerine izin verilen figürler için bir oyun alanı mı, çok da emin değilim.

Beni fark etmeyen ve bana yaklaşmayan şeylerle çevrili olmayı seviyorum, rüzgârın hiç savurmadığı şişkin yelkenleriyle eski gemi maketlerini, bir zamanlar her şey anlamına gelen ama şimdi dokunulmasına izin verilmeyen, ufalanabilir ipekten başka hiçbir anlamı olmayan birçok bayrak ve sancağı. Burası çok eski kokuyor, deri ve lime lime olmuş kumaş, bir de yer cilası.

Çoğunlukla büyük Türk çadırının önünde karşılaşıyoruz, yavaşça ve sessizce merdivenlerden aşağıya iniyoruz. Buraya ait olmadığımızı, dışarıya, seçemediğimiz ama artık bizim olan dünyadaki arabalara ve ışıklara ait olduğumuzu biliyordum. Fakat bu binadaki geçmişin dinginliği ve uykusu her türlü geçmişe yapışıp kalan bir çekiciliğe sahipti, insan bu geçmişi nefret edilesi ya da iğrenç, sırf bu kadar çekici olduğu için nefret edilesi ya da iğrenç bulsa bile.

"Bugün tanıyabildin mi onu?" diye sordum. "Artık neredeyse emin oldum" dedi Hubert. "Besbelli onun duruşu. Ama tabii ki hiçbir zaman tam anlamıyla emin olamam." "Evet," dedim, "hiçbir zaman tam anlamıyla emin olamayacaksın." Buna ilişkin daha fazla konuşmadık. Arsenal'deki öğleden sonra bitmişti ve sokaktaydık. Küçük, sessiz taneler halinde kar yağmaya başladı, hava soğuktu ve temiz kokuyordu. Eve giderken konuşmadık. Hubert'in dikkatini toplaması gerekiyordu çünkü yol kaygandı ve sileceklerimizden biri pek iyi çalışmıyordu. Yolda neler olduğunu belli belirsiz görebiliyordum. Üstelik hava neredeyse kararmıştı ve ışıklar gözümü kamaştırıyordu.

Ön bahçemizdeki kısa sarı çimler şimdiden incecik bir kar tabakasıyla kaplanmıştı, bu görüntü bana bir şey hatırlattı ama ne olduğunu çıkaramadım ve bunu düşünmekten vazgeçtim.

Evde hoş bir sıcaklık vardı ve biraz sigara dumanı kokuyordu, asla tamamen yok edilemeyecek bir koku. Ama masanın üstünde duran mandalina kabukları da kokuyordu ve bu karışım hiç de fena değildi. Hubert odasına gitti, onun şimdi St. Gotthard-Mogersdorf Savaşı'nı okuyup bitireceğini biliyordum. Hafta içi okumaya fırsat bulamıyor, en azından kendi zevki için okuma fırsatı olmuyor.

Yani ihtiyaçlarının iyi bir şekilde karşılanmış olduğunu biliyordum, ben de yukarıya, çatı katına çıkıp çizim masamın başına oturdum. Çatı katı bana ait. Hubert bile yalnızca ben açık açık davet edersem girebiliyor oraya. Bu çok ender ve daha çok bir ritüel şeklinde oluyor. Eğer istisnai olarak bana samimi bir açıklama yapmışsa ve bu yüzden kendini rahatsız hissettiğini biliyorsam dengeyi sağlamak ve durumu telafi etmek için ben de ona sırlarımdan birini sunuyorum. Benim sırlarım ufacık ve önemsiz, çoğunlukla sürüngen ya da kuş desenleri, sunabileceğim başka bir şey yok. Hubert'in samimi açıklamaları da sözünü etmeye değmeyecek açıklamalar olduğundan her şey kurallara uygun olarak işliyor ve denge sağlanmış oluyor.

Çatı katında desen çizebilir, resim yapabilirim, canım isterse bir aşağı bir yukarı yürüyebilirim, Hubert'i sinirlendirebilecek bir alışkanlık bu. Pek bir şey yapamayacağım tek bir yetenek verilmiş bana. Bir zamanlar kitap illüstrasyonu yapıyordum ama çok uzun süre önceydi. Hubert, pek fazla getirisi olmasa da bununla para kazanmamı istemedi. Özellikle de Ferdinand'ın artık ondan bir şeye ihtiyaç duymayacağı ortaya çıktığından beri. Bir işverenin direktiflerine uymak zorunda olmadığım ve kendi istediğim şeyi çizebildiğim için ben de çok mutluyum.

Yeteneğim çok sınırlı ancak bu dar sınırların içinde belli bir ustalığa ulaştım. Her zaman çizdim ve ortaokuldan sonra iki yıl daha grafik okulunda okudum. Orada öğrenebileceğim ne varsa öğrendim ama aslında bunlar pek de önemli değildi benim için. Böcek, balık, sürüngen ve kuştan başka bir şey çizmedim; memeli hayvanlara ve insanlara kadar gelemedim hiç. Çiçek de çizebilirim ama hiçbir zaman çekici gelmediler bana.

Son yıllarda neredeyse sadece kuşlarla ilgileniyorum. Belli bir hedefim var ama olur da o hedefe ulaşırsam ne yapacağımı düşüne-

miyorum. Belki de doğru dürüst ilerleme kaydedemememin nedenlerinden biri de budur. Hedefim, dünyadaki tek kuş olmayan bir kuş çizmek. Demek istediğim, insan bunu ilk bakışta anlamalı. Bugüne kadar başaramadım, bir gün başarabileceğimden de kuşkuluyum. Kimi zaman nihayet olduğunu sanıyorum ama ertesi gün durup resme baktığımda kuşun, kendi türünden başkalarının olduğunu bilmediğini görüyorum ve resmi alıp dolaba kilitliyorum. Bütün o yalnız kuşlar yığını, benden başka kimsenin görmediği resimler, orada yatıyor. Sadece Hubert içlerinden bazılarını biliyor, ama onun için onlar öylesine küçük sanat eserleri, hepsinin başarısız oluğunu bilmiyor. Her zaman bir umut ışığı var ama çok ender. Yıllar önce, henüz kendimi kuşlara adamamışken, uzaktaki ikinci bir sığırcığın komşu bahçelerden gelen ötüşünü dinliyormuş gibi görünen bir sığırcık vardı. Kafasının duruş biçimi ve kabarık tüyleri buna işaret ediyordu. Ama birbirlerini tanıdıklarından değil, sadece bir önseziydi. Buna rağmen o zaman çok mutlu olmuştum. O küçük resim savaşta kayboldu.

Birkaç gün önce bir kırlangıca başlamıştım ama başından beri iyi bir seçim değilmiş gibi görünüyordu. İnsan kırlangıçları hep sürüler halinde gördüğünden onların toplu halde yaşayan kuşlar olduğunu sanır. Ama bu bir yanılgıdır. Birbirlerinin yanından uçup giderler ve avlarından başka bir şey yoktur akıllarında. Ne olursa olsun benim kırlangıcım, tek bir tüyüyle bile diğer kırlangıçları düşünmeyen hoş, dekoratif bir hayvan, kendi seçtiği yalnızlığından çok hoşnutmuş gibi görünüyordu. Onunla on dakika uğraştım, oradaki çizgide ufak bir değişiklik, şuraya bir renk lekesi. Ardından ayağa kalktım ve bir oraya bir buraya yürüdüm. Çatı katının mutfağın üzerinde olması iyi, böylece Hubert'i rahatsız edemem. Bir oraya bir buraya, masadan buradan geçen bacaya, sonra dolaba, divana, en sonunda pencereye yürüyebilmek benim için çok önemli. Pencereden komşu evin duvarını görüyorum, çok çirkin gri bir duvar. Bu iyi bir şey, böylece dikkatimi dağıtamaz. Parmaklarım seğiriyor biraz, onlara ne zaman çizmeyi yasaklasam, hep seğirirler. Gözlerimi kapadım ve kırlangıcı görmek istediğim şekilde gözümün önüne getirdim. Hemen masamın başına geçtim ve gözlerini biraz değiştirdim. Gerçi şimdi de meydan okur gibi görünüyordu, sanki neşeli bir yalnızlıktan patlayıverecekmiş gibiydi. Daha önce hiç bu kadar arsız bir kırlangıç olmamıştı, benimle dalga geçer gibiydi. Gözleri adeta

haykırıyordu: Dünyadaki tek kırlangıç benim, Tanrıya şükür! – Bu beni o kadar sinirlendirdi ki kâğıdı yırtıp çöp tenekesine fırlattım; o küçük canavar dolapta bile yaşayamazdı.

Yine bir şey başarısız olmuştu, üstelik bu sefer özellikle kışkırtıcı bir biçimde. Tekrar başladım yürümeye ve birden sorunun yalnızca benden kaynaklanabileceğini anladım; belli ki sadece yalnız kuşları çizmek istiyordum. Bu keşif beni uzun süre meşgul etti ama bana bir yarar sağlamadı. Sonuç olarak bugün yeni bir şeye başlayamayacağımı anladım ve aşağıya, oturma odasına indim.

Hubert televizyonun karşısına oturmuş, bir spor programı seyrediyordu. Sporla arası pek yoktur ama bu programı nadiren kaçırır. Zaten o televizyon karşısında çok oturur ve yalnız oturmayı sevmediğinden ben de bu şekilde çok zaman harcarım. Beni dikkate almaz bile, benimle konuşmaz, ama odada olmamı ister. Bazen o arada kitap okuyorum ama bu gözlere zararlı çünkü oda çok karanlık oluyor, öte yandan televizyon da gözlere zararlı. Aslında ne yapsak bir şeye zararı var. Sonuçta insan bütün önerilere uyacak olsa sağlıklı olan tek şey ölmek olurdu.

Saat on bire kadar oturduk ve ben herhangi bir şey gördüğümü hatırlamıyorum. Oysa görmüş olmalıydım çünkü bütün o süre boyunca gözlerim açıktı ve ekrana çevrilmişti. Bu ve buna benzer biçimde yitirdiğim saatler, günler, aylar ve yıllar nerede? Artık hatırlayamadığım çok fazla şey olduğunu bilme düşüncesi ürkütücü. Sanki insan huzurlu bir çayırda oturuyor ve vahşi bir hayvanın her an bir çalının arkasından fırlayabileceğini sezemiyor. Sürprizlerden hoşlanmıyorum.

PAZARTESİ

Posta her zaman saat dokuza doğru gelir. Yalnızca reklam broşürleri ya da zayıf bir anımda abone olduğum dergileri getirir. İşle ilgili tüm postalar ve faturalar Hubert'in avukatlık bürosuna gider. Elbette oraya asla yüzünü göremeyeceğim mektuplar da ulaşabilirdi. Ancak Hubert'in bir kez olsun özel posta aldığını sanmıyorum. Çok yaşlı bir beyefendi olan ve sadece Noellerde bize bir kart atan Trieste'deki amcasından başka akrabası kalmadı. Ayrıca Hubert'in tanıdıklarının hepsi burada şehirde yaşıyor ve onu telefonla arayabilirler. Hayır, herhangi birinin Hubert'e mektup yazacağını düşünemiyorum.

Ne olursa olsun ben hiç posta almıyorum. Annemin kız kardeşi olan tek akrabam Tirol'de bir manastırda yaşıyor. Hâlâ yaşıyor mu bilmiyorum, ondan bir daha haber alamadım. Belki de tarikatı dış dünyayla bağlantı kurmasına izin vermeyecek kadar katıdır. Belki bazen benim için dua ediyordur. Bu düşünce çok tuhaf ve dokunaklı. Belki de benim varlığımı unutmuştur.

Fakat bu pazartesi sabahı bana bir mektup geldi. Kalın, sarı bir zarf, adres matbaa harfleriyle yazılmış. Gönderen belirtilmemiş. Onunla mutfağa gittim, şaşırmıştım. Kızgın damdaki kedi gibi dolandım.

Sonunda zarfı açtım; içinden sıkışık bir yazıyla yazılmış birkaç sararmış defter yaprağı düştü, hemen tanıdım. Kendi yazımdı çünkü, yani, bir zamanlar olduğum genç insanın yazısıydı. Yazıyı tanımakla kalmadım, en son yaklaşık on yedi yıl önce görmeme rağmen elimdekinin ne olduğunu hemen anladım. Tiksinti ve beklenmedik olayların bana her zaman yaşattığı şoktan başka bir şey hissetmedim. Kâğıtları tekrar zarfın içine tıkıp çatı katına götürdüm. Orada masanın çekmecesine, resim kâğıtlarının altına sakladım. Aslında hiç huyum değildir bir şeyler saklamak. Ama bunun saklanması gerekiyordu, ayıp ya da onur kırıcı bir şey içermese bile, alt tarafı hatırlatılmasını istemediğim geçmişten bir kalıntı olsa bile.

Sonra yine mutfağa indim, düzenimi bozmamakta kesin kararlıydım: Çatı katındaki yaşamıma ilişkin şeyler ve düşüncelerin evin geri kalanına sızmaması gerekiyordu. Başka konularda çok düzenli

değilimdir ama buna her zaman uyarım.

Tekrar işimin başına geçtim, birdenbire bana müthiş önemli görünen bir iş. Evet, büyük yemek kaşığıma sıkıca sarıldım ve tüm dikkatimi amacıma, cevizli strudel yapmaya odakladım. Bu beni uzunca bir süre meşgul etti çünkü doğru dürüst bir cevizli strudel yapmak zaman alır.

Öğleyin Hubert eve geldi ve yemeğe oturduk. Hâlâ kendimi biraz sersemlemiş hissediyordum, sanki biri kafama vurmuştu. Hubert hemen gazeteye daldığından ve zaten yemekte çok az konuştuğumuzdan hiçbir şey fark etmedi. Gazete okuduktan sonra yirmi dakikalığına oturma odasındaki kanepeye uzandı Hubert, ben de mutfağa geçip orayı toparladım. Bunu her zaman hemen yapmam gerekiyor, çünkü bu işten özellikle nefret ediyorum ve o yüzden bir an önce halletmeliyim.

Hubert tekrar bürosuna gittikten sonra gazeteyi gözden geçirdim, daha doğrusu okuyormuş gibi yaptım. Bu süre boyunca gerçekte ne yaptığımı bilmiyorum.

Saat üçte birkaç kitap almak için Ferdinand geldi. Çok uzun boylu olduğundan beni öpmek istediğinde eğilmesi gerekiyor. Yanakları hoş bir biçimde genç ve canlı kokuyor. Ferdinand babasından daha uzun boylu, bu konuda da büyükbabasına çekmiş. Kahve yaptım, cevizli strudeli masaya koydum. Ferdinand'ın şehrin neresinde olursa olsun cevizli strudel ya da benzeri bir şeyin kokusunu alabilen gizli bir organı olduğu gerçekten doğru. En azından ben ne zaman fırında bir şey pişirsem damlıyor.

"Her şey yolunda mı?" diye sordu.

"Her zamanki gibi" dedim, "Babanda yeni bir nasır çıktı, ben de son zamanlarda pek iyi uyuyamıyorum." "Neden uyuyamıyorsun?" diye sordu Ferdinand. "Bilmiyorum" dedim. "Belki çok ağır rüyalar görüyorumdur. Belki de yaşlanıyorum." "Saçma" dedi Ferdinand. "Her zamanki gibi genç görünüyorsun." Bu tür şeyleri çok ikna edici söyler. Kendimi hemen genç ve güzel hissettim. Kocaman siyah gözlerini bana dikti, düşünüyor gibiydi. Yeni yıkanmış saçları, onlar da simsiyah, kabarık duruyordu, bir keresinde çizdiğim bir gece kuşunu andırıyordu biraz. Sanıyorum üç yaşına kadar mavi gözleri, kumral saçları vardı. Bu doğru olmayabilir tabii, saçları koyulaşabilir ama gözler o yaşta renk değiştirmez artık. Bunun gibi pek çok yanlış anım var, belki de tüm anılarım yanlıştır, pekâlâ

mümkün bu. Ferdinand'ın eskiden pembemsi esmer olan çocuk teni şimdi soluk, hafif zeytin rengine çalıyor ama çok duru ve saf, burada pek sık görülmeyen bir ten rengi. O uzak, karışık zamanların bütün karanlığını sünger gibi emdi.

Zavallı Ferdinand, yaşamaktan mutlu olup olmadığını asla bilemezsin. Onun yaşındayken büyükbabamı kaybetmiştim, daha doğrusu eski halinden geriye ne kaldıysa onu, pek fazla bir şey değildi yani. Bu şehirde yalnızdım, çok uzaktaydım ve bildiğim kadarıyla Tuna Nehri boyunca uzanan tarlalardan ve çayırlardan, geniş evden, Rautersdorf denen ve haritada hâlâ işaretli olan köyden sonsuza dek uzaktaydım. Bana sadece çok az bir para kalmıştı. O zamanlar çok mutsuzdum. Anca biraz daha sonra, Hubert'i tanıdığımda yeniden mutlu olmaya başladım. Yirmi dörtle yirmi dokuz yaşlarım arasında. O zamanlar hemen hemen hiç param kalmamıştı artık, giyecek bir şeyim, kendi evim yoktu ama kocam ve oğlum vardı. Ne evin döşenmesi ne bakımı alıkoymuştu beni o ikisinden, ne giysiler, perdeler ve çarşaflar ne büyük alışverişler, hatta yemek pişirmek bile alıkoymamıştı çünkü pişirecek çok az şey vardı. Çoğu arkadaşımızın da pek fazla şeyi yoktu artık, kiminin daha da azdı. Hepimiz de oldukça sağlıklı ve umut doluyduk ve etrafta bir sürü küçük çocuk vardı. Üniversite öğrenimini bitiren ve ardından stajını yapan Hubert fotoğraf makinesini, babasının olta takımını ve tüfeklerini, bir radyo ve bir mikroskop sattı. Yaşlı Ferdinand düğünümüzden kısa bir süre önce ölmüştü. Simsiyah bir bıyığı vardı ve kaşları burnunun üzerinde birleşiyordu, bu da ona kasvetli bir görünüm veriyordu. Gençlik fotoğraflarında ceketinin cebinde zarif, küçük bir bomba taşıyan bir anarşist gibi görünüyordu. Oysa karısına bile hiçbir zaman kaba davranmayan çok iyi niyetli bir adamdı, bu da onu benim gözümde aziz mertebesine yükseltiyor. En son mahkemede müşavirdi ve Ferdinand adı ona yakışıyordu.

Hubert de hukuk okudu, babasının zoruyla değil, ne okursa okusun onu aynı derecede çok ya da az ilgilendireceği ve kendisine en yakın şey bu olduğu için okudu. Sadece oltayı ve tüfekleri satmakla kalmadı, babasının kürk yakalı Schladminger ceketini ve smokinini de sattı. Annesine gittiği zamanlarda zaten kendisine ait olan ancak annesinin ayrılmak istemediği bu şeyleri zorla alıyordu ondan. Kendi malı olmayan şeyi bile bir başkasına vermek bu kadın için olağanüstü zordu. Ana oğul arasında kavgalar oluyordu.

Ayrıca oğlunu, sevmediği bir kadına devretmek zorunda kalmaktan da hoşlanmamıştı. Gerçi bunun pek bir önemi yoktu çünkü onun sevdiği tek bir kişi bile yoktu.

Aslında benim pek karşı çıkılacak bir durumum yoktu. Nesli tükenmiş olsa da düzgün bir aileden geliyordum ve biraz param vardı; savaşın sonuna dek yetmemesi benim hatam değildi. Veremli bir anne babanın çocuğuydum gerçi ama kendim sağlıklı, pembemsi esmer, gür kumral saçlıydım. Müşavir hanım annemle babamın durumunu bilmiyordu. Hubert, babamı gripten, annemi de zatürreeden öldürmüştü. O kadar körü körüne âşık olmasaydım bu bana bir uyarı olurdu.

Ama o zamanlar her şeyi göze almıştım. Daha fazla yalnız kalmak istemiyordum, bir an önce bir aile kurmalı ve ailenin odak noktası olarak büyükbabam gibi güçlü ve ağırbaşlı bir şekilde her akşam lambanın altında oturup hikâyeler anlatmalıydım. Yalnız bu arada güçlü ve ağırbaşlı olmadığımı, asla ailenin odak noktası olamayacağımı ve hikâyeler, en azından bir ailenin hoşuna gidebilecek hikâyeler anlatamayacağımı gözden kaçırmıştım. Kendim ve Hubert hakkında yanlış bir kanıya kapıldım. Kendimi gördüğüm gibi olsaydım Hubert'in güvensizliği bize zarar veremezdi, hele annesi hiç veremezdi. O kadınla kolaylıkla başa çıkabilirdim. Ama o zamanlar kör olduğum ve gerçeği görmek istemediğimden hikâye kötü bitti. Ne olursa olsun o zamanlar çok çabaladım. Resimli kitaplara illüstrasyonlar ve kartlara resimler yaparak para bile kazandım. Gerçi yalnızca bitki, böcek, balık ve kuş yapabiliyordum ama belli başlı kitaplar için yetiyordu bunlar. Bir keresinde, acilen paraya ihtiyacımız olduğunda Noel kartlarına desen çizmeyi denedim fakat melekler baykuş sürüsüne, bebek İsa kundaklanmış sazana benzedi. Üzülerek bu niyetimden vazgeçmek zorunda kaldım. En azından istekliydim, hatta belki de fazla istekliydim. Bir süre kelebeklerim çok ilgi gördü, müşavir hanım rahatlıkla bana insan gibi davranabilirdi. Ama hiç yokmuşum gibi davrandı. Bugün olsa umurumda olmazdı ama o zamanlar biraz yakınlık bana iyi gelirdi. Hiçbir şey yoktu yani. Hubert güvenilir aile babası rolünü oynamak için çok uğraştı ve ben onun güvenilirliğini gerçek sandım. Böylece istemeden ona haksızlık etmiş oldum.

Sanırım Hubert erken çocukluk döneminde annesini çok seviyordu, sonradan onu sevmediği kuruntusuna kapıldı ve onunla

sürekli anlaşmazlıklar yaşadı. Birdenbire babasını keşfettiği ve ona çok bağlandığı, benim ortaya çıkmamdan çok önceki bir zamandı bu. Yani annesiyle olan kötü ilişkisinin nedeni ben değildim. Annesini çok az ziyaret etmesi ve ona kaba davranması benim için hiç hoş değildi.

Sonradan, beni yüzüstü bıraktığını ve bana ihanet ettiğini düşününce bunun için annesini çok sert cezalandırdı. Hemen hemen hiç ziyaret etmedi onu, ona karşı çok soğuk ve yabancı davrandı. Kendini cezalandıramazdı ama yine de annesini cezalandırarak bunu yapmış oldu. Sonra bir zaman geldi ki yaşlı kadın benimle anlaşmayı denedi. Ilse'nin doğumundan sonra bana inci kolye hediye etti. Buna sevinmedim ama kibarca teşekkür ettim. Bizim için çok geçti artık, bunu anladı ve başka bir yakınlaşma çabasına girişmedi. Kolyeyi hiç takmadım, müşavir hanımdan geldiği için değil, takı takmayı sevmediğimden. On sekizinci doğum gününde Ilse'ye hediye edeceğim.

Ferdinand önündeki cevizli strudeli itip dedi ki: "Daha fazla yiyemeyeceğim anne, harikaydı ama artık yiyemiyorum. Zavallı Fini nasıl?" Fini, müşavir hanımın aşçısıydı. Huzurevinde yaşıyordu ama haftalardır hastanedeydi. Bazen onu ziyaret ediyorum. Benim için bir anlam ifade etmiyor. Müşavir hanımın kölesi olarak beni hiçbir zaman dikkate almadı. Hubert ona her ay para gönderiyor ama hiç ziyaretine gitmiyor. Sadece Ferdinand biraz ilgileniyor onunla. Babaannesini de sık sık ziyaret eden ve seven tek kişi oydu. Ne gariptir ki kadın hiç ona eziyet etmeye kalkışmadı. Sanırım onu seviyordu, bunu da parasını ona bırakarak gösterdi.

"Fini artık o kadar kötü değil" dedim. "Ama birkaç hafta daha yatması gerekecek." "Onu ziyaret etmeliyim," dedi Ferdinand, "zavallı yaşlı bir solucan o." Bu tanım tam ona göreydi. Zavallı yaşlı solucanlara karşı gösterdiği sabırdan dolayı Ferdinand'a hayranım. Anne babasından daha vicdanlı. Kesin bir gün beni de hastanede ziyaret eder. En büyük yeteneği birlikte olduğu insanlara önemli olduklarını ve sevildiklerini hissettirmek. Bunu nasıl başardığına ve biraz olsun rol yapıp yapmadığına ilişkin hiçbir fikrim yok. Ama o kadar hoş ki, insan hemen bu kuşkusundan vazgeçiyor.

"Bu arada," diyerek kara kara bana baktı, "bana oldukça pratik gelen bir şey gördüm, nasırın üzerine koyulan, süngerden yapılmış minik bir yastık. Öyle bir şey alacağım babama." Kendimden utan-

dım, bu tür şeyleri hep oğlum akıl eder, ben hiç edemem. Vitrinlerde neler olduğuna bile bakmıyorum. "Rüyaların çok mu kötü?" diye sordu. "Aslında değil," dedim, "sadece yorucu. Mesela bütün evi temizlemem gerekiyor, korkunç derecede kirlenmiş ve uyandığımda o kadar yorgun oluyorum ki sanki gerçekten de bütün gece çalışmışım." "Felaket," dedi Ferdinand, "ama şaşırmadım. Çok fazla çalışıyorsun. Bu ev öldürür seni. Kendine bir yardımcı tut artık."

"Yanına biraz strudel vereyim." Dikkatini başka yöne çekmeye çalıştım; bu konudaki bir tartışmadan kaçınmalıyım. Neden yardım istemediğimi biliyorum. Bir hizmetçiye katlanabilecek kadar insansever değilim. Yani, yorulmayı hak ediyorum. Üstelik benim yaşımda bedensel işlerin anca faydası olur. Ferdinand nazikçe konuyu kapattı. Kesin bizi, babasıyla beni, umutsuz vaka, artık değiştirilemeyecekleri için kendilerine iyi davranılması gereken, zavallı, neredeyse kocamış solucanlar olarak görüyordur.

"Udo'yla Fritz sana selam söyledi" dedi. Biraz düşünmem gerekti ve iki genci hatırladıktan sonra onların beni düşünme zahmetine katlanmalarının mümkün olmadığı kanısına vardım. Ancak sevinerek teşekkür ettim ve ben de onlara selam gönderdim. Ferdinand sırıttı. Biraz çarpık gülümsedi ama bu hoşuma gitti. Aklımdan geçenleri anlamıştı. Ağzını sildi, ayağa kalktı, yanağımdan öptü, neredeyse hissedilmeyecek gibiydi ve dedi ki: "Acil çıkmam lazım anne, güzel ikindi kahvaltın için teşekkürler, kendine bak biraz." Acil söz konusu bile olamaz; Ferdinand son derece rahat hareket eder.

Pencereden baktım, o da el salladı ve yavaş yavaş tramvaya doğru yürüdü. Kendisiyle ilgili tek söz bile etmekten nasıl da ustalıkla kaçındığını anca şimdi fark etmiştim. Bu konuda uzmandı. Udo'yla Fritz seni yürekten selamlıyor. Tanıdıklarına küçük, dostça özellikler atfetmeye bayılır. Yarattığı bu nezaket olmasa hayat ona çekilmez geliyordur belki de. Gıcırtısı ve tırmalaması onu yaralamasın diye gündelik yaşamı biraz yağlıyor. Ferdinand müziğe duyarlıdır ve uyumsuz seslere karşı hassas bir kulağı vardır. Melankolik karakterinin aksine rahat ve zarif hareket eder.

Ona her bakışımızda küçük, mutlu bir birlik olduğumuz zamanları hatırlamaktansa biraz yokluğunun acısını çekmemizin bizim için daha iyi olacağını anlayan bilge, yetişkin oğlumun ardından baktım. Oysa o kadar eskiyi hatırlamıyordur bile; ama anlamıştı işte.

Ilse bilge değil. Hoşlanmadığı insanlarla bir arada olduğunda can sıkıntısından ve sevgisizlikten kaskatı kesiliyor. Bilge olmasına gerek yok, her zaman başkalarını dikkate almadan canı ne isterse onu yapacak. Müzik kulağı da yok, biraz gıcırtı ve tırmalama onu rahatsız etmez. Ilse için hiç kaygılanmam, şimdiden benim hiç olmadığım ve asla olamayacağım bir yerde. Onun sağlamlığı çoğu zaman nefesimi kesiyor.

Ilse annemin ailesine çekmiş: Değirmenci, keresteci ve çiftçiler, kanlı canlı insanlar, sarışın, açık renk gözlü, kendinden emin ve kimi zaman biraz sinirli. Şakalaşmayan, kabalaşabilen ama iyi huylu ve cömert insanlar. O tipleri iyi tanırım, ne de olsa onlarla büyüdüm. Büyükbabamın evinde, ilk memleketimde, daha doğrusu tek memleketimde, başkasını hiç tanımadım çünkü.

Islak çayırları, her zaman Tuna Nehri'nin taşkın tehditleri altındaki kardelen, bataklık nergisi ve düğünçiçeği dolu çayırları görüyorum. Ve büyükbabamın ineklerinin heybetli kıçlarını, meyve bahçesindeki tombul elma ağaçlarını görüyorum. Ağaçlar çiçek açtığında pembe bulutlar gibi görünüyorlardı, gökyüzündeki dolgun tombul bulutlarsa çiçek açmış ağaçlar gibi görünüyordu. Yukarısı ve aşağısı, aralarında bir fark yoktu. Kimi zaman dilimde taze ekmeğin tadını hissediyorum ya da sarı tereyağının, sütlerin hepsi mandıralara gittiğinden beri artık olmayan tereyağının. Yediğimiz her şeyin tadı bozuldu. Tavukların, domuzların, danaların tadı şişmiş paçavra gibi. Dana gulaş pişirdiğimde Hubert şöyle diyordu: "Iyy bu ne böyle, ceset gibi kokuyor?" O yüzden son zamanlarda sadece sığır gulaşı pişiriyorum, belki de inekler ot ve saman dışında bir şey yemeyi inatla reddediyorlardır. Görünüşe göre Hubert'in sigara içiyor olması çok iyi bir şey, böylece her şeyin ne kadar berbat bir tadının olduğunu pek anlamıyor. Kremanın kötü koktuğunu, sazanın gazyağı koktuğunu fark edemiyor. Her şey giderek daha pahalılaşıyor, tatları giderek daha kötüleşiyor ve bir o kadar da şatafatlı paketleniyor. Yakında kimsenin yiyemeyeceği şeftalilere yaptıklarını düşünmek yeter. Salam sucuktan söz etmiyorum bile. Şöyle eski usul köy tereyağlı bir ekmek için tüm zenginliğimizden vazgeçebilirim.

İşin ürkütücü yanı herkesin bunu bilmesi ama neredeyse hiç kimsenin bu konuda konuşmaması. Önümüze ne koysalar sabırla yutuyoruz. Burunlarına halka takılmış, bize emredilen yolda tıpış

tıpış giden öküzleriz biz. Cumartesi günü salamura mısır ve enginar almıştım. Korkunç pahalıydı ve ikisinin de tadı salatalık turşusu gibiydi. Anlaşılan bu tür şeylerle kimse ilgilenmiyor. Suçlanabilecek kimse yok. Bakanından kapıcısına kadar hepimiz sabırla o sirkeye yatırılmış kurutma kâğıtlarını yiyoruz.

Çocukluğumdaki taze cevizler geliyor aklıma. Ceviz yapraklarını parmaklarınızla ovaladığınızda burnunuzda silinmez izler bırakan bir koku yayılırdı. Belki de ceviz yaprakları hâlâ o zamanlardaki gibi kokuyordur. Denemeye ve işin aslını araştırmaya cesaret edemiyorum.

Yoksa sorun yalnızca bende mi? Her şeyin bu kadar değişmesinin nedeni ben miyim? İnsan yaşlanınca böyle mi oluyor? Ben kırk yedi yaşındayım, Hubert elli iki; bir süre daha devam edebilir. Günler giderek kısalacak, geceler giderek uzayacak, çünkü geceleri çoğunlukla uyanıyoruz ve sonra uykusuz yatıyoruz. Gece uyanık yatmak yavaş yavaş içimizi kemiriyor. Hubert uyandığında hemen fark ediyorum, başka türlü nefes alıp veriyor, daha sessiz, neredeyse kaçamak. Muhtemelen ben de aynısını yapıyorum. Her birimiz kendi yalnız düşüncelerimizle baş başayız ve diğer yataktaki uykusuzun onları sezmesini istemiyoruz.

Sırtüstü yatıp sürüklendiğimiz ve bizi altına gömecek o muazzam şelalenin uzaklardan gelen çağıltısına kulak kesildiğimiz böyle gecelerde bize neler oluyor? Mucizelerin olmadığını, şimdiye kadar hiç kimsenin şelaleden kaçamadığını ve bizden önce ona ulaşmış olanlarla bizi ayıranın ufacık bir zaman parçasından başka bir şey olmadığını biliyoruz. Bir gün, üç yıl, on yıl, yirmi yıl. Kimi zaman hiç de fena değil. Kendimi yormama gerek yok, kara kara sularda ellerimi bile hareket ettirmeme gerek yok, o beni kendiliğinden götürüyor. Hafif bir baş dönmesi sarıyor beni ve biliyorum ki diğer bütün hedeflere ulaşamamış olsam bile bu hedefe ulaşacağım; belki de bunu kendim belirlemediğim için.

Ve bizim çok ardımızdaki, bir o kadar da yakınımızdaki, yıllarla ilgisi olmayan ama yıllarla ölçülen bir mesafede çocuklarımız sürükleniyor. Ama onlar henüz bilmiyor. Çünkü onların geceleri baygınlık gibi kısa ve derin.

Gençken bazen beni güpegündüz bir ölüm korkusu sarardı ve tüylerimin diken diken olduğunu hissederdim. Günün birinde var olmamak korkusu dehşet vericiydi. Artık gündüzleri nadiren dü-

şünüyorum bunu ve düşünürsem de korku hissetmiyorum. Şimdi onun için geceler var. Belki de Hubert bu yüzden uykuya yatmayı hiç istemiyor. Ben hâlâ severek gidiyorum uyumaya ve hemen uykuya dalıyorum, onda bir sorun yok. Sadece saat dörtte uyanıyorum ve yavaşça, ağır ağır hareket ettirildiğimi hissediyorum. Büyük şelalenin çağıltısı henüz işitilmiyor fakat hiç kuşku yok ki beni bekliyor.

Hâlâ masada oturuyorum ve gözlerimi ellerime dikmiş bakıyorum. Ellerim yüzümden daha yaşlı, çok garip. Ferdinand gitti, belki çok uzun zaman önce belki de on dakika önce. Bu dizgin-siz için-için-düşünme halim ki aslında düşünmek bile değil, son zamanlarda kontrolden çıktı. Hayır, bu düşünmek değil, bilinçli olmuyor, sanki ben havadan ibaretmişim gibi içimden bir şey geçiyor. Belki de bütün gün arkalarına yaslanıp koltuklarında oturan yaşlıların başına gelen de budur ve bilinmez: Uyuyorlar mı yoksa uyanıklar mı? Ama hâlâ arkalarına yaslanıp koltuklarında oturan yaşlılar var mı ki? Benim gördüğüm yaşlılar sokaklarda yengeç gibi dolanmaya çalışıyorlar, bir adım ileri, iki adım geri. Dükkânların kasalarında sabırla dikilip sıranın kendilerine gelmesini bekliyorlar ve müşterilerin kendi kendine hizmet ettiği dükkânlar yokken yaşamlarının ne güzel olduğunu düşünüyorlar. Asansörsüz apartmanlarda topallayarak üçüncü kata çıkıyor, tırabzanlarda güç bela kendilerini yukarı çekip azıcık emekli maaşlarıyla geçinmeye çalışıyorlar. Birbirlerine siyatikten, toplardamar iltihabından, astımdan, kalp rahatsızlıklarından ve ayaklarındaki ödemlerden yakınıyorlar. Köpekle karşılaşmış tavşan gibi korkuyorlar caddede. Yeterince hızlı davranmazlarsa işleri biter. Ve onları kimse istemez, kız istemez, hele oğlan hiç istemez. Hayat kısa, giderek daha da kısalıyor ve kimse etrafında, çöküşün daha da şirinleştirmediği harabeler istemiyor.

Aklım başka yerde, ağzıma bir parça strudel attım, boğazıma kaçtı. Öksürük beni tekrar kendime getirdi. Yardım edemediğim ve etmek istemediğim yaşlıları düşünmek anlamsızdı. Tabii ki onlara yardım etmek istemiyorum, ailemde yaşlı insan kalmadığına seviniyorum. Yaşlı olan biziz artık, en azından en yaşlıyız.

Nedense Ferdinand'ın keyfimi yerine getirmesinden sonra giderek daha fazla çöktüm ve şimdi dipte çakılı kaldım. Böyle olduğunda kendime acımaya ya da kendimi şımartmaya başlamamalıydım. O halde yapacak tek bir şey var: Kendimi kamçılamalıyım; bu şim-

diye kadar hep işe yaradı. Olabilecek en berbat işe koyulmalıyım, hiç acımadan; kamçı ve tokat benim için en iyi ilaç, belki de bunun köylü kökenimle bir ilgisi vardır. Böyle durumlarda başkaları ne yapıyor bilmiyorum, ilgilenmiyorum da zaten.

Aklıma altı aydır boşaltılıp temizlenmemiş kitaplık geldi. Mızmız benliğim bu düşünceyle acı içinde kıvrandı ancak ağlayıp sızlamaya izin vermedim, hemen masadan kalktım, tek ayağımın uyuşmuş olduğunu fark ettim ve ayağımı üç kez sertçe yere vurdum. Tepinmek her zaman canlandırır beni. Dışçiye gitmek de fena olmazdı ama daha iki hafta önce ondaydım, beni yine görürse şaşırır. Zavallı adam zaten çok fazla çalışıyor, kesin düztabandır ve bel ağrıları çekiyordur. İnsan şöyle bir düşününce her meslek bir diğerinden daha korkunç. Ama düşünecek bir şey yoktu artık, parola kitaplıktı ve kendime ihanet etmek istemiyorsam bir an önce işe koyulmalıydım.

Önlüğümü bağladım, saçıma bir eşarp doladım ve kilerden merdiveni aldım. Bu evin en güzel yanlarından biri kilerinin olması; ev, insanların içinde gerçekten yaşayabildiği evlerin inşa edildiği bir zamandan kalmış.

Merdivene çıktım, önlüğümü kitapla doldurup aşağı indim, onları ahşap verandaya taşıdım, oradaki masanın üstüne istifledim. Sonra da toz bezi ve fırçayla işe başladım. Bir anda içimi dolduran harekete geçme isteği beni hayrete düşürdü. Kesin anne tarafından geliyor çünkü babam hakkında tek bildiğim huzursuz ve yaşam hırsıyla dolu olması ama pek gayretli olmamasıydı. Onun için en iyisi –hatırlayabildiğim kadarıyla, sonuçta öldüğünde henüz sekiz yaşındaydım– kart oynamaktan, güzel kızlarla şakalaşıp flört etmekten ve pazar günleri küçük şehrin meydanında gezinmekten başka hiçbir şey yapmamaktı. Banka memuruydu ve otuz sekiz yaşında veremden öldü. Belki de miskinliği doğuştan değildi, yalnızca bedenindeki zehirden dolayı yorgundu. Onu çok net hatırlıyorum. İnce bir yüzü, koyu renk saçları ve özellikle kendini daha iyi hissettiğinde komik görünen hafif çekik gözleri vardı. O zamanlar onu sevmezdim. Onun yüzünden annemin bana ayıracak hiç vakti olmazdı. Çok kısa bir sürede istenmeyen ve gereksiz biri olduğumu, annemin bu yakışıklı, hasta, karısının parasını rahatça saçıp savuran beceriksiz adamdan başka hiçbir şey istemediğini anlamıştım. Ben sadece kaçınılması ihmal edilmiş bir yan üründüm.

Bazen annemden korkardım. Büyük, pembe, sarışın bir dağdı o. Ve bir dağ gibi babamın üstünde asılı dururdu. Köle gibi hizmet ederdi babama, ancak bu ona tehditkârlığından bir şey kaybettirmezdi. Babamın böyle hizmet edilmekten hoşlandığını sanmıyorum ama karşı koyamazdı. Anneme kalsa onu emniyete almak için yiyip bitirirdi. Ölümünden sonra annem hâlâ dağdı ama ölü bir dağ, hâlâ sarışın, pembe ama amaçsız ve tamamen ilgisiz.

O zaman bile bana gereksinimi olmadı. Artık hiç kimseye gereksinimi yoktu, sonraki yılları kendisinin de o aşamaya gelip ölebileceği vakit gelene dek bir şekilde geçirmeyi başardı. Doğal olarak uzun zamandır hastaydı, babamdan kapmıştı. Onu seviyor muydum bilmiyorum çünkü küçükken beni hiç yatağına almaması beni umutsuzluğa sürüklerdi, ama belki de seviyordum. O kadar güzel kokardı, o kadar sıcak ve yumuşaktı ki ama beni hiç yatağına almadı, alamazdı da. Bu konuda ikisi de çok dikkatliydi, beni kendi yaşamlarına, daha doğrusu kendi ölümlerine çekmek istemiyorlardı. Annemle babam beni hiç öpmedi ve o zamanlar annem sürekli ellerini yıkardı. Onların sevme biçimi buydu belki, belki de sırf sorumluluk bilincindendi.

Bütün bunları anlamıyordum. Ayak parmaklarım hep soğuktu ve yatakta annemin yanında ısıtmak istiyordum. Bana bir sıcak su torbası veriyordu, onunla parmaklarım ısınıyordu gerçi ama içimdeki soğuk geçmiyordu.

Bir keresinde babam bana mercan kolye hediye etti; kırmızı olan her şeye bayılıyordum. Kolye batıyordu, sonra onu kaybettim. Galiba o zamanlar altı yaşındaydım ve babam artık çok hastaydı. Boynuma takmadan önce kolyeyi ve ellerini yıkadı. O yüzden kolye nemli ve soğuk bir his bıraktı bende, ürperdim. Babamın beni kaldırıp öpmek istediğini görebiliyordum, yeşil gözleri çok aç görünüyordu. Bir şeyin beni yakalayıp tutmak istediğini hissettim ve ondan kaçtım. Ne dediğini hatırlamıyorum, sesleri hatırlamam hiç, sadece görüntüleri hatırlarım ve bu görüntü net bir biçimde gözümün önünde. Dediğim gibi sonradan kolyeyi kaybettim. Hep bir şeyleri kaybetmeye meyilliyimdir, insanları bile, çok kolay ve kendiliğinden oluyor.

Bu arada merdivene çıktım, merdivenden indim, önlüğüm kitaplarla doluydu, belimde hafif bir sancı hissettim. Çok fazla kitabımız var. Asla kimse okumayacak o kitapları. Belki de onları gerçekten

okuyan tek kişi yaşlı Ferdinand'dı. Kitaplarının bir kısmı deri ciltli ve değerliydi ama özellikle de onlar oldukça sararmış ve tozluydu, Hubert onları hiç okumadı, sadece on ciltlik bir dünya tarihini, sanatla ve eski savaşlarla ilgili kitapları okudu. Bir de kendi alanıyla ilgili kitapları. Ama onları kitaptan saymıyorum. Sanırım yaşlı Ferdinand karısıyla konuşmak zorunda kalmamak için o kadar çok okuyordu. Ne de olsa o zamanlar erkekler, kimsenin çalışma odalarına girmeye cesaret edemeyeceği bir otoriteye sahipti. Sevgili kayınpederim bu yolla âlim oldu.

Bu kadar çabuk ölmesi beni çok üzdü. Onu sevebilirdim. Karısı kendini beğenmiş, kurnaz ve soğuktu. Onun yanında kimse ayak parmaklarını ısıtamazdı. Aslında hoş biriydi, yalnız yüzü dikkat çekici derecede çıplaktı. Çocukluğunda bir masal gösteriminde rol almış. Pamuk Prenses'i oynamış. O zamandan bir fotoğraf var: Uzun siyah örgülü, kaşları ince siyah yaylar gibi kavis yapmış, kalp biçimli küçük ağzında alaycı bir gülümsemeyle on yaşında bir kız. Küçük, çıplak bir yüz. Yaşlı Ferdinand bu maskeye vurulmuş olmalı. Hubert'in, babasından çok ona benzemiş olması biraz ürkütücü, yalnızca ağzını yaşlı Ferdinand'dan almış, bu da epeyce bir şey. Ama onun yüzü de biraz çıplak; yine de istediğim Hubert'ti. Hayatımdaki ilk erkek değildi ama onu tanıyınca ondan önce ne varsa hepsini hemen unuttum. Hubert benim için asla bir yabancı olmamıştı, birbirimizi çocukluktan beri tanıyormuşuz gibi yakındı bana. O da ayak parmaklarını hiç annesinde ısıtamamış bir çocuğa benziyordu. Elbette o zamanlar buna ilişkin hiçbir şey bilmiyordum ancak yakınlığımızın nedeni bu olmalıydı.

Yoğun bir şekilde çalışıp çaba sarf ederken, merdivende bir yukarı bir aşağı gidip gelirken, ağzım acı kitap tozlarıyla dolarken düşüncelerimi kontrol altına alamıyorum. Her yöne dağılıp gidiyorlar. Aslında bunu çalışmadığım zaman da yapıyorlar ama o zaman onları daha kolay dizginleyebiliyorum.

Ellerim çoktan simsiyah olmuştu, ağzımdaki acı tada hayret ediyordum. Hiçbir şey eski kitapların tozu kadar acı değil. Ve kitaplar hâlâ bitmek bilmiyor. Düzgünce sıralandıklarında açık seçik görülebiliyorlar ama insan onları yerlerinden çıkardığı anda bir bakışta kavranamayan sıradağlara dönüşüyorlar.

Büyükbabama ait bir kitaba rastladım, bütün hayvanların gerçekte olduğundan çok daha farklı göründüğü eski illüstrasyonlarla

dolu, avcılıkla ilgili bir kitap. Büyükbabamın pek fazla kitabı yoktu, otuz tane belki, ama onları yaşamı boyunca okudu, hepsini neredeyse ezbere biliyordu, hafızası çok iyiydi. Sayfaları çevirmeden bana okuyabiliyordu, bu yüzden çocukken ona sınırsız bir hayranlık duyuyordum. Benim için sihir gibi bir şeydi bu. Diğer kitaplar nereye gitti bilmiyorum, bana sadece garip hayvanlarla dolu bu kitap kaldı. Yağmur yağıp da Tuna Nehri kıyılarından taştığında büyükbabam odada oturur okurdu. Su akıp gittiğinde geriye çayırlarda küçük göletler kalırdı ve gökyüzü onlara yansırdı. Bir daha asla onlar kadar mavi gölet görmedim. Mavi, o zamanlar çok önemli bir renkti benim için. Adeta takıntı haline getirmiştim. Annemin gözleri de masmaviydi, benim gözlerim yeşilimsi mavi ve babamın gözleri gibi biraz çekik. Ama onun gözleri çok gür siyah kirpiklerle çevrelenmişti. Belki de annemi o büyük, geniş evden, göletlerden ve çayırlardan ve beyaz yeşil kardelenlerden uzaklara bu gözlerle çekip götürdü.

Ailesinden yana pek de şanslı değildi büyükbabam. Karısı genç ölmüş, tek oğlu bıçkıevindeki bir kazadan sonra sakat kalmış. Çaresizliğinin üstesinden bir türlü gelememiş ve yalnızca sahip olduğu şeyleri seven bir kadınla evlenmiş uzun boylu, yakışıklı bir adam. Savaşta yitip giden bir oğulları vardı. Bu olay büyükbabamı derinden etkiledi ve her şeyi oluruna bırakmaya başladı, o artık eskisi gibi değildi. Zaten kızlarını da kaybetmişti, annem ölmüş, teyzem manastıra kapanmıştı ki onun için ikisi arasında bir fark yoktu. Teyzeme kızgın değildi ancak bir daha asla onun hakkında konuşmadı. Ve bütün erkek kardeşleri ondan önce ölmüşlerdi, iri yarı, hepsi de ondan genç adamlar. Değirmenlerde ve bıçkıevlerinde ortaktılar ve büyükbabam iyi olduğu yıllarda her türlü konuda akıl danışılan bir sülale reisiydi. Erkek kardeşlerinin yalnızca kızları, her birinin bir kızı vardı, sonradan hepsi kocalarının ailelerine karıştılar. Onları hiç tanımadım. Sonunda geriye bir tek benle sürekli sobanın yanında oturan ve bacakları ağrıdığı için çok fazla içen kötürüm dayı kaldık. Belki başka sebeplerden de içiyordu, onu bunun için hiç kimse suçlamıyordu. Adamdan sayılmıyordu çünkü karısı otoriteyi ele almıştı ve o yokmuş gibi davranıyordu.

Büyükbabam sahip olduğu her şeyi bana bırakmak isterdi ama tabii ki bu olanaksızdı. Zaten ben de istemezdim, kötürüm bir oğul bile oğuldur, büyükbabam da bunun farkındaydı. Her şeyin yabancı ellere geçeceğini biliyordu ve hastalandığında onun için bunun bir

önemi kalmadı. Üç gün içinde öldü, artık kimseyi tanımıyordu, beni bile. Ama elini tuttum, saatlerce yalnız kaldık. Bunun için bugün bile hâlâ mutluyum. Belki artık göremiyor, duyamıyordu ama birinin elini tuttuğunu hissediyordu. Bunu asla bilemeyiz. Benim için ayırdığı bir miktar parayı alarak grafik okulunda okumak üzere şehre gittim.

İşin kötüsü, onun ölümüyle kendimi evimde hissettiğim tek yeri kaybetmiş olmamdı. Çok sonraları tesadüfen, kötürüm dayının öldüğünü ve dul karısının bir ormancı yardımcısıyla evlendiğini öğrendim. Adam ondan çok daha gençti ve hareketli bir hayat sürüyordu. Çiftlik ve bıçkıevi açık artırmayla satıldı, böylece bu hikâye de bitmiş oldu. Bağlandığım her şey, geniş ev, çayırlar ve tarlalar, heybetli inekler, mis kokulu odun yığınları, tombul elma ağaçları, ne varsa hepsi eridi gitti.

Paranın değeri kalmadı ama asıl üzücü olan bu değildi. Rautersdorf'a bir daha hiç gitmedim. Aslında oranın tek bir taşı bile hiçbir zaman bana ait olmamıştı, sadece ben orada evimde olduğum sanısıyla yaşamıştım.

Şimdi sıra klasiklerdeydi ve bitmek bilmiyorlardı. Elbette kenarları yaldızlı ve çok küçük harflerle basılmış. Hoş, büyük harflerle basılmış olsalar da okumazdık ya. Okulda bize bunlarla işkence ettiler ve büsbütün yıldırdılar. Hayal meyal hatırlıyorum onları, sadece birkaç önemsiz yere dikkat etmişim. Hep önemsiz şeylere dikkat edip önemli olanları unutmaya eğilimliyim. Annemin cenazesinden hatırladığım tek şey havanın çok sıcak olduğu, temmuzdu, beyaz gökyüzünün altındaki kavurucu sıcak. Nefesli çalgılar yanlış çalıyordu ve evlenmemiş değirmenci büyük teyzelerimden birinin mezarlık tozuyla kaplanmış çok büyük siyah ayakkabıları vardı. Bütün o süre boyunca onun kılık değiştirmiş bir adam olduğunu düşündüm ve bu düşünce benim için o kadar dehşet vericiydi ki ağlamaya başladım. Bunun neden o kadar dehşet verici olduğunu bilmiyorum ama ipekli taftadan uzun eteğin altında kıllı erkek bacakları hayal edişimi çok net hatırlıyorum. Dikkat ettiğim şeyler bunlar, hiçbir önemi olmayan şeyler. Bugün bile hâlâ kılık değiştirmiş insanlardan korkarım, maskeli balo benim için bir kâbustur.

Ne olursa olsun klasikler çok daha fazla kirliydi, bir toz bulutunun içinde, yumuşak bir fırçayla çalışmak zorunda kaldım. Veranda soğuktu, bu da benim için iyiydi. Lastik eldiven takabilirdim tabii

ama ben öyle yapamıyorum. Genel olarak eldiven takmayı sevmiyorum. Kışın takmak zorunda kalırsam parmaklarım hapsedilmiş ve tam anlamıyla canlı değillermiş gibi hissediyorum. Büyükbabam hiç eldiven takmazdı, elleri kızıl kahverengiydi, kuru ve sıcaktı, kış ortasında bile.

Uzunca bir süre ona benzediğimi sandım ama bu hoş bir rüyaydı sadece. Aslında babama daha çok benziyorum. Bir tek verem kapmadım, belki de Rautersdorf'ta sürekli tereyağı, süt ve balla beslenip semirdiğimdendir. Orada çok fazla arı kovanı ve havada hep hoş bir vızıltı vardı. Tarlada çalışırken kadınlar da biraz arı gibi görünürdü, tombullardı ve kollarında, bacaklarında ve enselerinde sarı tüyler vardı. Sanırım bedenlerinin her yeri ince tüylü bir kürkle kaplıydı. Erkekler kahverengi şalvarlarıyla bombus arıları gibi görünürdü, sesleri kalın ve huysuzdu. Birkaç güzel eşekarısı da olurdu, büyük, parlak ve tehlikeli ve sürekli sarışın kadın arıların peşinde.

Temizlenen klasikler tekrar yukarıya. Epeyce bir aşama kaydetmiştim. Kurum böceği gibi görünüyordum herhalde, bir dakika mola vermiş olsam yorgunluktan bir daha ayağa kalkamazdım. İnsan ev işi yaparken bir dakika bile oturmamalı çünkü yorgunluk, üstüne çullanmak için fırsat kollar.

Şimdi sıra gezi kitaplarına ve biyografilere geldi. Hubert her şeyi konularına göre düzenledi ve ben onları birbirine karıştırmamalıyım. Ara sıra okundukları ve düzenli olarak tozlarını alabileceğim kadar alçakta oldukları için klasikler kadar kirli değillerdi.

Bu gece ne kadar iyi uyuyacağımı düşündüm. Ama pek de emin değildim. Hubert eve biraz daha geç gelirdi; akşam yemeğini bir müvekkiliyle yemesi gerekiyordu. Televizyon seyretmeme gerek yoktu ve hâlâ çatı katına çıkabilirdim. Çatı katına çıkmalı ve masamın çekmecesindeki yazıyı incelemeliydim. Tüm bu süre içinde düşüncelerimi bastırmayı başarmıştım, ne de olsa bu konuda oldukça deneyimliyim. İnsan bunu gerçekten öğrenebilir. Ve ben hayatımı bir kaosa sürüklememek için öğrenmek zorundaydım. Burjuva bir adamla evlendim, bir burjuva evini çekip çeviriyorum ve ona göre hareket etmek zorundayım. Çatı katındaki akşamlar burjuva olmayan uçarılıklarıma yetiyor.

Çatı katını düşünmek hiç de hoş değildi, ellerimin titrediğini hissettim; ama tabii güçbela kitap taşıma çabasından da olabilir, ikinci olasılığı varsaymaya karar verdim.

Birdenbire artık yorgun değildim ve öncekinden daha hızlı çalışmaya başladım. Hiç çekinmeden ikinci bir kitaplığı daha temizleyebilirdim, ne var ki ikincisi yoktu. Yukarıda, çatı katında bir parça geçmişi tasfiye etmem gerektiğini biliyordum. Gerçi bunun kendi geçmişim olduğu kanısında değildim ama zaten her geçmişin tasfiye edilmesi gerekir. Bu benim ömür boyu kaçındığım sancılı bir süreç.

Hubert'in bugün, bunu halletmeden önce gelmeyecek olması ne iyi. Televizyon seyretmek zorunda kalmayacağım için de mutluydum.

Ilse akşamları hemen hemen hiç bizimle oturmaz. Böylesi gayet iyi, onun kendine ait bir yaşamı var ve ekran bağımlısı değil. Odasında plak çalıyor, çalışacak dersi oluyor ya da genç arkadaşlarıyla dışarı çıkıyor. Saat tam onda evde olmak zorunda ve mutlaka ona eşlik eden biri olmalı. Hubert bu konuda çok katı. Bazen, çok ender, Ferdinand akşamı bizimle geçirir, o zaman Ilse de deliğinden çıkar ve hep birlikte oturur, bir şişe şarap içeriz. Ferdinand küçük hikâyeleriyle bizi eğlendirir, hatta onları uyduruyor bile olabilir. Çünkü anlattığı o şeylerin hepsinin gerçek olması mümkün değil. Boş boş şeyler hakkında o kadar hoş konuşur ki minnettarlıktan kucaklamak istersiniz onu. Sonra aileyi oynarız, komik ve aynı zamanda hüzünlüdür. Her zaman olsa çekemeyiz ama çok ender olduğu için eğlenceli.

Sevgili Ferdinand, gerçek zamanımızı hatırlayamayan çocuk. Bir keresinde, uzun yıllar önce, babasının eski yeleğinden yeşil bir kurbağa dikmiştim ona. Kurbağanın her akşam onunla uyuması gerekiyordu, esmer yanağa yaslanmış koyu yeşil kumaş. O zaman giderken Ferdinand'a şöyle demiştim: "Uslu dur yavrum, hemen döneceğim ve gelirken sana çok güzel bir şey getireceğim." Alçak sesle konuşmaya çalışıyordum çünkü sesimin nasıl çıktığını bilmiyordum. Sağırdım, bağırmaktan ya da karga gibi gaklamaktan korkuyordum. Ferdinand bana gülümsedi, dudaklarının açıldığını gördüm. Bir şeyler söyledi ama ne söylediğini hiçbir zaman bilemeyeceğim.

Bir buçuk yıl sonra kurbağa yok olmuştu. Kesin müşavir hanım atmıştı onu, hijyen meraklısıydı. O zamanlar Ferdinand'ın yatağa alabileceği hiçbir şeyi yoktu. Ama o her akşam yastığının köşesini döndürerek bir çeşit bebeğe dönüştürüyor ve uyuyana dek onunla konuşuyordu. Başının çaresine bakmayı biliyordu. Yastığın köşesi

kurbağadan daha hijyenik değildi gerçi ama müşavir hanımın ona karşı yapabileceği bir şey yoktu. Anca yedi yaşına geldiğinde bıraktı bu alışkanlığını.

Ilse'nin başından beri kumaş hayvanları ve bebekleri vardı ama onların hiçbirini kendim dikmedim. Aslında o şeylere hiç gereksinimi yoktu çünkü anında uyuyan bir çocuktu. Bazen, ama çok nadir, başparmağını emerdi. Ilse'yi büyütmek çocuk oyuncağıydı. Belki de onu hiçbir zaman aşırı sevgi ve ilgi göstererek usandırmadığımdan bu kadar rahattı. Kendisi ne kadar istiyorsa o kadarını gördü, daha fazlasını değil. Şimdi de iyi anlaşıyoruz. Örneğin beni gözetlemek için asla çatı katına çıkmaz. Ben olsam başaramazdım bunu, sürekli annemin peşinde olurdum. Ama gözetlenecek bir şey yoktu ortada, isyan edebileceğim bir şey de yoktu. Annem sadece babam için vardı, onun ölümünden sonraysa yalnızca işini yapan ve zaman zaman öksürük nöbetleri geçiren bir robottu artık.

Şimdi kimi zaman, babamın beni sevdiği kuruntusuna kapılıyorum. Aç, yeşil gözlerini düşünüyorum. Belki de beni okşamayı, öpmeyi isterdi, sevecenliğine yenik düşmesine izin verilmeyen çok sevecen bir insandı. O sevecenliğiyle annemi öldürmesi yeterliydi zaten. Bir çocuğu okşamamak, öpmemek epeyce bir disiplin gerektirir. O zamanlar yoluma çıktığı, beni annemden acımasızca ayıran bir engel olduğu için üzülüyorum şimdi.

Öldüğünde ve artık geceleri öksürmek zorunda kalmadığında çok mutlu olmuştum. Çünkü çok kötüydü, beni derin çocuk uykumdan koparan o havlar gibi ve uzayan öksürükleri asla unutmayacağım. Kimi zaman korkudan bağırırdım, o zaman annem çok kızardı ve derdi ki: "Aptallık etme, nefes alamayan zavallı baban alt tarafı." Gündüzleri ona inanırdım ama geceleri her şey değişirdi. O zaman benim zavallı, nefesi için mücadele eden babam değil de yatak odasında öldürülen korkunç, tuhaf bir canlı olurdu. Yatakta terden sırılsıklam ve titreyerek yatar, örtüyü kafama çekerdim ama tuhaf canlının yardım çığlıkları dinmek bilmezdi, bense tamamen yalnız ve korunmasızdım.

Kimse bana bakmazdı çünkü annemin gerçekten vakti yoktu, herhalde böyle zamanlarda benim varlığımı tümden unutuyordu.

Her şeyi anlıyorum ve ona kızmıyorum. Çok geç olmuş olabilir. Ancak ona o zaman da kızamamak benim için iyi değildi. Bu şekilde önemli bir şeyleri kaçırdım. Bir çocuk ara sıra anne babasından

nefret edebilmeli. Hubert'le de bu yüzden asla kavga edemedim. Bugün bile hâlâ bazen deniyorum ama olmuyor, komik ve gerçekdışı kaçıyor. Hubert bunu gayet iyi biliyor ve gülümsemekle yetiniyor. O halinden hoşnut görünüyor, zamanında annesiyle çok kavga etmiş, yumuşak huylu kadınları seviyor. Belki de bu yüzden benimle evlenmiştir, bitmek tükenmek bilmeyen kavgalardan yorgun düşmüş ve bende dinlenmeyi uman genç bir adam. Bir kızın kavga edemediği suratından anlaşılır mı acaba?

Ferdinand için endişeleniyorum, fazla uysal. Fakat pes etmez, sadece kaçınır, nazikçe ve boyun eğmeden dilediğini yapar. Ama Hubert için ara sıra ona karşı gelen bir oğlu olması iyi olurdu, içten içe buna sinirleniyor ama hiçbir şeyi değiştiremez. Bazen Ilse'yi biraz kızdırıyorum, çok normal tepki veriyor, bana bağırıyor, hatta biraz arsızlaşabiliyor. Bu beni mutlu ediyor, onu övmemek için kendimi zor tutuyorum. Bağır kızım, diye düşünüyorum, biri sana saldırdığında bağır, karşı koy. Bu ilgisiz nezaketimizle seni öldürürüz, böyle bir şey olmamalı. Hubert bundan hoşlanmıyor. O bir estet ve kavga eden kadınlar çirkin. Ama zaten çok nadir oluyor, çoğu zaman buna kalkışmıyorum, fazla ileri de gitmiyor, böyle şeylerde çok deneyimsizim, Ilse bunu hissediyor. Evet, yarım yamalak bir şey. Anlaşılan çocuk yetiştirmek benim harcım değil. Gerçekten neyin benim harcım olduğunu bilmiyorum çünkü çatı katında resim yaparken ve desen çizerken de asla hedefime ulaşamıyorum.

Ama şu söylenebilir: Çabalıyorum ve kolay kolay vazgeçmiyorum. Hatta ara sıra kitaplığın tozunu bile alıyorum. Hiç şikâyet etmiyorum ve ailemin sinirlerini bozmuyorum. En azından bozmadığımı umuyorum. Ama bu bile kesin değil. Yoksa Ferdinand taşınır mıydı? Daha az duyarlı bir oğul olsa şöyle diyebilirdi: "Bıktım sizden, ben kendi yoluma gidiyorum, sizin bu gerçek olmayan yaşamınız beni sıkıyor, dehşete düşürüyor, haydi hoşça kalın!" Bunu söylememiş olması düşünmediği anlamına gelmez. Ferdinand'ın ne düşündüğünü bilmiyoruz. Üçümüz için en insancıl çözüm de bu galiba.

Saat yedide kitaplarla işim bitmişti. Küvete uzandım, üzerimden kirli sular aktı. Bunlar, yani kitaplarının çok tozlanmış olması ve ara sıra herhangi bir kadının onları bu tozdan arındırması gerektiği bir erkeğin asla düşünmeyeceği şeyler. Karısı ve hatta hizmetçisi de olmayan ama kocaman bir kütüphanesi olan adam ne yapar? Hayal

edemiyorum bile. Erkekler, onların üzerinde biriken kirin nereye gittiğini düşünüyor acaba? Bana kalırsa düşünmüyorlar bile ya da çok soyut düşünüyorlar. Aşağı yukarı şöyle: Bayan Maier yine gelip çekidüzen vermeli. Ve böyle bir adam temiz bürosunda otururken, temiz çünkü bir başka Bayan Maier az önce orayı temizlemiştir, evdeki Bayan Maier'iyse oradan oraya koşuşturup toz ve kirlere karşı savaş verir. Ve sonra adam eve geldiğinde her şey yine tertemizdir, bu onu biraz olsun şaşırtmaz çünkü ardında neler olup bittiğinden haberi yoktur. Yeni serilmiş çarşafların üzerine yatar ve ertesi gün, üçüncü bir Bayan Maier'in onun için yıkayıp ütülediği beyaz gömleği giyip dünyanın temiz ve düzenli bir yer olduğu yanılsamasıyla evden çıkar. Kendisinin temizlemesi gereken tek atık kendi sakalıdır, bunun için aynanın karşısında oflayıp puflar ve banyoyu Bayan Maier'ini de oflayıp puflatacak bir halde bırakır. Ve eve geldiğinde yine her şeyin yerli yerinde olduğuna biraz olsun şaşırmaz. Fakat Bayan Maier'i olmayan talihsizler düzensizliği erdem sayar, hatta ellerini hiçbir işe bulaştırmamak için sakal bile bırakır.

Ben böyle, belki biraz tek taraflı fikirler yürütürken yorgunluğum uçup gitti. Soğuk bir duş aldığımı da iddia edebilirdim ama ben kahraman değilim ve soğuk su benim için korkunç bir şey. Başkalarının da bunu gerçekten yaptığına inanmıyorum. Eğer yapıyorlarsa pek de normal sayılmazlar. Böyle insanlarla bir yakınlığımın olduğunu kabul etmiyorum. Belki de onlar gerçekten insan değil, soğuk banyolarda vaktinden önce telef olan bir amfibi türünün torunlarıdır.

Kurulandım, saç kurutma makinesiyle saçlarımı kuruttum ve bir sabahlık giydim. Biraz çay bana iyi gelebilirdi; ama en tatsız şeyi, yani o zamanları düşünmeyi onca yıl öteledikten sonra şimdi bir dakika bile kaybedemezdim artık.

Çatı katına çıktım, baştan çıkarıcı kalemlere, fırçalara bakmadım bile, onun yerine çekmeceden zarfı aldım, sararmış kâğıtları içinden çıkarıp okumaya başladım.

Pruschen, 6 Eylül

Avcıdan hoşlanmıyorum. Hubert'in ailesinin hatırına beni vurmamalı mı acaba diye düşünüyormuş gibi bakıyor bana. Hasta hayvanları acı çekmemeleri için öldürmeye alışık ne de olsa. Bu kâğıtları şiltenin içine saklıyorum çünkü bir erkek onları orada

aramayacaktır. Aslında avcının onları okuyup okumaması benim için fark etmiyor. Muhtemelen el yazımı okuyamaz bile.

Zaten okumak istemeyecek; hiçbir şekilde, bir sakat kadar bile ilginç değilim. İnsan bir sakatla yaşayabilir çünkü onunla konuşabilir. İğrenç derecede çirkin olsam, doğum lekem veya kamburum olsa insanlar bana acıyabilir ya da benimle alay edebilirdi. Ama bana bunları yapamazlar çünkü ne acımayı ne alayı duyabilirim. Onlar için tekinsiz ve katlanılmaz olmalıyım.

Ama gerçek bir insan olsam bile avcıyı sevmeyecektim. Renksiz gözlerinde belli bir çıkarcılıktan başka şey göremiyorum. Açgözlü ve hayvanlarına kaba davranıyor. Biliyorum çünkü görüyorum, kör değil, sağırın. Kaba davranışı öfkesinden değil, onları hor gördüğünden, hayvanlar ona bağımlı olduğundan. Ben onlardan daha aşağı seviyedeyim ama beni kabul ettiği ve bir anlamda bana baktığı için ona para ödeniyor. Belki de beni anca ineği kadar yararlı görüyordur, ama ineğe bağırdığında hayvan kafasını çevirip bakar. Bana ineğe davrandığı gibi davranamıyor olması onu kızdırıyor. Bazen benden korkuyormuş gibi de görünüyor, herhangi bir batıl inanç yüzünden olabilir. O beynin içinde neler döndüğünü bilebilir miyim? Para peşinde olmasa beni asla kabul etmezdi. Çok şey borçlu olduğu kayınpederime hâlâ minnet duyduğunu sanmıyorum. Yaşlı adam öldü, artık ona bir yararı dokunmaz. Belki de eski efendisine bağlılığıyla köyde dikkatleri üstüne çekmek istiyordur. Ama bu da kesin değil. İnsanlar onu doğduğundan beri tanıyor, her türlü davranışının ardındaki niyeti sezebiliyorlar, tıpkı avcının da onlarınkini sezdiği gibi. Avcılar çoğu zaman hiç sevilmiyor çünkü tam anlamıyla köyden olmayan ve güvenilemeyen bir çeşit uşak gibi görülüyorlar hâlâ.

12 Eylül

Odam küçük, pencereleri minicik ve oldukça karanlık çünkü evin hemen arkasında bir dağ yükseliyor. Bir ağaçtan evime kolayca girilebilir ama pencereler parmaklıklı ve odaya yeraltı zindanlarına benzer bir hava veriyor. Avcının evi biraz daha aydınlık çünkü onun pencereleri vadiye bakan tarafta. Sabah güneşi alıyor, ışıkla arama dağ girmese ben de öğleden sonra güneşini görürdüm. Burada çok fazla dağ var. Dağları hiçbir zaman sevemedim.

Kayınpederim avlanmaya geldiğinde bu odada kalırdı. Sanırım pek de meraklı değildi ava, sadece karısından kaçıp kurtulmak istiyor-

du. Mobilyalar ondan kalma, avcıya miras kalmış. Baş tarafı resimli bir çiftçi yatağı. Uyurken ya da uzandığımda tanrının gözü beni izliyor. Bundan başka yine resimli bir dolap, küçük bir yazı masası ve içine gömülebileceğiniz eski bir kahverengi deri koltuk var. Köşede yeşil bir çini soba duruyor. Yan tarafta, duvarla çevrili bir ocak, sallanan bir büfe ve ham ladinden ahşap bir masanın olduğu küçük bir mutfak var. Mutfaktan tuvalete geçiliyor. Kayınpederim, merdivenlerden inmek kendisine çok zor geldiğinden böyle yaptırmış. Ocağı kullanmıyorum, yemeğimi elektrikli bir ocakta pişiriyorum. Avcı bunu hoş karşılamıyor, adeta öfkeyle bakıyor bu savurganlığa. O kadar çok para alıyor ki elektrikli ocağı kabullenmek zorunda kalıyor.

Avcı artık genç değil ama yaşlı da değil çünkü hâlâ görevini yapıyor. Gün içinde çok fazla dışarı çıkıyor, sabahları ve akşamları ineğini sağmak için evde olmak zorunda. Karısı ya hiç olmadı ya da onu kaybetti. Ben daha çok dul olduğunu sanıyorum.

Odamın kapısı ahşap bir balkona açılıyor ve oradan aşağıya bir merdiven iniyor, bundan çok mutluyum. Ne kadar mutlu olunabilirse o kadar mutluyum. Bazen öğleden önceleri, biraz güneşi hissetmek için balkonda oturuyorum. Sırtına bir kalp oyulmuş çok sert bir sandalyede oturuyorum. Kalktığımda kafamı bir geyik boynuzuna çarpıyorum. Bütün veranda ağartılmış kemiklerle kaplı.

Güneş oldukça geç geliyor, anca dokuza doğru. Karşıdaki dağı aşması gerekiyor. Evin önünden içinde alabalıkların yüzdüğü küçük bir dere, Prusch, akıyor, şu sıralar suyu epeyce az çünkü çoktandır yağmur yağmadı. Prusch'un hemen karşı kıyısında dağlar yükseliyor. Burada bir kafeste gibiyim. Büyük bir olasılıkla dağların ardında küçük vadiler ve yine dağlar var.

Büyükbabamın bir evi vardı, çok büyük ve genişti. Çevresinde, yılın bu zamanlarında ineklerin otladığı çayırlar vardı, gerçek iri ineklerdi, öyle avcının ineği gibi zavallı yaratıklar değillerdi. Orada insan bütün gün güneşi görür, kendini özgür ve güvende hissederdi. Büyükbabam yaşıyor olsaydı beni yanına alırdı, ben de yalnız olmazdım. Birbirimizle konuşamamamız onun için sorun olmazdı. Zaten çok konuşmazdık. Ama o öldü, bana yardım edemez. Kimse yardım edemez bana. Hubert'i ve küçük Ferdinand'ı pek fazla düşünmüyorum. Onları düşünmek iyi gelmez.

Deri koltukta büzülmüş otururken dizlerimin üstünde yazıyorum. Buraya geldiğimden beri kendimi yorgun hissediyorum.

Ama hemen karar vermek istemem. Belki de buradaki dinginlik ve sağlıklı hava bana iyi gelecek. Dünyanın neresi olursa olsun benim için dingin olacaktı. Beni bu kadar yoran, hava da olabilir. Önce ona alışmam lazım.

1 Kasım

Avcı, yıldızpatı ve ladin dallarından oluşan koca bir demetle mezarlığa gitti. Köpeği de onunla birlikte koşturdu. Köpeği sevip sevmediğimi henüz bilmiyorum. Yaşlı ve çirkin, efendisi avcı olduğundan onun için üzülüyorum.

Hubert, yakında beni görmeye geleceğini yazıyor. Her pazar bana bir mektup yazar. O çok düzenli ve dakik bir insandır. Ne kadar çok işi olduğunu düşünürsek nazik bir davranış, mektuplarda fazla bir şey olmasa bile. Kiralık evimizi bırakıp annesinin yanına taşındı. Bu iyi oldu çünkü küçük Ferdinand'ın sadece babaannesi tarafından yetiştirilmesini istemiyorum. Elbette aşçı kadın Serafine de var ama o sayılmaz, yaşlı kadının kölesinden başka bir şey değil o. Hubert kendine bir hayat kurduğunda bir ev bulup beni geri götürmek istiyor. Kendimi kanıtlamam ve tekrar duyabilmem koşuluyla. Doktorlar ona, organik bir rahatsızlığım olmadığını söylemişler. Sadece duymayı unutmuşum. Belki tekrar hatırlarım. O yüzden burada oturuyorum ve bu herkes için en iyisi. Hubert Ferdinand'ın iyi olduğunu yazıyor. Demek ki beni çoktan unutmuş yoksa nasıl iyi olsun. Üç yaşındaki bir çocuk çok çabuk unutur. Kayınvalidemin yanına gideli altı ay oldu. Sağır bir anne onun için iyi olmazdı.

Hubert'e gelmemesinin daha iyi olacağını, bunun ikimizi de boş yere heyecanlandıracağını yazacağım. İşlerini ve kurmak istediği hayatını düşünmeli.

Hubert'i, çok iyi tanırım, aynı anda hem kendine yeni bir hayat kurup hem de sağır karısını düşünemez. Bu onu tamamen altüst eder. Kendi küçük dünyamızın yıkılışından sonra nihayet yeniden toparlandı ve bir düzen kurmaya çalışıyor. O büyük bir düzen kurucudur. Ben, nasıl duyulduğunu hatırlamak için dinlenmeli ve sinirlerimi güçlendirmeliyim, Ferdinand'ı babaannesi yetiştirecek ve ona bakacak, Hubert de kendine bir hayat kuracak. Ve hepimiz görevimizi iyi bir şekilde yaparsak her şey düzelecek, yeniden hep birlikte olabileceğiz, her şey eskisi gibi olacak.

Belki de Hubert bir şeylerin asla eskisi gibi olmayacağını gerçekten bilmiyordur. Ben ondan daha gencim ama biliyorum. Herhalde daha önce her şeyimi kaybetmiş olduğumdan. Ölü bir büyükbaba tekrar canlanmaz, ölmüş anne baba da öyle. Çoktandır bunun farkındayım. İnsan bir oyuncak bebeği bile tıpkı eskisi gibi görünecek biçimde onaramaz. Ama Hubert'in henüz bunu bilmiyor olması iyi. Onun da gerçeği görmesi fazla uzun sürmez.

13 Kasım

Hâlâ yağmur yağmadı. Şu sıralar hava durumu benim için çok önemli, önceden hiç ilgilenmezdim. Ama zaten burada havadan başka bir şey yok ki, tek değişikliği o sunuyor. Dün geceden beri fön rüzgârı hâkim ve çok şiddetli esiyor. Duymuyorum ama ağaçların nasıl sallandığını ve çalıların sessiz ayaklanışını görüyorum. Fırtına beni her zaman huzursuz eder, özellikle kuzey rüzgârı, fön beni pek etkilemez. Dalların çatıya vuruşlarını görüyorum, zaman zaman pencereme sürünüyorlar. Pencereler iyi kapanmadığı için hava akımını da hissediyorum, yüzüme dokunuyor ve saçlarımı alnımdan kaldırıyor. Deri koltuğun içinde iyice büzülüyorum ve bu durumda iyi yazamıyorum.

Bir şeyler okumayı tercih edeceğim. Avcının garip bir âdeti var. Bana kısa ve basit notlar yazıyor. "Köyden ne getireyim?", "Odun da almalıyım." Bu notları, takvimden koparılmış sayfaları, burnuma dayıyor ama hiç bırakmıyor elinden, yırtarak minicik parçalara ayırıp sobaya atıyor. Tümüyle yanıncaya dek bekliyor. Sürekli yok ediyor kanıtları. Kâğıdı elinden alsam kesin kendini kaybeder ama bunu yalnızca gözlerinden anlayabiliyorum, yüzü tamamen ifadesiz, kirli kır sakallı, pörsümüş, soluk bir yüz. Bütün gün temiz havada duran biri gibi görünmüyor. Yüzü bana, kimsenin bitirme zahmetine katlanmadığı bir yontuyu hatırlatıyor. Ama neden elinden kâğıdı alıp onu sinirlendireyim ki? Ona ihtiyacım var, benim için alışveriş ediyor, odunumu yukarı taşıyor. Bunların hepsini kendim de gayet iyi yapabilirdim. Günün birinde yapacağım da. Köye gitmek istememem ve notumu tezgâhın üstünden satıcı kadına uzatmamam sağlıksız bir şey. Bunu düşünmekle bile ellerim terliyor ve buz kesiyor. Ne olabilir ki? Hiçbir şey. İnsanlar zaten benim hakkımda her şeyi biliyorlardır. En fazla dik dik bakarlar, ona da alışığım. Yok hayır, hiç alışmadım, alışsam burada olmaz-

dım. Şu son altı ayı düşününce Hubert beni buraya getirdiği için minnettarım. Avcının umurunda değilim. Para karşılığında bir katili bile saklayabilir, daha önce yapmadığını kim bilir. Katille en azından konuşabilirsiniz, üstelik çok cana yakın ve eğlenceli katiller de oluyormuş.

Bugün fark ettim ki bunun neden benim başıma geldiğini hiç sormadım kendime. İlk akla gelen düşünce bu olurdu. Nedense içten içe hep, mutluluğunuzun uzun uzun sürmeyeceğini hesap ettiğimden kuşkulanıyorum. Elbette bunun farkında değildim ama öyle olmuş olmalı. Oysaki çok normal bir çocuktum, hatta bazen oldukça mutluydum. Neden ben ya da içimdeki şu tuhaf canlı artık duymak istemiyor? Ve neden tam da hep istediğim şeye, tümüyle bana ait bir aileye nihayet sahip olduğum bir zamanda? Her şey ne kadar iyi gidiyordu.

Burada oturup o tuhaf canlının lütfedip tekrar duymaya başlamasını bekliyorum. Doktor bunun her an gerçekleşebileceğini ya da hiç gerçekleşmeyebileceğini söyledi. Görünüşe göre bu konuda pek fazla şey bilmiyorlar, ben de başka bir doktora daha gitmek istemedim. Bütün bunlara daha fazla katlanamadım.

Karanlık bastı, kayın dalları pencerenin önünde kara kara sallanıyor. Odanın içinden kuvvetli bir rüzgâr geçti. Okumalıydım ama sessizce oturup bekliyorum.

Kâğıtları tekrar zarfın içine ittim ve bodruma indim. Orada onları sobaya tıkıp yanıncaya dek bekledim. Ben de avcının yaptığını yaparak kanıtları yok ediyorum.

Geride hiçbir iz, için için yanan kömürün üstünde görünen ince gri bir tabakadan başka bir şey kalmadıktan sonra boş bir bira kasasının üstüne oturup düşünmeye çalıştım. O zamanlar notlarımı bavulun içine, giysilerin altına koymuştum. Daha sonra aradığımda yok olmuşlardı. Onları almadığımı ve Pruschen'deki son akşamımda yanlışlıkla eski gazetelerle birlikte yaktığımı sanmıştım. Onları kesinlikle avcı çalmış olamaz, okuyabilmesi neredeyse olanaksızdı, üstelik gitmek istediğimi de bilmiyordu. Çok iyi hatırlıyorum: Evde bile değil, ormanda ya da köydeydi, ben de bir kez daha ormana gidip ondan önce döndüm. O sırada bavul çoktan toplanmıştı, her şey içinde mi diye açıp bakmadım.

Odam hiçbir zaman kilitli değildi; akşam karanlığında herhangi biri gelip kâğıtları alabilirdi. Akla gelebilecek tek bir kişi vardı. Onu da unutmaya çalıştım ve başardım. Kısa bir süre sonra onu düşünmeyi bıraktım. Eğer yaşamak istiyorsam belli şeyleri ve insanları düşünmeyi göze alamam. O da bunlara dahildi. Neden şimdi, onca yıl sonra tekrar ortaya çıktı? Çok fazla şey bildiğim için benden korkan yaşlı bir adam.

Öyle komikti ki gülmeden edemedim. Bütün bedenim kahkahalarla sarsıldı. On yedi yıl boyunca her nereye gittiyse benden korktu, bense onu düşünmedim bile. Korkması değildi komik olan, sebepsiz yere o korkuya katlanmış olmasıydı, hâlâ da katlanıyor olması gerçekten gülünecek şeydi. Her şey bir yanlış anlamadan ibaretti, ona bunu açıklayamazdım çünkü bana inanmazdı. Olabilecek her şey çok geç oluyor ve hiçbir anlamı yok.

Yukarıya, oturma odasına çıktım. Hubert'in televizyon karşında oturmuş, ekrana bakıyor olması beni şaşırttı. Anlaşılan randevusu boşa çıkmıştı. Kristal küllük masanın üstünde duruyordu ve oldukça ağır görünüyordu. Onunla Hubert'e vurarak kolaylıkla öldürebilirdim ama bunun için en ufak bir istek duymuyordum. Aynı şekilde kendimi de öldürebilirdim, bugün artık bir şey fark etmezdi.

Hubert kafasını çevirip bana gülümsedi. "Bana tereyağlı ekmek getirir misin" dedi, "bir şişe de bira?" Mutfağa gidip ona birkaç dilim tereyağlı ekmek hazırladım ve birayla birlikte oturma odasına götürdüm. Hubert çok masum görünüyordu. Ailesinin ihtiyaçlarını karşılamak ve evini geçindirmek için her gün avukatlık bürosuna giden orta yaşlı bir adam. Kafasının arkasındaki saçların hafif seyreldiğini gördüm ve bu bana çok dokundu. Fazla geniş olmayan omuzlarındaki yük onun için çok ağır. Ama hiç şikâyet etmedi. Ona tereyağlı ekmekle bir şişe bira getirmek onun için yapabileceğimin en azıydı ve neredeyse tüm yaptığım da buydu.

Bira uykusunu getirdi ve esnemeye başladı. Her akşam söylediğimi bugün söylemedim: "Haydi yat artık." Akşamları yorgunluktan ölüyor ama ne olursa olsun yatmaya gitmiyor.

Böylece bir saat daha oturup kimsenin kimseyi dinlemek istemediği, birbirini anlamadan konuşmakta deneyimli altı kişinin tartışmasını izledik. Konunun ne olduğunu anlamaktan acizdim ama ben zaten hemen hemen hep öyleyim. Son zamanlarda benim

anlayamadığım bir dil icat edildiği hissine kapılıyorum. Ancak bu akşam tümden yok gibiydim, şaşılacak bir şey de değildi hani. Sonunda saat on birde tek başıma yatağa gittim ve anında uyuyakaldım. Sonra bir ara yatağın Hubert'in ağırlığıyla hareket ettiğini ve elinin omzuma dokunduğunu hissettim. Ama bu belki de bir rüyaydı, çoğu zaman tam olarak ayırt edemiyorum.

SALI

Çalar saat altı buçukta kulak tırmalayıcı bir sesle çaldı. Saat dörtten altıya kadar uyanıktım ve bir kez daha derin bir uykuya dalmıştım. Ama saatin çalışından beş dakika önce uyandım. Hep böyle oluyor. Gerçekten çalar saate gereksinimimiz yok ama Hubert benim kafamdaki saate güvenmiyor.

Çalar saatten nefret ediyorum. Hubert'in komodininde duruyor ve ben onu durduramıyorum. Oysaki eminim bu lanet olası şey bizi yavaş yavaş, her gün biraz daha öldürüyor. Alarmın çalışını beklemek bile bir işkence. Bu aletin çıkardığı sesten korkuyorum. Hubert bana güvenmiyor, saate dokunmamı yasakladı; çünkü, iddia ettiğine göre, daha önce iki çalar saati sinsice öldürmüşüm. Bu doğru değil, belli ki onlara dokunmamdan hoşlanmıyorlardı çünkü ben onlardan nasıl tiksiniyorsam onlar da benden tiksiniyordu. Ara sıra şu yeni saate nasıl eziyet edebileceğimi hayal ediyorum, bu da beni biraz olsun rahatlatıyor. Hubert çalar saatlerin tamamen zararsız aletler olduğunu sanıyor, hatta körlüğü yüzünden yararlı olduklarına bile inanıyor. Ama kendisi için neyin iyi neyin kötü olduğuna dair en ufak bir fikri yok.

Nefret edilesi gürültü makineleri, şeytan icadı! Gün odaya usulca süzülemeden berbat bir zırıltıyla paramparça ediliyor. Elbette beni memnun etmek pek kolay değil, bunun farkındayım. Çünkü aslında metalden yapılmış şeylerden hiç hoşlanmıyorum. Eski merdivenler gibi hafifçe gıcırdayan ahşap çalar saatler olmalıydı ya da camdan yapılmış, şarkı söyleyen saatler veya çok hafif tıkırdayan ve birazcık kum döken taş saatler. Yeter ki şu parlak, sert metal saatler olmasın. İtiraf ediyorum: Metal çirkin değil, kötücül, pürüzsüz bir güzelliği var. Sadece bu tür bir güzellikten hoşlanmıyorum. Plastikten yapılmış eşyalardan ne nefret ediyorum ne de hoşlanıyorum, onlar düpedüz çirkin, ölü bile değiller, hiçbir şey değil onlar.

Çalar saat zırlıyor ve bugün daha bir kulak tırmalayıcı. Ayın dördüncü salısı, baronesi ziyaret etmem gereken gün için gerçek bir işaret.

Hubert doğrulup "Günaydın" dedi. Her gün söyler bunu. Aldığı iyi terbiye iliklerine işlemiş, annesinin marifeti. Bir kez olsun dese ki: "Lanet olsun yine dolap beygiri gibi çalışmam lazım", ne eğlenceli bir gün olurdu benim için. Sert kabuğu kırılır, bir zamanlar tanıdığım gerçek Hubert gün yüzüne çıkardı. Ama bu asla olmayacak. Yatakta dimdik oturup elini dağınık saçlarında gezdirdi. Saçları bugün bana her zamankinden daha gri geldi. Bu adam ya taş gibi uyuyor ya da cin gibi uyanık. Arası yok, o yüzden alacakaranlığı da sevmiyor. Işığı yaktı, yataktan kalktı ve banyoya gitti.

Çok yorgundum, çatı katı düşünceleri akın akın üzerime çullanıyordu. Çalar saatin gürültüsü yüzünden başım perişan haldeydi ve karşı koymakta güçlük çekiyordum. Geceleri saatlerce oradan oraya dönüp uyuyamadığında böyle oluyor. Buna bir son vermek için yataktan fırlayıp sabahlığımı giydim. Aslında o fırlayış da epeyce acınasıydı, her bir kemiğim ağrıyor, bana kitaplıkta yaptığım âlemi hatırlatıyordu.

Kahvaltı bizde oldukça sıkıcıdır. Hubert yalnızca sade kahve içip ince bir dilim esmer ekmek yer, benim gibi iyi kahvaltı etmeyi seven biri için acıklı bir manzara. Kahvesine şeker bile koymaz. Askeriyeden kalma bir alışkanlık ve bence artık bırakabilir. Bal, reçel ve taze küçük ekmeklerle olan keyfime gölge düşürüyor. Çünkü sabahları biraz tatlıya ihtiyacım var, özellikle de baronesin beni beklediği ayın dördüncü salısında.

Hubert kahvaltıda gazete okur. Bu askeriyeden kalma kötü bir alışkanlık değil, olsa olsa genel erkek davranışı olabilir. Elbette annesinin yanında yapmasına izin verilmeyen bu ahlaksızlıktan yıllarca kaçındı. Ama benim fikrime göre biraz ahlaksız olabilir, bu ona iyi gelir. Ayrıca onun o basit kahvaltısını seyretmek zorunda da kalmam. Gazeteye karşı olmadığım için bana çok minnettar. Bunu dile getirmiyor ama ben onun sevgi ve suçluluk dolu bakışlarından anlıyorum. Onu suçluluk bilincinden arındıramazsınız, hem buna fazlasıyla alıştığından hem de gerçekten her insan gibi bunun için nedeni olduğundan. Ancak vicdanı çoğu insandan daha keskin ve acımasızdır ve vicdan konusunda gerçekten hiçbir şey yapılamaz.

On dakika sonra gazeteyi katladı, böyle şeylerde çok titizdir, bana doğru eğilip serin, kuru dudaklarıyla yanağımı öptü ve dedi ki: "Saat bire doğru burada olurum. Kendine iyi bak." "Güle güle" dedim, bir de "Arabayı dikkatli sür!" Bunun üzerine bir şey söyle-

medi artık. Bu çocukça sihirli sözden vazgeçemediğimi çoktandır biliyor. Saplantılı olduğumun elbette farkındayım ama bununla savaşmak anlamsız bir enerji kaybı. İnsan neyin olanaklı neyin olanaksız olduğunu bilmeli. "Arabayı dikkatli sür" dememek olanaksız. Hubert onu duymuyor bile artık ve kesinlikle bir zararı yok.

Gazeteyi alıp sayfaları karıştırdım. Bir yerlerde sürekli savaş olduğuna, çocukların açlıktan öldüğüne, kendi barışçıl ülkemizde her gün birkaç kişinin hurdaya dönmüş araçlarda kan kaybından öldüğüne, erkeklerin karılarını, kadınların kocalarını öldürdüğüne alışınca içindekiler anlamsız şeylerdi. Görünüşe göre bir sürü sarhoş ve akıl hastası da var. Bunlara ek olarak bir de bilindik doğal afetler, bir yerlerde insanlar sürekli donuyor, başka bir yerde susuzluktan kırılıyor.

Buna karşın hırsız ve dolandırıcılarla ilgili haberler nasıl da hoş bir etki bırakıyor. Adeta yüreklere su serpiyor. Ne zaman gazete okusam bu kadar kansız bir meslek icra eden ama yine de en az katiller, kasıtsız adam öldürenler kadar ceza alan bu insanlara karşı iyi niyet besliyorum.

Görünüşe göre para son derece önemli, ona dokunulmaması gerekiyor ve bu gerçekten çok tuhaf ve anlaşılmaz. Ama benim için tuhaf ve anlaşılmaz olmayan ne var ki? Gazeteyi bir kenara koydum, hiç de düzgün katlamadım ve tüm hırsızlara özellikle de küçüklerine bugün için bol şans diledim.

Sonra ortalığı toparlamaya başladım. Tereyağı epey soluk görünüyordu, kahve kreması sterilize edilmiş. İkisini de buzdolabına koydum, gözümün önünde sarı tereyağlı ekmeğin görüntüsü canlandı. Ardından düşünmemem gereken bir evin önünde bir çeşme gördüm, çeşmeden içinde bir damla bile klor olmayan berrak, soğuk bir su akıyordu. Sersemlemiş bir halde başımı salladım ve aniden içimi kemiren bir açlık ve susuzluk hissettim. Sonra daha yeni kahvaltı ettiğim aklıma geldi ve o tuhaf his kaybolup kedere dönüştü. Bunun için henüz çok erkendi, kederi bastırdım, akşam çatı katına gelebileceğine dair söz verdim, o da uysalca ortadan kayboldu.

Saat dokuzda evle işim bitmişti, alışverişe çıktım. Müşterilerin kendi kendine hizmet ettiği dükkânlara karşı değilim çünkü satıcılarla konuşmaktan pek hoşlanmıyorum, çok az konuşan biriyim. Kasapta bir süre beklemek zorunda kaldım ve çok tuhaf konuşmalar duydum. Anlaşılan bizim bölgede çok fazla yaşlı insan oturuyor.

Hepsi de çok hastalıklı ya da evde yatan hastaları var. İnsan kasapta doktorların bekleme salonundaki gibi şeyler duyuyor. Buna rağmen bütün kadınlar ağırkanlı davranıyor ve pek azı gerçekten ne almak istediğini biliyordu. Büyük bir sabırla bekleyen kasap çırağına içten içe acıdım, iriyarı genç bir adamdı. Kimi zaman gözlerini yalnızca akı görünecek şekilde deviriyor ama ağzından hiç kötü bir söz çıkmıyor, sadece ara sıra alçak sesle iç geçiriyordu. Hatta bazı kadınlar etleri paketlendikten sonra bile fikir değiştirip aniden bambaşka bir parça istiyorlardı. E tabii bu yüzden de çok yavaş ilerledik.

Sonunda hastalıklı kadınlar başka bir satıcıyı çileden çıkarmak üzere neşe içinde gevezelik ederek uzaklaştılar. Belki de bu şekilde hayattan biraz zevk alıyorlardır. En azından öyle olmasını umuyorum, yoksa insan sabırsızlıktan patlardı.

Yolda kirli cıvık kar var, pek fazla değil, insanın kolayca kayabileceği ve arabaların sıçratabileceği kadar. Bu kısımda yaya geçidi yok ve cadde o kadar geniş ki tedirginlikle karşıya geçiyorum. Bazen yaşlı insanlar uzun süre caddenin kenarında bekliyor ve bu maceraya atılmaya cesaret edemiyorlar. Bu bana hep av hayvanlarının acımasızca avcının namlusuna doğru sürüldüğü büyük sürek avlarını hatırlatır. İnsanların neleri kabullendiği akıl alır gibi değil, hoş ben de kabulleniyorum ya. Bunu başaramayanlarsa ortadan kaldırılıyor ya da kendilerini ilkyardım hastanelerinde veya psikiyatri kliniklerinde buluyorlar. Orada en ağır hasarlar bile onarılıyor ve sonra hastalar yine dışarıya, büyük sürek avına postalanıyor.

Koca bir sülalenin reisliğini yapmış kudretli büyükbabam bile burada olsa olsa gülünç yaşlı bir köylü olurdu ve bundan kurtulmak için en ufak bir şansı olmazdı. Böyle şeylerden hiç haberi olmadığı için çok mutluyum.

Eve giderken –banliyölerde âdet olduğu üzere ana caddeye kadar yaklaşık on dakikalık yürüme yolum var– birdenbire baronesi hayatımdan çıkarmam gerektiği kanısına vardım. Sonuçta o da geçmişe aitti ve geçmişin kökünü kurutmaya koyulduğuma göre barones de bundan payını almalıydı. Onu sobada yakamazdım, artık ziyaretine gitmemem yeterdi. Bu düşünce beni neşelendirdi.

Sırf bir zamanlar onun yanında yaşadım ve sığınakta zangır zangır titrerken bana sarıldı diye ona daha fazla katlanmaya kim zorlayabilirdi ki beni? Bunun iki insanı ömür boyu birbirine bağlamaya yeterli olmadığını düşünüyordum, hem zaten zangır zangır titreyen

tek kişi kendisi değildi, o zamanlar hepimiz aynı durumdaydık. Elbette ben de, özellikle gece saldırılarında. Nedense siren seslerine dayanamıyordum. Korktuğum bombalar değil, şehrin üstündeki gürültüydü yalnızca. Aptalcaydı ama öyleydi işte. Sirenler daha sonra da peşimi bırakmadı ve yaşamıma çok tatsız bir yön verdi. Ama bu benim sorunumdu ve baronese daha fazla katlanmak için bir sebep değildi.

Bu ilişkiyi o zamanlar bitirmek kolaydı, elli yaşında birini yetmiş yaşındakinden daha kolay yüzüstü bırakabilirsin. Ama neden ki? Baronesin yaşı yok. Elli yaşında da bugün olduğu kadar korkunçtu, yetmiş yaşında bile bir nebze olsun daha güçsüz ve yardıma muhtaç değil. Nefret onu sağlıklı ve canlı tutuyor. Doğuştan katil o. Tek kişilik hücrede bile olsa huzur içinde yaşlı bir kadın olabilmek için öldürücü darbeyi vurabilse iyi olurdu. Ama fırsatı kaçırdı. Öldürmek istediği kişi çok geç olmadan kendini emniyete aldı. Şu an olduğu yerde, merkez mezarlığındaki kabrinde barones bile ulaşamaz ona. Ayrıca işlediği cinayetten sonra sıradan bir yaşlı kadın, hayır, daha beteri, bir hiç olurdu ve bir hiç olmaktansa kendini beğenmiş bir korkuluk olmayı yeğlerdi. Ve ben böyle insanlarla muhatap oluyorum; bence hiç bana göre değil.

Eve nasıl geldim bilmiyorum. Nasıl olduysa bir de bakmışım lavaboda Hubert'in çoraplarını yıkıyorum. İnsanın kafasından dünyadaki en ufak şeyi bile değiştirmeyecek düşünceler geçmesi ne garip. Lavabonun üstündeki ayna biraz buğulanmıştı ve gümüş yüzeyde bir çift damla aşağıya doğru yavaşça yuvarlanıyordu. Ağlıyormuşum gibi görünüyordu. Oysa ağlayan aynaydı çünkü ben hiç ağlamam.

En son Pruschen'den döndüğümde, Hubert'le ilk gecemde başıma geldi. O zamanlar yeniden ağlayabildiğim için her şeyin iyi olacağına inanmıştım. Belki de gerçekten iyi olurdu eğer Hubert de benimle birlikte ağlasaydı. Ama o erkek ve daha küçük bir oğlanken ona ağlamaması gerektiği öğretilmişti. Eğer iki kişiden biri ağlarsa bunun sonu iyi olmaz, kötülükten gerçek bir kurtuluş olmaz. O yüzden ben de hemen ağlamayı bıraktım yine. Bu alışkanlığın nasıl bu kadar kolay bırakıldığına inanamazsınız. İnsan, ne olacak ki, diye düşünür, günün birinde yine ağlayacak bir şey bulursun, ama bulduğunda artık ağlayamazsın.

Benim için artık yalnızca ayna ağlıyordu; bu biraz ürkütücüydü, bakışlarımı yıkama suyuna indirdim. Şu sözde pis işlerin beni aşağı-

ladığını düşünmüyorum. Birinin kirli çorapları yıkaması gerekiyor, hiç de ayıp değil, ayıp olsa bile o ayıbı kirli çoraplara tercih ederim.

Aptalca olan tek şey bu arada düşünebiliyor olmam. Resim yaparken ya da desen çizerken düşünmüyorum ya da sadece konuyla ilgili düşünüyorum. Dünyadaki tek yaratık olmayan bir kuş çizmeyi nasıl becerebilirim? Gerçi bu düşünce yalnızca benim için önemli ama utanmamı gerektirmeyecek bir düşünce, diğer her şeyi dışlayan, güzel, samimi bir düşünce. Buna karşın çorap yıkamak ve aynı zamanda yüz tane şeyle cebelleşmek çelişkili bir davranış, beni dengesiz ve sinirli yapıyor.

Bir kez olsun düşünmek zorunda kalmamak, uzayda kolayca ve güvenle hareket eden bir bedenden başka bir şey olmamak iyi olurdu aslında. Zamanın bir kuruntu olduğunu, hiçbir şeyin beni acele etmeye zorlamadığını bilmek. Bir gün gerçekten bakabilmek ve nesneleri, kendilerini bize hiç göstermedikleri biçimde görmek isterdim. Uyumayı bu yüzden çok seviyorum çünkü uykuya dalış anlarında yalnızca imgeler var, ne zaman ne düşünceler ve sonra yitip gitme ve "hiçbir şey bilmeme". Çoğu zaman yüzüstü uyuyakalıyorum, bu da sözüm ona iyi olmayan, benmerkezci bir kişiliğin işareti. Belki de gerçekten öyleyim ama yüzüstü yatabilmek ve en azından birkaç saatliğine, dünyaya sırtını dönmek büyük bir şans.

Bugün, bunu şimdiden biliyordum, o kadar kolay uyuyamazdım, çatı katı düşünceleri yüzünden değil, onları yatağa sokmuyorum, sırf barones yüzünden. Beni ne kadar tüketse de uyumaya yardımcı değil. Öte yandan bugün dikkatimi, durmaksızın bilincimi zorlayan ve çatı katında kilitli kalmak istemeyen o gizli düşünceler ve korkulardan başka yöne çekecek olması çok iyiydi. Barones en azından alışık olduğum bir korkuydu. Her türlü eski korku, bilinmedik yeni bir korkudan iyidir.

Hubert, barones hakkında neredeyse hiçbir şey bilmiyor, onu, hayırsever niyetlerle ziyaret ettiğim zararsız, eski bir tanıdık olarak görüyor. Bunun doğru olmadığını bilse bile bu konuda asla bir şey söylemezdi. O aklı başında bir adam, daha doğrusu aklı başında olmaya can atıyor. Akıl onun için dünyada en çok çabalamaya değer şey gibi görünüyor, daha iyi bir şey hayal edemez, aslında belki hiç de aklı başında olmadığından ve bunu itiraf etmeye cesaret edemediğindendir. Gerçekten aklı başında bir adamın benimle evlenmesini hayal edemiyorum. Dört yıl boyunca aklı başında olmamaya bile

cesaret etti ve o zamanlar hayal edebileceğim en sevimli yaratıktı. Kendi kendime bunu hatırlayıp hatırlamadığını soruyorum. Herhalde hatırlamıyor ya da pek iyi hatırlamıyor çünkü o zamanlar yaptığımız her şey bugün ona tümüyle çılgınlık gibi geliyor olmalı. Evet, kesin unutmaya karar verdi, tıpkı benim de yaşamımdaki bazı şeyleri, hatta çoğunu unutmaya karar verdiğim gibi. Ve insan bunun için yeterince uzun bir süre çabalayınca unutmayı başarabiliyor.

Çorapları durularken Hubert'e çok kızgın olduğumu fark ettim. İstemeden oluyor hâlâ. Çok haksızlık ediyorum. Hubert'in gerçekten bir hayat kurması gerekiyordu. Onun çalışkanlığı olmasa bugün ne halde olurduk? O zaman gerekli ve kaçınılmaz olan neyse onu yaptı. Ama bu beni öldürebilirdi de. Bana yazık olmazdı. Hubert tekrar evlenirdi, korkmuş bir çocukla değil, yetişkin gerçek bir kadınla, Ferdinand'ın aklı başında bir annesi olurdu ve Ilse hiç doğmamış olurdu. Hayır, Ilse olmayacaktı, hayal bile edemiyorum. Annemden aldığı gözlerle o kadar kanlı canlı ve gerçek ki.

Gözlere saatlerce bakabilirim. Ama tabii bunu yapamayız çünkü sahibini rahatsız eder. Büyükbabamın sahiden masmavi gözleri vardı, bazı şüpheli adamlarınki gibi soluk gök mavisi değil, sakin, koyu bir maviydi, sonraları rengi açıldı ve saydamlaştı, yaşamının son haftalarında ölmek üzere olan ağır hasta bir hayvanınki gibi beyazımsı bir zarla örtüldü. Benim gözlerim yeşilimsi mavi, hâlâ gerçek maviden bir iz var ama aç yeşilden, gördüğü her şeyi yiyip bitirmek isteyen gözlerden de var.

Ilse annemin gözlerini almış desem de bu tam olarak doğru değil, çünkü Hubert'in gözlerindeki griden de biraz var, insana güven veren bir renk. Ilse asla hastalıklı, yakışıklı bir adamla evlenip onun hizmetçisi olmak istemez. Ilse kesinlikle böyle bir şey yapmaz, o yüzden onun için endişelenmeme gerek yok.

Ferdinand'ın gözleriyse bambaşka, koyu renkli ve yabancı, bizimkinden tamamen farklı bir dünyadan. Böyle gözleri okuyamazsınız, o yüzden pek emin olamıyorum.

Ama bütün bunlar saçmalık. Gözler görmek için var. Herhalde benden başka hiç kimse renklerine kafa patlatmıyordur.

Kimi zaman bu özellik çok acı verici oluyor, ne de olsa hiç tanımadığım insanlara gidip uzun süre gözlerine bakmama izin vermelerini isteyemem. İnsan yapmak istediği şeyi yapamaz hiç. Niye ki? Biri benim gözlerime bakmak istese ne şaşırırım ne de

kızarım. Ama böyle davranmak âdetten değil ve insan buna göre hareket etmek zorunda. Uyulması gereken belli kurallar var, bunlar da yaşamı renksiz ve kasvetli bir hale getiriyor.

Doğruldum ve alnımdaki saçları geriye ittim. Ayna gözyaşlarına boğuldu, nihayet ağlamaya bir son verebilsin diye pencereyi ardına dek açtım. Hayır, bir şeyin ne renk olduğu önemsiz olamaz. Bunun bir anlamı var, göknar kargasının mavi tüylerini, sığırcıkların gri sarı tüylerini ve üzerlerine güneş vurduğundaki ışıltıyı düşündüm. Çok özel bir anlamı olmalı. Ama ben asla anlayamıyorum.

Neredeyse başarıya ulaştığım bir sığırcık olmuştu. Sığırcıkların insanlar gibi birbirleriyle konuştukları söylenir. Benim sığırcığım komşu bahçedeki sığırcıkların konuşmasına kulak kabartmış gibi görünüyordu. O kuş kaybolmamalıydı. Bir daha asla başaramayacağım bir şeyin başlangıcıydı. O sıralar çok daha önemli şeyler yitip gitti ama benim için önemli olan sığırcıktı, o beni mutlu etmişti.

Çorapları verandadaki ipe asıp mutfağa gittim. Nihayet uygunsuz çatı katı düşüncelerini bastırmayı ve sadece öğle yemeğini düşünmeyi başarmıştım. Zamanı da gelmişti zaten, bugün çok disiplinsiz hareket etmiştim.

Ispanağın çözülmesini beklerken beni bir an için donduran bir şey geldi aklıma. Bahçe kapısına koşup posta kutusunu açtım. İçinde kalın sarı bir zarftan başka hiçbir şey yoktu. Elbette başından beri bunun farkındaydım, posta kutusuna bilerek bakmamıştım. Bu kez korkmadım. Sürpriz değildi artık, hani neredeyse tanıdık bir şey. Çatı katına gittim ve o şeyi çekmeceye koydum. Belki de gelecekte her gün sarı bir zarf almak çok normal olacaktı. Bir dakika bile durmadan tekrar ıspanağıma döndüm. Adeta rahatlamıştım. Her şey normal gidiyordu. Ispanak yeterince yumuşamıştı, tereyağını eritmeye başladım.

Saat birde Hubert eve geldi. Onun sarı zarfla hiçbir ilgisi yoktu, bu Hubert'in yoktu, zaten başka Hubert de yoktu artık, tıpkı bir deftere o satırları yazan yabancı genç kadının da artık olmadığı gibi. Aklımın karışmasına kesinlikle izin vermemeliydim, bütün bunların artık bizimle bir ilgisi yoktu.

Hubert yorgun görünüyordu. Belki de çok çalışıyor. Eve çok para gidiyor. Eski ve sürekli bir yerlerin tamir edilmesi gerekiyor. Aslında ev bizi yiyip bitiriyor. Masraflı alışkanlıklarımız yok. Ilse'nin de diğer genç kızlardan farklı gereksinimleri yok, Ferdinand'aysa

ara sıra bayramlarda biraz daha büyük bir hediye alınır. Ferdinand bizimle kalsaydı Hubert seve seve daha fazla çalışırdı. Bir işlevinden yoksun bırakılmanın acısını çekiyor. Ama ben bundan memnunum. Ferdinand özgür olmalı, bir insanın sürekli zincirlerini hissetmeyeceği kadar özgür olmalı. Bu büyük bir şey.

Öyleyse paraya ne oluyor? Eriyip gidiyor ama nasıl, bilinmez. Muhasebeyi Hubert tutuyor, paranın nereye gittiğini hiç sormam. Onun parası, onun evi, ne yaptığını biliyordur elbet. İsteseydi bu konuda benimle konuşurdu ama görünüşe göre istemiyor. Yılda bir kere yolculuğa çıkıyoruz, Hubert sanat kitaplarına düşkün, bunlara yetiyor olmalı. Fazla masraf etmiyoruz. Araba var tabii ama onun olması gerekiyor. Ayrıca Hubert de pek becerikli değil elbette. İnce parmaklı, güzel, esmer elleri var ama o eller bir çivi bile çakamaz. Ustaların insafına kalmışız. Bir şeyler yolunda gitmiyor ama gözümü kapatıp burnumu sokmamam gerekiyormuş gibi hissediyorum kendimi. Hubert'e aşağılık duygusu yaşatabilecek hiçbir şey olmamalı. Aile babası olmak istiyor, o halde bırakalım da bu sevinci yaşasın. Sanırım evi Ilse için bakımlı tutmak istiyor. Müşavir hanımın bütün parasını Ferdinand'a bırakıp Ilse'ye tek kuruş bırakmamasını haksız buluyor. Ben onunla aynı fikirde değilim. Böylesi gayet iyi oldu. Yaşlı kadına neşe veren biri varsa o da Ferdinand'dı. Üstelik kadına iki mutlu yıl hediye etti. Parayla ödenebilecek bir şey değil bu.

Hubert masaya oturdu, sessizce ve biraz dalgın, yemek yedik. Ama ortam oldukça dostçaydı, sadece ikimiz de tam olarak orada değildik, özellikle Hubert. Masada yalnızca, yaşamsal önemi olan besini almak için bedeni oturuyordu. Elbette bunu bir lokantada da yapabilirdi ama Hubert mümkün olduğunca eve geliyor çünkü başka yerdense susarak benimle oturmayı tercih ediyor. İnsan bunu bir aşk ilanı gibi görebilir.

Yemekten sonra yirmi dakika uzandı. Tam yirmi dakikalık derin bir uykuya daldı. Sonra tekrar göründü, tamamen uyanıktı, deminki gibi yorgun görünmüyordu artık. Kahveyle bir sigara içtik ve bana, ona buna rastladığını anlattı, hiç tanımadığım insanlara, ben de ilgileniyormuş gibi yaptım. Belki de gerçekten ilgileniyordum, sonuçta insan ne duyarsa duysun bir şekilde ilginçtir.

Hemen ardından tekrar gitmeye yeltendi. İşini sevdiğine bile inanıyorum çünkü onu, düşünmek istemediği şeyleri düşünmekten alıkoyuyor. Eskiden sağlığı biraz hassas olan, sık sık öksürük ve

soğuk algınlığı çeken Hubert zamanla bu zayıflığından tamamen kurtuldu. Bana öyle geliyor ki bu onun biraz kurumuş görünmesiyle bağlantılı. Nem ve burun akıntısı anlamına gelen soğuk algınlığına yetmiyor artık. Bazen gelip geçici bir romatizma rahatsız ediyor onu, belki zaman zaman kalbini de hissediyordur. Bana söylemiyor ama kimi zaman gergin bir şekilde, içinde düzensiz hareket eden bir şeyi dinliyormuş gibi görünüyor. Sorduğumda sinirleniyor, o yüzden sormayı bıraktım. Durmaksızın kendine ve dünyaya, bir erkeğin olması gerektiğini düşündüğü kadar sağlıklı, becerikli ve dinç olduğunu ispatlamak zorunda. Öyle bir erkek olsaydı onunla asla evlenmezdim. Ama o bunu bilmemeli. O bir kahraman olmak istiyor ve bu çabanın ne kadar gereksiz olduğunun farkında değil.

Hubert'le küçük bir kutlamada tanıştım. Kranawettreiser adında biri doktorasını kutluyordu; Tanrı bilir bu isimde nasıl birini hayal ettiysem ben de gittim. Fakat Kranawettreiser biz oraya gittiğimizde çoktan sarhoş olmuş sıradan genç bir adamdı. Nişanlısı arkadaşımdı ve beni de götürmüştü. Aşırı derecede uzun süre okuduğu için doktora sevinci de büyük olmuştu. Yedi sekiz kişi vardı, erkek öğrenciler ve genç kızlar. Kranawettreiser içlerinde en yaşlısıydı, askerlik yapmasına engel bir rahatsızlığı olduğundan dolayı bu kadar uzun süre okuyabilmişti. Bu rahatsızlığı yüzünden herkes tarafından kıskanılıyordu.

Arka tarafta biri oturmuş, gramofondaki plakları değiştiriyordu. Hubert'ti. Oldukça ayıktı ve sarhoşların arasında sıkılıyor gibiydi. Yani bir anda ortak bir noktamız olmuştu. Sigara dumanlarının arkasında yüzü biraz dalgın ve kibirli görünüyordu. Onun üzerinde çok mutsuz bir izlenim bırakmış olmalıyım çünkü aniden sigara dumanlarının ardından çıkageldi ve bana, biraz hava almaya çıksak mı diye sordu. Ardından çok düzgün bir şekilde bana kendini tanıttı ve böyle bir ortamda bu bana bayağı komik geldi. Hava almaya çıkmayı hemen kabul ettim, ocak ayının ortasında olmamıza rağmen. Bu küçücük odadaki havayla karşılaştırınca kar ve soğuk bile çekici gelmişti. Kimse fark etmedi gittiğimizi, biri fark etmiş olsa bile benim için hiç sorun olmayacaktı. O zamanlar iyi bir üne sahip olmayı hiç önemsemiyor, hoşuma giden ne varsa yapıyordum ama yaptığım şey pek hoşuma gitmiyordu. Sorun da buydu. Diğer gençlerden farklı olmak istemiyordum, ne pahasına olursa olsun eski moda ve aşırı iffetli bilinmek istemiyordum. Ama içimde bir

yerlerde hâlâ uslu köylü kızının büyük şehrin ahlaksızlığı karşısında duyduğu dehşet vardı. Sadece bunu kabullenmek istemiyordum. Sanki beni pek etkilememiş gibi o döneme ait neredeyse her şeyi unutmamın nedeni belki de budur.

Yani Hubert'le hava almaya çıktım, kendimizi onun öğrenci odasında bulacağımızı sanıyordum. Eninde sonunda bir bahaneyle bu durumdan kurtulabilmeyi umuyordum çünkü yorgundum ve canım istemiyordu. Bunalımdaydım çünkü kıştı ve sarhoşlara katlanamıyordum.

Ama anlaşıldı ki Hubert'in aklında gerçekten de hava almak ve gezinmekten başka bir şey yokmuş.

Graben'dan geçtik, el ele tutuştuk ve Hubert bana sadece on dört gün tatili olduğunu, sonra yine alayına dönmek zorunda olduğunu anlattı. Üniformalıydı, ne zaman karşımıza bir subay çıksa sinirleniyorduk çünkü Hubert'in elimi bırakıp ona selam vermesi gerekiyordu.

Birbirimizle gerçekten konuştuk, alışılagelmiş kurallarla değil, parkta oyun oynarken tanışmış iki çocuğun birbiriyle konuştuğu gibi hiçbir art niyet olmadan, sakınmadan konuştuk.

Bu şehre geldiğimden beri ilk defa, birdenbire artık yalnız olmamak harika bir duyguydu. O yıllarda ne kadar yalnız olduğumu anca şimdi fark ediyordum. Kar sessizce üniformasının paltosuna ve benim küçük kürk yakama gömülüyordu, hava aşağı yukarı memleketteki gibi kokuyordu. Hubert, o zamanlar oturduğum ve adından başka hiçbir şeyin güzel olmadığı Lerchenfelderstraße'de* bana eşlik etti. Uzun bir yoldu ama ben uzun mesafeleri yürüyerek gitmeye alışıktım, hâlâ el ele tutuşuyorduk ve kar giderek daha yoğun yağıyordu.

Apartman kapısının önünde beni öptü, daha çok arkadaşça, yanağımı yanağına dayadım, yüzü benimki kadar soğuktu. Güzel yüzlere karşı her zaman bir düşkünlüğüm olmuştur, lambanın zayıf ışığında Hubert'in yüzünü de güzel bulmuştum ve çizebilmeyi istedim. Ama asıl önemli olan bu değildi, önemli olan tek şey birbirimizle o şekilde konuşmamızdı. Hubert benim hakkımda herhangi birinden daha fazla şey biliyordu artık çünkü beni gerçekten tanıyan herkes çoktan ölmüştü.

* Lerchenfeld: Çayırkuşları tarlası anlamına geliyor. (ç. n.)

O yüzden artık ona ait olduğuma inandım. Bu konuda onun ne düşündüğünü bilmiyorum, ne olursa olsun, gideceği zamana dek her gün buluştuk.

Savaş bittikten hemen sonra evlendik, aradaki süre boyunca pek görüşemesek de birbirimizi hep tanıyor gibiydik. Her şey çok kolay olmuştu ve mutluyduk, eskiden birbirimiz olmadan nasıl yaşadığımızı hayal bile edemiyorduk. Hubert de benim gibi kimsesiz olsaydı hiçbir şeyin değişmesi gerekmeyecekti. Belki de gerekecekti, bilmiyorum, ama kesin bu kadar çabuk ve geri dönülemez olmayacaktı.

Bugün o Graben'daki yürüyüş, yerden savrulan kar ve soğuk çok eski bir efsane gibi geliyor bana. Belki de gerçek olmayan güzel bir hikâye. Birbirimizi kışın tanımak, yavaşça erimek ve nihayet tekrar donmak için yaratılmıştık. Her şey bize göre ayarlanmıştı.

Efsane bile olsa tüm efsaneler gibi çok güçlüydü ve sonradan bize, yıkılan dünyamızın enkazından küçük bir ev inşa etmemize yardım etti, dışarıda uğuldayan rüzgârın duyulamayacağı şekilde her yerine macunlar yapıştırılmış, çatlakları üstüpüyle kapatılmış bir ev. Elbette biraz ses duyuluyor ama çok yüksek değil. Bu o kadar da kötü ve herhangi bir başka yaşamdan daha ölümcül değil ama daha hoş.

Yani Hubert yine gitmişti ve benim fısıltıyla söylediğim "Arabayı dikkatli sür" kesintisizce yankılanarak sustu. Pencereden arabaya binişini seyrettim. Aniden geriye bakıp elini kaldırdı, onun melankolik el sallama biçimiydi bu. Yüzü şimdi yine genç görünüyordu, hâlâ çizilmeye değerdi. Ben biraz miyopum, o yüzden ben de efsanedeki genç Hubert'e hayranlıkla el salladım. Çok tuhaftı, sanki yabancı bir el beynimi yakalayıp kafamı hızla geriye çekiyormuş gibiydi. Acımadı ama beni korkuttu çünkü tamamen fiziksel bir histi ve ilk kez olmuyordu. Sanırım kan dolaşımıyla ilgili bir şey, yani tamamen doğal nedenlerden.

Başımıza gelen her türlü kötü, can sıkıcı ve acı verici şeyin doğal nedenleri olduğunda niye rahatladığımızı bilmek isterdim. Bu kadar sevindirici olan nedir? Dost canlısı bir hayalet, iğrenç bir insandan daha çok korkutur bizi, bunu anlamak mümkün değil. Doğal nedenlere olan bu istek bizim en büyük insani aptallığımızdan kaynaklanıyor olmalı. Eğer bundan kurtulabilseydik bir anda her şey mümkün olabilirdi. Dünyayı ne kadar dar ve zavallı bir hale getirdiğimiz hayal bile edilemez.

Hubert'in gülüşü, miyop gözlerimin aldatmacası bile olsa, gençlik hayaletinin gülüşü beni biraz keyiflendirdi. Belki şimdi baronese daha kolay katlanabilirim.

Üstümü değiştirdim. Çoraplarım yine kaçmış, ellerim ev işi yapmaktan biraz çatladığı için kaçıyor çoraplar ama çatlak elleri pürüzsüz lastik eldivenlere tercih ederim. Yeni çoraplar, gri, eski bir tayyör, üstüne de en eski mantomu giydim, normalde onu yalnızca cenazelerde giyiyorum. Çünkü o benim tek siyah mantom ve siyah olan her şeyden nefret ediyorum. Bütün bunları fazla genç ve renkli görünmemek için yaptım, ruju da çok hafif sürdüm. Çünkü ne kadar iyi görünürsem barones de o kadar sinirlenir, iyi görünümlü insanları hiç çekemez.

Tramvay durağına yürüdüm, tam sekiz dakika, küçük, sağlıklı bir egzersiz oldu, en azından her gün kendimi böyle bir yürüyüşün sağlıklı olduğuna ikna ediyorum. Hava düzelmişti ve cıvık kar erimişti; hafif ılık, oldukça nemli bir hava vardı. Gökyüzünde gri bulutlar süzülüyordu, kesin birazdan yağmur yağacaktı.

İki aktarma yapmam gerekiyordu, dikkatli olmaya, düşüncelere dalıp gitmemeye çalıştım. Tramvay çok doluydu. Birlikte yolculuk ettiğim insanlara karşı ne sempati ne antipati duydum. Islak koyun yünü ve ne yazık ki tütün, sarmısak ve naftalin de kokuyordu içerisi. Ama bunların dikkatimi dağıtmasına izin veremezdim. Zaten iki kez bir durak fazla gitmiş, geri dönmek zorunda kalmıştım, bugün bundan kaçınmak istiyordum. Sadece adı güzel olan şu Lerchenfelderstraße'de tam zamanında inmeyi başardım. Bir çiçekçinin önünden geçtim, gül, menekşe ve karanfiller gördüm, onları alma düşüncesinden hemen vazgeçtim. Çiçekleri severim ve birinin onları baronesin yaptığı gibi vazoya tıkıştırıp bir daha asla su vermemesini görmeye dayanamam. Belki başka biri gelir ve onlara daha iyi davranır. Yıllar önce bir keresinde baronese muhabbet kuşu almak gibi bir hata yapmıştım. Bir hafta sonra kuş akıl almaz semptomlarla telef oldu. Katil ruhlu insanlara ne çiçek ne hayvan hediye edilir. O yüzden ben de bir kutu bonbon alıp vicdanım rahat bir şekilde yoluma devam ettim. İnsan bonbonu dişleriyle parçalayabilir, tam baronese göre.

Apartmanda bir asansör vardı, yüzyıl başından kocaman bir apartman, ama ben asansör kullanmayı sevmiyorum, en azından üçüncü kata hep yürüyerek çıkarım. Elbette biraz nefesim kesil-

mişti, zile basmadan önce birkaç dakika bekledim. Zayıf bir şekilde baronesin eline düşmek istemiyordum, baronesin eline hiçbir şekilde düşmek istemiyordum, geri dönüp kaçıp gitmeyi çok isterdim. Ama kapının arkasında kasırga gibi bir şey yükseldi, bir hışırtı, uğultu ve tepinme. Barones beni bekliyor olmalıydı. Hızla kapıyı açtı, beni içeri çekti ve omuzlarımdan kavrayıp göğsüne yasladı. O göğüsler oldukça gizemli ve ürkütücü. Bir göğsün olması gerektiği gibi yumuşak değil, aksine taş gibiler ve talaşla doldurulmuş gibi hışırdıyorlar. Üstelik gerçekler. Barones derin dekolteli elbiseler giyer, ben de ister istemez, gerçek olduklarını bilecek kadar çok gördüm göğüslerini. Yine de insansıymış gibi bir his vermiyorlar. Bunun üzerine çok sık düşündüm, hiçbir sonuca varamadım.

Bana bir süre sımsıkı sarıldıktan ve beni tekrar tekrar ağzımdan öptükten sonra kafamı bir sonraki öpücükte beni yanağımdan öpmek zorunda kalacak şekilde döndürmeyi başardım. Beni ağzımdan öpen tek insan o, hatta bir keresinde sol üst kesici dişimin küçük bir parçasını kırdı. Bence artık bu kadarı da fazlaydı. O zamandan beri ağzımı sıkıca kapatıp burnumdan nefes almaya çalışıyorum ki bu da hiç kolay olmuyor çünkü burnum baronesin bir taraflarıyla eziliyor.

Yıllardır kendime bu selamlaşmanın ne anlama geldiğini sorup duruyorum. Bunu bir tek, baronesin o anda bütün hırsını çıkardığı şeklinde açıklayabilirim. O an ben artık ben değilim, sarsılmaz bir tutarlılıkla onu reddeden tüm dünyayım. Lavanta, pudra ve baronesin metalik vücut kokusunu aldım. Mantomu çekip çıkardı ve beni tavukları kümese kaçırır gibi geniş el hareketleriyle oturma odasına sürdü. Onu tanıdığımdan beri eski Alman oturma odasında hiçbir şey değişmedi, tam sahibine uygun, korkunç bir oda. Orada en büyük işkencelere maruz kalmadan oturulabilecek tek bir yer yok. Benim o sandalyelerde her zaman ayaklarım uyuşur, sonra belim ağrır, daha sonra omuzlarımda bir sızı olur ve ardından üzerine oturduğum kemiklerim insafsızca etlerimi deşmeye başlar. O zaman anlarım ki hemen eve gitmeliyim çünkü o acıya daha fazla katlanılmaz. Elbette barones benden daha dolgulu ama yine de buna nasıl katlandığını anlayamıyorum.

Sonuçta artık oturmuştuk ve işkence başlayabilirdi. Barones ellerini masaya koyup parmaklarını açtı. Elleri ne kırışık ne de lekeli, kalın ve pürüzsüz, parmak uçları küt ve çok geniş. Barones yetmiş dört yetmiş beş yaşında olmalı ama çok daha genç görünü-

yor, aslında daha genç değil de sanki o alanda çalışan bir sanatçı onu ellisinde mumyalamış gibi görünüyor. Onu tanıdığımdan beri, yaklaşık yirmi yedi yıl olmuştur, hiç değişmedi, kesinlikle çökmüş ya da kırılgan değil, düpedüz korkutucu.

Bu arada o aslında gerçek bir barones değil, bir baronla evlenen çok zengin bir büyük burjuva kızı yalnızca. Odalarının her birinde kendisini farklı evrelerde gösteren kocaman bir yağlıboya tablo asılı, birinde genç bir kız, sonra genç bir kadın ve sonunda bir dul olarak. Sözüm ona bir zamanlar güzelmiş ama tablolarda hep aynı, yamyam gibi görünüyor. İnsan onu koca bir kömür maşasıyla kendinden uzağa itmek istiyor, belki o zaman daha katlanılır olur.

"Peki sen nasılsın Lilly Teyze?" dedim. Her defasında böyle derim, anahtar sözcük bu. Bunun üzerine uzun süre bir şey söylememe gerek kalmaz ve tek yapmam gereken gül pembe pudra sürülmüş kocaman yüze gözümü dikip dikkatle bakmak olur. Bir dakika sonra onunla yapılan her konuşmanın vardığı yere yani ölmüş barona vardık. Hiçbir şeyi dinlemeyip her sözcüğü dinliyormuş gibi görünmeye çabaladım. Baron kırk yıldır ölü ama kadın onun ölü olmasına izin vermek istemiyor çünkü barona duyduğu nefret onu güzel, sağlıklı ve diri tutuyor. Adam hakkında yıllardır yalnızca en berbat şeyleri duyduktan sonra kafamda tam olarak şöyle bir resim canlanıyor: Kendini çok paraya satmış hasta ve mutsuz bir adam. Onu odasında mum gibi sararmış ve elleri titrerken, kara gözlerini içinde tek umudunun, beylik tabancasının durduğu çekmeceye dikmiş halde görüyorum. Ve kulaklarında gece gündüz, sadece bir kez düğün gecesinde sarhoşken dokunduğu bir kadının çığlıkları. Güya sonradan sürekli karılara para yedirmiş ama ben inanmıyorum, çapkın adam kariyeri eminim o gece son bulmuştur. Ve sonra, nihayet, çekmeceye uzanış. Barona karşı belli bir düşkünlüğüm var, özellikle de karısıyla çocuk yapmamış olması hoşuma gidiyor. Bu iyi bir hamle olmuş ancak itiraf etmeliyim ki işin içinde küçük bir dolandırıcılık da var. Paraları cebe atıp çocuk yapmamak, akıllıca olsa bile, pek de onurlu bir davranış değil. Sonuç olarak hiç de hoş olmayan bir yaşam. Genç bir adamken yaşadığı eğlencenin bedelini çok ağır ödemek zorunda kalmış. Dikkatsiz bir insan, pek zeki değil, belki de korkak. Zaman ve nefret onu asla olamayacağı bir şeytana dönüştürmüş. Genel olarak bütün bunlar üç kuruşluk bir roman ve baronesin talaş göğüsleri kadar gerçekdışı ve insanlıktan uzak.

Bazen kendi kendime buraya nasıl katlanabildiğimi soruyorum. Ama vaktiyle hizmetçi için düşünülmüş bu küçük kiralık oda bana o zamanlar tanrının bir lütfu gibi görünmüştü. Banyoyu bile kullanmama izin vardı, mutfağı da, hatta bir hafta sonra baronese Lilly Teyze diyebiliyordum. Sonra korkunç öyküleri başladı, çığlıklar, gürültülü koşuşturmalar, ben de ondan korkmaya başladım. Ve bir keresinde, savaşın buz gibi bir kışında grip olduğumda bana baktı, aspirin verdi ve beni ıslak çarşafa sardı. Bunu çok gaddarca yaptı ama yapabileceği başka bir şey yoktu ve ben hızla iyileştim, belki de ikinci bir çarşaftan korktuğum için. Şunu unutmamak gerekir ki o zamanlar saatlerce çenesini tutabiliyor ve uyumama izin veriyordu. O yüzden uzun bir süre onun insan olduğunu düşündüm. Daha sonra sığınakta dişleri takırdayarak sımsıkı bana sarıldı, orada, aşağıda, ecel teri ve bayat patates kokan o yerde bağırıp çağırmıyor, sızlanıyordu. O sızlanma beni hava saldırılarının hepsinden daha çok etkiledi. Elbette sızlanmak ve bana sarılmak utanılacak bir şey değildi ama az kalsın kaburgalarımı kırıyordu. Tam anlamıyla kötü bir dönemdi.

Hatta bir keresinde Pruschen'deyken bana yazdı, adresi bir şekilde Hubert'ten zorla almış olmalı. Şöyle yazıyordu: "Cesur ol talihsiz kızım. Bütün bunlar erkeklerin suçu, umarım nihayet bunu anlarsın." Ve bunu baronun fenalıklarını anlatan uzunca bir edebi mektup takip ediyordu. Yanıt vermedim, bunun üzerine o da bir daha yazmadı. Yanıt vermeyen bir insanın varlığı, en azından barones için, sona erer. Daha sonra geri döndüğümde sokakta benimle karşılaştı ve beni evine sürükledi. Onun için çok sevinçli bir gündü, o günden beri her ayın dördüncü salısı onu ziyarete gidiyorum. Gerçekten hiç normal değilim.

Barones hiçbir zaman kocamdan söz etmez. Akıllılık ediyor çünkü kocam hakkında dostça bir söz söylemeyi beceremez, çünkü onu baronun küçük bir kopyası gibi görüyor; ve ne pahasına olursa olsun beni kaybetmek istemediği için bu konuda çenesini tutmayı tercih ediyor. Ben onun masasında oturan ve çöplerini üzerime boşaltmasına izin veren bir nesneyim, daha fazlası değil. Dünyada ne varsa sadece onunla ilgili olarak var olur, o yüzden dünyası ufacık.

Yumruğuyla masaya vurunca çay fincanları gürültüyle şıngırdadı. Dinlemiyor muydum? Tabii ki dinlemiyordum. "Domuzun tekiydi o," diye bağırdı, "başka bir şey değil", dik dik baktı bana. Küçük, yusyuvarlak sarı gözlerinin bedenini sarsan öfkeye ilişkin

hiçbir şey yansıtmaması çok garip. Hiç bu kadar ifadesiz gözler görmedim. "Bu kadar sinirlenme Lilly Teyze," dedim; "çoktan ölmüş gitmiş ve bunu hak etmiyor." İğrenç bir dalkavukluktu ama onun yanında kim iğrenç olmaz ki? Kahraman değilim ben. "Ona bunu ödeteceğim" diye bağırdı hiçbir şey göremeyen gözleriyle hâlâ dik dik bana bakarak. Sonra da ağladı. Kederden değil, nefretten. Gerçi nefret nerede biter, keder nerede başlar ki? Beni sarmış, bana aspirin vermişti, belki de gerçekten insandı. "Çok yakışıklıydı," dedi "çok asil bir adamdı." Neredeyse fısıldıyordu, tüylerim diken diken oldu. Bağırsa daha iyiydi benim için. Korkuyordum. Onun hakkında ne düşündüğümü çoktandır biliyor olmalıydı. Belki de günün birinde canı, dökme demirden yapılmış ayaklı lambayla vurarak beni öldürmek isteyebilir. Ama bunu göze alamaz çünkü o zaman ölü olurum ve kendi kendine bağırmak zorunda kalır.

Şimdi de baronun kayıtsızlığına karşı bir öç eylemi olan müthiş erotik başarıların anılarında kendini kaybetti, baron onun kendisine sadık kaldığını düşünmemeliydi. Tek kelimesine bile inanmadım. Erkekler o kadar cesur değil. Onca erkeğin nereye gittiğini sorunca hayal gücü onu yarı yolda bıraktı. Bazıları ölmüş ya da göç etmiş olabilirdi ama bir alay erkeğin hepsi de değil elbet. Ben burada otururken tamirci dışında tek bir erkek gelmedi eve. O zamanlar kendine bir erkek, belki de ününü duymayan bir Alman subayı bulur diye çok umutlandım ama boşuna.

Hiç kımıldamadan oturdum ve neden yerimden fırlayıp koşarak uzaklaşmadığıma ya da kahkahalar atarak bu hayaleti kovalamadığıma hayret ettim. Usulca duvar saatine baktım. Bir saat daha dayanmalıydım. Öyküler benim için yavaş yavaş denizdeki dalgaların uğultusuna ve ara sıra kıyıya çarpan dalgaların kükreyişine dönüştü.

Çatı katına kaçmayı ve zihnimde bir kuş çizmeyi denedim. Parmaklarım resim kalemi kullanıyormuş gibi hafifçe seğirdi, kendimi güvende ve korunaklı hissettim. Tam mutlu olmuşken dalga kükredi: "Buna ne diyorsun? Bir veda mektubu bile bırakmadı." Ağzımdan şu cümle çıktı: "Belki de çok mutsuzdu, Lilly Teyze, mutsuz insanlar mektup yazmaz." "Saçma" diye bağırdı. "Mutsuz değildi, alçaklığından yaptı, sırf alçaklıktan. Onu savunmaya çalışma, resmen domuzun tekiydi o." Sesinde soğuk bir tehdit vardı; içimden, ölmüş barondan af diledim, sonra dedim ki: "Haklısın, domuzun tekiydi."

Ayaklarım çoktan uyuşmuştu, belim ağrıyordu ve üstüne oturduğum kemiklerim etimi deşmeye başlamıştı artık. O kadar sersemlemiştim ki daha fazla bir şey söyleyemedim. Sonra dehşet içinde alçak sesle güldüğümü duydum. Anlaşılan keçileri kaçırmak üzereydim. "Ne var bunda gülünecek?" dedi barones soğuk bir tavırla. "Gülüyorum," diyerek açıklamaya çalıştım "çünkü insanlar çok aptal." Tuhaf bir biçimde bu söz hoşuna gitti. Bunu çok eskilerden beri bilinen üç anlatı izledi: Çocuk doğuran aptal bir aşçı, kendi seviyesinin altında bir kızla evlenen aptal yeğen ve yaşlı köpeğinin ortadan kaldırılmasına izin vermeyen aptal bir kapıcı. Zorlanmaktan alnımın ıslandığını fark ettim. Oysa oda soğuktu. Barones kömürü tutumlu kullanıyor. On beş derecelik ısı ona yetiyor. Kendi nefretiyle bir güzel pişiyor, yanına da bol miktarda buzlu su içiyor. Litrelerce suyu içine boca ediyor ama yangın sönmek bilmiyor.

Öldüğünde nefreti nereye gidecek? Onunla birlikte ölecek mi? Buna inanmak pek mümkün değil. Belki de odada kalır ve penceredeki çatlaklardan yavaşça dışarıya sızıp sürekli şehrin üzerine çöken büyük nefret bulutuyla birleşir.

"Kaşlarının arasında" dedi barones "bir ben vardı, kast işareti gibi görünüyordu. İşaretlilerden koruyun kendinizi." Az önce masanın üstünde yumruk yaptığı eli açıldı, hantal ve çaresiz bir ele dönüştü ve dedi ki: "Benden hoşlanmadı. Genç, güzel ve zengindim ama o fahişelerle yatmayı tercih etti. Anlıyor musun?" Çok iyi anlıyordum ama sersemlemiş bir halde olumsuzca başımı salladım. "Anlamazsın tabii," dedi, "normal bir insan bunu anlayamaz. Adam hem akıl hastası hem domuzdu, akıl hastası bir domuz." Bu ifade hoşuna gitmiş gibiydi çünkü iki kere daha tekrarladı. Bu arada o kadar güldü ki şakaklarındaki bir damar tehditkâr bir biçimde şişti. Yakında öleceğini düşündüm ve ondan kurtulacağımı. Aslında biraz yatıştırıcı bir şeyler söylemeliydim ama yapamadım. Kendimi sefil hissettim. Bir yerlerde kilitli kalması gereken kötü eski şeylerin, mumyaların kokusu vardı. Barones bitkinliğimi fark etmedi. Bana neler olduğunu hiçbir zaman fark etmez çünkü ben onun için sadece bir nesneyim. Ondan bıktığını göstermek için insanın kendini vurması lazım. Şimdi de baron için belirlediği tüm ölüm biçimlerini detaylı bir şekilde sıralamaya koyuldu: Zehirleme, darp ederek öldürme, bıçaklama, banyoda elektrikli tuzaklar ve benzerleri.

"Kusura bakma Lilly Teyze," dedim, "artık gerçekten gitmem gerek ama dört hafta sonra yine geleceğim nasılsa." Delinmiş balon gibi sönüverdi. Alnından üstünkörü öptüm, burnuma, pudra ve lavantayla hafifçe bastırılmış keskin bir kızgın metal kokusu geldi. Her zaman metal ve için için yanan bir yangın gibi kokuyor, bence tam ona göre. Bana antreye kadar eşlik etmedi, hiç etmez, böylece çabucak kaçabildim.

Şimdi mobilyaları ve halıları ondan, odada onunla bu kadar yalnız olmaktan kesin korkuyorlardı. Ölümünden sonra onları eskiciden satın alacak kişi ben olmak istemem. Insan asla eski eşyalar almamalı, onlara çok fazla şey ilişmiş oluyor.

Tramvayda oturduğumda ilk kez bir şey dikkatimi çekti, barones her defasında çay masasını hazırlıyordu gerçi ama hiçbir zaman çay ya da hamur işi olmuyordu. Sadece durmaksızın içine boca ettiği buzlu su oluyordu. Ama bundan da hiç ikram etmiyordu bana. Çay masasını hiç topluyor mu yoksa bir dahaki gelişime kadar öylece kalıyor mu bilmiyorum. Dört hafta sonra neden orada tekrar oturacağımı bilmek istiyorum, evet, bunu gerçekten bilmek istiyorum.

Eve gidince hemen banyoya girip küvete uzandım. Sıcak suyun içinde on beş dakika boyunca hiç kımıldamadan durdum, derimin üzerinde toplanan ve yavaşça yukarı çıkan küçük hava kabarcıklarına baktım. Eskiden beş dakika yetiyordu ama şimdi on beş dakikaya ihtiyacım var. Barones şakır şakır akıp gitti. Şimşek gibi bir rahatlama geldi bana: Ben bir canavarım, özgür ve tek başına ormanlarda gezinmek isteyen, alnına bir sarmaşığın dokunmasına bile katlanamayan bir canavar. O kadar da kötü bir şey olmazdı bu. Ama işte o canavar zaman zaman sevilmek, okşanmak ister ve inleye inleye sürünerek insanların arasına döner.

Hemen ardından ne düşündüğümü ya da içimden neler geçtiğini unuttum, sadece şakaklarımda hafif bir sızı kaldı. Eski ev elbisemi giydim, masayı hazırladım, o sırada Hubert arayıp geç geleceğini söyledi. Hayal kırıklığına uğramış ama aynı zamanda mutlu bir şekilde telefonu kapadım. Mutluydum çünkü çatı katına gidebilirdim, hayal kırıklığına uğramıştım çünkü son zamanlarda çatı katı beni tehdit eden bir yer haline gelmişti. Merdivenlerden yavaşça yukarı çıktım.

2 Aralık

Kar yağıyor. Kendimi boş ve huzurlu hissediyorum. Buraya geldiğimden beri ilk kez okuduğum şeyi anlıyorum. Bir kütüphaneden bana kitap yollamalarını sağladım. Yalnızca tarih kitapları sipariş ediyorum, roman ya da şiir okuyamıyorum. Bir haftadır Roma İmparatorluğu'nun yükselişi ve çöküşü hakkında okuyorum ama şimdiye dek her gün baştan başlamak zorunda kalıyordum çünkü tek kelime anlamıyordum, bir türlü aklıma girmiyordu. Anca dünden beri gerçekten okuyabiliyorum. Roma İmparatorluğu'nun yükselişi ve çöküşü benim için kendi yaşamımdan daha gerçek.

Pencerenin önündeki orman ıslak karla hareketsiz ve ağır duruyor. Ara sıra bir kar kütlesi yere düşüyor ve genç ladinlerden bir parçacık yeşil parıldıyor.

Roma İmparatorluğu beni çok etkiliyor. Bozkırda uyuyan büyük, görkemli bir hayvana acır gibi ona da acıyorum. Uyurken böğrü inip kalkıyor, günün birinde yok edileceğini bilmiyor. En azından Roma İmparatorluğu'na acıyor olabilmek bana iyi geliyor. Çünkü bu acıma benim için tamamen zararsız ve gerçek anlamda canımı acıtmıyor. Kendimi biraz daha iyi hissediyorum. Belki yakında köye gidebilirim. Ama bunu düşünmek beni yine hemen huzursuz ediyor, ben de vazgeçiyorum. Nihayet huzur bulmak ve düşünmek için buradayım ben. Ancak korkarım ki düşünmek için yaratılmamışım; eskiden bunu bilmiyordum ama şimdi bu beceriksizliğim açıkça ortaya çıktı.

Hubert, Aziz Stefan Günü'nde gelmek istiyor. Doğal olarak Noel'i küçük Ferdinand'la geçirmesi gerekiyor. Geleceği için sevinmiyorum. O benim kocam ama ben bunu hissetmiyorum artık. Dokunuşunu arzulamıyorum. İçimde büyük bir soğukluk var. Hubert'i Roma İmparatorluğu'ndan daha az düşünüyorum. Roma İmparatorluğu çoktandır ölü ve insan ölüleri cezalandırılmadan sevebilir. Hubert fazlasıyla canlı. Elini yanağıma koyduğunu hayal ediyorum ama bu tuhaf bir hayal. Neden o böyle bir şey yapmalı ve neden yanağım buna sevinmeli? Uzun zamandır kimse bana dokunmadı öyle ki ilk dokunuşta parçalanıp binlerce küçük buz kristaline dönüşeceğimden korkuyorum. Bunun katlanılmaz olduğunu düşünüyorum. Hubert'le aramızda geçen her şey bana inanılmaz geliyor.

İlk zamanlar ona sımsıkı sarılırdım; onu duyamasam bile en azından sıcaklığı ve tanıdık bedeni vardı. Yüzünü görebiliyor, ko-

kusunu alabiliyordum. Bütün bunlar onun için ürkütücü olmalıydı. Gözlerinde görebiliyordum bunu, güvensiz ve korkmuştular. Hatta belki benden bile korkmuştu Hubert. Şimdi çok iyi anlıyorum onu. Artık bunu istemeyen annesini de anlıyorum. Biricik oğlu ve sağır bir kadın. Benim korkum çok büyüktü. Misafirler gelince kaçar, kendimi odaya kilitlerdim. Onların bir parçası değildim artık, onların gerçekliğinden uzaklaşmıştım. Gerçekten neydim ki ben?

Hubert bir keresinde, sirenin çaldığı gece hayatta kalmasaydım daha iyi olacağını düşündü. Bunu nereden mi biliyorum? Kendimi bildim bileli bazen insanların ne düşündüğünü aniden bilmişimdir. Bu benim için hiç hoş bir şey değildi. Ansızın bir aydınlanmayla bir başkasının beynindeyim ve dehşet içinde geri kaçıyorum. Çok ender oluyordu ama o zaman oldu işte. Hubert yazı masasında oturmuş çalışıyordu. Kapıdan içeri girdim ve sessiz olmaya çalıştım. O sıralar aşırı derecede gürültü çıkarma fikri bana acı verdiğinden hep öyle yapıyordum. Odaya güneş vuruyordu. Durdum, onu korkutmak istemiyordum. Böylece toz zerreciklerinin süzüldüğü geniş bir güneş şeridinde durdum, saçlarımın ışıkta parıldadığının farkındaydım. Bir adım daha atmak bana olanaksız göründü. Sadece duyamamakla kalmıyor konuşmaya da cesaret edemiyordum çünkü sesimin nasıl çıkacağını bilmiyordum. Bu dünyada işim yokmuş gibi geliyordu bana.

Oysa daha birkaç ay önce bu dünya benim de dünyamdı, orada kendimi güvende ve rahat hissediyordum. O kadar güvende ve rahat ki kimi zaman buna inanasım gelmiyordu.

Ansızın Hubert arkasında birinin olduğunu hissedip kafasını çevirdi. Işıkta, titreşerek parıldayan altın sarısı toz zerreciklerinin olduğu o şeridin içinde durduğumu gördü ve gözleri acıdan kapkara kesildi. Onun beynindeydim ve ölmemi istediğini biliyordum. Sonrasında ne olduğunu unuttum. O andan sonra artık orada kalmak istemedim. Hubert gitmeme karşıydı ama teklifimin onu nasıl rahatlattığını gördüm.

Ve ardından müşavir hanımın işgüzarlığı. Bana karşı ilk defa dostça davranıyordu. Sanatoryum parasını bile ödemek istedi, beni teselli etmek için sırtımı okşadı. Sakince oturdum ve sanatoryuma değil, insanlarla bir arada olmak zorunda kalmayacağım bir yere gitmek istediğimi söyledim. Buna ne kadar sevindiğini gördüm çünkü o zaman çok daha az masraflı olacaktı, ne de olsa parasına

çok düşkündü. Gerçekten yalnız kalmak istiyordum ve Hubert'in sanatoryum masrafları yüzünden annesine bağımlı olacağı düşüncesi bana katlanılmaz geldi. Böylesi gerçekten çok daha iyi.

O yüzden Hubert'in gelmesi iyi olmaz. Nasıl kırıldığını görmek ve ölmemi dilediğini bilmek istemiyorum, küçük Ferdinand'ı da düşünmek istemiyorum. Umarım beni çabuk unutur.

Bu eski deri koltukta oturmak, Roma İmparatorluğu hakkında okumak istiyorum ve bazen pencereden ladinlerin üstündeki kara bakmak istiyorum, parçalanmak istemediğim için birinin bana dokunmasını istemiyorum. Doktor, bunu bana kendimin yaptığını ve yine sadece kendimin düzeltebileceğini söyledi. Bunu anlayamıyorum. Neden kendime böyle bir şey yapayım ki? Ama eğer haklıysa içimdeki tuhaf yaratık tekrar duymak isteyinceye kadar beklemem gerekecek. Ne olursa olsun onu hiçbir şeye zorlayamam; bu yaratık zorlanmaya gelmiyor. Sabırlı olmalıyım.

10 Aralık

Zaman zaman çalıştığım yayınevi bana yazarak böcekler hakkında bir kitabın illüstrasyonlarını yapmak isteyip istemediğimi soruyor. Her bir antenin yapılmasına gerek olmayan, amatörlere göre bir kitap olacak. Ama ben antenler konusunda çok titizimdir, uygun örnekler bulmalıyım. Kabul edeceğim. Böcekler tam bana göre, onlar da diğer tüm canlılardan farklı. Ayrıca Hubert'in sonsuza dek benim masraflarımı karşılamak zorunda kalmasını da istemiyorum. Burada çok ucuza yaşıyorum gerçi ama Hubert kendine bir hayat kurmak zorunda ve bu da çok paraya mal oluyor.

Resim malzemelerimi yanımda getirdim, daha doğrusu Hubert akıl etti; benim için hoş bir oyalanma olacağını söyledi. Söylemedi tabii, bir kâğıda yazdı. Bunun için kalın bir not defteri aldı, gündüzleri ne yazdıysa akşamları hepsini yakıyorduk. Giderek daha az yakacak şey oluyordu.

Aslında tümden Roma İmparatorluğu'nda kalmayı tercih ederdim. Şimdilerde rüyamda, yıkılan şehirleri, içinde artık kimsenin olmadığı, sadece yıpranmış heykellerin olduğu manzaraları çok sık görüyorum. Bir heykelden diğerine gidiyorum, beyaz göz çukurlarıyla beni inceliyorlar. Beni görebiliyorlar ve onlarla olmama bir itirazları yok. Rüyamda etraf çok sakin, uykum geliyor, duvarlarında okuyamadığım yazılar olan, sıcak ve kuru bir mahzenin derinlikle-

rine iniyorum. Yazıları okuyamamam rüyamda beni çok rahatlatıyor. Biliyorum: Onlar okunmak için orada değil. Çimlerle kaplı yere uzanıyorum ve uyuyorum. Ama bu uyku değil, bilinç kaybı ve sonsuza dek sürecek. Yok oluşun son anında ben hep çok mutluyum.

Gündüz bu rüya bana tehlikeli ve tekinsiz görünüyor, ama rüyadayken benim için her şey çok tanıdık, uzun ve yorucu bir yolculuktan gelmiş gibi kendimi evimde ve güvende hissediyorum. Bir zamanlar büyükbabamın evinde olduğumdan daha fazla evimdeyim.

Manzarayı ve heykelleri çizmeyi denedim ancak beceremiyorum ve bu beni yeraltı mahzenlerindeki yazıların okunamazlığı kadar hoşnut ediyor.

Avcı büyük bir gayretle bana odun getirip onları sobanın önüne istifliyor. Gözlerinden okuyorum, kıskançlığının kokusundan anlıyorum, beni gereksiz bir kadın olarak görüyor, pek de haksız sayılmaz.

Benim için daha fazla alışveriş etmek zorunda kalmaması için çok yakında mutlaka köye gideceğim. Neden daha önce gitmedim ki? Halbuki çok basit. Kapıdan girersin, kâğıdı tezgâhın üzerinden satıcıya itersin. Bir de gülümserim. Gülümsemem her zaman etkili olmuştur ve bana insanların sempatisini kazandırmıştır. Neden artık gülümsememden hoşlanmayacaklarmış ki, duyamıyorum diye mi?

Yine de henüz köye gitmesem iyi olacak, yakında giderim, ama bugün değil, yarın da değil.

Avcının ahırda yaşayan bir kedisi var. Bazen onu gri ve esnek adımlarla yolda sessizce koşuştururken görüyorum. Avcı kesin ona en fazla azıcık süt veriyordur, eve girmesine de izin yoktur, hatta belki denemiyordur bile. Kedim olsa güzel olurdu, kediler sıcak, yumuşak ve canlıdırlar. Onu sevebilirdim. Ama ben buradan ayrıldığımda yine avcıyla yalnız kalırdı. Şefkati hiç tanımaması daha iyi, böylece hiç eksikliğini çekmez.

Buradan bir daha ayrılacağımı kim söyledi?

30 Ocak

Bugün ormandaydım. Buz gibi bir sessizlik ve güzellik. Hiçbir şey dikkatimi dağıtmıyor, ne ağaçlardaki çıtırtı ne de ayakkabılarımın kardaki hışırtısı. O kuru hışırtıyı çok net hatırlıyorum. Sessizlik bana bir gerçekdışılık duygusu veriyor, sanki karlı ormana musallat olan bir hayaletmişim gibi. Görünürde hiç hayvan yoktu. Nereye

kayboldu hepsi? Belki de çalıların kardan başlıklarının altına ya da köksapların oyuklarına ve ağaç kovuklarına. Beslenmek için pencereme pek çok baştankara ve dağ ispinozu geliyor ama ormanda tek bir kuş görmedim. Belki benim adımlarımdan korkuyorlar, her insan gibi benim de gürültü çıkardığımı unutmamalıyım. Beyaz karlı alacakaranlıkta kısacık sıcak yaşamlarını dertop edip ağaçların dal çatalına sığışarak zayıf korun sönmesine engel olmaya mı çabalıyorlar? Ve bu dünyanın bulutları üstünde kırmızı tüylü acımasız kuş tanrısı yavaşça daireler çizer. Kimi zaman siyah gözlerini kapar, o zaman binlerce minik pençe taş kesilir ve dallardan çözülür. Daha sonra küçük deriler karda yatar, tüyler gri kırağıyla kaplanmış, pençeler gergin açılmıştır ve orman biraz daha soğur. Ve hiçbir şey olmadı, hiçbir şey.

Ellerimle ayaklarım buz gibi ve hissiz. Ölü kuşları düşününce içimde çok az sıcaklık hissediyorum.

Avcı kesinbenden korkuyor. Odun getirdiğinde ve beni o şekilde koltuğuma oturmuş gördüğünde benimle göz göze gelmemek için kafasını çeviriyor. Gülünç; ama avcı eğitimsiz, batıl inançlı bir insan, neden benden korkmasın ki? Hubert bile korkuyor benden.

Haklıydım. Hubert gelmemeliydi. Eskiden birbirimizle konuşabiliyor olmamız bizim için en önemli şeymiş demek ki. Benim ne düşündüğümü ya da hissettiğimi bilmemek şimdi onu korkutuyor, çünkü insan bunları bir kâğıt parçasına yazamaz. Nihayet kendine bir oyun arkadaşı bulan biricik çocuk Hubert, şimdi kendini kandırılmış hissediyor. Oyun arkadaşı suskun, sağır bir oyuncak bebeğe dönüştü ve onu yüzüstü bıraktı. Yüzü tek bir gülümsemeye odaklanmış, gergin ve acı çeker gibiydi. Bir kez olsun o gülümsemeyi yüzünden silmeye cesaret edemedi, aramızda bir kalkan, tanıdık bir bedende ortaya çıkan yabancıya karşı bir korunma gibi durdu. Gece birbirimize iyice sokularak yattık ve el ele tutuştuk. Korkusunun parmak uçlarıma sızışını hissettim. Aysız bir geceydi, gülümsemesini en azından uykusunda silmesini umdum. Elimi çekmeye cesaret edemedim ve çaresiz bir sarılmadan sonra nihayet uyuduğunda mutlu oldum.

Sabaha kadar uyanık yattım ve yatakta yeterince yerimiz olmadığını düşündüm. Kesinlikle uzamış ya da genişlemiş değildik ve yatak eskiden yattığımız yataklardan daha genişti. Ama o zamanlar bu bizi rahatsız etmemişti.

Hubert hava aydınlandığında hâlâ uyuyordu ve yüzünü görebiliyordum. Artık çok genç görünmüyordu ve yüzündeki kibirli ifade kaybolmuş, yerini yorgunluğa bırakmıştı. Burnundan ağzına inen, henüz fazla derinleşmemiş ama görünür iki kırışık oluşmuştu.

Kendimi çok suçlu hissediyordum ama nedenini bilmiyordum. Daha sonra Hubert bir kâğıda şunları yazdı: "Yine geleceğim. Biraz daha dayanmalısın." Bir evi ve avukatlık bürosu için bazı mekânları gözüne kestirmişti. Ve bir gün üçümüz yine bir arada olacağız. Bunu da yazmış. Ve benden sabırlı olmamı rica ediyordu. Bu çok garip çünkü ben sabırsızlık anlamına gelebilecek tek kelime etmemiştim. Sonra trene yetişmesi gerekti. Daha sonra, yazılanların hepsini yaktım, tıpkı avcının her notunu özenle yok ettiği gibi. Kendisine ait hiçbir şeyin elime geçmesini istemiyor. Onun ilkel beyninde neler olup bittiğini tam olarak kestiremiyorum.

14 Şubat

Yerde hâlâ kar var ama hava biraz daha ısındı. Böcekler hazır, çekirgeler, bombus arıları, gül böcekleri, rengârenk parıldayan sinekler, korkunç eşekarıları, hatta yusufçuklar ve daha pek çoğu. Bu yaratıkları anlamak gerekmiyor, o yüzden çizmek kolay.

Çocukken danaburnu böceğinden korkardım, belki de köyde çok nefret edildiğindendir. Atlıyı atından indirip üzerine basmak zorunda bırakacak kadar zararlı olduğu söylenirdi. Ben kendim pek çoğunu büyük bir tiksinti ve dehşetle ezdim. Onlar benim için çirkinliğin ve kötünün simgesiydi. Şimdi ilk kez birini çizmek zorunda kaldım. Kâbus gibi görünüyordu ve sonunda bunun yalnızca benim kendi çirkinliğim ve kötülüğüm olduğunu anladım, sarı kâğıdın üstünde beş santimetrelik bir kötülük. Yırtıp yeni bir tane çizdim. İçimi bir acıma duygusu kapladı. Danaburnu kötü değildi, kâbus da değildi. Kahverengisi çirkin değil, toprak rengiydi. Nefret edilen ve kovalanan zavallı, hantal bir yaratık, çünkü kökleri yiyor ve farkında olmadan insanları rahatsız ediyor. Çok şaşkın ve çaresiz görünüyor, neden nefret edildiğini ve kovalandığını anlayamayan bir canlı. Onu çok sevdim ve bu benim en iyi böcek resmim oldu. Artık hiçbir atlı atından inip onu ezmemeliydi. Onu, bütün dünyanın hayran olduğu ışıldayan gül böceğinden ya da sarı eşekarısından daha fazla seviyorum.

Böceklerin yalnız görünmesi rahatsız etmiyor. Her biri bir tuhaflık aurasıyla çevrili, benim kendi tuhaflığımla elbette. Onların

böyle olmaları gayet iyi ama kuşlarımın değil. Tek başına olmayan bir kuş çizmenin mümkün olması gerektiğini biliyorum; bunun önündeki tek engel benim. Basbayağı yapamıyorum, üstelik hileli yöntemlerden bile çekinmiyorum. Bu şekilde bir keresinde bir dalın üstünde bir baştankara çiftinin resmini yapmıştım. Küçük kafalarını birbirlerine çevirmişlerdi, bu belki izleyicileri yanıltır. Beni yanıltamaz. Ne gördüklerini bilmiyorum ama birinin diğerini algılamadığı kesin. Tek başına bir kuş olmalı ve her şeyiyle bangır bangır bağırmalı: Bu dünyadaki tek kuş ben değilim. Şakıyorum, milyonlarca ses yükseliyor ve bana cevap veriyor. Benim şarkım onların şarkısı ve benim sıcaklığım onların bedenlerinde yanıp tutuşuyor, biz biriz. Yalnız olmadığım için çok mutlu bir kuşum.

Hepsini okuduktan sonra bodruma götürdüm ve sobanın içine attım. Neden yaktığımı tam olarak bilmiyorum, belki de sırf belli bir düzen duygusundan. Çatı katımda sadece resimlerim olmalı, bu tehlikeli şeyler değil. Çünkü tehlikeli. Çoktan unuttuğumu sandığım şeyleri hatırlatıyor. Benim belleğimde Pruschen'deki zaman çok bulanık bir kâbustu, ayrıntıları bilmek istemiyorum artık, ama neyin yakılıp yok edildiğini bilmem için onları okumam gerek. Dün, yabancı, mutsuz bir genç kadının öyküsünü okuduğum duygusuna kapılmıştım, bugün o kadın bana biraz daha yakınlaştı ve beni tekrar oraya çekmeye çalıştı. Ama onunla hiçbir ilgim olmasını istemiyorum. Onu sevmiyorum bile.

Yarın yine bir zarf alacağımdan bir an olsun kuşkulanmıyorum, öyle birdenbire sonu gelmez herhalde; gelir mi yoksa? Ne olursa olsun yakmadan önce hepsini okuyacağım. Kararlarımı asla değiştirmem, en aptalca olanları bile. Bu bir çeşit saplantı olmalı; bana sık sık çok büyük zarar vermiş, tehlikeli bir hamle. Bir kez karar verdim mi o karardan geri dönemiyorum. Belki de biraz deliyim, sadece farkında değilim. Sürpriz olmazdı sonuçta. Benim neslimdekilerin hepsinin başına gelen delilik, üstesinden gelemediğimiz olayların sonucu. Muhtemelen hiçbir neslin üstesinden gelemeyeceği olaylar var. Çocuklarımıza komik ve anlaşılmaz görünüyor olmalıyız. Taki bir gün belki kendileri de benzer bir duruma düşünceye ve bizim kaldığımız gibi geri kalıncaya, dışarıdan bakanlar için anlaşılmaz oluncaya dek.

O yüzden insanın birbirine karşı sabırlı olması, her sözcüğü düşünmek ve hiçbir şey olmamış gibi yaşamak çok önemli. O yüzden Hubert saatlerce yazı masasında öylece oturup dalgın dalgın boşluğa baktığında şaşırmıyorum. Onun korunma önlemleri hakkında ne biliyorum ki? Bir kapsülün içine hapsettiği ve sürekli kabını kırmaya çalışan anıları hakkında ne biliyorum? Yaşamındaki belirli zamanları bana hiç anlatmadı, benim sığınakta onun siperde geçirdiği zamanları. Yaşamı boyunca onları unutmaya çalıştı; bu arada biraz tuhaflaşıyorsa benden iyi kim anlayabilir onu?

Birkaç yıl boyunca gençliğimiz ve hayatta kalma şansımız bizi yanılttı. Ama gençliğimiz kalmadı ve ilk başarısızlığa uğrayan ben oldum. Üstelik Hubert felaketinin kaydını asla tutmazdı, bu yüzden ona hayranlık duymalıyım.

Bu mektupları gönderen kişi olduğunu varsaydığım adama gelince, ondan da anca bu beklenirdi. Çünkü daha o zaman, on yedi yıl önce bile çılgın, hayır, gerçekten akıl hastasıydı. Onun akıl hastalığına kızmaya hakkım yok, herkesin olduğu gibi onun da buna hakkı var. Korkulabilir olmasına rağmen ondan korkmuyorum da. Sadece, bu konuda kafa patlatmak çok anlamsız; ne yapmak istiyorsa, onu rahatlatacak ne varsa yapsın!

Yukarıya, oturma odasına çıktım ve bir koltuğa oturdum. Şimdi gerçekten öfkelendiğimi hissediyordum ama sırf bütün hafta boyunca çizemediğim, benim için yaşamsal önemi olan bir konuda engellendiğim ve rahatsız edildiğim için.

Alnımı ellerime dayayıp derin ve rüyasız bir uykuya daldım ta ki Hubert eve gelip beni uyandırana dek. Uyku sersemliğiyle odada etrafıma bakındım, burada evimde olmadığımı biliyordum. Ama başka yerdense burada evimde olmamayı yeğlediğimi de biliyorum. Aslında bu büyük bir şans.

ÇARŞAMBA

Her çarşamba evi temizlerim, her defasında dönüşümlü olarak bir odayı etraflıca, diğerlerini daha yüzeysel. Elbette bir yerlerden yardım alabilirim ama böyle şeylerde pek becerikli değilimdir; insanları başımdan atamayacak kadar çok şımartırım. Üstelik çalışmak bana bir işe yaradığımı hissettiriyor. Hubert bu ev için nasıl çabalıyorsa ben de birlikte çabalamak isterim. Hem zaten spor yapmadığımdan benim yaşımdaki bir insana bedensel iş olsa olsa iyi gelir. Hubert çarşamba günleri öğleyin hep şehirde kalır. Bazen, buraya asla getirmediği bir tanıdığıyla, şu meşhur Dr. Melichar'la buluşur. Herhalde onu gülünç ya da sıkıcı bulmamı istemiyor. Tek kelime etmesem bile hemen anlar ve bu konuda oldukça alıngandır. Ama aslında bu Dr. Melichar'a karşı bir düşkünlüğüm var çünkü görünüşe göre Hubert'i epeyce keyiflendiriyor. Hubert genel olarak erkeklerle görüşen bir adamdır, kadınlara karşı biraz kuşkucudur, ayrıca kadınların boş lakırdılarına ya da boş lakırdı olarak tanımladığı şey her neyse ona alerjisi vardır. Onca zaman annesinden çektiği eziyet düşünülürse insan bunu anlayışla karşılamalı. Yani çarşamba onun Dr. Melichar, benim de temizlik günüm. Çok hoş bir düzenleme.

Tabii ki belli bir plana göre hareket ediyorum. Bunu yapmazsam işimi asla bitiremem ya da yavaş yavaş tümden temizlik yapmayı bırakırım çünkü aslında bu iş bana çok iğrenç geliyor. Sadece eğleniyormuş gibi yapıyorum, yöntemime bu da dahil.

Öğleden önce odaları hallediyorum; öğleden sonra sıra mutfak, banyo, yan odalar ve ahşap verandaya geliyor.

Çatı katı başka bir gün temizlenecek, böylece orayı belirgin bir şekilde evin geri kalanından ayırıyorum. Çatı katında aileden biri hiç yatmadı, sadece aşçı kadın Serafine yattı.

Birkaç haftada bir cam silme günü yapıyorum. Küçük çamaşırlar arada bir yıkanıyor, büyükleri dışarıya veriyorum. Çünkü çok kötü ütülerim, özellikle erkek gömlekleriyle başa çıkamıyorum, kaba işleri tercih ederim. Dikiş dikmeyi ve el işlerini de sevmiyorum çünkü genel olarak oturmaktan hoşlanmıyorum. Desen çizerken

ya da resim yaparken bile ikide bir ayağa kalkar, ileri geri yürürüm. Bu arada objeleri daha iyi görebilmek için gözlerimi kaparım, ara sıra bir yerlere çarptığım ve bir tarafımı morarttığım da olur. Anca gözüm kapalıyken gerçekten görebilirim.

Hubert saatlerce oturabilir. Uzun süre bu yüzden ona acıdım ama gereksizmiş çünkü oturmaktan hoşlanıyor gibi görünüyor. Anlaşılan kendini iyi hissediyor, bu benim için tamamen akıl almaz bir şey. O sırada bir düşünceye öylesine yoğunlaşıyor ki çevresinde neler olup bittiğinin farkına varmıyor. Ben çok daha zor yoğunlaşırım, yalnızca tek başımayken ve çok kısa bir süre için. Ben yürüyerek düşünürüm, o yüzden benim düşüncelerim gelip geçici ve gezicidir. Ama düşünmeyi asla bırakamıyorum. Hubert bırakabiliyor. Yüzünden anlıyorum. İyice ifadesizleşiyor ve biraz aptal, ama her zamankinden daha hoş görünüyor. Yüzü, uykudayken ve bomboş bir ifadeyle de hoşuma gittiğinden onu sevdiğimi sanıyorum. Ne olursa olsun yanımda olmasına uzun süre katlanabileceğim tek insan o. Neredeyse bütün gün evden uzak olması elbette iyi bir şey. Buna karşın Ferdinand hoş da olsa endişe ve rahatsızlık kaynağı. Ilse ise oldukça sağlıklı ve gürültücü olduğundan zaman zaman sinirime dokunuyor. Ama sonuçta o ikisi benim çocuklarım, ara sıra beni kendi kolum ya da bacağımın ettiği kadar rahatsız ederler, yine de onlar, bu konuda kendimi kandıramam, bir eş değil. Benim tek eşim Hubert. Pek çok kadın onun kabul edilemez bir eş olduğunu düşünebilir. Bana göre doğru bir eş. Burada ama yine de tam olarak burada değil ve bana asla çok yaklaşmıyor.

Eskiden farklıydı. Birbirimize daha yakındık hatta bazen fazla yakındık. Ama zaten ikimiz de buna uzun süre katlanamazdık, yakınlığa ve bir olmaya alışık değildik. Bazen kendi kendime hastalığımın nedenlerinden birinin bu olup olmadığını soruyorum, ama tabii bunlar hemen defetmem gereken çatı katı düşünceleri. Hubert hakkında az şey biliyorum ve az bile çok fazla. İnsanın eşi hakkında bu kadar çok şey bilmesi kimi zaman pek de doğru gelmiyor bana.

Elektrikli süpürgeyi çalıştırdım, gürültüsü ortalığı kapladı. Düşüncelerim dört bir yana dağıldı hemen.

Ev geçmişi neredeyse hiç hatırlatmıyor. Hubert hemen hemen bütün eski mobilyaları sattı, daha güzel olanlarıyla Ferdinand odasını döşedi, diğerleri güzel olacak kadar eski değildi. Hubert sadece, tek başıma hareket ettiremediğim koyu renkli, ağır bir parçayı, yaşlı

Ferdinand'ın yazı masasını alıkoydu. Ama bundan şikâyet etmiyorum çünkü Hubert o yazı masasını seviyor ve kimsenin masanın üzerinde ıslak bardak bırakmamasına ya da onu çizmemesine çok dikkat ediyor. Üzerine sigara külü düşmesine de asla izin vermiyor ki bu çok kolay olabilir. Aynı şekilde babasını da çizmez ya da yakmazdı.

Hubert babası hakkında çok ender konuşur ama yazı masasına nasıl davrandığını gören biri her şeyi anlar.

Annesinden tek bir parça bile alıkoymamış olması bazen bana acı veriyor; kadının mobilyaları oldukça çirkindi gerçi ama yine de etrafında ona ait ufak bir şey bulundurabilirdi. Ona acımak için bir nedenim yok ama Hubert'in onunla daha iyi geçinmesini isterdim. Sonuçta ben Hubert'in düşmanlığı için son bahaneydim.

Yaşlı Ferdinand başından beri bana karşı çok cana yakındı. O zaman bile çok çekici bir adamdı, çok esmer ve zayıftı, zarif bir duruşu vardı. Daha çok kasvetli görünüyordu, yine de çok büyüleyici olabiliyordu, her ne olursa olsun biraz gizemli bir adamdı. Onu sevebilirdim ancak sadece üç kez gördüm. Altmış dört yaşında, yazı masasında birdenbire öldü. Karısı kuaförde ydi, aşçı kadın Serafine pazara gitmişti ve onu bulduğunda çoktan soğumuştu. Tam zamanında ortadan kayboldu ve böylece yaşlılığın bütün sıkıntılarından kurtulmuş oldu, özellikle de günün birinde karısı tarafından bakılmak zorunda kalmaktan.

Elektrikli süpürge uğulduyordu, benim genç kız elimi öpen yaşlı Ferdinand'ı sevmiştim, bu sevginin odanın içinde süzülmesine ve yazı masasının üstünde bir bulut gibi asılı kalmasına izin verdim.

Zavallı Hubert, babası gibi olamaz o. Kadınlardan hoşlanmıyor, onlara gereksinim duyuyor sadece; ve hayatı gerçek anlamda sevmiyor, hayat onun için bilinmedik bir öğretmenin ona verdiği, ne kadar çabalasa da üstesinden gelemediği bir ödev. Ve çok çabalıyor.

Ferdinand, yaşlı Ferdinand'a benziyor, Hubert'e sadece daha önemsiz özellikleri benziyor. Üstelik o babasından biraz daha kısa boylu, narin bir kemik yapısı var; Hubert kasvetli ve zarif değil, kusursuz ve kuru görünüyor.

Mutfağa gidip süpürgenin torbasını boşalttım.

Son zamanlarda garip şeyler oluyor. Hubert babasına benzemeye başladı ve bu iyi değil, aslında gerçek Hubert'e benzemeliydi. Buna karşı hiçbir şey yapılamayacağını görmeme rağmen bazen

bu durum beni çok kaygılandırıyor. İşler hiç olması gerektiği gibi yürümüyor. Kendi kendime gerçek Hubert'in nereye kaybolduğunu soruyorum. İyi bir oyuncu gibi, kasvetli görünen, zayıf ve zarif bir adamı canlandırmayı becerebiliyor. Ama gerçekten kendisi nereye gitti?

Elektrikli süpürge birden ötmeye başladı ve beni asla gerçek bir Hubert'in olmadığı ya da erkenden körelen belirtilerinden başka bir şey olmadığı yönündeki berbat kuşkudan çekip kurtardı. Süpürgeye bir şeyler yaptım, şansıma bazen işe yarıyor, ötme yine huzurlu bir uğultuya dönüştü.

Evet, durum buydu işte, dış görünüşteki katılık mümkün olan tek biçim haline gelmişti.

Elektrikli süpürgeyi yatakların altına sürdüm ve her zaman olduğu gibi her yere ulaşamadığım için sinirlendim. Belirsiz bir sıkıntı kapladı içimi. Yatakların altında her zaman birkaç kuştüyü oluyor. Herhalde yastık kılıfının dokuması yeterince sıkı değil artık. Yeni bir tane almak gerek ama epeyce pahalı. Tüyleri unutmaya karar verdim ve bu benim için çok kolay oldu.

Ben gençken müşavir hanımın ruhu olmadığına inanıyordum. O zamanlar ruh deyince aklıma ne geldiğini artık bilmiyorum ama müşavir hanımın ruhunu bu kadar kararlı bir biçimde yok saydığıma göre ruha ilişkin kesin bir fikrim olmuş olmalı. Belki de bu kadındaki her şey bana soğuk, sert ve içine nüfuz edilemez bir yüzey gibi geldiğindendi. Hiçbir zaman gerçek bir insanla konuşuyormuşum hissine kapılmadım, tabii aramızda herhangi bir konuşma söz konusu olabildiyse. Beni sevmediğini biliyordum ama bu bile kişisel bir şey gibi görünmüyordu. Büyük olasılıkla hiç kimseyi sevmiyordu. Ona göre ben oğlunun yaşam planındaki bir aksaklıktan başka bir şey değildim, yani: Oğlu için kendisinin yaptığı planda devre dışı bırakılması gereken bir etken. Eğer ben dört yıllık evlilikten sonra kolaylık gösterip kendi kendimi devre dışı bırakmasaydım ne yapardı bilmiyorum.

Ondaki bazı karakter özelliklerini fark edebilmiştim, ama zaten bunları onunla ilişki kuran herkes fark edebilirdi. Otoriter, cimri ve evhamlıydı. Kocası için kötü bir eş, Hubert için kötü bir anneydi ama Ferdinand için ona asla eziyet etmeyen, hatta ara sıra onu hediyelere boğan çok iyi bir babaanneydi. Son yıllarında Ferdinand'a çocukluğuna ve gençliğine ilişkin pek çok şey anlatmış

olmalı çünkü Ferdinand, Hubert'in hiç bilmediği şeyleri biliyordu. Hubert akrabaları hakkında hiçbir şey duymamış ama Ferdinand bir sürü şey duymuştu. Kadın, paranın hiç yetmediği bir memur ailesinin sekiz çocuğundan biriymiş. Oğlanlar okuyabilsin diye kızlar evde sefil bir hayat sürmek zorunda kalmış. Hiçbir zaman bunun üstesinden gelememiş görünüyor.

Ona iyi koşullar sağlayan evliliğinden sonra ailesiyle bir daha hiç ilgilenmemiş ve onlar hakkında hiç konuşmamış. Anca yaşlandığında eski defterleri karıştırıp torununa anlatmış. Anlaşılan çocukken, kendisiyle aynı durumdaki bir sürü kardeşe karşı kendini savunmak zorunda kalmış hep. Onu en çok kızdıran her zaman büyük kız kardeşlerinden kalan giysileri giymek zorunda kalmasıymış ve bu düğününe dek sürmüş. O yüzden daha sonra en çok giysi ve mücevherlere önem vermiş.

İnce, uzun boylu, saç gibi değil de siyah cilalı bir kaskı andıran çok gür, koyu renk saçlarıyla güzel bir kadındı. Nedense keskin ve parlatılmış görünüyordu. Buna rağmen bir türlü zarif olamaması mücevher sevgisinden kaynaklanıyordu; her zaman birkaç parça fazla takardı. Çiçeklerle hayvanlara hiç katlanamazdı. Onun evinde yapraklı bir süs bitkisi bile görmedim, yaşlı Ferdinand da hiçbir zaman bir köpek besleyemediği için mutsuzdu. Büyük bir hevesle bakır ve porselen eşyalar toplardı. Bu değerli eşyalarla mücevherlerini ölümünden önce sattı. Herhalde onların benim elime geçeceği düşüncesine katlanamadı. Akılsızca davranmış ve bu arada para kaybetmiş olsa da ben bundan çok mutluyum.

Onu tanıdığımda insanlar hakkında pek fazla şey bilmiyordum, yaydığı ışıltıyı hissediyordum yalnızca, ama müşavir hanımın ışıltısı parlatılmış bir mermerin ışıltısıydı. Ondan nefret ettiğimi ya da tiksindiğimi söyleyemem. Benim için o hiç de hoş olmayan ama büyüleyici bir resimdi ve sık sık, fark etmediğine emin olduğum sürece gözlerimi ona dikip seyrediyordum. Bir tek Hubert'i mutsuz ettiği için kızgındım ona, çünkü Hubert'i tanıdığımda mutsuzdu. Gençliğinde kendini annesinden kurtarmak için çok çaba harcamış ama elbette annesi daha güçlüymüş.

Beni bulduğunda bir süre için her şey çok iyi gitti. Kirada oturuyorduk ve Hubert babasından kalan mirası harcıyordu. Çok sonraları yaşlı kadının ona kolaylıkla yardım edebileceğini fark ettim. İkimizin de kadının ne kadar parası olduğuna ilişkin hiçbir

fikrimiz yoktu. Ama Hubert için hiçbir şey yapmadı ki böylesi kesinlikle daha iyiydi. Babasına ait olan ve bir gün ona kalacak ev dışında sahip olduğumuz her şeyi kendisinin çalışarak elde etmesi onun için çok önemliydi. Hubert, teşekkür borçlu olmayı asla öğrenemedikleri için kendilerine hediye verilmesine katlanamayan insanlardan. Annesini tanıyınca insan bunu çok iyi anlıyor. Her çiçek demetine çocuk gibi sevinen ben bile o kadından bir hediye almaktan hoşlanmazdım.

Hubert'in annesi ve benim kayınvalidem böyleydi işte. Buna karşın Ferdinand'ın babaannesi, onun sevdiği ve hâlâ zaman zaman sözünü ettiği bambaşka bir kadın olmalıydı.

Sanırım artık bu düşüncelere sırt çevirmenin zamanı gelmişti, ben de böylece evin bütçesine kafa yormaya ve karışık hesaplar yapmaya başladım. Akıldan hesaplamada çok kötü olduğumdan ve çok uğraşmak zorunda kaldığımdan bu benim dikkatimi başka yöne çekti. Sonunda annemle babamın, büyükannemle büyükbabamın yaşamındaki belli başlı olayları doğum ve ölüm tarihlerine göre hesaplamaya başladım. Bu benim kısır düşüncelerimden usandığımda oynadığım eski bir oyun. Ellerim kendi kendine çalışmayı sürdürürken babamın askerlik ve savaş yıllarını, annemin ameliyat olduğu yılı ve büyükbabamın yaşamından tarihleri hesaplayıp buluyordum. Bir yandan da örümcek ağlarını araştırıyordum ki bu da gözlüksüz belli bir çabayı gerektiriyordu.

Yeterince hesapladıktan sonra alnım nemlenmiş, bluzum bedenime yapışmıştı. Kötürüm dayımın ilk komünyonuna gelmiştim ve bu olağanüstü zor bir hesaplama olmuştu. Kafamı kaldırıp belimi gerdim ve bu şekilde doğrulduğumda yemek odasında, önceden eski Alman büfesinin olduğu yerde, üzerinde siyah yünlü bir elbise ve boynunda beline kadar uzanan altın bir kolyeyle zayıf ve uzun boylu kayınvalidemi gördüm. Siyah cilalı kask, zarif dudaklı, yay gibi ince kaşlı, küçük çıplak yüzünü çevreliyordu. Bütün hesaplamalar boşa gitmişti. Hiç değişmemişti, hâlâ gülümsemiyordu, kibirli bakışları beni delip geçti. Sık sık resmini yaptığım yusufçuklara benziyordu biraz. "Bugünlük bu kadar yetsin, nereden geldiysen oraya git" dedim. Bunun üzerine söz dinleyip kafamın içine geri döndü ve orada saklandı. Kafamda bu kadar çok imgenin saklanması ve her an dışarı çıkabilecek olmaları bazen çok can sıkıcı oluyor. Galiba hayalet gören insanlar da benim gibi. Sadece bunu

bilmiyorlar ve kendi yaratıklarından korkuyorlar. Müşavir hanımı bu kadar açık seçik görebilen tek kişinin ben olmam tuhaf bir düşünce. İmgesi kendi tarzında güzel, bir kızböceği ne kadar güzel olabilirse o kadar güzel.

Önümüzdeki birkaç günün yemek listesini hazırlamaya koyuldum, kızarmış biftek ve ciğer köftesi çorbası, kremalı dana ciğeri, pazar günü kızarmış tavuk ve elmalı turta. Ferdinand yemeğe gelir, elmalı turtayı seviyor. Yemek yemeyi seviyor, çok değil ama iyi yiyor. Mutfağımın çekiciliğine direnip çoğu zaman küçük lokantasını tercih etmesini de daha çok takdir etmek gerek. Annesinin yemekleri olmadan yaşayamamak gibi acınası bir duruma düşmemeli.

Öte yandan Hubert önüne ne koysan yer. Bu konuda şımartılmamış, annesi yemek yapamıyor ya da yapmak istemiyormuş, Serafine ise elinden geleni yapıyormuş gerçi ama yemek yapmayı hiç öğrenmemiş. Lezzetli yemeklere düşkünlüğü olan yaşlı Ferdinand öğlenleri hiç eve gelmezmiş. Zaman zaman Hubert yemek konusunda tam bir kayıtsızlığa kapılır; bu benim için hoş değil çünkü gerçek bir kayıtsızlık değil. Bunun anlamı şu: Buraya bakın, ben, manevi değerleri olan, kasvetli adam Hubert, sofra keyfine önem vermiyorum. Düşüncelerimle öylesine meşgulüm ki bu tür bayağı şeylerle uğraşamam. – Ardından yanaklarını içeri çeker, kasvetli değil, kederli görünür ve kaşlarının arasında babasından miras kaldığına inandığı dik bir çizgi belirir. Fakat çizgi de gerçek değil, onu büyük bir çabayla edindi, unuttuğunda neredeyse tümüyle kayboluyor.

Toz alırken birdenbire Ilse geldi aklıma, sanki büyük bir yenilikmiş, sanki ilk kez bugün bir kızım olduğunu öğreniyormuşum gibi. Birkaç dakika onun için kaygılandım, sonuçta kayak kursunda her türlü şey olabilir; sonra, korkmuş ve kaygılanıyormuş gibi yaptığımı fark ettim. Kendimden utandım. Hayır, Ilse için hiçbir zaman kaygılanmıyorum, benim kaygıma ihtiyacı yok. Bu bir yanılgı olabilir ama öyle işte. Ona çizme almaya karar verdim ve bir kez daha utandım. Çünkü insan vicdan azabı duyduğunda bedel ödemeye kalkar, hele vicdanı da yoksa buna daha çok ihtiyaç duyar.

Hediye vermeyi sevmek benim karakterimde var, belki kendim de hediye almayı sevdiğimden ama belki de hediye verdiğim kişi tarafından sevilmek istediğimdendir ya da bu şekilde bir süreliğine özgürlüğümü satın aldığımdandır. Kendi foyanı ortaya çıkarmak-

tan daha zor bir şey yoktur. Bazen ani aydınlanmalar yaşıyorum. Düşünmekle şimdiye kadar hiçbir yere varamadım. Biliyorum ya da bilmiyorum. Düşüncelerim hızla birbirinden ayrılarak her yöne dağılan bir kuş sürüsü gibi. Kimi zaman bir kanat bana sürünüyor ve içimdeki bir şeyleri, derin uykuya dalmış imgeleri ürküterek harekete geçiriyor. Onları kendi irademle üretemem, parlak renkleriyle bir anda ortaya çıkıyorlar ve önceden hiç bilmediğim şeyleri biliyorum. Sonra yine unutuyorum. O yüzden düşünmeyi ikinci sınıf bir uğraşı olarak görüyorum. Ama bu yalnızca benim için geçerli. Başka insanlar düşünerek gerçekten bir yere varıyor olabilirler, ben asla varamıyorum. Düşünmek, pek de önemli olmayan ufak tefek şeyler söz konusu olduğunda işe yarıyor. Bunun dışında bende yalnızca kafa karışıklığı ve felakete neden oluyor. Yaşamımdaki bütün yanlış kararları enine boyuna düşündükten sonra aldım. İnsanın düşünmesi gerektiğini küçüklüğümden beri kafama kazıdıkları için hâlâ sürdürüyorum bu alışkanlığı. Ya ben insan değilim ya da direktifler yanlıştı. Düşünmeyi, gözlerim kapalıyken ve resimleri göremediğimde, körlere eşlik eden bir rehber köpek gibi kullanıyorum. Ne yazık ki, öğrenilmiş düşünme alışkanlığı düşüncelerimin bana eziyet etmelerine ve beni asla rahat bırakmamalarına yol açıyor.

Toz alırken, Ilse çoktan unutulmuştu, üzerime bir bıkkınlık geldi. Toz alırken çok sık oluyor bu, belki de tüm insani çabaların geçiciliğini başka hiçbir iş onun kadar gözler önüne seremediğinden. Kitaplık bile yine incecik gri bir tabakayla kaplanmıştı. Kendimi çok yaşlı bir kadın gibi güçlükle masadan kitaplığa ve yazı masasına sürükledim, yoğun, gri bir sisle sarmalanmış gibi hissettim.

Son bir gayretle bu karanlığa müdahale etmeye karar verdim, banyoya koştum, bir kova su doldurdum, elime bir bez alıp cilalı parkeleri silmek için salonda yere diz çöktüm. Sopalı süpürge kullanmayıp dizlerimin üstünde sürünerek, süpürgenin yapamayacağı şekilde, dip bucak her yeri güzelce temizledim. Bu bana çok iyi geldi ve sonunda düşünmeyi bıraktım. Olağanüstü yorucu bir iş, insan eğilip bükülerek dolapların altına uzanmak, mobilyaları oradan oraya çekmek zorunda kalıyor, sırt ağrıyor, eller sızlıyor. Bıktırıcı düşüncelere karşı bundan iyisi yok.

İşim bittiğinde pencerenin önünde yoğun bir sis tabakası vardı gerçi ama olsun, beni rahatsız etmedi. Hubert beni böyle görebilseydi dehşete düşerdi. Bir an için, burada olmasını ve ona koşup

sarılabilmeyi, üstüne bir de gülmeyi ya da ağlamayı, öyle ya da böyle ona hâlâ yaşadığımı kanıtlayacak bir şey yapmayı istedim. Bu onu feci halde şaşkına döndürürdü. Hiçbir şey Hubert'in kafasını birinin abartılı duygular, daha doğrusu ona abartılı görünen duygular sergilemesinden daha fazla karıştıramaz. Ben olabildiğince onu bu tür sürprizlerden korumaya çalışıyorum, en ufak bir darbe dengesini bozabilir ve bunu kesinlikle istemem. Üstelik benim içimden çok nadiren gülmek ya da ağlamak gelir. Sadece ara sıra aklımdan geçiririm, ama bunun hiçbir anlamı yok.

Kendi kendime alçak sesle güldüm ve irkilerek durdum. Gülecek bir şey yoktu, hele benim için hiç yoktu. Tam tersine, dışarıda, posta kutusunun içinde beni yine bir hediye bekliyor olmalıydı.

Şu an için onunla ilgilenmemeye ve biraz daha rol yapmaya karar verdim. Belki de bunu evde yalnız olmayı sevmediğimden yapıyorum; odada yalnız olmayı seviyorum, evin bütününde değil. İnsan bir odada yalnızsa ara sıra yandaki kapıya gider, kapıyı tıklatıp sorabilir: "Biraz girebilir miyim içeriye?" İçerideki de der ki: "Evet, çocuğum, haydi gir içeri." Sonra büyük yeşil kanepeye otururuz, diğeri piposunu içer, bana başı sonu olmayan küçük öyküler anlatır ve bir süre sonra yine gidip odamda yalnız kalabilecek hale gelirim.

Öteki odadaki diğer kişi her zaman büyükbabamdır, hâlâ öyle ve hiçbir zaman bir başkası onun yerini alamayacak. Bu bir imge ve ben imgelere karşı savunmasızım. Başka kim bana "çocuğum" der ki? İnsan imgelerin kendine iyi gelmediğini anlasa bile onları değiştiremez.

Hubert yeşil bir kanepede oturmuyor ve pipo değil sigara içiyor. Bir yazı masasında oturuyor ve yazı masası yalnız bir mobilyadır. Yazı masasında hiçbir zaman iki kişi oturmaz. Hubert öykü de anlatmaz, bildiğini bana anlatmak istemez, o biliyordur nedenini. En iyi olasılıkla tek kişilik döşemeli koltuklarımızda otururuz ve birbirimize gün içinde gerçekleşen küçük olayları bildiririz. Ben bu konuda daha yetenekliyim, büfecinin bana ne dediğini, balkonda kaç kuş olduğunu ve mahallede beyaz bir kedinin türediğini anlatırım. Hubert'in buna gereksinimi olup olmadığını bile bilmiyorum ama eğer dinlemek istemiyorsa kalkıp gidebilir. Fakat kalkmayıp beni dinliyor, şaşkın gözlerle bakıyor, hatta bazen gülüyor, gerçi biraz duraksayarak ama yine de uzun zamandır gülmemiş insanlar nasıl gülerse öyle gülüyor. Önemli olan şey şu: Burada oturuyoruz

ve pek de doğru olmayan ama yine de asla oynanmayacak gerçek sahnenin pekâlâ yerine geçebilecek bir sahneyi oynuyoruz.

Yere diz çöküp kirli suyla dolu kovaya baktım. O anda aklımdan çok önemli bir şey geçti, çok kötü ve hiç de yolunda olmayan bir şey: Hiç kimse ve hiçbir şey, hiçbir zaman herhangi birinin ya da herhangi bir şeyin yerine geçmemeliydi. Görünüşe bakılırsa on dokuz yaşından beri bir sürü suç işlemiştim ve insanları sadece, rahat rahat çocukluk hayallerimi kurmaya devam edebilmek için kullanmıştım. Korkunç bir düşünceydi, unutmaya karar verdim.

Artık gerçekten bitmiştim. Kovayı banyoya götürüp boşalttım. Dünyanın esenliği onun temizliğine bağlıymışçasına özenle temizledim. Bunu, önceki aydınlanmamı çabucak unutabilmek için yaptım.

İşimin ilk bölümü tam olarak değil ama neredeyse tamamlanmıştı, daha halıların dövülmesi gerekiyordu, hepsinin değil, sadece oturma odasındakilerin, hepsi fazla olurdu benim için.

Bahçe küçük ve perişan, tatsız bir biçimde mezarlık kokan porsuk çalısından bir çitle çevrili. Gürgeni tercih ederdim ama onu kim dikecek? Burada topraktan, eski hiçbir şey çıkarılmıyor ve yeni hiçbir şey dikilmiyor. Bahçe sevilmediğini biliyor ve sararıp soluyor. Hiçbir şey büyümek istemiyor. Gerçekten yeşil olan tek şey porsuk çalısı. Çimler seyrek yetişiyor ve sararmaya yüz tutmuş, güller yozlaşmış, çiçekleri her yıl daha küçük açıyor, üstelik gülleri istila eden ne varsa hepsinin istilasına uğramışlar. Bir köşede bir masa duruyor, yazın ona birkaç bahçe sandalyesi ekleniyor. Arkasında bir armut ağacı yetişiyor. Üstünde şalgam tadında ve daha ağaçtayken çürümeye başlayan meyveler var. Ve ben bu zavallı bahçe için hiçbir şey yapmıyorum. Nedenini ben bile anlamıyorum. Bir keresinde iki şakayık fidanı diktim ama onlar bile buraya dayanamadı. Hastalanıp sarardılar, ben de onları belli bir iç huzuruyla topraktan kazıp çıkardım. Şakayıklar burada çiçeklenmemeli, onlar bambaşka bir bahçeye, artık yalnızca benim kafamda var olan bahçeye aitler. Kırmızı yumruları orada parlıyor, karıncalar saplarında sonsuza dek bir aşağı bir yukarı yürüyor.

Halı dövmeye ara verdim, öylesine, nefes almak için durdum ve güneşin sisi delmek için yine kendini paralarcasına çabaladığını gördüm. Başaramadı. Gözlerim yandı, şu eski güzel baş belalarını –ağlayan kalpleri, gilaburu çalılarını ve yıldız çiçeklerini– defetmeye çalıştım.

Sonra halıları kucaklayıp yine eve sürükledim. Öğle öncesi geçmişti artık. Banyoda elimi yüzümü yıkayıp kendi kendime, işimi oldukça iyi yaptığımı söyledim ve bu işten ne kadar tiksindiğimi ve benim için ne kadar gerekli olduğunu hissettim.

Ardından posta kutusundan sarı zarfı alarak çatı katına götürdüm. Ona kafa yoramayacak kadar bitkindim, o şeyi çekmecedeki çizim kâğıtlarının altına sokuşturdum. Sonra mutfağa gittim, kendime bir bardak süt koydum ve tereyağlı ekmek yaptım. Hubert benden çok uzaktaydı ve şu an belki de Dr. Melichar'la yemek yiyordu. O da kendi zevkli gevezeliklerini tekrarlıyordu. Ikiz olabilirdik.

Oturmadım çünkü o zaman tekrar ayağa kalkmak gerekecekti ve bu kadar yorulduktan sonra beceremem gibi geldi. Sütün tadı süt gibi değildi gerçi ama en azından soğuktu. Tereyağlı ekmeği yiyemedim. Ağzıma aldığım lokmayı tekrar çıkardım çünkü giderek büyüdü ve yutamadım. Sonra ekmek bıçağının keskin tarafının yukarı baktığını fark ettim. Hemen çevirdim. Bıçağın keskin tarafı kesinlikle yukarı bakmamalı çünkü o zaman zavallı ruhlar üzerinde at sürmek zorunda kalırlar. Bu düşünce çocukluğumdan beri peşimi bırakmadı, bana bu hikâyeyi kim anlattı bilmiyorum. Zavallı ruhlara inanmıyorum ama bıçağımın üzerinde at sürmek zorunda kalacakları düşüncesi benim için dayanılmaz.

Şu an o zavallı yaratıkları kurtarmanın hoşnutluğunu hissettim ama aynı zamanda bu çarşamba inanılmaz derecede yorulduğumu fark ettim. Belki de yaşımı hissetmeye başlıyorum. Bir keresinde Hubert yardım almamı tavsiye etmişti. Reddettim. O zamandan beri bunu unutmuş görünüyor; bir daha hiç sormadı. Böylesi gayet iyi. Ben de ona avukatlık bürosunu nasıl yürüttüğünü, iyi mi yoksa kötü mü savunma yaptığını, büroya bir eleman daha alması gerekip gerekmediğini sormuyorum. Bu tür konularda insanlar birbirine yardım edemez.

Bazen, çok ender, bana davalarından birini anlatır, günlerini geçirdiği, günlerini, yıllarını, tüm yaşamını geçirdiği o bilinmedik dünyadan tuhaf bir biçimde etkilenerek dikkatle dinlerim. Karşılığında ara sıra çatı katıma gelip resimlerime bakabiliyor. Çizdiğim her şeyi beğeniyor çünkü onları ben çiziyorum, çünkü onun gözünde hobi olan bir şeyim olmasından mutlu. Öyle olmadığını bilmesine hiç gerek yok. Belki de bunu çoktan sezmiştir. Evli

çiftler, o konuları konuşmamış olsalar bile, birbirlerinin hakkında bir sürü şey bilirler.

Bu tür ziyaretlerden sonra birbirimizden biraz uzaklaşırız. Ama bu zaten o kadar seyrek olur ki sözünü etmeye bile değmez. Hubert yazı masasından kımıldamaz. Ilse desen o zaten kendi kafasına göre hareket eder. Ben de zamanımın çoğunu çatı katında geçiririm. Uygunsuz samimiyetin bedelini böyle öderiz.

Bu arada Ilse, Schlager müzik eşliğinde ders çalışır, bu da babasında derin bir kuşkuya neden olur. Ama çok yüksek sesle çalmadığından yasaklamaz. Ben buna kafa yormuyorum. Belki de insan Ilse gibi bir yaradılışa sahipse gerçekten Schlager müzikle öğrenebilir. Bundan kuşku duymaya hakkım yok. Odası büyük ve içeride bir oturma köşesi olduğundan Ilse'ye sık sık kız arkadaşları da gelir. Böyle zamanlarda Ilse'nin alması için mutfağa atıştırmalık bir şeyler koyarım hep. Bu tanımadığım kızlar geldiği ve Ilse onların dünyasında sevilen, değer verilen biri olduğu için sevinirim. Arkadaşlarının olması ve onlarla gülebilmesi çok güzel. Nelerden konuştuklarını bilmiyorum. Ayrıca benim zamanımdaki kızlardan çok daha farklı görünüyorlar, çoğu uzun boylu, tombul ve hepten gamsız. Artık Ilse bile benden daha uzun, benim giysilerim uymaz ona. Bizim zamanımızda âdetimiz olan merakı da göremiyorum Ilse'de. Her şeyi biliyormuş ve bunlar pek de ilgisini çekmiyormuş gibi görünüyor. Sadece plaklarıyla, el işleriyle, ki bu beni çok şaşırtıyor, ve odasının dört bir yanındaki pelüş hayvanlarıyla ilgileniyor. Her şey çok tuhaf. Hiçbir şey anlamıyorum bunlardan. Okulda çok başarılı, babasının güçlü hafızası ona da geçmiş, tabii bu da öğrenmesini çok kolaylaştırıyor. İleride ne yapacağını bilmiyorum, okul ona zorunlu bir felaket gibi görünüyor.

Hubert'le onun hakkında konuşamıyorum, ona göre Ilse, pelüş hayvanlarla oynayan ve şans eseri şimdiden kadın gibi görünen bir çocuk. Ilse'nin dişiliği üzerine düşünmek, hele de konuşmak ona çok aykırı gelir. Bazen onun içten içe, Ilse'nin plakları ve okul ödevleriyle her zaman odasında oturmasını ve kendisi ölene dek bunun değişmemesini umduğu izlenimine kapılıyorum. Sanırım o da tıpkı benim gibi yalnızca yüzeysel olarak tanıdığımız bu genç kızın bizim kızımız olduğuna hayret ediyor. Elbette Ferdinand'la ilgili de çok şey bilmiyoruz ama aynı şekilde birbirimiz hakkında da çok şey bilmiyoruz. Arada büyük bir fark var. Ferdinand şans eseri

bizden daha genç ama o bize ait çünkü o bizim gri olmayan güzel, renkli ve parlak erken dönemimizden geliyor. İnsanın yetişkin biriyle konuşur gibi konuştuğu, zaten yetişkin Ferdinand asla kendi özel yaşamını anlatmaz. Hubert onu ara sıra şehirde kendisinden biraz daha yaşlı, değişik diye nitelediği genç bir kadınla görüyordu. Büyük olasılıkla ben onunla hiç karşılaşmayacağım.

Bütün bunlar benim için çok kafa karıştırıcı. Kendi yaşamlarıyla başa çıkamayan insanlar başkalarının yaşamına karışmamalı. İşin gerçeği böyle şeylerden hiç anlamıyorum. Bugün bile hâlâ erkeklerle kadınlar arasında olup biten her şeyi çok tuhaf ve, gerçekçi bir gözle baktığımda, oldukça anlaşılmaz buluyorum. Ama bu durmaksızın oluyor, insan alıştığından artık bu konu üzerine düşünmüyor.

İlk deneyimlerimi belli belirsiz hatırlıyorum. Sadece, bir erkeğin ellerinin çok sıcak olmasının beni son derece etkilediğini biliyorum. Elbette, bu şehirdeki genç kızlık yıllarım bugün bana savaşla geçen upuzun ve tek bir kış gibi geliyor, bulabildiğim sıcaklığı nereden olursa olsun alıyordum. O zamanlar tanıdığım bazı genç adamlar soğuğun acısını çekmiyordu, benim için kocaman mükemmel bir çini soba yerine geçiyorlardı, yüzlerini hatırlayamasam da bunun için onlara hâlâ teşekkür borçluyum.

Bu koşullar altında başkalarının işine burnumu sokmaya nasıl cüret edebilirim? Bir şeyi neden yapıp yapmadıklarını kim bilebilir?

Büyükbabam hayattayken, köydeki uzun tatillerden birinde geceleri bazen, küçüklüğümden beri tanıdığım genç bir adamla buluşuyordum. Kirpi avına çıkıyorduk, ara sıra beni öpüyordu, bu da olaya dahil gibiydi. Ama ben daha çok macerayla ve kirpilerle ilgileniyordum. Kirpiler çalıları hışırdatarak dolanıyorlar ve kolayca bulunuyorlardı. Pirelerini üstümüze salıyor sonra da çekip gidiyorlardı. Çayırlar saman kokuyordu ve ara sıra ağaçtan bir armut düşüyordu. Gece gece çok ses çıkıyordu, biz de korkuyla birbirimize sokuluyorduk.

Telefon çaldı. Sersemlemiş bir halde ahizeyi kaldırdım. Telefondaki, Sevgili Hanımefendi'ydi ve cuma günü beni ziyarete gelip gelemeyeceğini soruyordu. Sevgili Hanımefendi'ye hayır diyemezsiniz, birbirimizle nazikçe biraz sohbet ettik ve telefonu kapadım. Aslında bana uymuyordu ama insan telefonda her zaman gafil avlanıyor. Sevgili Hanımefendi'nin bir adı da var ama bunu hiç aklıma getirmiyorum, bir gün kesin unuturum, zaten isimleri zor aklımda

tutuyorum. Sevgili Hanımefendi'yi sadece beni telefonla aradığında düşünüyorum, o da aşağı yukarı yılda üç kere oluyor. Çok garip bir yaratık. Ilse doğduğunda klinikte on gün boyunca aynı odada yattık. O zamandan beri beni görmeye geliyor. Aynı zamanda çocuğumuz olmasından başka ortak noktamız yok ama bu ona yeterli görünüyor.

Hâlâ oturmadığımdan dizlerim titremeye başladı. Kendime bir bardak daha süt doldurdum, mutfak masasına oturdum ve gazetenin sayfalarını karıştırdım. Birden üşüdüm, e normal tabii, halı döverken terledim sonra üstümü değiştirmedim. Bir daha hiç ayağa kalkamayacakmışım gibi gelmişti. Ardından, yatağımı düşündüm ve kendi kendime canım isterse gidip yatarım, dedim. Ama elbette bu benim tüm sistemimi altüst ederdi, o yüzden söz konusu bile olamazdı.

Yatağıma çok değer veririm. Uzun ve geniştir, yorganım yumuşacık ve sıcaktır. Çocukken bile her zaman yatağa severek giderdim. Orayı kederli bir günün sonunda içinde büzüldüğüm teselli edici bir kovuk gibi görüyordum. Ve o zamanlar, annemle babam henüz hayattayken, günler neredeyse hep kederliydi.

Yatağa yattığımda on dakika kadar kitap okuyorum sonra örtüyü omzuma çekip kendimi tümüyle, yavaş yavaş sızmanın zevkine bırakıyorum. Çok rüya görüyorum ve rüyalarımda hâlâ her şeyin iyi gideceğine ilişkin bir kesinlik, uyanıkken artık tanımadığım azıcık umut var. O halde yatağımı neden sevmeyeyim ki?

Hubert'in uyumayı sevmemesi beni ürkütüyor. Artık gözleri kapandığı halde hâlâ televizyonun karşısında oturmaya devam ediyor. Bazen yazı masasında daha fazla çalışabilmek için akşamları kahve içiyor. Ama çalıştığını görmüyorum, öylece oturup gözlerini boşluğa dikiyor. Böyle olunca tabii ki uyuyamaz. Yatağın onun için tabut gibi bir şey olduğunu, bu yüzden sevmediğini söylüyor. Önemli bir şeyleri kaçırdığına inanıyor hep, iyi de kaçırılacak ne var? Onu anlamıyorum. Hiç rüya görmediğini iddia ediyor. Büyük olasılıkla rüyalarını çabucak unutuyor. Bazen ona yatakta küçük gündelik hikâyeler anlatmam işe yarıyor. Bir anda uyuyakaldığı oluyor. Ama çoğu zaman anca ben dalmak üzereyken uyuyor. Onu duyuyorum, yatak kımıldıyor, bir şey söylemek istiyorum ama olmuyor, ben de hâlâ umudun olduğu uykuya dalıveriyorum. Hubert'in uyumak istememesi beni çok huzursuz ediyor. Ben de artık eskisi kadar iyi uyuyamıyorum. Dörde doğru uyanıyorum ve gündüzkinden tümüyle farklı bir insan oluyorum. Bundan korkuyorum çünkü

"saat dörtteki ben", beni öldürmeyi aklına koymuş, bilinmedik, yıkıcı bir varlık.

İçerisi giderek soğudu. Kalkıp süt içtiğim bardağı yıkadım. Telefon çaldı; yanlış bağlanmış. Yeleğimi giyip biraz temizlik yapmak için verandaya çıktım. Veranda ahşap, böyle olması hoşuma gidiyor. Tahtalar eski ve gri, üzerine ışık vurduğunda ipek gibi parlıyor. Hubert onları söktürmek istedi ama ben vazgeçirdim. Yazın orası benim küçük ahşap evim, bahçede oturmaktansa verandada oturmayı daha çok seviyorum. Geçerken bazen duvarını okşuyorum, eski ahşaba dokunmak çok hoş.

Saat dört buçuğa kadar çalıştım, ondan sonra bugünlük işim bitti, yıkandım, üstümü değiştirip alışverişe gittim. Altıdan sonra Hubert eve geldi, Dr. Melichar günlerinde her zamankinden biraz daha erken gelir. Oldukça keyifliydi, gözleri parlıyordu. Benimse bütün kemiklerim sızlıyordu ama onun görünüşü beni çok mutlu etti. Sağ olsun Dr. Melichar, her nasıl biriyse artık, ama sanırım açıkgöz biri, yoksa Hubert'e bu kadar iyi gelemezdi.

Yemek oldukça canlı geçti, yanında bir şişe kırmızı şarap da içtik. Ben çok içmedim, buna rağmen hafif başımın döndüğünü hissettim ama tamamen ayıktım. Bu akşam Hubert televizyonun karşısına oturmayıp postayla gelen bir sanat kitabına baktı. Postadan bana da bir şey gelmişti ve Hubert'i ihtiyaçları güzelce karşılanmış görünce yukarıya, çatı katına çıktım.

Bir şeyler çizmek söz konusu değildi ama en azından görevimi yerine getirmek istiyordum. Bu kez okurken ileri geri yürümeyip masaya oturdum. Çok ender şarap içtiğimden kendimi tuhaf hissediyordum, sanki kafam omuzlarımın üstünde sabit durmuyormuş da biraz yukarıda, havada salınıyormuş gibi; üstelik bu kafa bomboş ve hafifti.

2 Nisan

Kar eridi, çıtırtılarını duyamadığım buz da. Martta çözüldü. Kar mavimsi ve cıvık bir hal aldı ve bir sabah baktık, güneydeki çayırlarda kar kalmamış. Kışın yükünden kurtulmuş sarı kahverengi anızlar doğrulmuştu ve sonra ilk çiçekler, ciğerotları, çuha çiçekleri göründü, hayır, ilk önce sadece ciğerotları. Onların resmini yapmayı denedim ama mavisini tutturamadım. Resmi yapılamayacak kadar güzeller, benim becerebileceğim iş değil.

Genel olarak mart hiç hoş değildi, karları eriten ılık hava ve sadece hissettiğim ama işitmediğim huzursuzluk bana iyi gelmedi.

Kar suyunun kıyılarda taştığını görüyor, nasıl çağladığını ve gürül gürül aktığını hayal ediyordum. Fakat yavaş yavaş sesleri hayal etmeyi bıraktım. Rüyalarımda da her şey sustu. Dünya giderek daha sessizleşti, ben de giderek ondan uzaklaştım. Bunun benim için kötü olduğunu biliyorum ama buna karşı hiçbir şey yapamam artık. Köye de hâlâ gitmedim. Avcı ihtiyacım olan şeyleri getiriyor, zaten giderek daha az şeye ihtiyaç duyuyorum. Yataktan kalkmak, yıkanmak, temiz çamaşırlar giymek ve küçücük evimi çekip çevirmek için kendimi giderek daha fazla zorlamam gerekiyor. Her hamle ayrı bir çaba. Zaman zaman, omuzlarıma dek uzayıp rahatsızlık verdikçe, kâğıt makasıyla saçlarımı kesiyorum. Onları bir saç bandıyla alnımdan uzaklaştırıyorum. Ruj kullanmıyorum artık, dudaklarım soluk, bazen neredeyse beyaz.

Orınanda dolaşıyorum. Avcı bundan hoşlanmıyor. Bana şöyle yazdı: "Uzağa gitmek yok! Tehlikeli!" "Neden?" diye sordum. Soğuk ve kızgın baktı bana. "Ortalıkta düzenbazlar dolanıyor," yazdı, "ben sorumluyum." Gülmeden edemedim. Belki de bir karganın gaklaması ya da saksağanın çakırtısı gibi çıkmıştı sesim çünkü kâğıdı elimden hızla çekip aldı, sobaya attı. Sonra gitti, kapıyı arkasından çarparak kapattı, yüzüme vuran hava dalgasını hissettim. Dağ ayakkabılarımı giyip ormana gittim. Evin hemen arkasından yükselen ve iki gardiyanımdan büyüğünü kaplayan ormana.

Dağların birbirlerine bu kadar yakın durmaktan hoşlanmadıklarını hayal ettim. Her biri geniş bir bozkırın ortasında tek başına göğe yükselmenin hayalini kuruyor. Bu yüzden kendini yalnız hissetmesi gerekmez. Ara sıra bir kartal uçarak gelir, pençesinde diğer dağdan biraz toprak ve çimen getirirdi. Böyle bir yakınlık büyük bir dağa yetmeliydi ve taş kalbini güzelce ısıtmalıydı. Dağ olmak güzel olurdu ama ben dağ değilim, ben her zaman kırgın ve şaşkın bir danaburnu böceğiyim alt tarafı.

Bir kuşun, bir dağ ispinozunun resmini yapmaya çalıştım ama bundan bir şey çıkmayacak, güzel görünüyor ama yalnız, yeryüzündeki tek dağ ispinozu. Bir keresinde, Hubert'i tanıdığımda, bir sığırcık çizdim, neredeyse mutlu görünüyordu ve dikkatle dinler gibiydi. Onu bir bavula koydum, köydeki tanıdıkların yanında emniyette olduğunu düşünüyorduk. Ama tam da oraya bir bomba

düştü. O çok büyük bavulda büyükbabamın aldığı çeyizlik çamaşırlarım, altı kişilik çatal bıçak kaşık takımım, kaliteli birkaç parça porselen ve sığırcık vardı. Diğerlerini unutabilirdim ama sığırcık için üzüldüm. O zamanlar maddi kayıplara karşı kayıtsızdım. Ara sıra bir daha asla böyle bir sığırcık yapamayacağımdan emin oluyorum. Nasıl olabilir bu?

Hubert, kendisine avukatlık bürosu için mekân verildiğini ve döşemekte olduğunu yazıyor. Ama daireyi daha fazla para ödeyebilen birileri elinden kapmış. Fakat şimdi başka bir yerden umutluymuş. Ferdinand iyiymiş, bana binlerce öpücük ve küçük bir fotoğraf göndermiş. Öpücüklere inanmıyorum. Ferdinand beni çoktan unutmuş olmalı, onun için en iyi olasılıkla bir efsane karakteri olabilirim. O artık dört yaşında. Fotoğrafı hemen sakladım.

Her gün ormanda koşuyorum. Hızlı giderken ağaç köklerine çarptığımdan ve düşmemeye dikkat etmek zorunda kaldığımdan çok meşgulüm ve düşünmüyorum. Dağ sırtına tırmanıyorum, diğer taraftan aşağıya iniyorum ve Prusch'un içine aktığı küçük bir dağ gölüne ulaşıyorum. Göle diğer yoldan da çok rahat ulaşılabiliyor ama ben bu dolambaçlı yolu tercih ediyorum, rahat yollar bana göre değil. Sözü edilen düzenbazlarla henüz karşılaşmadım, sadece birkaç oduncu ya da gölde bir balıkçıyla karşılaştım. Kıyıda, birbirlerinden uzakta birkaç küçük ahşap ev var. Sanırım sahipleri şehirde yaşıyor ve yazın gelip bu evlerde kalıyorlar.

Göl koyu yeşil ve çok soğuk görünüyor. Bazı yerlerde neredeyse siyah, oralar derin olmalı. Kesin burada yazın bile yüzülemez.

Kıyıda durup balıkları izliyorum. Bu sonsuz soğukta yaşayabiliyor olmaları akıl almaz bir şey. Ama oldukça neşeli ve canlı görünüyorlar. Onlarla konuşuyorum. Diyorum ki: "Kimsenin sizi göremeyeceği kadar uzağa yüzün." Anlaşma olanağının olmadığını biliyorum. Buna rağmen konuşuyorum onlarla. Görünüşe göre insan aklını yitirmek istemiyorsa konuşmak zorunda. Belki de ben çoktan yitirdim de farkında değilim. Bazen sık çalıların içindeki gözlerin beni izlediğini hissediyorum. Küçük orman hayvanları gözlerini dikip bana bakıyorlar, tıpkı benim balıklara baktığım gibi. Ve hiçbirimiz birbirimiz hakkında bir şey bilmiyoruz.

26 Haziran

Neredeyse üç aydır yazmıyorum. Bahara katlanmak kışa katlanmaktan daha zor. Hubert paskalyada gelmek istiyordu ama artık gelmemesini rica ettim. Neden kendimize işkence edelim? Görev bilinci öylesine gelişmiş ki onu anca, ziyaretine dayanamayacağımı ve bunun benim için iyi olmadığını yazarak gelmekten alıkoyabildim. Benim için iyi olan ne varsa hepsini yapıyor. Mektuplarım karşısında hissetmesi gereken rahatlamanın ona nasıl acı verdiğini tahmin ediyorum. Acılarını tahmin etmek beni sevindirmiyor, yüce gönüllülükten değil, ona acı veren her şeyin bana da acı vermesi gerektiğinden. Bu konuda değişen bir şey olmadı. Evi gerçekten almalı. Ama o hiçbir zaman benim evim olmayacak. Genç bir avukat sağır bir kadınla ne yapar, onu bırak herhangi bir erkek sağır bir kadınla ne yapabilir, üstelik küçük Ferdinand için nasıl bir anne olurum? Bütün bunlar akıl almaz şeyler. Hubert'in bana bakmak zorunda olması yetiyor zaten. Ama bir gün bu da sona erecek. Çocuk kitapları resimlemek ve buna benzer işler alıyorum. Son olarak kelebek resimleri yapmam gerekiyordu, basmakalıp güzel kelebekler, tam işverenimin istediği gibi. Gün gelecek Hubert'e maddi olarak yük olmayacağım ama yaşadığımız sürece ona yük olmaya devam edeceğim.

Birlikte çok mutluyduk, biraz da kuşkuluyduk ve pek emin değildik gerçi ama daha iyi olabilirdi. Belki de olmazdı. Zamanla çok fazla yakınlığa tahammül edememiz ve önceki durumumuza, benim resmime, Hubert'in saray soytarıları gibi yanında tuttuğu arkadaşlarına, dönmemiz pekâlâ mümkündü. Elbette insan bunu hiçbir zaman bilemez. Kendine başka bir kadın ya da en azından daha neşeli saray soytarıları bulmasını diliyorum.

Bana dokunmasının nasıl bir şey olduğunu bilemiyorum artık. Açık seçik hatırladığım tek şey küçük Ferdinand'ın ellerinin her zaman sıcak olduğu ve yeni yıkanmış olmasa bile hep çok güzel koktuğu. Yetişkinler asla çocuklar kadar güzel kokmuyor. Buraya geldiğimden beri tek bir çocuk görmedim. Buna seviniyorum.

Mayısta bir kez daha kış geldi. Kelebekler gönderilmişti, ben de Roma İmparatorluğu'na geri döndüm. Hava soğudu ve kar yağdı. Avcı bana günden güne daha da huysuzlaşıyor gibi geliyordu, bir keresinde köpeğini bayağı kötü dövdü. Verandadan gördüm. Köpek uludu, sessiz uludu, öylesine dehşet vericiydi ki yatağımın içinde büzülüp ağladım. Belki ben de köpek kadar yüksek sesle hüngür

hüngür ağladım. Boğuluyorum sandım. Akşama doğru köpek karnının üstünde sürünerek eve geri döndü, biraz sonra da sahibinin yanında kuyruğunu sallaya sallaya ormana gitti. Hâlâ biraz topallıyor ama mutlu görünüyordu. İkisini de öldürmek istedim. Belki de köpeği avcıdan daha fazla, bunu gözümde canlandırabilirdim.

O akşam bana bir şey oldu, yüzüm duvara dönük halde iki gün yataktan çıkmadım. Ne düşündüğümü hatırlamıyorum, sadece çok korkunç olduğunu hatırlıyorum.

Üçüncü sabah avcı kilitteki anahtarı iterek çıkardı ve bir maymuncukla kilidi açtı. "Gidin" diye bağırdım. Avcı bir kâğıda şunu yazdı: "Ben sorumluyum, doktoru getireyim mi?" "Hayır" dedim boyun eğerek, "dışarı çıkın, o zaman kalkarım." Kâğıdı ve anahtarı da alarak çıktı. Öğlene doğru sürüne sürüne yataktan kalktım. Oda buz gibiydi, üstelik çok güçsüzdüm ve her şeyi çift görüyordum. Avcı beni duymuş olmalıydı çünkü yukarı geldi, içeriyi ısıttı ve bir tabak çorba getirdi, koyu kıvamlı, gri bir un çorbası. Deri koltuğa oturdum, kaşığı tutamıyordum. O yüzden avcı besledi beni. Çorbanın tadı çok güzeldi.

Neden ondan bir tabak çorba almayayım? Kimim ki ben? Gözleri her zaman olduğu gibi renksiz ama endişeliydi. Ölmemi istemez, paraya ihtiyacı var. Belki de gerçekten acımıştı bana, bu olasılığı tamamen yok saymak istemiyorum.

Mayısta bir zamandı. Bazı günler haftalar gibi uzundu, bazı haftalar tek bir gün gibi. Avcının en iyi giysisini giyip köye gittiğini görürsem pazar günü olduğunu anlıyorum. Çoğu zaman bunu gözden kaçırıyor, hangi gün olduğunu bilemiyorum. Ara sıra bana gazete getiriyor. Okuyorum ama içindeki hiçbir şey beni ilgilendirmiyor. Isınmak için kullanıyorum onu.

Avcının beni bir kez daha beslemesini istemediğimden tekrar yaşamaya başlıyorum. Yani, gün aydınlandığında kalkıyorum, işimi yapıyorum ve ormana gidiyorum. Sonra koltuğa oturup Roma İmparatorluğu'nun yükselişini ve çöküşünü okuyorum. Her gün pencerenin önündeki kuşları besliyorum ve bazen bir şeyler çiziyorum. Ama bütün bunların hepsini hastalanmamak ve avcıya bağımlı olmamak için yapıyorum. Bir daha asla gözlerindeki o tuhaf ifadeyi görmek istemiyorum, onun bile bana acıyacağı noktaya gelmemeli iş.

4 Temmuz

Günlerdir daha iyiyim. Ormana çok sık gidiyorum, bazen hâlâ genç ve canlı olduğumu hissediyorum. Saman kokuyor, bu koku bana her zaman iyi gelmiştir.

Hubert, hâlâ daireyi alma umudunun olduğunu yazıyor. Benden sabırlı olmamı rica ediyor. Sanki üzerinde anlaşmaya varılmış bir konuymuş gibi, bir gün beni alacağını ve sanki hiçbir şey olmamış gibi eski yaşantımızı sürdüreceğimizi yazıyor. O eve adımımı attığımda tekrar duymaya başlayacağımı mı sanıyor, aklından neler geçiyor? Neden böyle uyduruk bir fikre saplanıp kaldığını ve bunun kime yarar sağlayacağını bilmiyorum. Ben yanında yokken çok normalmişim ve sadece bir süre yolculuğa çıkmışım gibi düşünüyor olabilir. Hubert yaşlı, çirkin ve hasta insanlardan korkar. Gerçeği zihninde canlandırmaya cesaret edemez. Beni uzaklaştırarak ve bana ihanet ederek kendine sadık kaldı. İşte şimdi, yazmak şöyle dursun asla düşünmek istemediğim şeyi kâğıda döktüm. Uzaklaştırarak ve ihanet ederek. Avcı bile kendini sorumlu hissediyor ama asla bir köpeğe vurmayacak olan Hubert bana ihanet etti. Bu onun için korkunç bir şey olmalı. Daireyi gerçekten alırsa herhalde yıllarca döşemek zorunda kalacak. Seyrek de olsa şefkatli mektuplar yazdığı kadın artık sadece onun kafasında yaşıyor.

Kendini suçlu hissetmemesini istiyordum. İnsan hayatta kalmak istiyorsa bir kez de ihanet edebilmeli. Ve bunu çarpık bacaklıymış gibi kabullenmeli. Hubert bunu asla kabullenmeyecek.

Bugün çayıra uzanıp gözlerimi kapadım. Güneş yüzümde yanıyordu, uykum geldi. Birinin bana bakışıyla uyandım. Kedi üç adım ötemde duruyor ve sarı gözleriyle bana bakıyordu. Aklından bir şeyler geçtiğini görebiliyordum. Çok alçak sesle onunla konuştum, en azından alçak sesle olmasını umdum. Bunun üzerine korkarak geri çekildi. Konuşmak onlar için yalnızca saldırının başlangıcı anlamına geliyor. O yüzden sustum ve tekrar sakinleşti. Onu okşama dürtüsüyle, uzun zamandır hiçbir şey okşamamıştım, elimi uzattım. Uzun sıçrayışlarla bir çalının arkasına kaçtı. Böylesi daha iyi. Okşanmanın çok güzel bir şey olduğunu hiç öğrenmesin. Bu onun sağlıklı kedi zihnini yitirecek kadar kafasını karıştırabilir. Özgür ve cesur kalmalı, işkencecisine karşı nefretle dolmalı; onu sadece nefret ve dikkat hayatta tutabilir. Dedim ki: "Hiçbir insana güvenme kedi, onlar sana sadece eziyet etmek ister ve yavrularının hepsini

öldürür. Tek başına kal kedi. Bir gün seni yakalayacaklar ve kürkünü satacaklar ama düşman tarafından öldürülmek dost tarafından öldürülmek kadar kötü değil. Bunu o güzel kulaklarına küpe et!"

Çalıların arkasından boynunu uzatarak baktı, öğle güneşinde gözleri kırmızı görünüyordu. Yumuşacık tüylere dokunma arzusuyla ellerim titredi ama kımıldamadım ve tekrar gözlerimi kapadım.

6 Ağustos

Hubert, tatilinde küçük Ferdinand'la bana gelmemesinin daha iyi olacağını anlıyor. Burası çocuk için çok sevimsiz bir yer olur. Bu düşüncem Hubert'e oldukça mantıklı geldi. Vicdan azabını aptallık etmeyecek kadar denetleyebiliyor olmasından mutluyum. Beni görmek kesinlikle küçüğe zarar verir. Hubert'e ev hazır olmadan beni ziyarete gelmemesini rica ettim, böyle bir heyecanı kaldıramazdım. Bu mektuplaşma ikimiz için de üzücü, ama dışarıdan bakan biri belki de komik olduğunu düşünür. Bazen ben bile komik olduğunu düşünecek kadar dışarıdayım. Zaten insan burada zamanla oldukça dışarıda kalıyor. Hubert, Ferdinand'ın çok iyi olduğunu yazıyor. Buna inanırım işte, Ferdinand her zaman kayınvalidemin zayıf noktası olmuştur. Kadın onu benim şımartacağımdan çok daha fazla şımartacaktır.

Başka nedenler yüzünden de Hubert'in gelmesini istemiyorum. Bana dokunduğunda çığlık atarım belki. Bu son derece uygunsuz olur, özellikle de çığlığımın nasıl çıkacağını bilmediğimden, çok korkunç çıkacağını ve Hubert'i feci şekilde ürküteceğini hayal ediyorum.

Annemle babamı çoksık düşünüyorum şimdi. Ortalığı velveleye vermeden veremden ölmeyi başardılar. Mümkün oldukça beni evden uzaklaştırdılar, hiç öpmediler ve neredeyse hiç dokunmadılar bana. Belki de benim sadece büyükbabamdayken evde olduğumu görmek onlara acı verdi. Eskiden bu tür şeyleri hiç düşünmezdim. Şimdi de çok geç. Bana bilgi verebilecek herkes öldü. Çocukken sevgiye çok açtım, o zamanlar her köpeği, her kediyi okşardım, yakınlarda yoksalar ağaçları, taşları bile öperdim. Gerçekten çok aç bırakılmış olmalıyım. Ama öte yandan beni tutmalarına, öpüp okşamalarına katlanamıyordum. Büyükbabamın aklına bu tür şeyler hiç gelmediği için mutluydum. Bana baktığında beni sevdiğini bilirdim ve bazen el ele tarlalarda yürürdük, hepsi buydu.

Hubert evliliğimizin başında bana karşı çok sevgi doluydu. Bazen bundan biraz korkuyordum. Çocukken bir keresinde anjin olmuştum ve çok susuyordum ama bana su verdiklerinde yutkunamıyordum.

Umarım bunu hiç fark etmemiştir. Çok mutluydum, bir yetişkin ne kadar mutlu olabilirse o kadar mutluydum. Kediden uzak durmak da bana o yüzden zor geliyor ya. Artık Hubert'in yüzünü hayal edemiyorum ve bu o kadar acı veriyor ki artık denemek istemiyorum.

Dün gölde yüzdüm. Sanki ikiye bölünmüş gibiydim. Sonrasında titreyerek çimenlere uzandım. Su ölümcül derecede soğuk. Suya dalmanın huzurlu şapırtısını duyamadan yüzmek çok ürkütücü. Nasıl bir yer ki burası su ağustosta bile soğuktan yakıyor?

7 Eylül

Yazın sona erdiğine seviniyorum. Ölümcül sessizliğin yazı. Sadece görebildiğim şimşekler, sesi kulaklarıma nüfuz etmeyen şiddetli yağmurlar, sessizce saçlarımı çekiştiren rüzgâr, benim için şakınmayan kuş şarkıları, nefes nefese yanımdan koşup giden av köpekleri, her şey tümüyle sessiz. Eski bir tablodaki suskun dünya gibi. Kışın deri koltuğuma oturup kitap okumak ve desen çizmek benim için daha iyi olacak. Eminim o zaman bu kadar acı vermeyecek. Yavaş yavaş donacağım ve farkına bile varmayacağım.

Avcı kendine bir kadın buldu. Kadın onu neredeyse her akşam ziyaret ediyor, orta yaşlarda, zayıf ama iri ve dolgun memeli bir kadın. İki ön dişi eksik, gözleri avcınınki gibi renksiz. Alacakaranlık çökünce eve giriyor. Belki de avcı, köpeği gibi onu da dövüyor, odamın altında neler olup bittiğini duyamıyorum ki. Benimle karşılaşınca küstah ama bir yandan da itaatkâr bir ifadeyle göz ucuyla bakıyor. Sırrını açığa vuracak değilim, tabii bu bir sırsa.

Sürekli köye gitmeye niyetleniyorum. Hatta bir keresinde yola çıkmıştım. Ama uzaktan evleri görünce geri döndüm ve avcının kapı aralığına bir alışveriş listesi sıkıştırdım. Doğru zamanı kaçırdım. Hemen gitmeliydim, insanlar bana çoktan alıştı. Çok geç, her şey için çok geç.

Şimdi bir saksağan çiziyorum, güzel, pırıl pırıl parlayan bir yaratık. Önceki kuşlardan daha yalnız, üstelik biraz da kötü ve soğuk görünüyor. Bu saksağanı beğenmedim ama çok iyi bir iş çıkardım. Fakat onu odamda istemiyorum, ondan korkuyorum.

15 Ekim

Dün kimsenin ikamet etmediği bir yayladaydım. Avcı nereye gittiğimle ilgilenmiyor artık. Beni o "Ben sorumluyum" kâğıtlarıyla yıldıramayacağını kavramış görünüyor. Yukarısı çok ıssız ve ben oraya çok iyi uyuyorum. Aşağıya inerken kırmızı yabanmersinlerinin yetiştiği bir yer buldum. Tam kırmızı değillerdi çünkü henüz olgunlaşmamışlardı ve mercan kolyedeki boncuklar gibi görünüyorlardı. Bir avuç dolusu yedim onlardan. Anlatılmaz derecede kekreydiler ve tatları tanen gibiydi.

Göle indiğimde ahşap evlerden birinin önünde bir adam oturmuş suya bakıyordu. Öyle yaptığını varsaydım çünkü yalnızca sırtını ve bakır kırmızısı kıvırcık kısa saçlarla kaplı kafasının arkasını görebiliyordum. Bana dönüp bir şeyler söyledi. Anlaşılır bir şekilde telaffuz etmeye çalışarak dedim ki: "Ben sağırım; bir şey öğrenmek istiyorsanız bana yazmalısınız." Bir süre gözünü dikip bana baktı, sonra aklına bir şey gelmiş olmalı ki ceket cebinden tükenmezkalemle bir parça kâğıt çıkardı ve matbaa harfleriyle şunları yazdı: "Gerçekten hiçbir şey duyamıyor musunuz?" Başımı evet anlamında salladım. Bu onun hoşuna gitmiş gibiydi, ne olursa olsun benden kendisiyle bir bardak limonata içmemi rica etti, yazılı olarak tabii. Bunu acıma duygusuyla yapmadığını görebiliyordum, o yüzden davetini kabul ettim. Başka bir insanla bir bardak limonata içmek bana çok büyük bir macera gibi göründü. Adamın çok tuhaf bir yüzü var, bembeyaz ve geniş, gözleri de dikkat çekici derecede birbirinden ayrık ve su gibi açık renkli. Büyük ve solgun ağzındaki sağlıklı dişleri sigara içmekten sararmış. Ondaki en dikkat çekici şey şu birbirinden uzak duran gözler ve bakır kırmızısı saçlar. Genel izlenim güzelden çok çirkin ve biraz korkutucu. Ama benimle limonata içmek ve konuşmak, evet, hem de konuşmak isteyen insanı seçemem ki. Tek derdi benimle konuşmakmış gibi görünüyordu, anlaşılan duyamıyor olmam hoşuna gitmişti; tamamen yalnız olan ama yalnızlığa katlanamayan bir insan gibiydi. İlk başta beni büyük bir dikkatle izledi ama gerçekten hiçbir şey duyamadığımı ve dudaklarından da bir şey okuyamadığımı görünce kendini koyuverdi, bana dikkat etmez oldu. Hatta sanırım bağırdı, en azından öyle görünüyordu. Ona bakmak bana çok itici geldiğinden sonunda göle baktım. Bir süre sonra ona döndüm ve suratının çok kötü bir hale geldiğini gördüm. Tümüyle çözülmüş ve akmıştı, aslında bir surat

bile değildi artık. Saçları alnına yapışmıştı, teri küçük derecikler halinde yakasına akıyordu. Çok keskin ve kötü kokuyordu. Ayağa kalkıp dedim ki: "Limonata için teşekkür ederim, artık gitmeliyim." Bir an için beni kaba kuvvetle alıkoymak ister gibi göründü, sonra kendine gelip yine kâğıda bir şeyler yazdı. Eli o kadar titremişti ki matbaa harflerine rağmen az kalsın okuyamıyordum.

Çok tuhaf bir hikâye. Onu olabildiğince çok ziyaret etmemi ve konuşmasına izin vermemi istiyor. Çok çaresiz göründüğünden ve aklı başında olmadığından gülümsemeye çalışarak şöyle dedim: "Yarın." Sonra uzaklaştım ve bir daha arkama bakmadım. Sanırım orada durup beni gözden kaybedinceye kadar arkamdan baktı.

O arada bu konu üzerine enine boyuna düşündüm. O gözler hiç normal olmasa da deli olduğuna inanmıyorum artık; sanırım söylememesi gereken bir şey var ve bu onun için dayanılmaz bir yük. Bir köpekle ya da bir ağaçla da konuşabilirdi ama belki de fazla hayal gücü yoktu ve bir insan maketine gereksinim duyuyordu. Avcı kesin şöyle yazardı: "O bir katil olabilir. Ben sorumluyum." Ama katil bile olsa beni öldürmez çünkü bana ihtiyacı var.

Onca zaman sonra tekrar ihtiyaç duyulmak garip bir duygu. Oraya tekrar gideceğim. Yüzüne ve kokusuna alışabilirim belki. Tuhaf, birinin bana gereksinimi var, ama kişisel olarak bana değil, fiziksel var oluşuma. Limonatanın tadı iğrenç ve yapış yapıştı. Kırmızı yabanmersinlerinin tadını hayal edemiyorum artık, bu beni üzüyor.

Okunanları bir tomar halinde buruşturup bodruma götürdüm. Sonra kâğıtların yavaşça için için yanışını seyrettim. Yazım o zamandan bu yana çok değişti, artık o kadar eğik değil ve baş harfler daha farklı görünüyor, okulda öğrendiğim yazıyı andırmıyor artık. Şu an bu konuda düşünebildiklerimin hepsi buydu.

Kafam şimdi yine omuzlarımın üstünde sabit duruyordu ama çok yorgundum, haftanın geçip gitmesini diledim. Yüzümü ellerime dayayıp bir kasanın üstüne oturdum ve her şey kül olana dek bekledim.

Hubert o sırada televizyonu açıyordu. Kanepeye, onun yanına oturdum, hemen uyumuş olmalıyım çünkü uyandığımda kafam omzundaydı ve tam bir saat uyuduğumu söyledi. Bana bir kadeh

konyak verdi, onun da içmiş olduğunu gördüm. Nadiren olur bu, Hubert anca neşelendiğinde içer, depresyonu defetmek için değil, bense yalnızca eşlik etmek için içerim.

Sonra, program bitmediği halde televizyonu kapadı ve benimle yatağa gitti. Alkol onu biraz gevşettiği zaman nasıl oluyorsa öyle oldu. Ardından hemen uyuyakaldı, ben bir süre daha uyanık yattım. Televizyonun karşında bir saat uyumuştum ya zaten.

PERŞEMBE

Hubert'in öğleyin mahkemede işleri olduğu için kuaföre gitmeye karar verdim. Temizlik gününden sonra bunu yapmayı seviyorum, saçım çok tozlu ve donuktu. Acele etmek zorunda olmamam iyiydi çünkü aceleye getirilmekten daha çok nefret ettiğim bir şey yok.

Gece fön rüzgârı çıktı ve ben sonradan bunu dün hissetmiş olduğum düşüncesine kapıldım. Gökyüzü maviydi ve hava doğal olamayacak kadar sıcaktı. Fön beni rahatsız etmez. Ben yalnızca kuzey rüzgârından rahatsızlık duyarım, o zaman kendimi hasta ve aşırı yorgun hissederim, benim yaşımdaki birinin nereleri ağrırsa benim de oralarım ağrır. Buna karşın fön rüzgârı estiğinde şen şakrak, canlı ve doğal olmayacak kadar uyanık olurum. Her zamankinden daha iyi görebilir, duyabilir ve koku alabilirim. Akşamında çoğu zaman oldukça yorgun ama hâlâ uyanık olurum ve ilaç almadan uyuyamam. Çift kişilik bir yatakta "uyuyamamak" işkencedir. Hubert'i uyandırmamak için kitap okumaya ya da sağa sola dönmeye cesaret edemem. Eğer hiçbir şekilde uyuyamazsam sessizce odadan çıkar, çatı katına giderim, eski resimlere bakarım ya da biraz okurum. Bu da beni daha çok uyandırır tabii. Sonunda divana uzanırım, biraz daha sağa sola döndükten sonra nihayet uyuyakalırım.

Aslında arada bir çatı katında uyumak güzel olurdu. Fakat Hubert bunu duymak bile istemiyor. Bu önerinin onu neden kırdığını bilmiyorum. Ama belli ki kırıyor, o yüzden ben de bu konuya hemen hemen hiç girmiyorum. Soğuk algınlığında durum çok kötü oluyor. Hubert'in neden illa da ikide bir sümküren bir kadının yanında uyumak istediğini bir türlü anlayamıyorum. Her sümkürme ve öksürükten sonra alçak sesle ve sadakatle iç geçiriyor. Oysa gizli gizli sümkürmek zorunda kalmaktan daha sinir bozucu bir şey yoktur, üstelik en ufak bir yararı bile olmaz. Hubert iç geçirdiğinde her defasında birkaç dakika ondan nefret ediyorum. Hey tanrım, neden özgürce çatı katında kalıp burnumla ne istersem onu yapamıyorum? En azından iç geçiremez. Bu iç geçirme mantıksız, üstelik de bir şantaj. Kendimi suçlu hissetmeme neden oluyor ki burada suç söz konusu bile olamaz.

Sonbaharla ilkbaharda düzenli olarak soğuk algınlığına yakalanırım ve acılı dönem başlar. Soğuk algınlıklarını alt tarafı bir hafta sürer ama inanılmaz şiddetli geçer. Ve bu durumda bir hafta çok uzun bir zaman olabiliyor. Tümüyle perişan oluyorum, kendi bedenim beni dehşete düşürüyor. Sonra da Hubert solgun ve uykusuz bir halde gösterişsiz kahvaltısının başına oturunca ekmeği kafasına fırlatasım geliyor. Böyle bir şey yapmıyorum tabii ama nasıl tepki vereceğini görmek isterdim.

İlk hapşırıkta diyorum ki: "Galiba bugün çatı katında yatacağım." Hubert'in yüzünde babacan bir ifade beliriyor ve diyor ki: "Güzel güzel kalacaksın burada. Çatı katı esiyor, üstelik divandaki yaylardan biri bozuk. Ben Mavi Sakal mıyım ki nezle olmuş karım soğuk çatı katında yatmak zorunda kalsın." Oysaki çatı katı evin geri kalanından daha fazla esmiyor ve divandaki bozuk yay da beni hiç rahatsız etmiyor. En ufak bir ayrılığa katlanamaması çok komik. Yalnız başıma seyahat etmek istesem bunu olağanüstü bir sevgisizlik olarak görür. İşte o durumda bazen, aslında kapılmamam gereken çatı katı düşüncelerine kapılıyorum. Gerçekten her şeyi unuttu mu, yoksa bir şeyleri düzeltmeye mi çalışıyor? Ömür boyu tövbe mi edecek yoksa beni o zamankinden daha mı çok seviyor? Asla anlayamayacağım, bir önemi de yok zaten çünkü yalnız başıma seyahat etmek gibi bir niyetim yok. Hubert susmayı iyi bilir. Belki de davranışları için sürekli gerekçeler buluyor ve hiçbir koşulda yıkılmaması gereken bir bina inşa ediyordur. Bu ona çok fazla çabaya mal oluyordur. İç geçirdiğinde bir dakika bile nefret etmemeliyim ondan ama yine de ediyorum.

Biraz oyalandım ve evden çıkmadan saat dokuz oldu. Zarf çoktan posta kutusuna konmuştur ama tekrar geri dönmeye üşendim. Fön rüzgârı zihnimi epeyce açtı ve bir sürü şey bildiğimi düşündüm. Oysa hiçbir şey bilmek istemiyordum. Çatı katı düşüncelerini bastırdım ve aslında kuaför ziyareti için uygun bir gün olmadığını fark ettim. Fön rüzgârı varken saçlarım zor şekil alıyor; kedi tüyleri gibi elektrikleniyor, her yöne dağılıp birbirinden ayrılıyor. Ama Lisa bir şekilde onları yola getirir.

Lisa benim kuaförüm ve ben ona biraz âşığım. Kendisi hayal edilebilecek en büyüleyici insan. Topuz yapılmış düz, koyu renk saçlar, açık sütlü kahve gibi bir ten, küçük, dolgun bir ağız, siyah badem gözler, yumuşacık gözler. Onu saatlerce seyredebilirim, o,

kadınlığın en yetkin hali. Ondaki her şey insana iyi geliyor: Sesi, hareketleri, çevreye yaydığı dinginlik ve zarafet. Şişmanca filan değil, asla, hafif dolgun ve narin. Elbette herkes gibi Lisa'nın da kemikleri vardır ama görünmüyor ve bu da çok hoş. Lisa'yı hiçbir zaman suratı asık görmedim. Gülümsemesi salonu kusursuz bir huzurla dolduruyor ve orayı, içerisinde gizemli ayinlerle çok eski bir tanrıçaya kurbanlar sunulan bir tapınağa çeviriyor.

Lisa gündüzleri salonda çalışır, akşamları kocasına ve küçük kızına bakar, ertesi günün yemeğini pişirir, çamaşırları yıkayıp ütüler ve asla on birden önce yatağa girmez. Bunları bana anlatmadı ama ben tahmin edebiliyorum. Pazartesi günleri temizlik yapar, pazar günleri yalnızca ailesi için var. Buna rağmen elleri pürüzsüz ve yumuşak ve hiçbir zaman tırnağı kırılmaz. Üç yıldır Lisa'ya hayret ediyorum. Bunu nasıl yapıyor, nasıl başarıyor, aklından neler geçiyor? Bazen aklından pek de bir şey geçmediğini düşünüyorum, o yüzden bu kadar kusursuz. Alnını çirkinleştiren tek bir kırışık yok. Oysa Lisa akıllı olmalı ama bu fark edilmiyor. Bu da çok hoş. Söylediği her şey yerinde ve uygun. Ama herhangi bir kadın dergisinde okuyabileceğim şeylerin dışında tek bir cümle çıkmıyor ağzından. Belki de aynı zamanda bir hafıza sanatçısıdır. Gerçekten tüm deterjanları denemiş tanıdığım tek kadındır, gereğince sofra kurmayı bilir, ki bu hâlâ benim kafa patlamama neden olur. Hangi şapkanın hangi elbiseye gideceğini, altına hangi ayakkabının giyileceğini ve çantanın nasıl olması gerektiğini de bilir. Bütün bunların hepsi, Lisa'nın o güzel ağzından çıkmasa beni korkunç derecede sıkardı. Böyle olunca en yüce bilgelikmiş gibi geliyor bana, kendimi aptal ve beceriksiz hissediyorum.

Bunun dışında Lisa pek konuşkan değildir, belli sohbetlerden kesinlikle uzak durur. Hastalıklar veya politika hakkında asla konuşmaz. Politikayla ilgili ondan duyduğum tek görüş, bütün aşırılıkları kınanmaya değer bulduğuydu. Yine çok uygun ve yerinde bir görüş. Genellikle işini çok sessiz yapar, bazen kaşlarından biri seğirir ya da bir gülümseme dudak kenarlarını derinleştirir. Kendine sakladığı sırları vardır kuşkusuz. O güzel elleriyle müşterilerinin sevimsiz saçlarını her zaman aynı iyi niyetle yapması bile bir lütuf. Asla iğneyi kafa derisine batırmaz, bigudiyi asla çok sert çekmez ve herkes ayaklı saç kurutma makinesinin başlığı altında otururken iyi bir tanrıça gibi gezinir, orada burada dereceyi ayarlar, dergileri

getirir ve herkese gülümsemesini dağıtır. Biri sigara içse küçük burnunu azıcık kırıştırır ve suçlu, sigarasını söndürür; bu kadar da iyi eğitti bizi Lisa. Parmaklarını ve topuklarını açıkta bırakan, aslında çirkin denilebilecek ama ona çok uyan anaç havayı veren yüksek topuklu, bağcıklı gri ayakkabılar giyer.

Lisa'nın kocası biraz odun kafalı gibi görünür ama çok kurnaz ve besilidir. Onun nesini beğeniyor anlamıyorum, belki de sırf kocası olduğu içindir. Ama bunlar yalnızca gereksiz varsayımlar, aslında bu konuda hiçbir şey bilmiyorum. Küçük kız babasına benziyor, ayrıca terbiyeli ve iyi eğitilmiş. Ne yazık ki Lisa'dan hiçbir şey almamış gibi görünüyor. Ancak Lisa'nın buna üzüldüğünü sanmıyorum. Adam radyo teknisyeni ve oldukça iyi kazanıyor, Lisa da iyi kazanıyor, küçük ailenin arabası ve sözüm ona bugünlerde sahip olunması gereken tüm teknolojik aletleri var, en azından benden daha fazlasına sahipler. Kışın kayak tatiline, yazın Adriyatik Denizi'ne gidiyorlar ve üçü de iyi giyiniyor. Lisa'nın dünyası bu işte, hiçbir şey anlamadığım ve Lisa orada yaşamıyor olsa bana katlanılmaz görünen dünya.

Bugün biraz beklemem gerekiyordu. Kendini aynada hayran hayran inceleyen yaşlı bir hanımın gök mavisine boyanmış saçlarıyla ilgileniyordu hâlâ. Böylece Lisa'nın yüzünü rahatça seyredebilirdim, önden, profilden, epeyce küçük burnu ve hafif öne çıkık alt dudağıyla neredeyse acıklı bir profilden. Bir keresinde Lisa'yı çizmeyi denedim, akıldan tabii, ama bir şey çıkmadı. Böcekler, kertenkeleler ve kuşlarla arasında dağlar kadar fark var. Bir tavşan bile çizemiyorum, kediden hiç söz etmiyorum zaten. Gerçi onları çizebiliyorum ama gerçek görünmüyorlar, çok önemli bir şey eksik kalıyor. Yeteneğimin bu kadar sınırlı oluşu çok ürkütücü. Lisa'nın yüzü, kalemimin ucunda düpedüz aptal bir maskeye dönüşüyor.

Yaşlı hanımla vedalaşıp beni almaya geldi. Saçlarımı her zaman kendisi yıkar, herkese yapılmayan bir ayrıcalıktır bu. Lisa'nın beni özellikle sevdiğini sanmıyorum, sadece daha az usandırıcıyım çünkü ne yaparsa yapsın hepsine razı oluyorum. Başımı geriye, lavaboya yaslayıp kendimi onun nazik ve güçlü parmaklarına bırakıyorum.

Önceleri hiç istemeyerek giderdim kuaföre. Yabancı ellerin bana dokunmasından hoşlanmıyorum, hele de saçlarımın çekilmesin-

den hiç hoşlanmıyorum. Lisa'yla her şey başka. Onun eli yabancı değil. Bazen bu ellerin çok uzun bir zaman önce beni tuttuğunu düşünüyorum, o denli yakınlar bana.

Saçlarımı şekillendirirken Lisa'nın öne eğilmiş dingin yüzünü sezdirmeden inceliyordum. Neden bu yüzü çizemiyorum? Bende dinlenebilir, neredeyse hep susarım. İçimi bir minnet duygusu kapladı. Lisa, oyununa dalmış bir çocuk, aynı zamanda çocuğunun üzerine eğilmiş bir anne gibi görünüyordu. Çocuk bendim. Onun hakkında çok az şey bilmem ve gerçek Lisa'yı asla tanımayacak olmam benim için güzeldi. Belki şimdi yirmi yedi yaşındadır. Değişmeye başlar başlamaz kendime yeni bir kuaför bulmalıyım. Umarım bu çok çabuk gerçekleşmez. Düşünmesi hoş değil ama Lisa'nın da bir gün tıpkı diğer insanlar gibi yüzünün kırışacağı ve gerdanının sarkacağı ortadaydı. O an kendimden hiç hoşlanmadım ama bunun bir önemi yok, çok sık oluyor. Ben çoktan alıştım. Pek de sevimli bir insan değilim. Belki de en iyi yanım sırnaşık olmamam, insanları rahat bırakmam, ve tam da bu özellik benim en derin yetersizliğimden kaynaklanıyor. Elbette çirkinlikten ve korkulandan kaçınmam bana bir yarar sağlamayacak. Büyük çirkinlik ve büyük dehşet bir gün hepimizi bulacak. İnsan artık ondan kaçamayacak ve duvara yapışacak. İşte o zaman kör, sağır ve duygusuz olmak iyi olurdu ama böyle bir beklentiye giremeyiz.

Lisa beni saç kurutucunun altına oturttu, birkaç dergi getirip önüme koydu. Okumak istemiyordum, gözlerimi kapadım. Son zamanlarda giderek daha az okuyorum. Bazen okumak bana, insanların dikkatini sırf gerçekten önemli şeylerden alıkoymak için icat edilmiş gibi geliyor. Sadece neyin gerçekten önemli olduğunu bilmiyorum ve bu kafayla da asla keşfedemeyeceğim. Düşünmek bile insanı bir yere götürmüyor ama işte alışkanlık olmuş. Bazen düşünmemeyi başarıyorum, o zaman imgeler görüyorum. Belki de benim için gerçekten önemli olan budur, imgeleri yorumlayamasam bile.

Sıcak hava kafama vururken, kapalı gözkapaklarımın ardında bir imge gördüm. Bir böceğin kozası gibi, gümüşsü bir ipten sarkan, gri kahverengi kâğıttan canavarımsı bir yaratık. Ölü görünüyordu ama yine de ölü gibi değildi çünkü buruşuk derinin altında zaman zaman küçük dalgalanmalar, acı verici ve itici bir vuruş,

zonklama oluyordu. Bir şey gün yüzüne çıkmak üzereydi. Sonra derinin bir yeri yarıldı ve metalik mavi bir ışıltı gözüme çarptı ve gözlerimi ardına dek açtım. Ne çıktığını görmek istemiyordum. Henüz çok erkendi, şimdilik kılıfında kalmalıydı. Gri kahverengi kozayı kabullenebilirdim ama yeni yaratık beni korkutabilirdi ve ben korkutulmak istemiyorum.

Çocukken, bunu çok net hatırlıyorum, birdenbire korkutulmaktan çok büyük bir kaygı duyuyordum, düşüp öleceğimi sanıyordum. Ölü olmanın ne demek olduğunu tam olarak bilemeyecek kadar küçüktüm, bu benim için sadece korktuktan sonra artık var olamamaktı. Bu kaygıyı hâlâ tam olarak atlatamadım. Yalnızca ona uyum sağlamayı öğrendim ve artık var olamamanın o kadar kötü olmadığını düşünüyorum.

Gözlerimi ardına dek açık tuttum. Lisa ortalıkta görünmüyordu. Yüzü bana iyi gelirdi şimdi. Dikkatimi dağıtmaya çalıştım ve en yakın zamanda pencereleri silmeye karar verdim. Güneşte çok donuk ve kirli görünüyorlar. Üstelik pencere silmek, sonrasında genellikle çok iyi uyuduğum bir uğraş. Bir zamanlar tutkulu bir uykucuydum gerçi ama ne yazık ki artık sadece alışkanlıktan uyuduğum yadsınamaz. Uyku artık tüm kötülüklerden kurtuluş değil, güdük bir kaçış.

Aynada, sıcaktan genç ve pembe görünen yüzüme baktım. Biraz sonra bu aldatıcı ışıltı solacak. Bigudiler cildi germez olduğunda yanaklar biraz çökecek ve cilt etin üzerine gevşekçe yayılacak. Ama o kadar da kötü değil bu. Genç olmanın en önemli yanı gergin cilt değil, umut. İnsan her gün yeni bir şey yaşama umuduyla uyanır, hayal edemediği ama gerçekleşmesi gereken o büyük olay her saat, her dakika gerçekleşebilir. Bende bu umudun öldüğü günü anımsayamıyorum artık, yoksa hâlâ tam olarak ölmedi mi? Hâlâ tutunduğum bir şey var ya işte: Yalnız olmayan bir kuş çizmeyi günün birinde başaracağım. Kafasının duruş biçiminden, minicik pençelerinin konumundan ya da sadece tüylerinin renginden açıkça görülecek. Ne olursa olsun bu kuş benim içimde uyuyor, sadece onu uyandırmam gerekiyor. Bu tek başıma gerçekleştirmem gereken bir ruh çağırma. Peki ya sonra ne olacak, bu zafer saatinden sonra? Belki de bu yüzden kuşun benden çıkmasını istemiyorum. Yeryüzündeki hiç kimse için önemli değil umutlarımın gerçekleşmesi, benim için bile. O, benden kopmuş

ve beni yalnızca amaca yönelik bir araç olarak kullanan bir umut. Ama hangi amaca?

Aynaya bir gölge düştü ve kayıp gitti. Peki ya Hubert ne durumda? O ne umut ediyor? Bir dönem ev yapmayı hayal etti. Sonra kendisine bir ev miras kaldı, ev onun değildi, hayalini öldürdü. Bazen Hubert'in artık hiçbir şey ummadığından korkuyorum. Ama bunu gerçekten bilemem. Bu tür konuları birbirimizle konuşmuyoruz.

Lisa geldi ve bir düğmeyi çevirdi, kurutucunun başlığının içinin rahatsız edici derecede ısındığını anca o zaman fark ettim. Neden Lisa benden önce biliyor bunu? Ne yapılacağını her zaman gayet iyi bilen muhteşem Lisa. Saç şekillendirirken ne hayal ediyor? Yatak odasına yeni perdeler almayı mı yoksa kendisine çok az benzeyen kızı için harika bir gelecek mi? Küçük kız kesin akşamları annesinin üstünü örtmesini ve onu okşamasını hayal ediyordur. Ayak parmaklarını ısıtmak için ara sıra Lisa'nın yatağına gidebiliyordur mutlaka. Böyle mutlu küçük kızların olduğunu bilmek çok rahatlatıcı. Benim annem iyi bir anne değildi. Ben tesadüfen doğmuşum, sadece babamın ateşini gösteren çizelgenin önemli olduğu bir eve karaçalı gibi girmişim. Kendim de iyi bir anne değilim, iyi bir eş bile değilim. Yapabileceğimin en iyisini yapıyorum o kadar ama bunun kime yararı var?

Başlığın içinde kafamı çeviremiyordum ve Lisa'nın gittiğini anca göz ucuyla gördüm: Uçuk leylak rengi bir pırıltı gördüm, sonra yok oldu. Bitkin bir halde gözlerimi kapadım.

Koza hâlâ oradaydı. Gümüş bir ipte asılı değildi artık, masanın üzerinde yatıyordu. Gri derinin altındaki seğirmeleri ve zonklamaları korkarak izliyordum. Doğmamış yaratık giderek daha şiddetli kıpırdıyordu. Birazdan çatlak koza yarılacaktı. Hemen açtım gözlerimi ama çok geçti. Morumsu kırmızı bir göz bana baktı. Çirkin bir gözdü, gözkapaklarımın ardında yuvalanan yaratığı hemen unutmaya çalıştım.

Sonra tık etti ve kafamdaki hafif uğultu sustu. Lisa gelip başlığı kafamdan kaldırdı, bir şekilde asi saçlarımı evcilleştirmeyi başardı. Fön rüzgârıyla ilgili bir şey söyledim, Lisa da annesinin fönü otuz altı saat öncesinden hissettiğini ileri sürdü. Lisa'nın bir annesi olması beni çok şaşırttı. Kafamın arkasına ayna tuttu ve artık gerçekten kalkıp gitmekten, bu güzel kokulu, gümüş ve leylak renkli

mekândan, Lisa'dan ve yüzünden uzaklaşmaktan başka yapacak bir şey kalmadı bana. Bahşişi usulca cebine koydum, teşekkür etti, itaatkâr ya da küstahça değil, çok doğal, bir insan diğerine küçük bir hediye için nasıl teşekkür ederse öyle. Siyah gözleri geniş kirpiklerinin altında sıcacık parladı. Az kalsın sütlü kahve yanağına dokunacaktım ama dokunmadım tabii ki. Tam tersine, etrafıma bakmadan kapıdan çıkıp gitmek için acele ettim. Lisa'yı da götürmek ve evde onu bir cam fanusa koymak ne hoş olurdu, ama hiç kuşkusuz bu onun hoşuna gitmezdi.

Dışarısı oldukça sıcaktı ve kulaklarımın, saç kurutma makinesine her girdiğimde olduğu gibi kıpkırmızı yandığını biliyordum. Kışın ve buz gibi soğukta bile hoş değildi, hele de fön rüzgârında hiç değildi. Kimsenin görmeyeceğini biliyordum. Kim ilgilenir ki benim kulaklarımla? Hem zaten herkesin acelesi varmış gibiydi, anlaşılan öğle tatili yeni başlamıştı. Sadece yakındaki liseden birkaç öğrencinin zamanı vardı, oralarda salına salına dolanan ve bana yabancı olan bir dilde, okul dilinde konuşan oğlanlar ve kızlar. Mutlaka Ilse de arkadaşlarıyla bu dilde konuşuyordur ama benimle asla. Bu konuda gençliğimden beri hiçbir şey değişmedi. Bütün gençler iki dünyada yaşıyor ve hâlâ o kadar esnekler ki birinden diğerine geçivermek onlara kolay geliyor. Bütün bu gençler bana yakın ve akraba görünüyor, sadece ben biraz uzaklaştım, daha sert, daha soğuk ve daha umutsuz bir dünyaya gittim. Çok yakında bu çocuklar da uzaklaşacaklar ve bir daha asla bu fön rüzgârlı şubat gününe dönmeyecekler. İnsan daireler çizerek hareket etmez, kor gibi yanan bir noktadan kızıl sıcaklığa, mavi serinliğe ve sonra, gecenin siyahında sönmeden önce, gri alacakaranlığa doğru hareket eder.

Bunları gerçekten düşünmedim, yalnızca belirgin bir şekilde, sıcak ana yıldızdan kopup uzayın soğuğunda giderek sönen bir kayan yıldız sürüsü gördüm. En ufak bir anlamı yoktu. Bütün bunlar durmaksızın oluyor, yalnızca tespit edebiliyoruz. Bilerek olmuyor, kimsenin iyiliği ya da kötülüğü için değil. Bunun nesini teselli edici bulduğumu bilmesem de sık sık hatırlamakta yarar var.

Ilık rüzgâr yüzümü okşadı, bunun anlamı şuydu: Sinirlenme, bu işler böyle. Kendimi çocuk olarak parkta koşarken gördüm. Ağlıyordum ve diğer çocuklar çirkin şeyler bağırarak arkamdan koşuyordu. Çok öfkelenmiş ve korkmuştum, gözyaşlarım ağzıma

akıyordu. Rüzgâr gözyaşlarımı kurutuyordu ve tenimde gergin bir his kalıyordu, belki de tuzdandı. Çocuklar bağırmayı kesti. Her defasında bir an geliyor, bağırmayı kesiyorlar, kötü ve acımasız olmayı bırakıyor, iyi arkadaşım oluyorlardı. Benimle el ele tutuştular ve ılık rüzgâra karşı koşmaya devam ettik. Bazen arkadaş bazen düşman oluyorlardı ve ben hiçbir zaman bunun nedenini bilmiyordum, onlar da bilmiyordu.

Şimdi de koşturdum ve neredeyse soluk soluğa yan sokaktaki küçük bir kafeye girdim. Ufak bir şeyler atıştırıp sonrasında hastanede Serafine'yi ziyaret etmek istiyordum. Aslında müşavir hanımın hiç yemek pişirmek istememesi, her şeyi aşçı, hizmetçi, çocuk bakıcısı ve sonunda hasta bakıcı da olan Serafine'ye bırakması çok garipti. Artık seksen yaşındaydı ve nihayet hastalanacak zamanı vardı. Hiçbir özelliği yoktu, insan ona karşı sempati bile duyamazdı, öylesine bir hiç kimseydi. Hubert hiç onun adını anmaz, halbuki Hubert'i besleyen, oradan oraya taşıyan, daha sonra ayakkabılarını temizleyen ve gömleklerini ütüleyen oydu. Ay sonunda bankadan otomatik ödemeyle hesabına bir miktar para gönderiliyor çünkü kendi emekli maaşıyla huzur evindeki tek kişilik odanın ücretini asla ödeyemezdi. Ondan söz ettiğimde Hubert sinirleniyor. Ziyaretine de hiç gitmiyor, benim de istemeye istemeye gittiğimi itiraf etmek zorunda olmam beni üzüyor.

Gittiğimde gözlerindeki hayal kırıklığını görüyorum. Serafine hiç ders almıyor, her defasında hayal kırıklığına uğruyor. Ferdinand'ın ziyaretinin onu daha mutlu etmesini umuyorum yalnızca. Getirdiğim küçük hediyeleri geri çevirmese de benim gelmeme içerliyor. Müşavir hanıma engel teşkil ettiğimi bildiği için aramızda hiçbir zaman yakınlık olmadı. Serafine'nin evde kalmasını bile önerdim ancak Hubert bunu reddetti. Elbette hep eskiyi hatırlatacaktı ve Hubert hatırlatılmasını istemiyordu. Bunu çok iyi anlıyorum. Ama ara sıra gün yüzüne çıkan katılığı beni ürkütüyor. Serafine'yi reddetti, evet, öyle. Böyle durumlarda her zaman çok mantıklıydı.

Huzurevinde kadının rahatı yerinde, Hubert onun için yeterince ödüyor, hatta yanına cep harçlığı bile kalıyor. Mantığı korkunç, bana annesini hatırlatan bir soğukluk ve katılık. Ama o kadar ender ortaya çıkıyor ki zaman zaman unutabiliyorum. Yaşlı Ferdinand Serafine'yi asla bir huzurevine tıkmazdı ve böylece başımıza çok büyük dertler açardı. O çok mantıklı değildi.

Küçük mermer bir masada oturuyorum ve düşüncelerim gittikçe karmaşıklaşan yeraltı labirentlerinde, bir termit yuvasında dolanıyor. Yeraltındaki koridorlar beni her zaman korkutmuştur. Bombalar düştüğünde bodrumdansa parkta saklanmayı yeğlerdim. Şimdi tamamen yolumu şaşırdım ve anca garsonun yardımıyla yüzeye çıkabildim. Masama eğilip ne istediğimi sordu. Bardakta iki yumurtayla bir fincan çay istedim.

Kafe soluk kırmızı pelüş kanepeleri ve bordürlü eski kadife perdeleriyle hoş, eski moda, gerçek bir müze. Masalar birbirinden uzak duruyor, kimse yan masada konuşulanları duyamaz ya da omzunun üstünden komşunun gazetesini okuyamaz. Yalnızca hafif kaşık şıkırtılarının ve sayfa hışırtılarının işitildiği bir adada oturuyorsunuz. Şehirde işim oldukça buraya geliyorum. Kafe daha çok yaşlılar tarafından tercih ediliyor, büroda çalışan birkaç kız da öğle tatillerinde geliyor ya da ara sıra, oralardan geçen birisinin yolunu şaşırıp buraya geldiği de oluyor. Bu kadarcık hareketle kafe sahibinin nasıl geçindiği benim için bir bilmece. Arkada gençlerin bilardo oynadığı bir oda var ama onlar neredeyse hiç duyulmuyor.

Yanımdaki nişte genç bir kadın ya da büyükçe bir kız oturmuş mektup yazıyordu. Ben yıllardır gerçek bir mektup yazmadım. Pek de şaşırtıcı değil, eski arkadaşlıklarımın hepsini kestim, zaten hiçbir zaman gerçek arkadaşlık değillerdi. Alışılmadık hastalığım yüzünden iki yıl boyunca bir kenara atılmadan önce ilgi alanlarımı paylaşır görünen pek çok tanıdığım vardı ama bu tür bağların kopması için iki yıl yetti. Bazen sokakta eskilerden bir tanıdıkla karşılaşıyorum, kibarca birbirimizi selamlıyoruz, hatta bazen iki çift laf ediyoruz, hepsi bu. Herhalde inzivaya çekilişimle bir şeyleri kaçırdım ama bu beni üzmüyor.

Garson yumurtalarla çayı getirip sessizce geri çekildi. Onu çoktandır tanıyorum ve giderek nasıl yaşlandığını, yavaşladığını görüyorum. Bir gün artık burada olmayacak ve onu kısa bir süre özleyeceğim. Yumurtaların tadı bayat gibiydi, hep böyle yapıyorlar, onların neşeyle eşelenen tavuklardan değil de şanssız, hapsedilmiş yaratıklardan çıktığını bildiğimden beri şaşırmıyorum. Bu yumurtalar onların öcü. Elbette o zavallı robotların tarafındayım. Yaptığımız alçaklığı cezalandırmak için yumurtaların tadı çok daha kötü olmalıydı. Tadı çaya benzemeyen ama en azından yumurtaların tadını unutturan çayla mideme yuvarladım onları. Sonra

ağzımı silip çantamdaki aynaya baktım. Her şey yolunda, kulaklar da tekrar solmuş, bu beni biraz rahatlattı.

Bu kafede yenebilecek her şeyi denedim, yalnızca kahvesi içilebilir, hatta enfes. Jambonun tadı tuzlanmış kâğıt gibi, kızarmış domuz pastırması kokmuş, sosis söz konusu bile olamaz. Rus yumurtası sipariş edilebilir ama onu da kimse ikinci bir kez istemez, ondaki yenilebilir tek şey tadı ot gibi olan marul. Diğer kafeler de bundan daha iyi değil, sadece daha pahalı, burada en azından rahatsız edilmeden keyifle oturabiliyorsunuz. Hubert her zaman, çok seçici olduğumu iddia eder ama bu doğru değil, ne yazık ki yiyeceklerin tadının aslında nasıl olması gerektiğini hatırlıyorum o kadar.

Birkaç yaşlı hanım pastaları hırsla mideye indiriyordu, onlara bakmaktan kaçındım. Birkaç gazete alıp okumaya başladım. Aynı olayın, bir silahlı soygunun tamamen farklı üç versiyonunu okuduktan sonra, hatta soyguncunun adı bile üç farklı şekilde yazılmıştı, pes ettim. Sonuçta gazeteyi bulmaca çözmek için okumuyorum.

Bu arada salonun ortasına, karşıma bir bey oturdu. Hemen anladım: Kafeye oradan geçerken tesadüf eseri gelmiş birisiydi. Ayrıca kendinden emin biri çünkü ortadaki masaya oturdu, bu benim asla yapamayacağım bir şey.

Kahve ısmarlarken sesi bana bir şeyler hatırlatır gibi oldu. Ama ne olduğunu çıkaramadım. Elli yaşlarında olmalıydı, gür, kırçıllı saçlar çok kısa kesilmiş, iri yapılı, yanaklar hafif sarkmıştı ve ceket yakasının üzerinde inatçı bir yağ kıvrımı vardı. Gerçekten acı vericiydi. Nihayet bana yan döndüğünde tanıdım onu. Çocukken beni tedavi eden Rautersdorf'taki yaşlı Dr. Hofstätter'di. Ona baktım, tam yanına gidiyordum ki doktorun artık seksen yaşlarında olması gerektiği aklıma geldi. Kafam çok karıştı. Ama eğer doktor değilse o zaman oğlu, kirpi yakalamaya çıktığım genç adam olmalıydı. Fakat o zamanlar iri kemikli ve atletik, çok hoş bir delikanlıydı. Bu et yığınları da nereden çıkmış? Kesin babasının muayenehanesini devralmıştır ve şimdi çok meşgul bir köy doktorudur. Kırsal bölgede yaşadığı belli oluyordu. Savaş olmasa ve büyükbabam ölmeseydi belki de bu adamla evli ve hâlâ Rautersdorf'ta oturuyor olabilirdim.

Hayal bile edemiyordum. Birdenbire, bu adamla ve çocuklarıyla, –kesin dört beş tane olurdu– Rautersdorf'ta yaşamadığıma sevindim. Hiç hastalanmazdım, hastalansam da o kadar kötü bir şey olmazdı. Bu adam beni göndermezdi, sağır bir kadınla bile yaşayabilecek ka-

dar sağlamdı. Bana iyi bakar, böyle durumlarda normal bir erkeğin yapacağı gibi büyük bir gayretle aldatırdı beni.

Biraz olsun duygusal bir hareketlenme bekledim ama hiçbir şey hissetmedim ve bir yanım diğerinin çabalarıyla dalga geçti. O yaz gecelerindeki saman kokusunu ve kirpi tıpırtılarını çok net hatırlıyordum ancak o anıların orta masada oturan bu yabancı adamla hiçbir ilgisi yoktu. Üstelik adını bile unutmuştum. Tonton bir doktor amca gibi görünüyordu, aynı zamanda amacına ulaşmak için hiçbir şeyden kaçınmayan bir adam gibiydi, ama zaten bu çok yaygın bir karışımdır.

Garsona el salladım, hesabı ödedim, mantomu giyip dışarı çıktım. Kafenin vitrini boyunca ilerlerken adam kafasını kaldırıp gözlerimin içine baktı. Zorlanarak kaşlarını çatıp düşündü. O zamanlar kirpi yakalarken bile benden daha yavaştı. Yandaki binanın kapısından içeri girip bekledim. Aşağı yukarı üç dakika sonra kapıda göründü ve sokağın aşağısına doğru baktı. Sonra kafasını sallayıp tekrar kafeye girdi. Demek ki beni tanımıştı, ama bu pek de zor olmasa gerek çünkü ben onun kadar çok değişmedim. Yani, dış görünüş olarak. Kapıdan çıktım ve sanki az önce bir tehlike atlatmış gibi epeyce rahatlayarak yoluma devam ettim. Rautersdorf ölmüştü ve yeniden canlanmamalıydı. Kafamdaki Rautersdorf benim kendi eserimdi, benim yaptığım ve hiçbir düzeltmeyi kaldıramayacak kocaman bir resim. Bu resimde büyükbabam odun depolarından geçiyor, sisli akşamlarda avcılar avdan evlerine dönüyor. Bir inek boğaya götürülüyor, çocuklar su birikintilerinin içinde oynuyor, ağaçta yeşil cevizler var ve büyükbabam ceviz yapraklarını ferahlatıcı olduğu için ayak banyosuna koyuyor. Tuna'nın taşkın ovaları kardelenlerle bembeyaz, güneş sarı tarlaları yakıyor, yeşil peteklerden bal damlıyor ve masanın üzerinde bir somun ekmek duruyor. Yaz akşamlarında cırcırböcekleri ötüyor, kurbağalar vıraklıyor ve ara sıra ıslak çimenlerin üstüne bir elma düşüyor.

Benim resmimde hep böyle kalacaktı. Kontrolümden çıkmıştı ve hiçbir şey değiştirilemezdi. Elbette işin içinde biraz büyü de var. Ama o zamanlar büyü yapmayı severdim. Bugün artık çok sınırlı ölçülerde büyü yapıyorum; kimi zaman unuttuğumu sanıyorum ama büyü yapmak yüzmek, bisiklete binmek gibidir, insan asla tümüyle unutmaz. Her zaman Hubert için de azıcık büyü yapıyorum. Umarım benden önce ölür çünkü benim alçakgönüllü sanatım ol-

madan ne yapar bilmiyorum. Ferdinand bu yeteneği aldı. Hünerini hatırı sayılır biçimde sergilediğinden emin değilim, bazen gerçek bir cadı ustasının belirtilerini gösteriyor. Ferdinand'ı düşününce gülümsedim, her nerede olursa olsun onu kendime çektim ve hemen bıraktım yine. Başka bir yöne gittiğini hissettim. Bu iyi işte, büyücüler yollarında yalnız yürümeli.

Görünüşe bakılırsa oldukça deliyim, bunu fark ettim, rüzgâr saçlarımın arasına girerek Lisa'nın inşa ettiği sanatsal yapıyı havalandırdı. "Seni seviyorum" dedim rüzgâra ve bir hanım bana sertçe baktı. Yüzüne gülüp onu derin bir şaşkınlık içinde bıraktım.

Şehirde yürümeyi seviyorum, uzun mesafeleri yürüyerek katetmek çok hoş. Sonra aklıma Serafine geldi ve bütün büyü dağılıp gitti. Gün, şu ana kadar güzeldi, kendimi hafif ve kıpır kıpır hissetmiştim ve çok genç. Ama artık öyle değildi. Yürüyüşüm hemen yavaşladı ve kendimi çok yaşlı hissettim. Bu çok tuhaf, kendimi ya genç ya da yaşlı hissediyorum ama asla gerçek yaşımda hissetmiyorum. Omuzlarım çöktü, ayaklarımı çok yorgun yaşlı bir kadın gibi sürüdüm.

Serafine sekiz yataklı üçüncü sınıf bir odada yatıyor. Anlaşılan çok yaşlı ya da ölmek üzere olan kadınları, diğer hastaları rahatsız etmesinler diye buraya toplamışlar. Birbirlerini rahatsız edebilecek olmalarının bir önemi yok artık. Yataklarda buruşmuş küçük yaşlı kadınlar ve dev gibi şişmiş kadınlar yatıyor, hepsi ölümcül hasta. Yaşlı insanlara belli bir düşkünlüğüm var, onlara biraz sabır gösterebiliyorum, özellikle de ortalıkta dolanmayıp uslu uslu yataklarında yattıklarında. Ama buraya hiç istemeyerek geliyorum. Bu yaşlı kadınlardan bazıları burada ölecek, diğerleri biraz canlandırılıp tekrar evlerine gönderilecek, belki de daha şimdiden bu dönüşlerin kaygıyla beklenildiği evlerine.

Oda kötü kokuyor ama bu beni, yaşama isteğinin içime işleyen yoğun bulutundan daha az ürkütüyor. Bu zavallı insanlar yalnızca hasta bedenlerinin kokusunu yaymakla kalmıyor, yaşama sıkı sıkıya sarıldıkları vahşi inatlarını da yayıyorlar. Belki de içlerinden bazıları ölüm döşeğinde oldukları için pes etti ama çoğu kendini birtakım boş umutlara bırakıyor.

Aşağı yukarı on günde bir Serafine'yi ziyaret ediyorum. Yedi haftadır yatıyor burada ve bu benim beşinci ziyaretim. Yatağı pencerenin yanında, ona doğru giderken her tarafa selam veriyorum.

Birkaç yaşlı kadın beni tanıyor artık ama hangileri hiç bilmiyorum. Serafine on gün önce daha iyiydi ve bir kez daha toparlanacak gibi görünüyordu. Aslında müşavir hanım öldüğünde yaşamayı bırakmıştı. Hiçbir yerden emir almamak onu ne yapacağını bilemez hale getirdi. Köyde bir yerlerdeki akrabaları çoktan ölmüştü. Müşavir hanım onun her şeyi, annesi, efendisi, kız kardeşi ve son olarak çocuğu olmuştu.

Yatak komşusu, şişmiş devlerden biri bana fısıldadı: "Yokuş aşağı gidiyor hanfendi, fazla uzun sürmez." Serafine bugün yüzünü pencereye dönerek yatmamıştı, tavana bakıyordu. Bu kötüye işaretti çünkü avluda bir aşağı bir yukarı yürüyen bakıcıları izlerdi hep. "Yine geldim işte Fini" dedim. "Size güzel bir şey de getirdim." Bana baktı ama aslında görmüyormuş gibiydi. Elimi lekeli cılız kolunun üzerine koydum, hâlâ kımıldamıyordu. "Fini," dedim, "ben müşavir hanımın geliniyim. Beni tanımadınız mı?" "Müşavir hanım" diye yineledi kayıtsızca ve mırıldanmaya başladı. Çok hızlı mırıldanıyordu, anlayamıyordum. Bugün dişleri de ağzında değildi. "Sen misin, Anna?" dedi birdenbire açık seçik ve küçük, yürek biçimli yüzü sağlıksız bir kızıllıkla kaplandı. "Neredeyim ben, ineği kim sağacak şimdi?" Onunla çok yavaş ve çok anlaşılır bir biçimde konuşarak neler olup bittiğini ve şimdi daha iyi olduğunu anlattım. Yalandı ama insan böyle bir durumda ne diyebilirdi ki? Her zaman sadece yalan. Bütün bunların hepsi onu ilgilendirmiyor gibiydi, yalnızca tekrar tekrar annesini sordu, hâlâ hasta olup olmadığını ve şimdi ineğe kimin baktığını, bana, her şeyi mahveden ve inek emanet edilemeyecek pasaklı karının teki dedi. Sanırım, ölen kız kardeşlerinden birine benzetti beni. Üstüme bir yılgınlık çöktü. Serafine'ye çok kötü bir şey olmuştu. Yandaki kadın güçlükle doğruldu, doğrulurken morarmış bacağı yataktan dışarı fırladı, şöyle dedi: "Beş gündür böyle, kimseyi tanımıyor artık, gece de hiç huzur vermiyor."

Sonra Serafine'ye, ineğe çok iyi bakacağımı, annesinin çok daha iyi olduğunu ve hiç endişelenmemesini söyledim. "Kafana bir kütük düştü" dedim "ama iyileşeceksin, ineğin keyfi yerinde." Ona uzun uzadıya ve detaylı bir biçimde, neredeyse kendim bile inanıncaya dek, şu pasaklı Anna olduğumu, evde de hasta bir anneyle ineğim olduğunu anlattım. Sonra yavaş yavaş sakinleşen Serafine'ye bir portakal soydum. Elimden kapıp hırsla yalayıp

yuttu. Öksürük nöbetine tutuldu, portakalın suyu çenesinden ve boynundan aktı. Onları bir mendille kuruladım. Tam toparlanmıştı ki komodinin üstüne koyduğum öteki dilimleri de ağzına tıktı. İnsan onun açlıktan ölmek üzere olduğunu düşünebilirdi. Ardından yine kayıtsızca sırtüstü yattı ve parmaklarıyla örtüyü çekiştirdi. Beni tamamen unutmuş gibiydi. Komşusu, bu çekiştirmenin sonun başlangıcı olduğunu ve buna pek çok kez tanıklık ettiğini açıkladı bana. O kadar yüksek sesle konuştu ki sanki Serafine bizi duyamazmış ya da zaten ölüden farkı yokmuş gibi. Sinirlendim, karşılık vermedim.

Serafine aniden bana bakıp şöyle dedi: "İyisiniz birlikte, yine de evlendi seninle şu serseri." "Evet," dedim, "ne de olsa başka çaresi kalmadı." Kendi kendine kıkırdadı. Kendini müşavir hanımın asla izin vermeyeceği bir biçimde ifade etmesi dikkatimi çekti. Ama zaten onun için müşavir hanım yoktu artık, neden hâlâ kibar ve ahlaklı olsun ki? Hemen ardından yine örtüye bakmaya ve çekiştirmeye başladı. Komşu kuşku götürmez işaretlere ilişkin fikrini bir kez daha açıkladı, sesinde belli bir hoşnutluk vardı. Serafine'nin yatağında bir çeyrek saat daha oturdum ama zaman geçmek bilmedi. Bugün oldukça genç görünüyordu. Bir zamanlar hoş, narin bir kız olmalıydı ancak ben onu tanıdığım sürece bu küçük yürek biçimli yüz zayıflık ve aptallıkla çizilmişti. Söz dinleyen, aptal, çalışkan bir "hiç", adı Serafine, hep ikinci el bir yaşam sürmüş bir insan. Ama ben onun yaşamına ilişkin, kayınvalidemin kölesi olduğu dışında ne biliyorum ki, hiçbir şey.

Ayağa kalktığımda yüzünü bana döndü ve sonunda beni tanıdığını gördüm. Bakışı çok net ve aklı başındaydı, aynı zamanda yine öncekinden çok daha yaşlı görünüyordu. Bana bakarak şöyle dedi: "Ben yitik bir insanım." Bu onun hoşuna gitmiş olacak ki iki kez daha tekrarladı: "... yitik bir insan, yitik bir insan." Sonra yine örtüye bakıp çekiştirmesine devam etti.

Yine her tarafa selam vererek salondan çıktım. Belki de bir doktor aramalıydım ama bu, Serafine'nin durumunda neyi değiştirecekti ki. Üstelik ziyaret saatinde ortalıkta hiç doktor görünmüyordu. Sanırım son hasta yakını da hastaneden ayrılana dek kendilerini odalarına kapatıyorlardı. Bunu çok iyi anlayabiliyorum, hasta yakınlarıyla konuşmak onlar için çok can sıkıcı oluyordur.

Sokakta, ayaklarımın acıdığını fark ettim. Şehirde yürümek doğru değil. Taksiye binip eve gittim. Hâlâ gergin ve tamamen uyanıktım ama öğle öncesinin büyüsü çok gerilerde kalmıştı. Serafine onu kullanamadı, kullandı mı yoksa? İnek hikâyesinde oldukça başarılıydım. Üzücü olan tek şey, bir saniye sonra unutacak birine hikâyeler uydurmaktı. Ne olursa olsun anlattıklarım Serafine'nin şimdiye dek ilgilendiği, ağzımdan çıkan tek şeydi. Önceden durumuyla ya da Hubert'in aşırı iş yüküyle ve içten selamlarını gönderdiğiyle ilgili hep yalan söylemek zorunda kalmıştım. Eminim yalanlarımdan hiçbirine inanmamıştı. Şimdi yitik bir insan olduğuna göre bu zahmete katlanmama gerek yoktu. Onu ölü bilmek ve o korkunç salona bir daha girmek zorunda kalmamak iyi olacaktı. Serafine orada hâlâ örtüsünü çekiştirirken şimdi yemek yapmak zorunda olmam bana gerçekdışı geldi. Benim zamanımla onun zamanının birbiriyle hiç ilgisi yoktu artık.

Hubert eve geldi, öğleden sonra ne yaptığımı sordu. Meraktan değil, sırf kibarlıktan soruyordu. Bir kez olsun şu kibarlıktan vazgeçse onun için daha iyi olurdu çünkü Serafine'nin ölmek üzere olduğunu elbette anlatmak zorundaydım. Bu haber onu pek etkilememiş gibiydi ama az yedi ve sonrasında hemen yazı masasına oturdu. Nasılsa ona hiçbir şekilde yardım edemeyeceğimden onu yalnız bırakıp çatı katına çıktım.

24 Ekim

Hava sakin, soğuk ve güzel. Sakinden anladığım rüzgârın esmemesi. Yabancı adamı küçük evinde iki kez ziyaret ettim. Odasında odun yaktığı bir demir sobası var, bu yüzden oda dönüşümlü olarak buz gibi soğuk ya da kor gibi sıcak oluyor.

Kolaylık olsun diye adama X diyeceğim. Bana kendini tanıtmadı, niye tanıtsın ki zaten? Kâğıtlara matbaa harfleriyle yazıyor. Tabii ki sonra da hemen alıyor kâğıtları; ama neredeyse hiç yazmıyor zaten. Onu bir saat boyunca dinleyeceğim ama limonata içmek zorunda olmadığım konusunda anlaştık. Hiçbir şey içmek istemiyordum ama kahvede ısrarcı oldu, ne olursa olsun limonatadan iyidir. Bu anlaşma ona tek taraflı göründü ve bana aşağı yukarı bir özel ders ücreti kadar saatlik ödeme yapmayı teklif etti. Reddettim, hiçbir şeye zorunlu olmak istemiyordum. Üstelik anlaşma tek taraflı değil. Bunu ona söylemedim tabii. İnsanın nazik davranmak

isteyeceği biri değil o. Hiç benim hakkımda konuşmuyoruz, halden anlar biri gibi görünmüyor ve ayrıca kendisinin konuşması için tam bir saate gereksinimi var. Sonra kahve içiyoruz, o bitkin halde, elleri titriyor ki bu beni şaşırtmıyor, sonra da gidiyorum. Kötü olan tek şey konuşurken ona bakmak zorunda olmam, benden istediği bu. Bana çok itici geliyor çünkü ben konuşurken onun gibi görünsem kendimi karanlık bir odaya kapatırdım. Gerçi konuşuyor mu, bağırıyor mu yoksa fısıldıyor mu hiçbir zaman tam olarak bilmiyorum ama sanıyorum bir saat boyunca bağırıyor. Dudaklarından tek bir sözcük okuyamıyorum ama anlattıkları korkunç şeyler olmalı. Birinin ona yaptığı ya da onun birine yaptığı şeyler, belki de ikisi birden.

Karşılıklı oturuyoruz. Masa bizi ayırıyor. Çenemi ellerime dayayıp dinlemeye hazır olduğumu gösteren bir ifadeye bürünüyorum. Her zaman yavaş ve ılımlı başlıyor ve son derece heyecanlı bitiriyor. Genellikle sağlıksız bir biçimde beyaz olan yüzü kıpkırmızı kesiliyor ve bakır kırmızısı saçlarının arasından çirkin bir biçimde öne çıkıyor. Gözbebekleri büyüyünce gözleri soğuk bir su mavisinden siyaha dönüşüyor. Bazen gümüş tozuyla kaplanmış gibi görünüyorlar, aydınlatmadan olmalı. Onu duyamadığım için doğal olarak ben de görüntüsüyle ilgileniyorum. Ondaki en tuhaf şey gözleri, birbirlerinden çok ayrık duruyorlar, insana özgü görünmüyor pek. Bazen, yüzü kıpkırmızı olduğunda hemen değişiyor ve yeşil bir tona bürünüyor. Bunların hepsini görüyorum, ağzını öyle ya da böyle nasıl kocaman açtığını, dişlerini görüyorum, oldukça düzgünler, dilini ve damağını görüyorum. O halde kesinlikle bağırıyor çünkü normal konuşmada damak görünmez. Konuşuyor, bağırıyor ya da fısıldıyorken elleri kendi hayatını yaşıyor. Kocaman kaba beyaz eller, tümüyle açık kırmızı kıllarla kaplanmış. Yüzünü incelemek bana çok itici geldiğinden ellerine yöneliyorum. Eller yumruk oluyor, masaya vuruyor. Titremeyi tüm bedenimde hissediyorum. Sonra yine düz, güçsüz ve bitkin bir halde masada uzanıyorlar. Bir süre sonra birbirlerine doğru sürünüyor, birbirlerinin üstüne çullanıyorlar. Bir el diğerini boğmaya ya da parmaklarını tek tek koparmaya çalışıyor. Kimi zaman birbirlerine o kadar öfkeleniyorlar ki beyaz tenin üzerinde kan damlaları oluyor. X bunların farkına varmıyor gibi. Tırnakları sivri, geniş ellerine hiç uymuyor, ve nikotinden sararmış. Konuşurken sigara içmeyi unutuyor ama oda soğuk si-

gara dumanı kokuyor. Ben orada hiç içmiyorum. Taşkınlıklarını kayıtsızca seyrediyorum ya, yeter, üstüne üstlük bir de sigara içersem kışkırtıcı olabilir. O iki hayvan, yani elleri, birbirlerini hırpalamaktansa benim boğazıma sarılmayı tercih edebilirler. Ama yapamazlar. Efendileri onlara bana dokunmamalarını emretti. Şu an ben onun ne pahasına olursa olsun kaybetmek istemediği en değerli hazinesiyim.

Yani oturuyorum, seyrediyorum, onun o sessiz haykırışları beni çok yoruyor. Haykırışları duymak eskiden beri benim için yeterince kötüydü, hele de seyretmek neredeyse dayanılmaz. Fakat şimdi ilk seferdeki gibi başka yöne bakmak istemiyorum artık. Her şeyden önce, beni yüzünden daha çok endişeye ve dehşete düşüren ellerinden gözlerimi ayırmamak çok önemli geliyor bana. Öylesine açık ve dürüst ve öylesine arsızlar ki.

Oraya neden gittiğimi tam olarak bilmiyorum. Belki de beni neredeyse çoktan unuttuğum bir dünyaya dahil ettiği içindir. Ya da belki hiç kimseyle olmamaktansa korkunç bir insanla birlikte olmayı yeğlediğimdendir ve odasındaki koku bana insanların nasıl koktuğunu, ter, korku, nefret ve soğuk sigara dumanı koktuğunu hatırlattığındandır. "Tamamen yalnız mısınız?" diye yazdı X not defterine, ben de "Evet, tamamen yalnızım" dedim. Bu onu hoşnut etmiş gibiydi. Gerçekten de tamamen yalnızım ve saksağanım gibi olmak üzereyim, gerçek bir saksağan gibi değil, kâğıt üzerindeki gibi: Soğuk, çirkin ve tüm dünyadan soyutlanmış. X bana kahve verirken hırpalanmış elleri titriyor, yüzü beyaz ve çökmüş. Sonra şaşırarak acıma gibi bir şey hissediyorum ve biliyorum ki onun bana gereksinimi olduğu kadar benim de ona gereksinimim var.

Belki de şimdi çok yakın bir zamanda köye gidebilir, kendim alışveriş ederim. Birkaç gündür de daha iyi uyuyorum. Sanki X, bana korkunç hikâyelerini anlattığında gizemli bir şekilde bütün gücümü çekip alıyor benden. Sonra, bütün gece boş ve huzurlu uyuyorum.

Saksağan kendi türünde mükemmel bir resim. Onu gördüğümde donuyorum. Yarın onu dolaba kilitleyeceğim ve ona bir daha hiç bakmayacağım, öbür gün de köye gideceğim, bu kez başarmalıyım.

26 Kasım

Yeni bir sipariş, bir çocuk kitabı için balıklar ve deniz hayvanları. Kitap çok aptal. Denizyıldızları, balıklar, yengeçler nezaketten ve asaletten kırılıyor. Benim illüstrasyonlarım kesinlikle buraya uymayacak ama kimse bunu fark etmez. Böyle bir kitabı resimlemek içimi sevinçli bir kötülükle dolduruyor.

Hubert, şimdi döşemesi gereken, üç odalı bir daire tutabildiğini yazıyor. Eski bir ev olduğu için tamiratı epeyce zaman alacak, ayrıca para da azalmış. Ama sonra, diye yazıyor, yine birlikte olacağız. Zavallı Hubert, ev döşendiğinde ne yapacak? Mektupları hep sessiz bir suçlama: Bak, ben yeni bir dünya yaratmak için her şeyi yapıyorum, senin de bir şeyler yapmanın ve şu can sıkıcı sağırlığına bir son vermenin zamanı geldi. Ona, bir süre bana para göndermesine gerek olmadığını yazdım.

Evden uzaklaştığımda, –kötü havaya rağmen her gün çıkıyorum– biri odama giriyor. Desenlerimden başka hiçbir şeye dokunmuyor, her defasında öncekinden farklı konumda olduklarından anlıyorum. Notlarım şiltenin içinde duruyor. Biri onları karıştırsa hemen görürdüm. Ama onu yalnızca resimlerimle masanın çekmecesindekiler ilgilendiriyor. Orada yalnızca yayınevlerimle olan yazışmalar var; Hubert'in mektuplarını hemen yakıyorum. Ziyaretçim pek akıllı değil. Avcı önceden benim eşyalarımla hiç ilgilenmediğinden ortalığı karıştıranın o kadın olduğunu sanıyorum. Çok da önemli değil benim için. Avcı bana kınayarak bakıyor, hep öyle bakıyordu gerçi ama son zamanlarda bakışında bir haberdar olma ve değer biçme var. Kesin beni takip etti, nereye gittiğimi biliyor. Herhalde X'in sevgilim olduğunu sanıyor çünkü bana bir erkeğin bir kadına baktığı gibi bakıyor.

Benim cinsiyetsiz bir varlık olmadığımı anca şimdi anlamış görünüyor. Bu pek de hoş değil. Belki de benden sorumlu olduğu için Hubert'e haber verip vermemesi gerektiğini düşünüyordur. Öte yandan Hubert beni hemen geri götürebilir, bu da onu kazancından eder. Onun yerine bana ufak bir şantaj yapmayı düşünüyor ve bunu nasıl kotaracağını bilmiyor olabilir. Ne olursa olsun X'e bu kadar çok bağırmamasını, ben duyamasam da gizlice pencereye yaklaşan başkalarının duyabileceğini söyledim. Korkudan bembeyaz kesildi. O zamandan beri daha sessiz olmaya çalışıyor, damağını ve dilini daha az görüyorum. Ama bu kendine hâkim olma ellerine

iyi gelmedi. Giderek daha fazla öldürme isteğiyle hareket ediyorlar ve şimdiden mor mor lekelerle dolular. Kimi zaman adamın boynuna sarılıp onu boğuyor ya da saçlarını çekiyorlar. Onunla birlikte ben de acı çekmeye başlıyorum; her ne yaptıysa bedelini çok ağır ödüyor.

Burada ne işi olduğunu kestiremiyorum, görünüşe göre taşralı değil, buralı da değil. Yazı masası, –sallanan eski bir mobilya–, gazetelerle dolu. Hiç kitap görmüyorum, yalnızca gazete var, hepsi de köyde bulabileceği gazeteler. Belki o da benim gibi ormanda koşuyordur, belki de burada sadece oturuyor, gazeteleri tekrar tekrar okuyor ve beni bekliyordur. Bazen son derece itaatkâr, adeta köle gibi davranıyor ama böyle davranmaya alışık olmadığını görebiliyorum. Onu buna iten tek şey korku, beni kaybetmemek için üzerimde iyi bir etki bırakmak istiyor.

Ben giderken efendisinin bir daha asla gelmeyeceğinden korkan kocaman çirkin bir köpek gibi aç gözlerle arkamdan bakıyor. Sonra da kendini yatağa atıp ölü gibi uyuyor sanırım. Belki de yalnızca ben ona gittiğim zamanlarda uyuyabiliyor. Pek iyi de görünmüyor, zayıflamış ve şimdi derisi çok fazlaymış gibi görünüyor. Anca kırk yaşında olduğunu tahmin ediyorum, daha yaşlı görünmüyor, çökmüş sadece. Konuşurken sandalyeden düşüp ölmemesine zaman zaman hayret ediyorum ve sesini nasıl zorla alçalttığını hayal ediyorum. Sonra yüzü morarıyor. Gözlerinde birdenbire nefret değil, çılgınca bir sevinç belirdiği de oluyor. Sonra kararıp buğulanıyorlar, korkuyorum. Böyle anlarda elleri, semiz bir öğünü hatırlayan karnı tok iki hayvan gibi sakin ve hoşnut.

Bunların hepsi olabilir, bir tek gülmemeli. Bir gün bunu yaparken boynunu kıracak. Kafasını iyice geriye atıyor, kalın boynu terden parlıyor ve açık kırmızı damağını görüyorum. Gülüyor da gülüyor, sandalyesi tehlikeli bir biçimde arkaya yatıyor. Orada sakince oturup tek kelime duyamadığımı söyleyen bakışla onu izliyorum. Bunun üzerine hemen masanın üzerinden bana doğru eğiliyor ve benimle çok samimi konuşuyor, bu arada göz ucuyla sağına soluna bakıyor telaşla ve o an en berbat şeyleri anlattığını biliyorum. Yüzü o kadar yakına geliyor ki nefesinin kokusunu duyuyorum. Deli gibi sigara içiyor olmalı. Eskiden içki içtiğini ve artık bu kötü alışkanlığına yeltenememenin acısıyla kıvrandığını da düşünüyordum. Sarhoşken sağır olmayan insanlarla da konu-

şabilirdi. Ben giderken gömleği terden bedenine yapışacak kadar ıslanmış oluyor.

Büsbütün sersemlemiş bir halde eve gidiyorum ve odam bana gökyüzü gibi görünüyor, hoş kokulu, kıpırtısız bir gökyüzü. Resimlerim bana bakıyor ve evimde olduğumu biliyorum. Bu bilgiyi X'e borçluyum. Deri koltuğa oturup büzülüyorum, oda alacakaranlık ve ben çok yorgunum. İçimde bir şeyler oluyor, yepyeni bir şeyler. Sonu nereye varacak bilmiyorum. Aslında her şey tamamen anlamsız ve ben boyun eğiyorum. Teslim olmak ve boyun eğmek güzel bir duygu.

1 Ocak

Hubert, ben öyle istediğim için Noel'de burada değildi. Bu ona benim Noel hediyemdi. Ferdinand'ın Noel ağacının altında çok sevimli olduğunu yazıyor. Ev henüz hazır değil, pencereler boyanıyor, o arada Hubert üşütmüş. Pencereleri baharda boyamak daha iyi olurdu ama kira ödemek zorunda ve olabildiğince çabuk taşınmak istiyor. Geleceğimiz için gayretle çalışıyor. Bunu kendime anca Hubert'in çok meşgul olması ve onun için zamanın uçup gitmesiyle açıklayabilirim. Benim zamanım başka türlü işliyor, ama o bunu bilemez, mektuplarımdan da öyle bir sonuç çıkmıyor. Çok seyrek ve her defasında uslu küçük kız mektupları yazıyorum: "Kesinlikle seninle aynı fikirdeyim" ve "Çok daha iyiyim."

X'i ne kadar çok görürsem Hubert bana o kadar yaklaşıyor. Ondan ne kadar uzaklaşmış olduğumu anca şimdi görüyorum. Geceleri insan sözlerini ve Hubert'in sevecenliğini düşünüyorum. Ve kimi zaman birlikte nasıl güldüğümüzü. Bütün bunlar için çürümüşüm artık ben. Tekrar duyabilsem bile hiçbir zaman eskisi gibi olmayacak. Aramızda, benim tek başıma yaşadığım ve onunla asla konuşamayacağım deneyimler var. Ona bir şans vermeliyim, o yüzden benden boşanmasını isteyeceğim. Şu an onun için yeterince erken olabilir. Yaşamında başka bir kadının olmadığını da düşünemiyorum. Ben neredeyse her gün X'in karşısına oturup onun kendini kurtardığı pislik ve nefretin içinde boğulmaya razı olurken Hubert'in düzenli dünyasında ne işim var? Ama Hubert'in dünyası hakkında ne biliyorum ki, yalnızca bir kısmını biliyorum, geri kalanı hakkında susuyor.

Kimi zaman X'le geçirdiğim saatlerin beni hayal edemediğim bir şeye dönüştürmesinden korkuyorum. Belki de X gerçekten bir

canavar, eskiden neydi acaba? İnsan hiç fark etmeden bir canavara dönüşebilir. İnsanın bir yanı çoktan dönüşmüştür, diğer yanı kara zindanında titreyerek çömelir ve korkudan yavaş yavaş delirir. Elleri çoktan delirmiş, kim bilir ne kötülük yapacaklar. X'in kendisi bile bilemez bunu. İçindeki o zavallı tutsak yaratık birkaç saatliğine özgür kaldığı ve talihsizliğini dünyaya haykırabildiği için hoşnut olmalıyım. Dünya benim, yüzünü ona dönen ve dikkatle dinliyormuş gibi görünen sağır bir kadın.

İki haftadır alışverişe gidiyorum, neye yararı olduğunu artık bilemediğim bir gelişme bu. Çok kolay, alışveriş listemi masanın üzerine koyup satıcıya doğru itiyorum ve satıcı torbamı dolduruyor. Zaten o kadar dalgınım ki acımayı da merakı da algılamıyorum bile.

Kendimle uğraşmayı bıraktım. Bir kuzgun merakla bana baksa daha fazla umurumda olurdu. Ama tabii kuzgunlar öyle bir şey yapmaz çünkü onlar kendi halinde, edepli kuşlardır. Kafalarını benden çevirip uzaklara bakarlar.

Bodrumdan yukarıya çıktığımda Hubert hâlâ masasında oturuyordu. Teselli aramıştı ve Ebelsberg Muharebesi'ni okuyordu. "Gerçekten çok ilginç, bugün televizyon seyretmeyeceğim ama sen bana bakma" dedi. Ben de "Senin için bir sakıncası yoksa tekrar yukarıya çıkıp biraz çizeceğim" dedim. "Nasıl istersen," dedi Hubert, "canın ne istiyorsa onu yap."

Aslında yukarı çıkmak istemiyordum ama başka nereye gidebilirdim ki? Orada eski notlarımı okumak zorunda kaldığımdan beri çatı katı da değişmişti. Ama artık çok uzun sürmeyebilir, gönderilerin sona ermesi gerekiyor. Çok net hatırlamıyorum ama artık daha fazla gelmeyebilir. Ondan sonra bir gün boyunca havalandıracağım ve bu haftayı unutmaya çalışacağım.

Masanın başına oturdum, gönülsüzce bir sıvacıkuşu, bayağı sıvacıkuşu çizmeye koyuldum. Her zaman on dakika çiziyor, sonra bir sağa bir sola yürüyor, ardından tekrar oturup çizmeye devam ediyordum. Ancak sağa sola yürürken sıvacıkuşunu doğru dürüst göremiyordum. Çok geçmeden kuşun sürüngenimsi bir biçim aldığını fark ettim ve bu hoşuma gitmedi. Sıvacıkuşlarının biraz basık bir figürü vardır gerçi ama bu sıvacıkuşu çizdikçe daha çok kertenkeleye benzedi. Sonuçta melez bir canlıya evrildi ve bütün bu süre içinde

sıvacıkuşu ya da kertenkele değil, tam olarak göremediğim bambaşka bir şey çizmek istediğim duygusuna kapıldım. İşkence gibiydi, yaklaşık iki saatin sonunda tuhaf yaratığı yırtıp çöp tenekesine attım. Bunu çok ender yaparım. Başarıya ulaşamamış desenler de önemlidir ama bu başarıya ulaşamamış bir desen değil, hiç çizmek istemediğim bir şeydi. Belki de artık hiç çizemezdim. Bu düşünce beni o kadar rahatsız etti ki bir uyku ilacına gereksinim duydum, üstelik ondan sonra bile uzun süre, sersemlemiş bir halde ama gerçekten uyumayıp bilinçsizce yattım. Hubert yanımda sakin ve düzenli nefes alıp veriyordu. Ebelsberg Muharebesi görevini yerine getirmişti.

CUMA

Hubert yirmi dakikalık öğle uykusunun ardından evden ayrıldıktan sonra oturma odasındaki kanepeye uzandım ve gazete okumaya çalıştım. Kanepede hâlâ Hubert'in bedeninin sıcaklığı vardı ve ben gece neredeyse hiç uyuyamadığımdan çok yorgundum. Gökyüzü çok bulutluydu, odaysa oldukça kasvetliydi. Sırtüstü yatıp gazete okumak gerçekleştirilmesi olanaksız bir fikir. Bir sürü hışırtıdan ve başarışız sayfa çevirme girişimlerinden sonra gazeteyi halıya bırakıp yüzümü duvara döndüm. Artık genç olmadığımı, en azından her gün kalın sarı bir zarf alacak kadar genç olmadığımı açık seçik hissettim.

Ama bunu düşünmek istemiyordum. Mektup çatı katında duruyordu ve ben onu hemen açıp okuyup yok etmeyecek kadar disiplinli olduğum için kendimle gurur duyuyordum. Bu mektupların benim ev kadını niteliğimle bir ilgisi yoktu ve günlük rutinimi bozamazdı. Gerçekten de saatlerce onları tamamen unutuyorum ama işte yalnızca saatlerce. Her şey yanıp kül olduktan sonra bütün bunlar üzerine düşünmek istiyorum. Beni bir yere götüreceğini umduğumdan değil elbet. Benim düşünmelerimden asla işe yarar bir şey çıkmaz. Çocukluk günlerimden kalma bir alışkanlık alt tarafı. Büyükbabam şiddetle tavsiye etmiştir mutlaka, yoksa bu kadar ciddiye almazdım. İyi niyetliydi, benim kafamın düşünmeye elverişli olmadığını bilemezdi tabii, zaten sonunda kendi ömür boyu düşünüp taşınmasının da ona hiçbir yarar sağlamadığını gördü. Kafasında büyük bir berraklık ve düzen hüküm sürüyordu. Yaşamını önceden düşünmüş ve planlamıştı, çocuklarının ve torunlarınınkini bile. Düşünmediği tek şey, başkalarının kafasında berraklığın hüküm sürmediğiydi, o yüzden planları boşa çıktı.

Buna rağmen tavsiyelerini hâlâ robot gibi uyguluyorum ve benim için düşünecek bir şey olmasa bile düşünüyorum.

Çok yorgun olduğum için soğuktan tir tir titredim. Ya gidip üstüme bir örtü almam ya da bu rahatsız edici duruma katlanmam gerekiyordu. Bir karara varamadan uyuyakaldım. Rüya gördüm. Alışılmadık bir arazinin üzerindeymişim, daha doğrusu ellerimi

yüzgeç gibi hareket ettirerek sakince süzülüyormuşum üzerinde. Uçabilen ilk insanmışım, bunu şu anda fark etmişim. Dünyanın en kolay şeyiydi. Tek yapmam gereken, bir yüzücünün kendini suya emanet ettiği gibi kendimi hava akımlarına bırakmaktı. Altımda küçük dalgalarla titreşen lacivert bir su yüzeyi ışıldıyordu. Onun arkasında uzaklarda açık yeşil bir dağ yamacı yükseliyordu. Bir an için korktum ama geçti; düşmeyeceğimi biliyordum. Elleri yelpaze gibi sallamak yetiyordu, bu beni suyun üstüne ve dağ yamacından yukarıya taşıyordu. Serindi burası, hoş bir serinlik vardı. Gökyüzü su gibi lacivert bir kubbeydi ve kubbenin altında tek bir bulut yoktu. Görünürde hiç ev yoktu, insan da hayvan da yoktu. Yavaşça havada takla attım, birkaç yüzgeç hareketi yaptım ve yüzüm önde, şakaklarımda hafif bir serinlikle süzülmeye devam ettim. Hemen ardından orman kayboldu ve çirkin, oldukça bakımsız, yıkıntıların da olduğu bir şehrin üzerine sürüklendim. Küçük bir meydanda insanlar duruyor, öfke ve kuşkuyla bana bakıyorlardı. Havada süzülmekten başka bir şey yapmasam da onlar için bir yabancıdan, bir düşmandan farksızdım. Uçmanın insanlara yasak olduğu aklıma geldi birden, onlar da o yüzden uçamıyorlardı. Ama yasağı unutmuştum ve artık hiç uymayacaktım o yasağa. Altımda her yerde teller, direkler vardı, yükselmeye çalıştım, bunun için çırpındım. Yanlıştı bu, çırpınamazdım. Bir şey beni aşağı çekti. Ona daha fazla direnemiyordum. Artık süzülmüyor, yarasa gibi beceriksizce kanat çırpıyordum ve birkaç kişi beni ayaklarımdan aşağı çekmeye, yakalamaya çalışıyordu. Beni öldüreceklerini biliyordum çünkü emre karşı gelmiştim, ama birdenbire bunun bir önemi kalmadı. Uçamayacak olduktan sonra beni diledikleri gibi öldürebilirlerdi. Ellerimi düz bir biçimde kalçama koyup çöküşümü bekledim. Ama altımdan bir hava akımı beni yine yukarı taşıdı. Beni yakalayamadılar. Çok kısa bir süre sonra şehir arkamda kalmıştı ve düz, çimenli bir arazinin üstünde süzülerek uçuyordum. Hava giderek serinledi ama üşümüyordum çünkü aynı zamanda benim bedenim de soğumuştu. Bozkır uçsuz bucaksızdı ve asla sona ermeyeceğini biliyordum. Üstüne konabileceğim tek bir ağaç yoktu ama belki havada uyuyabilirdim. Eminim yapabilirdim bunu. Şimdi ellerimi göğsümde kavuşturmuş, sırtüstü sürükleniyor ve gökyüzüne bakıyordum. Gece olmuştu, soğuktan donmaya başlamıştım. Çevremde yıldızlar ve kocaman beyaz bir ay vardı. Gözlerimi güvenle kapayıp uykuya daldım.

Evin önünde tekleyen bir motor beni uyandırdı. Son derece öfkelenmiş ve nefretle dolmuştum. Nasıl da büyük bir zevkle pencereden tüfekle ateş edeceğimi hayal ettim. Ne zaman gürültüyle uyansam kalbim tuhaf davranıyor, yeniden düzenli atmaya başlamadan önce hırlıyor ve kıkırdıyordu. Kalbim gürültüden nefret ediyordu ve hiç alışamayacaktı, bir gün ölesiye korkudan duruverecekti. Bir zamanlar içinde yaşadığım mutlak sessizliği hatırladım. Belki de o bir korunma önlemiydi ve ben bunu kavrayamamıştım. O döneme bir özlem duyar gibi oldum. Elbette bu akıl almaz bir şeydi ve buna inanmayı reddettim. Gazeteyi halıdan aldım, Hubert'i kızdırmamak için güzelce katlayıp yazı masasının üstüne koydum. Bu tür özensizlikler onu çok mutsuz edebilir ve ben onu mutsuz etmeyi aklımdan bile geçirmem.

Saat üçtü. Rüya hâlâ çok canlıydı. Neden uçamıyordum ki? Halının üstünde durdum, ellerimi yelpaze gibi salladım ama hiçbir şey olmadı. Buna gerçekten inanmazsam nasıl olabilirdi ki zaten? Bedenimin ağırlığını dayanılmaz bir yük gibi hissettim. Taş gibi ağırdım. Taş uçamaz. Birazdan ayaklarım zemini kıracak ve ağırlığım beni bodruma, oradan da giderek daha derine, dünyanın ağır çekirdeğine dek aşağı çekecekmiş gibi geliyordu. Bu bedenin ait olduğu yere. Güçlükle bir ayağımı kaldırdım ve bir dev gibi ayaklarımı kuvvetle yere basarak odada yürümeye başladım. Çok hüzünlü ama aynı zamanda o kadar komikti ki gülmeden edemedim. Benim yaşımda böyle davranmak ayıptı. Ve sonra birden bunun ayıp olmadığını ve yapabildiğim hiçbir şeyin ayıp olmayacağını anladım. Ayıp, benim için her türlü anlamını yitirmiş, üstü çizilmiş, yok olmuş bir sözcüktü alt tarafı. Artık insanlardan korkacak bir şeyimin olmadığını, hakkımda ne düşündüklerine aldırmadığımı bilmek büyük bir keyifti. En azından, gençliğimde bana eziyet eden bu kaygı yok olup gitmişti. Belki de çok daha önce gerçekleşmişti ama ben anca bugün fark etmiştim. Kendimde neler olup bittiğini fark etmem genellikle çok uzun zaman alıyor.

Sevgili Hanımefendi için masayı hazırlamaya başladığımda aslında hiçbir şey yapmama gerek olmadığını düşündüm. Sırf alışkanlıktan yapıyordum. Sevgili Hanımefendi'ye kapıyı açmak zorunda değildim ya da şöyle diyebilirdim: "Evinize dönün, bugün canım sizi görmek istemiyor" veya "Kahveyle kek yerine hıyar turşusu almaz mıydınız, o beni çok daha az yorardı." Yüzünü gözümün

önüne getirdim ve yine gülmeden edemedim. Ama sonra yapılacak her şeyi uslu uslu yaptım, masayı hazırladım, keki içeriye getirdim ve su ısıtıcısını ocağa koydum. Sevgili Hanımefendi her zaman çok dakikti, insan ona güvenebilirdi. Banyoda kendime biraz çekidüzen verdim ve yastığın köşesinin bana değdiği yerde, şakağımdan kulak mememe inen iki derin iz oluştuğunu gördüm. Buna karşı hiçbir şey yapamazdım, bu tür izler anca bir iki saat sonra geçerdi. Üzerini biraz pudraladım ama aslında bana göre hava hoştu. Neden uyku izli dolaşmayayım ki? Rüyanın zaferi henüz tümüyle silinmemişti. Kuşları şimdi daha iyi anlayabildiğimi düşündüm ve dün geceki başarısızlığımı o kadar da ciddiye almadım artık. Sonra kapı çaldı.

Sevgili Hanımefendi içeri girdi. Onu sevip sevmediğimi hâlâ bilmiyorum ama her defasında beni hayretlere düşürüyor, hem de tam on beş yıldır.

O da benim gibi bir insan, bir kadın ve aynı anda doğum yaptık ama ortak bir yanımız olduğunu hissetmiyorum. Ve sürekli kendime şunu soruyorum: Bana neden geliyor? Hoşsohbet biri değilim, en azından kendileri için büyü yapamadığım sevgili hanımefendilere göre değilim, çünkü beni anlayamazlar. Aslında yalnızca küçük çocukları ve yaşlıları eğlendirebilirim, yetişkinler gözümü korkutuyor, onlar benden çok farklı. Sevgili Hanımefendi de tam bir yetişkin. Bazen bende otururken şöyle düşünüyorum: Birazdan uyuyakalıp masanın altına düşecek. Ona gücenmem çünkü ağzımdan çıkan her söz beni bile sıkıyor. Ama tam tersine, masanın altına düşmüyor, her defasında sohbetimizden olağanüstü hoşnutmuş gibi görünüyor. Sevgili Hanımefendi ömrümün çözülememiş bilmecelerinden biri olarak kalacak. Benim için o, nesli tükenmiş bir türün ender örneklerinden biri, onu araştırmayı denedim ancak hiçbir zaman gizemini çözemedim.

Sevgili Hanımefendi sevimli, bu konuda hiç kuşku yok. Hoş da görünüyor, ince, uzun boylu ve çok kurnaz. Doğal sarı saçlarını zamansız bir saç modeliyle topluyor, yüzü uzunca, hoş ve dalgın. Gözleri mavi ama saydam değil ve birbirlerine biraz fazlaca yakın duruyorlar. Yüzün tamamı biraz dar, sanki yanlardan biraz basılmış gibi. Gözler çok küçük ve birbirlerine çok yakın oldukları için beni biraz rahatsız ediyorlar ama bunun nedeni tamamen estetik.

Sevgili Hanımefendi'nin çok çalışkan, yakışıklı ve erkek kardeşi olabilecek bir kocası var. Ve dört çocuk da tıpkı anne babaları gibi

görünüyor, derslerini iyi öğreniyorlar, terbiyeliler ama yapmacık bir terbiye değil bu. Bütün bunların hepsini sadece anlatılanlardan ve fotoğraflardan biliyorum, çünkü ben hiçbir zaman Sevgili Hanımefendi'yi ziyarete gitmiyorum. Ailenin televizyonu yok, onun yerine akşamları oyun oynayarak, okuyarak ya da müzik çalarak vakit geçiriyorlar. Adam bir bakanlıkta memur ve gerçekten ailesiyle yaşamaya zaman bulabiliyor. Yazın doğa yürüyüşlerini, kışın kayak gezilerini duyuyorum, her şey ölçülü ve çocukların da eşlik edebileceği gibi. Yurtdışı gezileri duymuyorum hiç, yaz tatillerini kırsal kesimde bir yerlerde, hep aynı yerde geçiriyorlar. Çocukların yaşları on beşle dokuz arasında ve hepsi de bir müzik aleti çalmayı öğreniyor. Sevgili Hanımefendi aşağı yukarı on yaş genç benden. Ama yaşını hiç göstermiyor, otuzla elli arasında bir yerlerde.

Konuşmalarımız teybe alınsa anlaşılmaz bir hatanın belgeleri olur.

Neyse işte kapıdan içeri girdi, güzel ama eski moda siyah astragan mantosunu çıkarıp oturma odasına geçti. Tayyörü gözleri gibi maviydi, zarif kesimli ve mükemmel bir kumaştandı. Buna ek olarak küçük bir inci kolyesi, topuksuz siyah ayakkabıları, siyah çantası vardı. O çantadan küçücük bir deri çanta aldı, onun içinden de bir mendil çıkarıp sümkürdü. Yüzünü dönerek eşi benzeri görülmemiş bir biçimde dikkat çekmeden sümkürdü. Orada öylece oturdum ve hayret ettim. Sonra mendili küçük çantacığın içine geri koydu, çantacığı çantanın içine bırakıp çantayı kapadı. Bana gülümsedi. "Ne yazık ki hava bugün dünkü kadar sevimli görünmüyor" dedi. "Evet," dedim, "oldukça kötü." Onun yanında daha güçlü bir ifade kullanmak bana olanaksız göründü. "Baharın gelişine şimdiden seviniyorum" diyerek içtenlikle gülümsedi. Kahve demleme bahanesiyle mutfağa kaçtım. Öncesinde, alelacele bulabildiğim dergilerden en düzgün iki tanesini onun için masanın üstüne koydum. Kafam çok karışmıştı, mutfakta kendimi toparlamaya çalıştım. Kendi kendime, Sevgili Hanımefendi'nin de bir insan olduğunu o yüzden heyecanlanmaya gerek olmadığını söyledim. Buna rağmen kendime hâkim olmaya, yakışıksız bir şey söylememeye ve hiçbir şekilde Sevgili Hanımefendi'ye kabalık etmemeye karar verdim. Yalnızca bir canavar yapabilirdi bunu ve ben canavar olmak istemiyordum. Kötü olan tek şey onun neyi yakışıksız bulduğunu bilmememdi. Bazı şeylerde aşırı hassas sanki – bilmiyorum, bugün artık kim ya

da ne bu kadar hassas; başka bir zamansa beni utandıracak şeyler söylüyor.

Nihayet kahveler konuldu, kek dilimlendi, asıl sohbet başlayabilirdi artık.

Sevgili Hanımefendi: "Bu kahve gerçekten mükemmel."

Ben: "En azından acı değil."

Sevgili Hanımefendi: "Hayır, acılıktan eser yok."
Sessizlik.

Sevgili Hanımefendi: "Dr. Jivago'yu izlediniz mi?"

Ben: "Hayır, sinemaya seyrek gideriz."

Sevgili Hanımefendi: "Gerçek bir başyapıt. Mutlaka görmelisiniz, kocam hayran kaldı."

Ben: "Çok uzun sürmüyor mu?"

Sevgili Hanımefendi: "Öyle ama kendinizi o kadar kaptırıyorsunuz ki zamanın nasıl geçtiğini anlamıyorsunuz. Hele o müzik!"

Ben: "Ama sinemadaki koltuklar çok sert."

Hafif sarsılmış bakışlarla Sevgili Hanımefendi:
"Aa lütfen ama!"

Ben, telaşla: "Elbette o kadar da kötü değil, ben sadece..."

Sevgili Hanımefendi utancımı nazikçe görmezden gelerek:
"Peki ya sevgili aileniz nasıl?"

İşte şimdi biraz kendime gelmeye başlıyorum. Hepimizin iyi olduğunu bildiriyorum ve onun ailesi hakkında bilgi alıyorum. Bu soru bana yarım saatlik bir rahatlama sağlıyor. Suratıma uygun bir gülümseme yerleştirmiş olduğumu umarak dinliyorum: Adam bakanlıkta olağanüstü yoğun çalışıyor, akşamları çocuklarla tren oyunları oynayarak dinleniyormuş, küçük Ewald kızamıkçık olmuş ama iyileşmiş, en büyük kız Hildegard Ilse gibi kayak tatilindeymiş, on üç yaşındaki Roswitha artık bademciksiz dolaşıyormuş, ameliyattan beri de iki kilo almış ve on bir yaşındaki Reinhold bazen birazcık edepsizlik ediyor, kendisine soru sorulmadan konuşuyormuş. O zaman tatlı olarak önüne komposto konmaz ve böylece arsızlığı yatışırmış. Bundan eminim. Bu ailede her zaman

her şey yatışmıştır. Sevgili Hanımefendi ailesini bana ayrıntılarıyla anlatabildiği için mutlu, ben de ona gerektiğince hayran kalıyorum.

Bu tür konuşmalar sırasında kendimi eğlendirmek için kimi zaman, bu ailede korkunç şeyler, akla hayale gelmeyecek gizli entrikalar, şerefsizlikler olduğuna ilişkin hayaller kuruyorum. Sonra o küçük, hoşgörülü mavi gözlere bakıyorum ve bunun söz konusu bile olamayacağını anlıyorum. Sevgili Hanımefendi yalan söylemez, ne kendisi ne kocası ne de çocukları yalan söyler, olur da çocuklardan biri şeytana uyarsa eğitilir, aydınlatılır, çocuk pişman olur ve yine her şey yoluna girer. Sevgili Hanımefendi çocukları her konuda aydınlatmaktan yana, gazetelerde ne kadar kötü şeyler okuyoruz ve bunların tek suçlusu çocuklarını zamanında aydınlatmayan anne babalar. Bu yüzden kendisi hamileliği sırasında daha büyük çocuklarının her şeye tanıklık etmesine izin vermiş. Hatta küçük kardeşlerinin hareketlerini hissetmeleri için kulaklarını karnına dayamalarına bile izin verilmiş. Bu, çocukların içini doğanın mucizevi yollarına karşı saygılı bir şaşkınlıkla doldurmuş.

Bu noktada her zaman kıpkırmızı kesiliyor, taze kahve getirmeye gidiyorum. Sevgili Hanımefendi'yi hiçbir zaman anlayamayacağım çok açık. Yeterince masum değilim. Sonra daha uzak aile üyelerinden, fiyat artışlarından, Hildegard'ın yazın çiçek kurutup sonra da kâğıda yapıştırarak ona yaşattığı sevinçten söz etti. Gerçekten dokunaklı bir Noel hediyesi, kocası da çok hoş bulmuş. Aslında hâlâ sıkılmamıştım. Orada öylece oturuyor, çok şaşkın görünmemeye çalışıyordum. Sevgili Hanımefendi dikkat çekmeden iki kere daha sümkürdü, çanta açıldı, çantacık açıldı, çantacık kapandı, çanta kapandı; ne yazık ki havanın pek de iç açıcı olmadığını, tam şubat havası olduğunu ama ne olursa olsun baharın geleceğini yineledi.

Orada oturuyordu, pastel renklerde bir resim gibiydi, yanakları pembemsi, tek bir saç teli bile havaya dikilmemiş; sandalyede asla arkasına yaslanmadı, bütün o süre boyunca sırtı dimdik oturdu. Hayranlıktan öldüm.

Kadın bana kuşlarımdan daha gizemli geliyor, hoş, onlarla bile başa çıkamıyorum ya. Herhalde en cahil yaratıklardan biriyim. Uzunca bir süre kocasının Sevgili Hanımefendi'yi gizlice aldattığını hayal etmekten kendimi alamadım. Sırf genel düzen yeniden sağlansın diye. Ama adamı gördükten sonra bu teselli edici fikirden vazgeçmem gerektiğini anladım. O adam karısını aldatmıyor, rüşvet

alan biri de değil ve büyük olasılıkla yalnız kaldığında burnunu bile karıştırmıyor. Yeryüzündeki cennet böyle görünüyor işte. Bu cennette yaşayamamamın tek suçlusu benim. Tamamen bozulmuş ve çökmüşüm. Bu halim, benim için hiçbir zaman Sevgili Hanımefendi'nin ziyaretinden sonraki kadar açıkça anlaşılır olmayacak, bu kadar bozulmuş ve çökmüş olmama da hiçbir zaman bu kadar çok sevinmeyeceğim. Tek soru, onu bana çeken neyim var? Bu benim çözemediğim bir bilmece, her zaman da öyle kalacak.

"Gerçekten çok güzel bir öğleden sonraydı" dedi Sevgili Hanımefendi, sonra ayağa kalktı. "Sevindim" dedim. "Umarım çok yakında yine görüşürüz." "Kesinlikle" dedi. "Bir kere de kadın kadına konuşabilmek ne güzel. İnsanın kocasıyla, çocuklarıyla konuşamayacağı şeyler var. Öyle değil mi?" "Evet," dedim "olmaz mı."

Uzunca burnunu girişte hafifçe pudraladı, kürk mantosunu giydi, şapkasını taktı ve soğuk, kuru elini bana uzattı. Bu eli çok sıkmamaya dikkat ettim ve Sevgili Hanımefendi'ye tramvaya kadar eşlik etmeyi teklif ettim. Acilen açık havaya çıkmalıydım. Biraz yağmur yağıyordu ama rüzgâr hâlâ ılık esiyordu ve havanın pek iç açıcı olmadığını son bir kez daha işittim. Sevgili Hanımefendi zarif bir menekşe parfümü kokuyordu, bugünlerde nadiren burnuma gelen ve içimi yersiz bir hüzünle dolduran bir koku, çünkü menekşeleri seviyorum. Onları tutkuyla seviyorum ve bugüne kadar hiç kimse bana menekşe hediye etmedi, çok mantıklı çünkü menekşe vazoda dayanmaz. Bu koku, tramvayda oturduğunda ona bir kez daha el sallamama neden oldu, o da el salladı ve ince dudakları, küçük gözleri ve bunlar için fazlasıyla dar yüzündeki esrarengiz gülüşüyle gülümsedi.

Rahatlamış ve aklım karışmış bir halde eve gittim. Nemli havayı derin bir nefesle içime çektim. Alacakaranlık, evlerle bahçeleri gizemli harabelerle el değmemiş vahşi doğaya dönüştürdü.

Bizim evimiz, yani Hubert'in evi de çok yabancı görünüyordu. Sanki kayınvalideme ziyarete gidiyormuşum gibiydi ve soğuk bana doğru esiyordu. Bu kadın, yaşamındaki neredeyse her şeyde başarıya ulaştı, ama beni yalnızca iki yıl, tam olarak söylemek gerekirse bir buçuk yıl uzaklaştırabildi. Bu süre için Hubert onu çok sert cezalandırdı, üstelik haksızca, çünkü beni bir kenara itmek her ne kadar kadının düşüncesi olsa da uygulayan kendisiydi, kadının iradesinin kolayca kandırılan aracı olmuştu. Ben onu çoktan affetmiştim, daha doğrusu affedecek bir şey yoktu, çünkü bana ne iyilik ne de

nezaket borçluydu; ama Hubert onu asla affetmedi çünkü kendini de affedemedi. Hubert için bir felaket bu, üstelik de hakkında konuşulmaması gereken bir felaket.

Bahçe kapısını açıp bahçeye, benim olmayan bahçeye ve bana ait olmayan eve girdim. Sadece çatı katı bana ait, herhangi bir tavan arası da pekâlâ yeterdi bana. Hiçbir yerde evinde olmamanın nasıl da hoş ve rahatlatıcı bir durum olduğuna hayret ettim.

Çay masasını topladım, bulaşıkları yıkadım, zarif menekşe kokusu odada hâlâ asılı duruyordu. Sevgili Hanımefendi buradaydı ve şimdi aylarca onu görmeyecek, düşünmeyecektim. Sonuçta gün geçmişti ve bana hâlâ çatı katına çıkacak zaman kalmıştı. Hiç beklenmedik biçimde küçük bir kertenkeleye dönüşen sıvacıkuşunu düşünmekle zaman kaybetmedim ve hemen bir şahin çizmeye başladım. Ondan sokulgan bir görünüş bekleyemezdim elbette; benim için önemli olan yalnızca hâlâ bir kuş çizebildiğimi kanıtlamaktı. Gitgide silinen rüyamı hatırladım ve bir şahinin ormanların üstünde özgürce daireler çizerken neler hissettiğini bildiğimi sandım. Onu olamayacağı bir şeye zorlamak istemedim, böylece en azından yalnızlığına sevinmeliydi.

On dakika çizdim, ayağa fırladım, ileri geri yürüdüm. Şahini göremiyordum. Bu bana öyle bir darbe indirdi ki derin bir umutsuzluğa kapıldım. Sadece umutsuz değil aynı zamanda bitkindim de. Çok korkunç bir şey olmuştu bana. Şahini göremiyordum, onu ve başka hiçbir şeyi. Divana oturdum, bana bunu yapana karşı nefret doluydum. Sonra masaya gittim, çekmeceden zarfı aldım ve okumaya başladım. Artık bana zarar veremezdi.

17 Şubat

Gözyaşlarının tadını yine biliyorum artık. X ağladı. Karnından vurulmuş bir köpek gibi görünüyordu. Biliyorum çünkü bir keresinde buna tanık olmak zorunda kalmıştım. Asla unutmayacağım. X'i ağlarken görmekten çok daha korkunçtu çünkü köpeğin yaşadığı talihsizlikte hiçbir suçu yoktu. X dün anlaşmamızı bozdu. Masadan fırlayıp yanıma geldi ve ağladı. Nasıl ağladığını görüyordum ve hareket edemiyordum. Üzerime eğildi, gözyaşları ağzıma geldi. Onu teselli etmek istedim ama nasıl yapacağımı bilemedim. Üstelik o teselli edilmemeli, bu ona hakaret olur. Hiçbir tesellinin ona ulaşamayacağı çok derinlerde yaşıyor. Duyamadığım sözcükler kimi

zaman derimden bir yol bulup giriyormuş gibi oluyor çünkü son zamanlarda kötü rüyalar görüyorum. Eskiden hiç böyle rüyalar görmezdim, bu kadar şiddet içeren ve acımasız. Cehennem masal değil. X cehennemde yaşıyor ve beni de aşağı çekmek istiyor. Cehennemde yalnız olmak istemiyor. Bu gece rüyamda siyah bir camın ardından birbirimize bağırdığımızı gördüm, yüzümüz cama yapışmış, ağızlarımız sonuna kadar açılmış. Sonra arkamda biri güldü, o kadar alaycıydı ki bu yüzden uyandım. Artık X'e gitmemeliydim. Bana dokunmamış olsa da anlaşmamızı bozdu. Gözyaşları ağzıma aktı. Korkunç bir sıcaklık yayılıyor bu adamdan. Daha fazla dayanamayacağım. Ona, artık gelemeyeceğimi söyleyeceğim.

1 Mart

Kar eriyor. Çatıdan sular akıyor. Kedinin sıska omurgasından çuval gibi sarkan çok şişkin bir karnı var. Acınası bir görüntü. Her zamankinden daha ürkek. Avcı, kedinin yavrularını öldürecek. Hep öyle yapıyor. Bunun mantıklı olduğunu anlıyorum ama böyle daha iyi olmayacak. Görünüşe göre avcı, kadınıyla kavga etmiş. Kadının yüzünde yeşil ve kahverengi lekeler var. Buna rağmen sürekli geliyor. Bana köpeği hatırlatıyor, ikisinin de gidecek başka yeri yok.

Dere beyaz köpüklerle kabarıp taşıyor. Çok yakında yine ciğerotu çiçekleri açacak, tıpkı geçen yılki gibi. Geçen yıl değildi ama, yüz yıl önceydi. Bu kadar sağlıklı oluşuma hayret ediyorum. Beş ay boyunca güneş görmedim ve vadi sırılsıklam. Az yiyor, kötü uyuyorum, yine de çok sağlıklıyım. Dişim bile ağrımıyor. Açık havada bolca vakit geçiriyorum, belki de bu yüzden. Severek gezmiyorum, huzursuzluğumdan kaçıyorum yalnızca. Gardiyanım olan dağlar, evin çevresinde karanlık ve kaskatı duruyor. Neredeyse kapkara bir lacivert, bu demektir ki fön rüzgârı hâkim. Tuzağa düştüğüm kuruntusuna kapılıyorum kimi zaman, dağlar giderek daha fazla birbirine yaklaşıyor. Bir gün beni ezecekler. Bunu bir tek dağlar yapmıyor, her yanımı tehditler sarıyor.

Hubert uzun süredir yazmadı. Sanırım ev döşendi ve şimdi bir mucize bekliyor. Mucizeyi benim yaratmam gerekiyordu ama mucize nasıl yaratılır bilmiyorum. Belki de beni unutmaya başlamıştır, bunu çoktan yapmalıydı. Yalnızca küçük Ferdinand beni ona hatırlatabilir. Ama o da uzun zamandır bana ait değil artık, onu benden aldılar, tıpkı kedinin yavrularını aldıkları gibi. Hayır, bu

doğru değil, onu kendimden koparan benim, onu yüzüstü bıraktım. Niye? Bir buçuk yıl düşünmenin bile beni bir yere götürmeyeceği önceden belliydi. Böyle şeylerden anlayan doktorlar olmalı; benim görüştüğüm doktorlar hiçbir şey anlamıyordu ve bana yardım edemediler. Hubert doktorlara hiç inanmaz ve bu onun görüşünü daha da kuvvetlendirdi.

X'e hâlâ gidiyorum. Yanıma yaklaşmayı bir daha denemedi, masanın öte yanında duruyor. Ama elleri korkunç şeyler yapıyor. Kırmızı yengeçler gibi hareket ediyorlar, birbirlerinin üzerine çulanmıyorlar artık. Sanki bir kurban arıyorlarmış gibiler, kör ve duygusuz halleriyle bulamayacakları bir kurban.

4 Mart

Çapraz bulmaca çözüyorum. Çok iyi gidiyor. O arada kendimi düşünmem gerekmiyor. Sözcüklerin ne kadar tuhaf olduklarına hayret ediyorum. Varlıklar, onlara isimler verildiğini ve çivilenerek sabitlenmeye çalışıldıklarını bilmiyorlar. Tıpkı bir koleksiyonerin iğneyle tutturduğu kelebekler gibi. Sen bir lahana kelebeğisin, sakın karşı gelmeye kalkma, ben sana bunu uygun gördüm. Küçük ölü beden karşı koymaz. Oysa hiçbir şeyi büyüyle kendimize bağlayamayız, büyüklük hastalığımız yüzünden öyle olduğunu sanırız sadece. O yüzden sürekli, varlıkların sonsuz sabrının taşacağından, büyüyü bozacaklarından ve gerçek, korkunç biçimleriyle üstümüze çökeceklerinden korkarız. Her biçim korkunç olur çünkü bize tümüyle yabancıdır. Varlıklar bizi yabancılıklarının altına gömebilirler, onların adlarını unuturuz, kendimiz de adsız varlıklar oluruz. İnsan olmak belirsiz bir durumdur, belki de artık çoktan, eskiden insan olarak tanımlanan şey değilizdir, sadece bunun farkına varmamışızdır. Cesaretimiz korku ve dikkafalılıktan ibaret olsa bile takdir edilmeye değer, iyi de neye yarıyor? İstesem günde yirmi çapraz bulmaca çözebilirim, ne kadar çok çözersem o kadar az anlarım dünyayı.

Defne çiçek açtı. Kesmiyorum, çığlık atabilir ve benim haberim bile olmaz. Elbette kendimi bildim bileli defnenin çığlık attığını hiç duymadım. Ama olabilir, duyamayan bir insan için her şey mümkün. Son zamanlarda sinek ve gümüşçünleri bir kâğıt parçasıyla yakalayıp pencereden atıyorum. Parmaklarım onları ezemiyor. Nedenini biliyorsunuzdur zaten. Ezilmek korkunç ve kesin bir sondur. Bunu bütün insanların bilmemesine hayret ediyorum.

Ama bir zamanlar kendim de tavukların kafasını koparır, balıkları öldürürdüm. Ellerimi öldürmeye zorlardım çünkü bunu yapmak normaldi. Belli ki artık normal değilim, ama belki bir gün yine normal olacağım ve o zaman ellerim tekrar öldürebilecek. Sadece bunu gerçekten isteyip istemediğimi bilmiyorum.

Dün, buraya geldiğimden beri ilk defa bir misafir geldi. Papazın yolu buraya düşmüş. Beni kilisede görmüş olsaydı belki de daha önce gelirdi. Ama kiliseye hiç gitmem. Eskiden bile sadece orada tek başıma olabileceksem girerdim içeriye ve dua etmezdim, bir banka oturur hiçbir şey düşünmezdim. Kilise havasını ve renkli camlardan içeriye vuran ışığı seviyorum.

Papaza kahve yaptım ve azıcık sohbet ettik, ben konuştum, o da benim defterime teselli edici bir şeyler yazdı. Merhamet, umut ve sınavlar hakkında yazmakta güçlük çektiği belliydi, onun için üzüldüm. Bu yüzden ikimiz de çekingendik. Onu kırmak istemiyordum, henüz genç ve beceriksiz, burada zorlanacak. Bir daha geleceğini sanmıyorum, bir papaz bile kendisinin yapacağı bir şey kalmadığını anlayabilir. Sırf kahve için de gelmez herhalde, bunun için fazla genç, insanlar dedikodu eder. Genç bir papaz itibarını düşünmeli. Çok gayretli ve temiz görünüyor. Kesin başka bir yöreden gelmiş ve sıla hasreti çekiyor. Desenlerimi övdü, ben de ona bir baştankara çifti hediye ettim. Gitmeden önce not defterine ürkek bir bakış attı, yazdıklarının hepsini verdim ona. Kızardı ama cebine koyup gitti.

Bu notları, her gün olduğu gibi, bodruma götürüp yaktım. Sonra Hubert eve geldi, ben de akşam yemeğini yaptım. Hubert hafta sonu geldiği için mutlu olduğunu söyledi. Şahinin başına gelenler olmasa ben de mutlu olabilirdim. Gerçekten daha fazla yazmış olamam. Ateş hepsini yiyip bitirdiğinde artık her şeyin yolunda olduğunu düşünebilirim. O zaman belki tekrar görebilecek ve çizebileceğim de. Umarım öyle olur, yoksa ne yapacağımı düşünemiyorum bile.

Sonra çok eski bir film seyrettik, o da şansıma uykumu getirdi. Yatmaya gittim, Hubert bir saat daha masasında oturup kitap okudu. Yatak odasına geldiğini duymadım, saat dörde kadar uyumuşum. Sonra alacakaranlıktaki o bilindik kayıp gitme başladı; hatırlamak bile istemiyorum.

CUMARTESİ

Yataktan kalkar kalmaz fön rüzgârının yine kuvvetlendiğini hemen anladım çünkü çok yorgun ama tamamen uyanıktım. Bir keresinde, çok uzun zaman önceydi, buna benzer bir duygu yaşamıştım, bir adamla geçirdiğim geceden sonra yorgunluktan ölecek halde ama tamamen uyanıktım. Geceleri hiç hatırlamıyorum ama bu sabah duygusunu çok net hatırlıyorum. Fön rüzgârının da benzer bir etkisi var. Her zaman olduğundan daha hızlı çalışıyorum, ne batı rüzgârındaki gibi sakin ve aklı başında ne doğu rüzgârındaki gibi enerjik ve neşeli ne de başıma yüzlerce dert açan kuzey rüzgârındaki gibi gönülsüz oluyorum. Fön rüzgârında gelişigüzel ve hummalı çalışıyorum. Ara sıra bir bardak kırıyorum ve ellerimin biraz titrediğini fark ediyorum.

Cumartesi öğleden önceleri çoğu zaman oldukça yorucu. Her zamankinden daha erken yiyoruz ve öncesinde ortalığı toplamam, alışverişe gitmem ve tüm dükkânlarda beklemem gerekiyor. Anlaşılan cumartesi günleri herkes bir haftalık alışverişini yapıyor ve kadınların torbalarına doldurdukları onca şeyi görünce iştahım kapanıyor. Onlara bakan da kıtlık kapıya dayandı sanır. Saat onda eve geldiğimde mektup posta kutusunda duruyordu, zehirli bir kurbağa gibi sarı ve şişmiş. Mantom hâlâ üzerimde, çatı katına koşup sakladım onu. Sonra mutfakta oturdum ve yaklaşık üç dakika titredim. Sonra da elimden bir tabak düştü ve bunu fön rüzgârına yormaya karar verdim.

Saat on ikide Hubert eve geldi; biraz sert ve yanık biftek sarmama tek laf etmedi. Ben de bir şey söylemedim, çünkü zaten yemek yemeyi önemsemeyen zayıf ve kasvetli beyefendi günündeydi. Üstelik benim.biftek sarmam çoğu zaman enfes olur ama övgü dolu tek söz çıkmaz ağzından.

Bir işi gereğince yaptığında övülmek istemek, pek de iyi olmayan kadınsı bir özellik gibi görünüyor. Hubert de her gün çalışıyor ama ben onu övmüyorum. Büyük olasılıkla övülmek hoşuna gitmezdi bile; gider miydi yoksa? Bilmiyorum. Hoşuna gidecek olsa da bunu kesinlikle itiraf etmezdi. Sanırım annesi tarafından hiç övülmemiş

ve bu da ona yapışıp kalmış. Ben Ferdinand'la Ilse'ye daha farklı davrandım, umarım bu onların yararına olmuştur.

Neyse işte biftek sarması başarısız olmuştu. Hubert bunu fark etmedi çünkü kendini iyiden iyiye çileci rolüne kaptırmıştı, ben de umursamıyordum. Sırf ailemin hatırı için yemek pişiriyorum. Yalnız olsam tereyağlı bir ekmekle yetinirim. Bir burjuva evinin tüm masrafları yalnızca erkekler içindir, onlar da bu masrafları ödeyebilmek için ömürleri boyunca çalışıp didinirler. Elbette bazıları farklıdır, onlar durmaksızın yemek pişirme ve temizlik olmadan da yaşanabileceğini keşfetmişlerdir. Fakat Hubert o tür erkeklerden değil, tabii ki parmağını bile kımıldatmak zorunda olmayan ve kendisine bir köle tutabilen annesi sayesinde. Bu konular hakkında Hubert'le hiç konuşmuyorum, yoksa düzensiz olduğumu düşünebilir, üstelik ne kadar şaka kaldırabileceğini de tam olarak bilmiyorum. Kimi zaman birlikte herhangi bir şeye gülüyoruz, ama aşırıya kaçmamalıyım. Ne olursa olsun saygınlığına karşı en ufak bir tehdit algıladığında asla gülmez ve bir erkeğin saygınlığına neyin zarar vereceği asla önceden kestirilemez. Benim saygınlığım yok, o yüzden ona zarar verileceğine ilişkin bir kaygı duymama gerek yok. Aslında saygınlık ya da onurun gerçekten ne anlama geldiğini tam olarak bilmiyorum. Her ne olursa olsun kendimde bunların hiçbirisini hissetmiyorum. Bunu yüksek sesle söylemiyorum tabii, insanlar yadırgayabilir, zaten tepki çekmemeye hep dikkat etmem gerekiyor. Kendim için değil, yalnızca Hubert'le Ferdinand'a zarar vermemek için.

Bir zamanlar her şey farklıydı. O zamanlar Hubert saygınlığını bu kadar düşünmüyordu, çok gülüyorduk ve görünüşe göre unuttuğu, benim de giderek daha silik hatırladığım yüzlerce oyun buluyorduk. Bugün saatlerce yazı masasında oturan ve rahatsız edilmek istemeyen adamla aynı kişi olamazdı o. Eski günlerimizi bir anahtar deliğinden izleyebilseydim herhalde şimdi bana çok tuhaf görünürdü; beni ağlatacak kadar yabancı, üstelik nasıl ağlanır onu bile bilmiyorum artık.

Ben de değiştim ama tamamen değil çünkü Ferdinand ne zaman bir hamur işi tatlımı övse sevinçten havalara uçabilirim. İçimde hapsolmuş, ayak parmaklarını ısıtmak ve tüm diğer çocuklar gibi hoplayıp zıplamak isteyen küçük bir kız çocuğu yaşıyor hâlâ. Ama onu hapsetmişler ve bu, küçük bir kız olmaktan vazgeçemeyen tüm

küçük kızların başına geliyor. Şimdiki zamanla uzlaşamamamın tek suçlusu gerçekten benim.

Aşağı yukarı yılda üç kez Ferdinand beni yemeğe davet eder ve dışarı çıkarır. Bu yalnızca Hubert'in eve gelmediği akşamlarda oluyor. Sonra da boğazına düşkün insanlar gibi tıka basa yiyoruz ve şarap içiyoruz ve içimdeki kötü cin eğlencemizin, bana bir parça keki bile çok gören müşavir hanımın parasıyla ödenmesine seviniyor. Her defasında yaşlı Ferdinand'ı da yaşatıyoruz, uygun bir fırsattan yararlanıp bazen onun da bizim gibi eğlendiğini umuyorum içtenlikle. Aslında eminim yaptı bunu çünkü o bilge bir adamdı. Şimdiyse bir avuç kül alt tarafı; kendini yaktırdı, bence bu son soruya çok temiz bir çözüm. Genç kopyasını görmekten ve onunla bir kadeh şarap içmekten mutlu olurdu. Hatta hâlâ hayatta olabilirdi, ama şöyle bir düşününce, bu onun için hiç de iyi olmazdı. Elbette bir hastanede acı çekmek zorunda kalmaz, yalnız olurdu ama bunun ona bir teselli olacağını sanmıyorum. Müşavir hanım kendi yatağında, yaşlı kölesinin kollarında öldü, benim annemle babam ve büyükbabam da kendi yatağında öldü. Annemin kız kardeşi, sonradan manastıra giden Marie, ona bakmak için geldi. Orada adı Rahibe Rosalie'ydi, ona çok uyan bir isim. Kesin o kalın sarı örgülerini kesmişlerdir, bu büyükbabamı çok kırmış olmalı. Çok neşeli bir kızdı ve çok güzeldi; onu bir daha hiç görmedim.

Annem ölüm döşeğinde güzel ve korkunç görünüyordu, korkunç çünkü yanaklarında makyaj yapmışlar gibi kırmızı lekeler ve gözlerinde koyu yeşil gölgeler vardı, onlar da boyanmış gibi görünüyordu. Onun annem olduğunu hissetmiyordum. Kenetlenmiş ellerine biri beyaz karanfil sıkıştırmıştı. Karanfile üzüldüm çünkü toprağa girecekti. Bunu hatırlıyorum, siyah elbisemin beni dalayıp kaşındırdığını da hatırlıyorum. Okuldaki rahibeler bana annemin babam gibi cennette olduğunu söylediler. İnanmadım. Artık on dört yaşındaydım ve bu yaşta çoğu çocuk inancını kaybeder. İşin gerçeği annemle babam hiçbir zaman benim yanımda olmamıştı ve nereye gittiklerinin benim için bir önemi yoktu.

Teyze evi kapattı, okula geri dönmem gerekiyordu ve uzun tatilde her zaman olduğu gibi büyükbabama gittim. O öksüren kadını, yani annemi artık düşünmek zorunda olmamam bir kurtuluştu. Şimdi gerçekten yaşayabilir ve sevinebilirdim. Büyükbabam hastalığı kapmış olmamdan her zaman çok korkmuştu ve beni sürekli

muayene ettiriyordu ama oldukça sağlıklıydım. Annemle babam bana neredeyse hiç dokunmamıştı, benim için yapabilecekleri her şey bundan ibaretti ve bu çok cömert bir davranıştı.

Her zaman biri hasta olduğundan evde hiç gülemezdim, anca büyükbabamın yanında gülebildim, o öğretti bana gülmeyi. O da gülmeyi bıraktığında yeniden sustum. Hubert'le tekrar öğrendim, ama fazla uzun sürmedi. Gecenin bir yarısı çok sıradan bir itfaiye sireni beni sağır etmeye yetti. Belki de bir polis arabası ya da ambulanstı. Tam olarak bilmiyorum. Babamın öksürük nöbetleri ve hatta o zamanlar savaştaki gerçek sirenler bile yapamamıştı bunu. Bütün bunları anlamıyorum. İtfaiye sireni ya da her neyse işte o öttü ve dehşetle uyandım, Hubert'in sesini duyamıyordum artık. O zamanlar ölmek istedim. "Her şeyden uzak olmayı istemek" ölümün yerine geçiyordu.

Ama tekrar dirildim ve dirilenler bir daha asla tam olarak bir yere ait olamazlar. İnsan bunu görmeli ve kavramalıdır. O zamanlar bunu henüz kavramamıştım. Çoktandır benim olmayan çocuğu müşavir hanımın elinden aldım, Hubert'i de kesin olarak aldım onun elinden ve bunun beni mutlu etmemesine şaşırdım. Hayır, mutlu değildim, kendimi suçlu hissediyordum. Ama insan ölemiyor, sadece ölüymüş gibi görünüyorsa ne yapmalı? İnsan yerini geri kazanmak ister ama olmaz. O zamanlar yeni evin banyosunda bir ruj buldum. Bunun hakkında hiç konuşmadık. Kimindi? Kimi yerinden ettim, Hubert benim yüzümden kimi göndermek zorunda kaldı? Bu ona yüklediğim bir suç, belki ufak bir suç, ama bunun kararını ben veremem. Birini yerinden ettiğim bir gerçek. Her şey nasılsa öyle ve sonuna kadar da öyle yaşanması gerekiyor. Benim düşünmemin kimseye yararı yok, bana bile yok.

Ayın dördüncü cumartesisi; her dördüncü cumartesi Hubert'in iki okul arkadaşı onunla tarot oynamaya geliyor. Önceden üç kişiydiler, ama üçüncü bir yıl önce kaza geçirdi. Yani şimdi üç kişi oynuyorlar, öyle de oynanabiliyor. Aslında oynadıkları tarot değil, okul. Eskiden biraz kıskanırdım ama şimdi Hubert bu şekilde yeniden gençleştiği ve gülebildiği için mutluyum. Hiç başka ortak noktaları olmadığından okul arkadaşı oldukları kolayca anlaşılıyor. Birbirleriyle yeni tanışmış olsalar kimse kimseye yakınlık duymazdı. O ikisinin soyadları Malina ve Gröschl; vaftiz adlarını hâlâ bilmiyorum. İç mimar olan Malina iri yarı bir adam, ortaokul

öğretmeni Gröschl, sana bakmayıp gözünü hep bir köşeye diken ufak tefek, buruş buruş bir adam. Bilmiyorum, utangaç mı yoksa herhangi bir sebepten benimle göz göze gelmekten mi kaçınıyor? Malina kadınlara düşkün, âdeti olduğu üzere bir arada olduğumuz birkaç dakika içinde hemen bana kur yapar. Başka türlüsü gelmiyor elinden. Elleri sıcak ve dolgun, gözleriyse doğuştan çapkının nemli, kuşku uyandırıcı gök mavisi gözleri.

O ikisini hiçbir zaman on dakikadan fazla görmüyorum. Paltoları ve şapkalarıyla birlikte mesleklerini de bir kenara koyuyorlar ve aralarındaki ufak bir mesafeyle Hubert ve yitip giden dördüncüden ayrı, hep beşinci sırada oturan yeni yetme Malina ve Gröschl'e dönüşüyorlar. O zaman adları bir anda Maltzi ve Groschi oluveriyor, Hubert'e de hayatta ona uymayacak şekilde Schnapsi diyorlar. Bunu duymaktan hoşlanıyor ama onun için önemli olan bir an önce odayı terk etmem, benim için de öyle. Hubert'e Schnapsi diyebilen insanların olması gülünç derecede tuhaf.

Nedense Malina ve Gröschl'ün evinde işler pek yolunda gitmiyor gibi görünüyor çünkü buluşma her zaman bizim evde gerçekleşiyor. Oturma odasına birkaç parça ekmek bırakıp çatı katına gidiyorum. Malina ya da Gröschl'e bir şey olsa derin bir üzüntü duyarım; iki kişiyle tarot oynanmaz çünkü.

Bulaşıkları yıkadıktan sonra Hubert'i gezintiye çıkmaya teşvik ediyorum. Çok az yürüyor, bu da sağlıklı bir şey olamaz. O yüzden her cumartesi pazar onu temiz havaya çıkarıyorum. Tüm gücüyle karşı koyuyor, işini, baş ağrısını ya da uykusuzluğunu bahane ediyor ama ben acımasızım. Bir kez ayaklandı mı benden daha iyi yürüyor, ben ona ayak uydurmakta güçlük çekiyorum. On dakika içinde trafiğin daha az olduğu cadde ve yürüyüş yollarına ulaşabilecek kadar merkezden uzakta oturduğumuz için şanslıyız. Keşke Hubert'i ikna etmek bu kadar zor olmasaydı çünkü yaşlandıkça ben de evde kalmayı tercih ediyorum, yani yalnız onun değil kendi uyuşukluğumla da savaşmak zorunda kalıyorum. Bazen kendi kendime bunu sırf görev bilinciyle mi yaptığımı, yoksa işin içinde biraz iktidar hırsı da olup olmadığını soruyorum. Eğer öyleyse bu durumda iktidar hırsı işe yarar bir özellik.

Orta yaşlı bir çift olarak gezindik, oldukça suskunduk. Her zaman böyle olmuyor. Bazen Hubert bana bürosundan bir şeyler anlatıyor ya da hobi olarak adlandırdığı resimlerimi soruyor. Onu

hiç ilgilendirmeyebilir, o yüzden soruları bana dokunaklı geliyor. Çocuklar hakkında neredeyse hiç konuşmuyoruz. Bu doğal olmayabilir belki ama öyle işte. Hubert'in bu tür konuşmalardan hoşlanmadığını görüyorum. Çocuklar ona gereksinim duyduğunda yanlarında oluyor ama aslında ona çok az gereksinim duyuyorlar. Ilse zor matematik ödevleri ya da biraz cep harçlığı için geliyor, Ferdinand'ınsa aslında hiçbir şeye gereksinimi yok. Ferdinand buradayken at yarışlarından, futboldan ve arabalardan söz ediyorlar. Daha doğrusu, Ferdinand Hubert'i bunlardan söz ederek sevindiriyor. Bu konular tümüyle tehlikesiz. Hubert'in avukatlık bürosu ya da Ferdinand'ın öğrenimi hakkında asla konuşulmuyor. İkisi de bunlardan çok iyi anlıyor. Futbol, at yarışları ve arabalar hakkındaki bilgileri zayıf, bu da hoş bir sohbet yaratıyor.

Ferdinand aslında arkeoloji okumak istiyordu. Karşı gelmedik, Hubert kendine hâkim olarak, bense içimizden birinin gerçekten ne yapmak istiyorsa onu yapabildiğini görmek istediğimden. Fakat sonunda Ferdinand fikrini değiştirdi. "Bak anne," diyerek açıkladı, "arkeolojiden para kazanılmaz, anca aileden zenginsen ilerleyebilirsin. Ama ben kendimi biliyorum. Paraya ihtiyacım var, elimde tutmak için değil, harcamak istediğim için. Bir gün çok para kazanacağım, bunu gayet iyi biliyorum ve sonra olabildiğince iyi yaşayacağım. Arkeoloji bir hayal, onu unutmam gerek. Beni gerçekten mutlu edecek, üstüne üstlük çok para kazandıracak bir mesleğim olamaz, o yüzden tercihimi paradan ve iyi yaşamdan yana yaptım. Yıllarca cimrilik etmek zorunda kalırsam hayal de ölür. Ben ne kahraman ne de bağnazım, beni yalnızca kolay elde edebileceğim şeyler mutlu eder. Bunu anlamalısın."

Buna karşı söylenecek bir şey yoktu. Neyden vazgeçtiğini çok iyi biliyor, kimi zaman ona acı veriyor ama bununla başa çıkacak, tıpkı yaşlı Ferdinand'ın can sıkıcı eviyle başa çıktığı gibi. Hayır, çocuklar hakkında konuşmuyoruz, onlar elimizden kayıp gitti, artık bize ait değiller. Hubert bunu çoktan biliyor, büyük olasılıkla benim sezdiğimden çok daha fazlasını biliyor.

Bugün uzun bir süre hiç konuşmadık. Hava yine güzelleşti ama fön rüzgârı azalmıştı. Şehrin öte yanındaki tepeler maviydi, elle tutulacak kadar belirgindi ve kanallar kokuyordu. Bu da havanın kötüleşeceğine ilişkin şaşmaz bir işaretti. Hubert hep fönü hissetmediğini iddia eder. Ona inanmıyorum. Hatırlayamadığı ya da

dikkate almadığı rüyaları söz konusu olduğunda da aynısını iddia ediyor. Kendine şunu söylüyor: Unutulmuş rüyalar rüya değildir, bir hava olayı da ben hissetmiyorsam yok demektir. Bu noktada biraz tartıştık, nihayet kimseyi sarsmayacak bir konuşma konusu bulmaktan mutluyduk. Bana biraz alaycı gülümseyebilmenin onu nasıl sevindirdiğini görünce bu sevinci uzatmak için hemen pes etmedim. Böylece gezinti epeyce hoş oldu. Ona on köpek, iki kedi ve bir kum ocağının kenarında açan ilk öksürükotunu gösterdim. Bütün bunlar karşısında o kadar hayrete düştü ki üzüldüm. Benim kocam nerede yaşıyordu da köpeklere, kedilere ve öksürükotuna bu kadar hayret ediyordu?

Bir ara elimi tuttu ve âşık bir çift gibi yürüdük, aslında öyleyiz zaten, sadece fazlasıyla sıradışı bir çiftiz. Ama birkaç dakika sonra kendini rahatsız hissetti ve elinin serbest kalması için tesadüfen olmuş gibi paltosunun düğmelerini açtı. Herhalde onun yaşında el ele yürümek saygınlığına zarar veriyor. Şimdi iki iyi arkadaş gibi yan yana yürüyorduk ancak arkadaşlar birbirleri hakkında daha az şey bilirler, o yüzden işleri daha kolaydır.

Saat üçte geri döndük. Kahve yaptım, Hubert, sanki dünyada biraz olsun güvenli tek yer yazı masasıymış gibi hemen oraya yöneldi. Ona kahve götürdüm ve oturma odasına çekildim, onu unutmaya çalıştım, en azından birkaç saatliğine. Çünkü sürekli onunla ilgili şeyleri düşünmek beni aşırı derecede yoruyor. Hubert, Ferdinand ve Ilse, yaşayanlar ile ölüler ve üstüne bir de beni pazartesinden beri kalın sarı zarflarla takip eden, hakkında hem çok fazla hem de çok az şey bildiğim o yaratık. Kanepeye oturup bir polisiye romanın sayfalarını açtım, ortalarda bir yeri çünkü hiçbir önemi yoktu. Polisiye roman okuyorum ama biraz olsun ilgilendirmiyor beni; daha önce okuyup okumadığıma bile dikkat etmiyorum. Tek bir tanesi ömür boyu yeter bana. Aynı şekilde sarhoş olabilir ya da hap yutabilirim veya yardımsever birinden her gün kafama çekiçle vurmasını rica edebilirim. Tabii bu en etkili yöntem olur çünkü alkol ve hap pek işe yaramıyor. Polisiye romanlar anlamsız düşüncelere karşı en zararsız madde. Akşamdan kalma olma derdi de yok. Onları ne sebepten okuyorsam uyumayı da o sebepten seviyorum. Uyurken boş durmuyorum, rüya görüyorum. Rüyalarımda her şey mümkün, bu da beni mutlu ediyor. O zaman bambaşka bir insan oluyorum, bilinmedik liman mahallelerinde boş boş dolaşıyorum, gizli bir

görevle yüksek ağaçlarda oturup eşi görülmemiş olayların olmasını bekliyorum. Tozlu tavan aralarına da çok sık tırmanıyorum, peşimdekiler bana yetişmek üzere. Ama son anda duvarın biri geri çekiliyor ve beni onlardan saklıyor, kurtuluyorum ve kimsenin beni bulamayacağı yeraltı bölgelerine iniyorum. Rüyada çok zekiyim ve bana kurulan tuzaklardan oyun oynar gibi kolayca kaçıyorum.

Kimi zaman, çok ender de olsa bambaşka rüyalar görüyorum. Bazılarını hiç unutmayacağım. On yıl önce bir keresinde rüyamda büyük cam su depolarının dizildiği geniş bir park alanı görmüştüm. Depoların içlerinde dişi ve erkek su perileri oturmuş arp ve flüt çalıyorlardı. Cam yüzünden hiçbir şey duyamıyordum ama insanlara göre olmayan, gerçek müziği çaldıklarını biliyordum. Pullarla kaplı kuyrukları sedef gibi parlıyor, çözülmüş uzun saçları suyun üstünde yüzüyordu. Çok güzeldiler. Hayranlıktan nefessiz kalmış bir halde orada durup onları seyrediyordum. Birdenbire bu yaratıklarla aynı anda orada olmamam gerektiğini anladım. Sonra etraf kardı ve bir ses şöyle dedi: "Bizi terk ettiler, dünyanın sonu bu." Hubert beni sarsarak uyandırana dek ağladım. Nerede olduğumu bilmiyordum, çevremdeki her şey yabancıydı. Dünya yok olmuştu. Hubert omzumu okşadı, onu rahatsız etmemek için daha fazla ağlamamaya çalıştım. Ama mutlak kaybın hüznü günlerce peşimi bırakmadı.

Rüya görmek bir meslek olsa çoktan baş rüya ustası olmuştum. Görüldüğü gibi, içinde yaşamak zorunda olduğum bu dünyada hiçbir işe yaramayacak yeteneklerim var sadece. Bu yüzden uyum sağlamak zorundayım ve uyum sağlamak katlanılmaz hale geldiğinde bazen polisiye romanlar okuyorum. Bu arada uzun süre okumam gerekmedi, zaten ne okuduğumu da bilmiyorum, çünkü kısa bir süre sonra zil çaldı ve tarot oyuncuları göründü.

Her şey her zamanki gibi gitti. Gröschl'ün gözleri beni geçip şemsiyeliğe takılı kaldı, Malina elimi biraz uzunca bir süre öptü, bedeni şöyle diyordu: Senden hoşlanıyorum ve seninle yatmayı çok isterim ama olmaz çünkü kocan okul arkadaşım. Ona dostça baktım, gözleri çok ıslak maviydi. Aslında benim için rahatsız edici değil, istese de istemese de zaman zaman mırlaması gereken şişman güzel bir kediye benziyor.

Sonra ekmekleri oturma odasına bırakıp sessizce terk ettim odayı. Hâlâ üç erkek gırtlağından çıkan kaba ama dostça sesler duyuyordum. Her defasında, tıpkı bir mezuniyet buluşmasında

olduğu gibi, yıllardır birbirlerini görmemiş gibiler. Sonra da çatı katına çıktım.

Çekmeceden sarı zehirli kurbağayı alıp üzerine çullandım. Bu aslında çok aptalca bir karşılaştırma. Kurbağalar güzel ve sevilmeye değer hayvanlar; özür dilemek için yakın zamanda bir tane çizeceğim.

Bunun son gönderi olduğunu hemen anladım, buna rağmen sayfaları çevirirken ellerim biraz titredi, demek ki fön rüzgârı hâlâ etkiliydi.

19 Nisan

Bugün yine X'in yanındaydım. Öyle ya da böyle bir şekilde değişmişti, sanki tam olarak burada değilmiş gibi. Her zamanki gibi karşıma oturdu ama bu kez susuyordu. Daha önce hiç böyle olmamıştı. Kara kara düşünüyor, sadece ara sıra dudaklarını hafifçe oynatıyordu ama sanki kendi kendine konuşurmuş gibiydi. Bazen kafasını kaldırıp beni sanki bugün ilk defa gerçekten görüyormuş gibi gözünü bana dikiyordu. Onun tarafından gerçekten görülmek benim için hoş değildi. Ama sabırla bekledim ve ona, bugün son kez burada olduğumu nasıl söylemem gerektiğini düşündüm. Çünkü ziyaretlerimi sonlandırmaya karar vermiştim.

Aniden ayağa kalktı ve kahve yapmaya başladı, son zamanlarda artık yapmıyordu. Kahve içiyorduk, ağzımı açıp bunun birlikte içeceğimiz son kahve olduğunu söylemek üzereydim. Tam o sırada not defterine yazmaya başladı, ben de onun mesajını bekledim. Defterde şunlar yazıyordu: "Buradan gitmem gerek, benimle gelin. Size ihtiyacım var, siz de hiç pişman olmayacaksınız." İhtiyacın altı iki kez çizilmişti. Ona söylemek istediğim şeyi artık hiç söyleyemezdim. Kemik dilenen, açlıktan ölmek üzere olan bir köpek gibi görünüyordu. Alnındaki terler yüzüne, oradan da boynuna akıyordu. Silmiyordu bile. "Bunu düşüneceğim, bana yarına kadar zaman verin" dedim. Sevinçten ağlamak istiyormuş gibi görünüyordu. Ona çok acıdım ama aynı zamanda her zamankinden daha fazla nefret ettim ondan.

Onu daha fazla görmek zorunda kalmamak için oradan uzaklaştım. Kapıda durup uzun süre arkamdan baktı.

Evde koltuğuma gömülüp enine boyuna düşünmeye çalıştım. Artık Hubert'e geri dönemezdim, benden beklediği mucize ger-

çekleşmemişti. Elbette ömrümün sonuna kadar burada kalabilir, düşünebilir, kitap resimleyebilir ve ormanda yürüyebilirdim. Ama bıkmıştım. Belirsiz bir şeyi daha fazla beklemek istemiyordum artık. Üstelik beni ürkütecek derecede, yavaş yavaş değişiyorum. Kendimden korkmak zorunda kalmak istemiyorum. X teklifinde ciddiydi, bunu biliyordum. Belki ona alışabilirdim, çılgın bir katil gibi görünmesine rağmen. Çılgın katillerin de diğer insanlara, özellikle de her gün kulaklarına haykırabilecekleri sağırlara gereksinimi vardır. Otuzumu geçtim, avcıdan da vadiden de gardiyanım olan dağlardan da bıktım.

20 Nisan

Ormanda yürüdüm ve kendimi verimsiz düşüncelerime verdim. Geri döndüğümde hâlâ kararsızdım çünkü bütün o süre boyunca X'in elleri gözümün önündeydi ve ömrüm boyu onlara bakmak zorunda olmak bana olanaksız göründü. Ama onun dışında yapacaklarım da olanaksız göründü. En iyisi yerin dibine girmek ve artık burada olmamaktı.

Dağdan aşağı indim ve küçük bir sokağa saptım. Avcı evin önünde durmuş, kendisinden biraz ötede, çayırda duran gri bir çuvala ateş ediyordu. Çuval canlıydı ve küçük komik sıçrayışlarla hareket ediyordu. Çuvalın içinde ne olduğunu hemen anladım. Yavru kediler için zaman gelmişti. Avcı nişan aldı ve çuval öne doğru bir hamle yaptı, tekrar nişan aldı ve bir kez daha, gri şey hâlâ sürünüyor ve seğiriyordu. Anca dördüncü seferden sonra kımıldamaz oldu. Avcı arkasına döndü ve mahcup bir biçimde sırıtarak bana baktı, sonra çuvalı yerden kaldırıp evin arkasına sürükledi. Çuval şimdi kıpkırmızıydı ve toprağa damlatıyordu.

Eve girmeyip hemen X'e gittim. Kafamın içi bomboştu ve donuyordum. X'in beni nereye götüreceği hiç fark etmiyordu benim için, yeter ki buradan götürsün.

Şimdi bavulumu topluyorum, ama X'le yola çıkmak için değil. Neden hâlâ bir şeyler yazdığımı bilmiyorum, belki de büyükbabam hep, insan her işi sona erdirmelidir dediği içindir. Ben de bunu yapıyorum işte.

X'e kendisiyle gideceğimi söyledim, güldü. Güzel bir manzara değildi. Bu kez elleri masanın üstündeydi, onları gördüğümde delirmiş olduğumu ve asla bu ellerin olduğu yerde olamayacağımı anladım. X aniden gülmeyi bırakıp bana dikti gözlerini. Aklından neler geçtiğini göremiyordum çünkü gözleri kapkara olmuştu, gümüşle kaplanmış gibiydi. Ama o benim gözlerimi görebiliyordu ve benim gözlerim okunmaya elverişliydi.

O kadar korkmuştum ki kımıldayamıyordum. X ellerine bakıp güldü. Belki de bu bir gülüş değildi, öyle görünüyordu yalnızca. Dokuna dokuna aranarak, yavaşça bardağa doğru sürünen ve nihayet bardağı bulan, kavrayıp sıkan elini izledi. Bardak kırıldı, elinden kan damlıyordu. Bu bana bir şey hatırlattı ve çığlık atmaya başladım. Kendimi kaybetmiştim, ne yaptığımı bilmiyordum. X neredeyse hayretler içinde ellerine baktı, sonra ayağa kalktı, bana doğru geldiğini gördüm, yüzü koyu kırmızıydı ve dudakları çok hızlı hareket ediyordu. Masanın üzerindeki kan küçük bir dere gibi akıyordu.

Sonra, benim etkimle olması gereken mucize gerçekleşti. Duyabiliyordum. Önce hiçbir şey anlamadım, onun ağzından çıkan vahşi gürültülerdi sadece. Sonunda onları anlamaya başladım ve bu yerimden sıçramamı sağladı. "Gelenler var," dedim "geri çekilin yoksa bağırırım." Ayak sesleri yaklaştı, X dehşet içinde bana bakıyordu. Şimdiye dek hiç kimsenin yüzünde bu kadar büyük bir dehşet görmemiştim. Ama o arada kapıdan çıktım ve koştum, koştum, arkama bakmadan koştum.

Avcı evde değildi, evin arkasındaki ormana saklandım. Hava seslerle doluydu, güldüm, ağladım, parmaklarımı ısırdım. Birazdan bavulumu hazırlayacağım ve yarın sabah ilk trenle buradan ayrılacağım. Avcının beni istasyona götürmesi gerekecek, bu ıssız yolu yalnız yürüyemem.

İşte şimdi, gereğince sona erdirmiştim bu işi. Bir daha hiç kimse küçük Ferdinand'ı benden alamayacak. Her şey kötü bir rüyaydı ve bu rüyayı unutacaktım, X'in tekrar duyabildiğimi anlamadan önce söylediği şeyi de unutacaktım. Eminim unutacaktım.

Bu konuda haklıydım. Gerçekten artık hatırlamıyorum. İnsan yaşamak istiyorsa belli şeyleri unutmalıydı.

Ama her şeyi çok net hatırlayan ve unutmuş olacağımı bilemeyen biri vardı. Yıllarca. Akşam aşağıya inip avcıyla gidişimi konuştuğum sırada notlarımı bavulumdan çalmış olmalı. Çok kolaydı, karanlıkta verandadan benim odama girilebilirdi. Beş dakika yeterdi bunun için.

Bunca yıl neredeydi, neden şimdi ortaya çıkıyor? Diğer pek çok kişi gibi daha mı saygın bir vatandaş oldu, beni düşündüğünde alnını ter mi basıyor?

Çatı katında bir oraya bir buraya yürüyerek tüm olasılıkları düşündüm. En zararsızı mektupların tehdit ve uyarı amaçlı olmasıydı. Belki bunu hiç bilemeyecektim ya da birkaç yıl veya ay sonra, belki de hemen önümüzdeki günlerde bilecektim. Ancak o zaman çok geç olacaktı çünkü her şeyi unuttuğuma asla inanmayacaktı. Bu yeni bir çeşit kedi fare oyunuydu, ama fare korkmak istemiyordu artık. Ha bir tehlike fazla ha bir tehlike az, önemi yoktu. Yarın bir arabanın altında da kalabilirdim veya ölümcül bir hastalığımın olduğu ortaya çıkabilirdi. Hayır, endişelenecek en ufak bir neden yoktu.

Bodruma indim ve kafamda bir şeyler oldu. Nihayet nefrete ve korkuya son vermek isteyen yaşlı bir adamın resmini gördüm. Alnındaki son ter damlalarını sildi ve birkaç sayfa kâğıdı sarı bir zarfın içine tıktı. Dudaklarını kımıldattı, duyamıyordum ama biliyordum ne dediğini: "Yeter." Resim çok bulanıktı ve hemen kayboldu. Bunun bir anlamı olabilir, olmayabilir de.

Sandığın üstüne oturdum yine, şahini hatırladım ve artık kuş çizemediğimi. Gözlerimi kapadım, bir şey gördüm ama kuş değildi. Bekledim, yaratık belirginleşmeye başladı, altın sarısı gözleriyle bana bakıyordu ve hayretler içinde bunun bir ejderha olduğunu gördüm. Ejderhaları her zaman sevmişimdir ama gerçek bir hayvan olmadıkları için hiçbir zaman çizmeye cesaret edemedim. Daha önce de hiç görünmemişti. Ejderha tek başına görünebilecek bir yaratık. O bunu hak ediyor. Doğmuyor, bir anda ortaya çıkıyor ve neden bilmiyorum ama yüzünden anlaşılıyor bu. Çaresiz bir biçimde afallamış gibi görünüyor.

Eski sandığın üzerine oturmuş, yalnızca ejderhayı düşünüyordum. Resmini bana göründüğü gibi kaydetmeye çalıştım. Böyle çok iyiydi ve çok hoşuma gitmişti. Bunlar gerçekten anladığım tek şeydi. Dünya, mantıklı düşünceler için değil, sadece resimler için

yaratılmış bu kafayla yolumu asla bulamayacağım bir labirentti. Bir anda kendimi çok yorgun hissettim ama en ufak bir korkum yoktu. Ejderhayı çok net görüyordum, harika sarı gözleri vardı ve o gözlerden büyük bir masumiyet ve bilgisizlik bana bakıyordu. Ben neyim, diyordu gözler, ben neyim? Sen bir ejderhasın, dedim, ve bu oldukça alışılmadık bir durum çünkü aslında senin var olmaman gerekiyordu, ama sen bunu anlamıyorsun. Sen varsın çünkü ben seni görebiliyorum.

Çatı katına çok yavaş çıktım çünkü çok yorgundum. Hızla pencereyi açtım, fön rüzgârı içeri doldu ve odayı buraya ait olmayan ne varsa hepsinden temizledi. Oturup ejderhamı çizmeye başladım. Mükemmel bir şekilde kolay ve basit oldu. Konturları çizip bitirdiğimde her şeyin doğru olduğunu gördüm, çok mutluydum, uzun süredir hiç olmadığım kadar mutlu. Eski divana uzanıp gözlerimi kapadım. Aşağıdan yukarıya hiç ses gelmiyordu. Tarot oyuncularını düşünmedim, Ferdinand ya da Ilse'yi de düşünmedim; ne yaşayanları ne ölüleri ne belki de kötü bir şeyler planlayan talihsiz insanları düşündüm. Nihayet ilk kez hiçbir şey düşünmedim. Kafamın içinde harika bir boşluk ve dinginlik vardı. Gökyüzünü böyle hayal ediyorum. Gözlerimi kapadım, hiçbir imge görünmedi, içim boşalmıştı, hiçliği saran bir kılıftım. Ama uyumadım, dinginlikte ve boşlukta öylece yattım, mutluydum.

Çok sonra, yatağımda, hemen uyuyakaldım. Rüya görmedim ya da rüyayı hatırlamıyorum.

PAZAR

Uyandığımda yine pazar olmuştu. Hubert sayfaları çevirirken hışırdatıyor ve Ebelsberg Muharebesi'ni okuyordu. Perdeyi çoktan açmıştı ve odanın içi aydınlıktı, bir şubat sabahı ne kadar aydınlık olabilirse o kadar aydınlıktı. Ağaç, akasya, kızılağaç ya da karaağaç nemli havada grafitle çizilmiş siyah bir desen gibi görünüyordu. Hubert kitabını kenara koyup "Günaydın" dedi ve beni yanağımdan öptü. Bakışımı takip edip şöyle dedi: "Bugün çok net görülüyor, agasya bu." Ben o kadar net görmüyorum, aynı şekilde karaağaç ya da kızılağaç da olabilirdi. Gece yağmur yağmış olmalı çünkü ağaç ıslak ve koyu görünüyor. Bir kuş gelip üstüne kondu; ikinci, üçüncü, karatavuklar, yeşil ispinozlar ya da her neyse, gözlüksüz çok net göremiyorum. Diğer pazarlar gibi bir pazardı. Hubert dedi ki: "Ağaca ne zaman bir kuş konsa diğeri uçup gidiyor, çok garip." Sustum, tekrar kitabına yöneldi. Ağaç hâlâ yerinde durduğu için çok mutluydum. Bulut oyunu başlamak üzereydi, sonra ağaç beni yine uyutacaktı. Hubert, "Hava değişti, nasırım ağrıyor" dedi. "Ne kötü, bir kere de yatakta kahvaltı etmek istemez misin?" dedim. Yatakta dimdik oturdu, gözkapaklarının kenarlarını biraz kızarmış gördüm, tarot partisinde çok sigara içilmesinden oluyordu bu. "Ne oluyor?" diye sordu Hubert hafif kızarak. "Asla yatakta kahvaltı etmediğimi biliyorsun." "Ama bir kerecik edebilirsin" dedim. "Ama istemiyorum," dedi Hubert, "ömür boyu masada kahvaltı ettim." "Doğru" dedim ve ekledim: "Öylesine bir fikirdi işte." Rahatlayarak arkasına yaslandı ve okumaya devam etti. Ağacın yine yassı bir resme dönüştüğünü gördüm, akasya mı, karaağaç mı yoksa kızılağaç mı hiçbir zaman bilemeyeceğiz.

Bugün onun beni büyülemesine izin vermeye niyetim yoktu, yataktan kalktım. Önemli olan tek şey günü akşamüzerine kadar uygun bir şekilde geçirmek ve sonra ejderhama geri dönmekti. Gece değişmiş olmasından korkmuştum ama korkum geçti.

"Bugün ne yapıyoruz?" diye sordu Hubert. "Ferdinand yemeğe gelecek bugün," dedim kararlı bir sesle, "ardından yürüyüşe çıka-

rız, sonra da Arsenal'e gideriz." Bu seri muhakeme onu hoşnut etmemiş gibiydi. Keyifsizce başını sallayıp okumayı sürdürdü. Ama bugün oyunun kurallarına uyamazdım, fazlasıyla heyecanlıydım.

Gün planlandığı gibi geçti. On bire doğru Ferdinand geldi; babasıyla kış sporları, futbol ve arabalar hakkında konuştu. Sonra benim elmalı turtamı övdü, ben de buna sevindim ama sanki beni çok da ilgilendirmiyormuş gibi sevindim. Daha sonra kahve içtik ve Ferdinand bizimle çok hoş bir şekilde boş boş gevezelik etti. Ardından veda etti, yanağımı öptü. Çok güzel ve genç kokuyordu, bir zamanlar geri kazanmak istediğim çocuk değil de artık bir adam olmasının ne kadar tuhaf olduğunu düşündüm.

Bu sefer Hubert'i apartman bloklarının çevresinde üç kez yürüttüm çünkü hava gerçekten hiç güzel değildi, sonra da arabayla Arsenal'e gittik. Hubert, babası sandığı adamı araştırmak için hemen gözetleme kutularına yöneldi, ben de amaçsızca ortalıkta dolandım. Eski gemi modellerine hayran kaldım, özellikle de Novarra firkateynine, sonra uzunca bir süre küçük figürlerin, Hırvatların, arkebüzlü askerlerle Prens Eugen'in askerlerinin yanında vakit geçirdim. Yakınlarda hiç kimse olmadığından onlarla birazcık sohbet ettim. Beni duyamazlardı ve bu bana unuttuğum bir şeyi hatırlattı. Ben de onları camlı bölmelerinde bırakıp yukarıya, büyük Türk çadırına çıktım. Her şey her zamanki gibiydi. Sıkılmıyordum, çünkü burada hiçbir zaman sıkılmam, bu pek normal bir şey olmasa gerek ama ben bundan da rahatsız olmuyorum.

Sonra giriş salonunda Hubert'le buluştuk. Az önce 1805'teki Dürnstein-Leoben Muharebesi hakkında bir broşür satın almıştı, çok keyifli ve hoşnuttu. "Şimdi emin misin onun baban olduğundan?" diye sordum. Hubert, "Hemen hemen. E tabii bu fotoğraflara sık sık bakmak gerekiyor" dedi. "Evet," dedim "anlıyorum, oldukça sık bakmak gerekiyor."

Sonra eve gittik. Hubert yazı masasına oturdu, Dürnstein-Leoben Muharebesi'ne daldı. Beni unuttuğunu biliyordum. Şu an onu çok sevdim. O bunu hiç bilmeyecek. Onu gerçekten çok sevdim, sırtı, kafasının arkası öyle etkileyici görünüyordu ki. Sarsılmaz kurşun askerleri hatırlatıyordu bana.

Ama ona hayranlık duyacak fazla zamanım yoktu, ejderhamı görmeliydim. "Görüşürüz, Hubert" dedim. Hiç gereği yoktu ama karşılık olarak kibarca bir şeyler mırıldandı. Fakat bana bakmadı.

Bir gün artık burada olmazsam ki bu her zaman gerçekleşebilir, beni çok özleyecek, şu an bana ayıracak zamanı olmasa bile.

Çatı katına çıktım ve biraz aşınmış olan sondan bir önceki basamakta sendeledim; ejderhanın sarı, masum gözlerini daha iyi görebilmek için gözlerim kapalı yürüyordum çünkü.